

KOMARÓWKA PODLASKA odNOWA

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KOMARÓWKA PODLASKA NA LATA 2017-2023

1.WPROWADZENIE	4
1.1. STRUKTURA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	6
1.2.POWI ZANIA LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY KOMARÓWKA PODLASKA	7
2.CZ DIAGNOSTYCZNA.....	13
2.1 ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK I CZYNNIKÓW KRYZYSOWYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI	14
2.2.1 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI OBJ TEGO PROGRAMEM	18
2.2.2 SERA SPOŁECZNA.....	30
2.2.2.1 NIEKORZYSTNE TRENDY DEMOGRAFICZNE . DEPOPULACJA I STARZENIE SI SPOŁECZE STWA.....	30
2.2.2 STAN ZDROWIA MIESZKA CÓW.....	36
2.2.3 BEZROBOCIE.....	39
2.2.2.4 WYKLUCZENIE SPOŁECZNE I UBÓSTWO.....	42
2.2.2.5 BEZPIECZE STWO PUBLICZNE.....	49
2.2.2.6 POZIOM SZKOLNICTWA.....	50
2.2.3 WSPÓŁWYST POWANIE NEGATYWNYCH ZJAWISK, INNYCH NI SPOŁECZNE	62
2.2.3.1 SFERA GOSPODARCZA	63
2.2.3.2 SFERA RODOWISKOWA	69
2.2.3.3 SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA.....	74
2.2.3.4 SFERA TECHNICZNA.....	78
2.2.3.5 POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI	82
3. CZ PLANISTYCZNA	85
3.1 WIZJA I CELE REWITALIZACJI.....	86
3.1.1 OPIS WIZJI OBSZARU PO PRZEROWADZONEJ REWITALIZACJI	87
3.1.2 STRUKTURA CELÓW REWITALIZACJI.....	88
4. CZ ZARZ DCZA.....	176
4.1 STRUKTURA ZARZ DZANIA REALIZACJ LPR	177
4.2 OPERATOR PROGRAMU I KOORDYNATOR REWITALIZACJI	179
4.3 ZESPÓŁ DS. OPRACOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI	180

W RAMACH ZARZĄDZANIA LOKALNYM PROGRAMEM	180
4.5 INFORMACJA I PROMOCJA	181
4.6 HARMONOGRAM REALIZACJI PROCESU REWITALIZACJI	182
4.6.1 ZADANIA DO KOŃCA 2017 ROKU	183
4.6.2 OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALNOŚCI LPR (2018-2023)	184
4.7 MECHANIZMY INTEGROWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH	184
4.7.1 KOMPLEKSOWO	187
4.7.1 KOMPLEMENTARNO – PROBLEMOWA	187
4.7.3 KOMPLEMENTARNO – PRZESTRZENNA	189
4.7.4 KOMPLEMENTARNO – RÓŻNOKANALNE FINANSOWANIE	190
4.7.5 KOMPLEMENTARNO – PROCEDURALNO-INSTITUCYJNA	190
4.7.6 REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI	191
4.7.7 KOMPLEMENTARNO – MIĘDZYSEKTOROWA	191
4.8 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE LPR	195
4.9 MONITOROWANIE REALIZACJI LPR	200
4.10 OCENA POSTĘPÓW OSIĄGANIA CELÓW PROGRAMU	205
4.11 SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN W REAKCJI NA ZMIENNOŚĆ OTOCZENIA	206
5. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA	207
5.1 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE PRZYGOTOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	208
5.1.1 DIAGNOZA OBSZARU GMINY KOMARÓWKA – PODLASKA	208
5.1.2 TWORZENIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	212
5.1.3 KONSULTACJE SPOŁECZNE PROJEKTU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	218
5.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	218
5.2.1. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI	218
5.2.2. PARTNERSTWO – ZASADY WSPÓŁPRACY POMIĘDZY SEKTOREM PUBLICZNYM, SPOŁECZNYM I GOSPODARCZYM	219
5.2.3. INSTRUMENTY WŁĄCZANIA CELEWYCH SPOŁECZNIE LOKALNE W DZIAŁANIA REWITALIZACYJNE	220
5.2.4. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE OCENY EFEKTÓW LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI	220
SPIS MAP	222

.....	222
.....	222
SPIS WYKRESÓW	223
SPIS ZDJ	223
ZAŁĄCZNIK NR 1 KATALOG WSKAZANIKÓW W DRAJANIA LPR	225
ZAŁĄCZNIK NR 2 ZGODNO Z PROGRAMEM Z PRZEPISAMI PRAWA W ZAKRESIE OO	232
ZAŁĄCZNIK NR 3 DIAGNOZA GMINY KOMARÓWKA PODLASKA SYTUACJA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI	241

Niniejszy dokument skupia się na tzw. obszarze rewitalizacji obejmującym wyznaczony teren gminy Komarówka Podlaska. Niemniej jednak ma istotne znaczenie dla rozwoju całej gminy. Po pierwsze doprowadzi do podjęcia wielu projektów i realizacji przedsięwzięć, z których skorzystają wszyscy mieszkańcy gminy. Poza tym, jako skoordynowana wizja zintegrowanych działań, które na bieżąco podlegają modyfikacjom pod wpływem oceny (w tym ze strony mieszkańców) ich efektywności, będzie stanowiła inspirację dla podejmowania innych kompleksowych i skutecznych interwencji na rzecz także innych obszarów jednostki samorządu terytorialnego.

Podstawą formalno-prawną opracowania niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowi:

- art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późniejszymi zmianami), który określa tytuł do uchwalania programów rewitalizacji,
- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020+;
- Zasady programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim+;
- Zasady delimitacji obszarów rewitalizacji i definiowania programów rewitalizacji na terenach wiejskich województwa lubelskiego+;
- Regulamin konkursu dotacji na wsparcie gmin wiejskich z województwa lubelskiego w zakresie przygotowania lub aktualizacji programów rewitalizacji.

W świetle wytycznych¹ **program rewitalizacji** to inicjowany, opracowany i uchwalony przez radę gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późn. zm.), **wieloletni program działań** w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzennofunkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, **zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju**, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+ stanowi podstawę do realizacji działań, które mają przyczynić się do poprawy warunków życia mieszkańców wyznaczonego obszaru rewitalizacji, w szczególności tych, którzy są zagrożeni wyłączeniem z lokalnej społeczności, aby w konsekwencji doprowadzić do ich integracji społecznej.

Niniejszy Program zakłada realizację działań zgodnie z podstawowymi zasadami społecznymi: personalizmu, dobrego wspólnego, pomocniczości i solidarności. Wszelkie przedsięwzięcia podejmowane w ramach tego Programu będą prowadzone w oparciu o oddolną aktywność obywatelską mieszkańców i partnerskie współdziałanie aktywnych

¹ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020+

Niniejszy dokument wypełnia wymagania stawiane przez wyżej wymienione wytyczne i zasady w zakresie nowego podejścia do programowania i prowadzenia procesu rewitalizacji. Zakłada on dążenie do tego, aby działania rewitalizacyjne miały kompleksowy i zintegrowany charakter, a przede wszystkim, aby skupiały się na człowieku, a więc na jakości życia mieszkańców. Niezwykle ważnym elementem tego podejścia jest zaangażowanie, a cały proces może zakończyć się sukcesem tylko wówczas dzięki aktywnemu zaangażowaniu ról partnerów (tzw. interesariuszy). W związku z tym przygotowanie i wdrażanie rewitalizacji musi odbywać się przy ciągłym zaangażowaniu partnerów (m.in. stałym dialogu i współpracy między interesariuszami). Ze strony praktycznej oznacza to niezbędność zapewnienia takich mechanizmów partycypacji społecznej, które są wypracowaniem najlepszych rozwiązań i ograniczenia ryzyka konfliktów w trakcie wdrażania programu. Mając na uwadze powyższe kwestie, zastosowana metodologia prac nad dokumentem Lokalnego Programu Rewitalizacji ma charakter ściśle partycypacyjny. Wartości nadrzędne było wyrażenie w proces tworzenia Programu jak najszerszego grona społecznie lokalnej, poznanie potrzeb i oczekiwań mieszkańców, użytkowników oraz innych interesariuszy danego obszaru oraz dążenie do spójności planowanych działań rewitalizacyjnych ze zdiagnozowanymi potrzebami i oczekiwaniami. Kolejnym wyznacznikiem realizacji zasady partnerstwa w rewitalizacji jest zaangażowanie, a budżet gminy nie stanowi wyjątkowych środków finansowania tego procesu. Po danych jest, aby struktura finansowania procesu rewitalizacji, była zróżnicowana i obejmowała budżety publiczne budżety w dyspozycji ról instytucji oraz budżety prywatne.

Całkowicie wyżej wymienionych aspektów znalazła odzwierciedlenie w sformułowanym zgodnie z aktualnymi wymaganiami niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji. Struktura dokumentu oparta została na logicznym ciągu przyczynowo-skutkowym, rozpoczynającym się od wyznaczenia obszaru rewitalizacji (Część 1 - Wprowadzenie), następnie prowadzącym poprzez pogłębienie i szczegółową analizę problemów i potencjałów tego obszaru (Część 2 - Diagnostyczna), a po zdefiniowanie wizji obszaru po rewitalizacji, do której przypisano cele programu oraz odpowiadające im kierunki działań i konkretne przedsięwzięcia (Część 3 - Planistyczna). Czwarta część programu zawiera cztery załączniki, omawiające system zarządzania wdrażaniem programu, w tym mechanizmy integrowania przedsięwzięć, monitorowania i ewaluacji programu, a także jego planowane ramy finansowe i czasowe. Ostatni element Programu (Część 5 - Partycypacja społeczna) zawiera mechanizmy włączania interesariuszy w cały proces rewitalizacji, począwszy od diagnozowania, poprzez programowanie, wdrażanie i monitorowanie programu.

Przyjęcie takiego horyzontu czasowego dokumentu (lata 2017-2023) jest zgodne z przepisami prawa.² Ponadto pozwala na jego dostosowanie do wymogów wynikających z

² Zgodnie z art. 52 ust. 1 ustawy o rewitalizacji istnieje możliwość uchwalania po jej wejściu w życie nowych programów rewitalizacji w oparciu o art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie nie ma możliwości

Przyjęty horyzont wdrażania i osiągnięcia zakładanych rezultatów projektów współfinansowanych ze środków perspektywy finansowej UE w latach 2014-2020

1.1. STRUKTURA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Niniejszy dokument spełnia wymogi co do struktury LPR określone w ŚWytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na latach 2014-2020+. Zawiera on:

- a. opis powi za programu rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi gminy;
- b. diagnoz czynników i zjawisk kryzysowych oraz skal i charakter potrzeb rewitalizacyjnych;
- c. zasięgi przestrzenne obszaru/obszarów rewitalizacji, tj. określenie, w oparciu o inne dokumenty strategiczne gminy lub diagnoz i identyfikację potrzeb rewitalizacyjnych, terytorium/terytoriów najbardziej wymagających wsparcia;
- d. wizję stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji (planowany efekt rewitalizacji);
- e. cele rewitalizacji oraz odpowiadające zidentyfikowanym potrzebom rewitalizacyjnym kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk;
- f. list planowanych, podstawowych projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych wraz z ich opisami zawierającymi, w odniesieniu do każdego projektu/przedsięwzięcia rewitalizacyjnego, co najmniej: nazwy i wskazanie podmiotów go realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu), szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny i zmierzenia w odniesieniu do celów rewitalizacji;
- g. charakterystyk pozostałych rodzajów przedsięwzięć rewitalizacyjnych realizujących kierunki działań, mających na celu eliminację lub ograniczenie negatywnych zjawisk powodujących sytuacje kryzysowe
- h. mechanizmy zapewnienia komplementarności między poszczególnymi projektami/przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz pomiędzy działaniami różnych podmiotów i funduszy na obszarze objętym programem rewitalizacji;
- i. indykatywne ramy finansowe w odniesieniu do przedsięwzięć, o których mowa w lit. f oraz g, z indykatywnymi wielkościami środków finansowych z różnych źródeł (takie spoza funduszy polityki spójności na lata 2014-2020 - publiczne i prywatne środki krajowe w celu realizacji zasady dodatkowo ci środków UE);
- j. mechanizmy wyczenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych na terenie gminy w proces rewitalizacji;
- k. system realizacji (wdrażania) programu rewitalizacji;
- l. system monitoringu i oceny skuteczności działań i system wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmiany w otoczeniu programu.

procedury realizacji projektu poza reżimem ustawy ograniczona jest do końca roku 2023. Po tym terminie realizacja działań spełniających przesłanki rewitalizacji, musi odbywać się na zasadach ustawy.

1.2 POWI ZANIA LPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI GMINY KOMARÓWKA PODLASKA

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji ma bezpo rednie powi zania wdro eniowe z nast puj cymi dokumentami systemu planowania strategicznego i planistycznego gminy Komarówka Podlaska:

➤ *Strategia Rozwi zywania Problemów Społecznych w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2014-2020*

Strategia Rozwi zywania Problemów Społecznych w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2014-2020+ stanowi jedn ze strategii dziedzinowych, realizowanych na wielu poziomach planowania strategicznego w jednostce samorz du terytorialnego. Dla gminy strategia ta znajduje swoje miejsce jako operacjonalizacja strategii rozwoju w obszarze problematyki społecznej. Zapisy zawarte w Lokalnym Programie Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+ nie tylko s spójne i zbie ne z zapisami obowi zuj cej Strategii Rozwi zywania Problemów Społecznych, ale zawieraj szereg szczegółowych odniesie do jej zapisów.

Szczególn korelacji mo na zauwa y w zakresie celów obydwu dokumentów strategicznych, jak równie odpowiadaj cych im kierunków dziaã .

Zaprezentowana w LPR wizja obszaru zdegradowanego po przeprowadzeniu procesu rewitalizacji koreluje z wizj gminy Komarówka Podlaska przedstawiona w ww. strategii: **Zapewnienie mieszka com Gminy Komarówka Podlaska bezpiecze stwa socjalnego oraz przeciwdziaãnie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu** .

Niniejszy Program wypeñnia tak e szereg celów szczegółowych okre lonych w analizowanej Strategii, a w szczególno ci.

1. Poprawa bezpiecze stwa socjalnego mieszka ców nie posiadaj cych dochodów wásnych, lub posiadaj cych dochody nie wystarczaj ce na zaspokojenie podstawowych potrzeb yciowych.
2. Przeciwdziaãnie bezrobociu mieszka ców gminy.
3. Zapewnienie wsparcia w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepeñnosprawno ci.
4. Zapewnienie wsparcia dzieciom i mýdziej wychowuj cej si w rodzinach zaniedbuj cych obowi zki wychowawcze.
5. Przeciwdziaãnie przemocy w rodzinie.
6. Przeciwdziaãnie uzale nieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii.

- g piel gnacyjnych, opiekę czych i wspomagaj czych
8. Rozwojotom wsparcia dla osób z niepełnosprawno ci .
 9. Promowanie inicjatyw obywatelskich i aktywno ci społecznej w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów społecznych.

Przedmiotowy dokument skupia si wokóy wielu obszarów problemowych, takich jak: bezrobocie, problemy zwi zane z niezaspokojeniem potrzeb osób starszych, du ym uzale nieniem mieszka ców od wiadczce pomocy społecznej i ich niepełnosprawno ci . Niekorzystne trendy demograficzne, jak i inne problemy wyst puj ce w sferze społecznej, w tym m.in. niska aktywno społeczne stwa, niewystarczaj cy poziom uczestnictwa w yciu kulturalnym zostają poddane szczegóowej analizie na etapie diagnozy społeczno-gospodarczej gminy Komarówka Podlaska i delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Oba dokumenty . Strategia jak i LPR, mówi o potrzebie poprawy standardu ycia wszystkich członków lokalnej społeczno ci, konieczno ci zapewnienia mieszka com gminy warunków sprzyjaj cych osobistemu rozwojowi oraz eliminacji negatywnych zjawisk dotyczaj cych mieszka ców tj. ubóstwu oraz wykluczenia społecznego.

Cele uj te w obu dokumentach s komplementarne, ukierunkowane na skuteczn polityk społeczn , która ma wspiera aktywno mieszka ców w wykorzystywaniu własnych zasobów dla budowania warunków dobrego ycia. Realizacja zawartych w dokumentach propozycji konkretnych działań mo e przyczyni si do rozwi zania wielu istotnych problemów społecznych.

➤ *Strategia Rozwoju Gminy Komarówka Podlaska na lata 2016-2020 (z perspektyw do roku 2023)*

Wizja obszaru po rewitalizacji współgra z wizj gminy Komarówka Podlaska wskazan w sStrategii Rozwoju Gminy Komarówka Podlaska na lata 2016-2020 (z perspektyw do 2023 roku)+i okre lon m.in. jako: ***W Działalno Gminy Komarówka Podlaska zapewnia wysok jako ycia społeczno ci lokalnej, poprzez dost p do nowoczesnej i bezpiecznej sieci infrastruktury technicznej oraz społecznej. [Å]Gmin zamieszkuj aktywni, w działaniach i zintegrowani mieszka cy, ch tnie współpracuj cy z lokalnymi organizacjami w realizacji wspólnych celów. Wysoka jako usług społecznych (kulturalnych, edukacyjnych, zdrowotnych, sportowo-rekreacyjnych) wpływa pozytywnie na komfort ich ycia i stanowi istotny instrument zach ty dla nowego osadnictwa. Szczególn opiek s otoczeni ludzie starsi i b d cy w trudnych sytuacjach yciowych. Gmina sprzyja aktywno ci, rekreacji i turystyce. Liczne atrakcje oraz bardzo dobrze rozwini ta szeroko poj ta infrastruktura turystyczna wpływa na systematyczny wzrost liczby osób odwiedzaj cych gmin w celach turystycznych i rekreacyjnych [Å]***. Zarówno pierwsza, jak i druga zakłada aktywne działanie na rzecz podnoszenia jako ci ycia mieszka ców, jak te ochron i pomoc osobom znajduj cym si

zgodnie z jego wiekiem, niepełnosprawność czy stopień atrakcyjności nie tylko w skali lokalnej, ale i całego regionu. Program Rewitalizacji, podobnie jak Strategia, wskazuje na konieczność podkreślenia atutów związanych z lokalnym dziedzictwem kulturowo-przyrodniczym. W obu dokumentach dużą wagę przykłada się do działań wzmacniających to samo lokalnie. Aktywność społeczna mieszkańców połączona z ich rzeczywistym zaangażowaniem w procesy współdecydowania o losach gminy, będzie stanowiła podstawę do budowania społeczeństwa obywatelskiego na poziomie lokalnym. Będzie to ważnym czynnikiem integrującym społeczność, przyczyniającym się jednocześnie do rozwoju kapitału społecznego.

W ramach Strategii wskazano szereg celów strategicznych i operacyjnych, które mocno korespondują z założeniami niniejszego Programu:

Cel strategiczny 1. Zapewnienie wysokiego poziomu życia mieszkańców:

Cel operacyjny 1.3 *Rozwój infrastruktury społecznej*

Cel operacyjny 1.4 *Polepszenie jakości przestrzennego i estetyki gminy*

Cel operacyjny 1.5 *Poprawa jakości środowiska naturalnego*

Cel strategiczny 2. Tworzenie korzystnych warunków do rozwoju przedsiębiorczości:

Cel operacyjny 2.1 *Pobudzenie lokalnej przedsiębiorczości*

Cel operacyjny 2.2 *Stymulowanie rynku pracy*

Cel strategiczny 3. Wzmacnianie kapitału społecznego

Cel operacyjny 3.1 *Rozwój oferty wychowawczo-edukacyjnej*

Cel operacyjny 3.2 *Aktywizacja społeczność lokalnej i wzmacnianie kapitału społecznego*

Cel operacyjny 3.3 *Przeciwdziałanie zjawisku wykluczenia społecznego*

Cel operacyjny 3.4 *Zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców w wymiarze publicznym, zdrowotnym i społecznym*

Cel strategiczny 4. Wspieranie rozwoju turystyki i agroturystyki

Cel operacyjny 4.1 *Ochrona przyrodniczych i kulturowych zasobów gminy*

Cel operacyjny 4.3 *Rozwój i modernizacja infrastruktury turystycznej*

Realizacja zadań przewidzianych w ramach powyższych celów Strategii pozwoli na podniesienie atrakcyjności mieszalniczej i turystycznej gminy, co w dłuższej perspektywie powinno doprowadzić do napływu nowych inwestycji do gminy, a także wzrostu liczby

korzystających z nowo wybudowanej infrastruktury z gminnych budżecie również pobudzenie lokalnej gospodarki, która będzie generowała nowe miejsca pracy i prowadziła do dywersyfikacji różnorodności dochodów gospodarstw domowych. Podejmowane działania w zakresie ochrony środowiska oraz ograniczenia emisji gazów, wpłyną korzystnie na jakośc życia i promocję ekologicznego wizerunku gminy. Rozwój organizacji pozarządowych oraz bliska współpraca z nimi, jak również aktywne zaangażowanie mieszkańców w realizację wspólnych przedsięwzięć i projektów rozwojowych doprowadzi do większej aktywności i integracji społecznej lokalnej. Nieodzownym elementem integrującym społeczność lokalną będzie dalsza poprawa jakości i dostępności usług publicznych, oferowanych dla mieszkańców gminy, szczególnie w sferze edukacji, opieki medycznej i społecznej, kultury i rekreacji oraz komunikacji, jak również prowadzenie aktywnej polityki, ograniczającej zjawiska wykluczenia społecznego, szczególnie wśród osób niepełnosprawnych, starszych oraz zagrożonych ubóstwem.

➤ Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020

Plan Gospodarki Niskoemisyjnej to strategiczny dokument dla gminy, wyznaczający kierunki rozwoju lokalnego w zakresie racjonalizacji gospodarki energetycznej. Celem opracowania jest przedstawienie koncepcji działań (inwestycyjnych oraz nieinwestycyjnych) służących poprawie jakości powietrza na terenie gminy. Treść Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020+ jest powiązana z niniejszym Programem. Przedmiotowy dokument wskazuje następującą wizję: **Gmina Komarówka Podlaska w 2020 roku jest obszarem zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego opartego na endogenicznym potencjale jednostki. Jest bezpiecznym i ekologicznym (w szczególności ze względu na udział energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych) miejscem do życia i rozwoju lokalnej społeczności, stanowi cym wzór dla innych jednostek samorządu terytorialnego. Mieszkańcy gminy chętnie współpracują w realizacji celów ekologicznych, są świadomi i odpowiedzialni za środowisko, w którym żyją.**

Zapisy Lokalnego Programu Rewitalizacji korelują z następującymi celami strategicznymi i szczegółowymi; mającymi doprowadzić do urzeczywistnienia wyżej zaprezentowanej wizji gminy Komarówka Podlaska:

Cel strategiczny 1. Wzrost wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych na obszarze gminy Komarówka Podlaska:

Cel operacyjny 1.1 Zwiększenie energii pochodzącej z OZE w sektorze użyteczności publicznej

Cel operacyjny 1.2 Wzrost wykorzystania OZE w gospodarstwach domowych

Cel strategiczny 2. Redukcja zużycia energii finalnej na obszarze gminy Komarówka Podlaska:

Cel strategiczny 3. Wprowadzanie nowych wzorców konsumpcyjnych:

Cel operacyjny 3.1 Promowanie gospodarki niskoemisyjnej

Cel operacyjny 3.2 Podnoszenie wiadomo ci ekologicznej mieszka ców.

➤ Program Ochrony rodowiska dla Gminy Komarówka Podlaska

Program Ochrony rodowiska dla Gminy Komarówka Podlaska+ jest zasadniczym dokumentem kreuj cym w gminie kierunki dziañ proekologicznych, w którym to (w zakresie ochrony powietrza) jako cel dŁugoterminowy wskazano: **Popraw jako ci powietrza atmosferycznego na obszarach o zwartej zabudowie wiejskiej**. Cel ten miaŁby realizowany poprzez realizacj celów krótkoterminowych polegaj cych na:

- ✓ ograniczaniu tzw. niskiej emisji poprzez:
 - ❖ zast powanie w gła w piecach i paleniskach domowych innymi paliwami,
 - ❖ stosowanie w budownictwie nowoczesnych technologii maj cych na celu oszcz dzianie strat energii cieplnej,
 - ❖ prowadzenie prac termomodernizacyjnych budynków,
- ✓ zwi kszenie wykorzystania odnawialnych ródeynergii (np. wiatr, biomasa, biogaz),
- ✓ stopniowe zmniejszenie emisji zanieczyszcze z kotłowni komunalnych i ródeyprzemysłowych i komunikacyjnych poprzez modernizacj kotłowni oraz dróg,
- ✓ ograniczanie uci liwo ci zwi zanych z emisj odorów pochodz cych ze ródey rolniczych (ferm hodowlanych, wylewaniem cieków na pola itp.).

Przedmiotowy dokument wyznacza tak e inny, równie wa ny dla gminy cel w zakresie edukacji ekologicznej i kształtowania wiadomo ci ekologicznej spoŁecze stwa. Celem tym jest zwi kszenie wiadomo ci ekologicznej mieszka ców oraz poczucia odpowiedzialno ci za jako rodowiska poprzez:

- ✓ organizacj systemu doradztwa, konsultacji szkole i pomocy administracyjno-biurowej dla organizacji pozarz dowych w obszarze ochrony rodowiska,
- ✓ wspieranie konkursów i akcji proekologicznych,
- ✓ prowadzenie dziañ informacyjno-promocyjnych z zakresu rolnictwa ekologicznego i zdrowej ywno ci,
- ✓ prowadzenie edukacji ekologicznej szkolnej i pozaszkolnej dla mŁodzie y na terenie gminy,
- ✓ wŁy czanie spoŁecze stwa gminy w ró nego rodzaju dziañania i akcje zwi zane z ochron rodowiska,
- ✓ organizacja specjalistycznych szkole dla rolników z zakresu ochrony rodowiska w dziaŁalno ci rolniczej,

stwa gminy o stanie środowiska przyrodniczego i cich na celu zachowanie i wzbogacanie wycich zasobów przyrody oraz kształtowanie krajobrazu.

➤ Projekt zmiany Studium Uwarunkowa i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Komarówka Podlaska

Lokalny Program Rewitalizacji oraz Zmiana Studium Uwarunkowa i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Komarówka Podlaska opracowywane były w tym samym okresie, wobec czego zapisy obu dokumentów są spójne.

W zakresie miejscowości Komarówka Podlaska Studium wskazuje, że ze względu na funkcję osadniczą - jako wiodącą - wskazane są działania modyfikujące obecny układ ekologiczny w kierunku jego integracji z otoczeniem rodzimym (przystosowanie uroczyska „bagny” do funkcji terenów rekreacyjnych, budowa zbiornika wodnego itp.). Komarówka Podlaska z dotychczasowym układem urbanistycznym mającym charakter osadniczy wymaga aktualizacji planu miejscowego wprowadzając do niego elementy rewitalizacji w obrębie całego zespołu osadniczego.

Ponadto w treści zapisów Studium: *Rewaloryzacja i rewitalizacja winna zmierzać do rekompozycji zabytkowych układów przestrzennych i naturalnych, wprowadzając nowe elementy krajobrazowe podnoszące estetyczną wartość i kompozycyjne oraz chroniące naturalne elementy krajobrazowe.*

2. CZ DIAGNOSTYCZNA

Zgodnie z wytycznymi³ diagnoza zawarta w programie rewitalizacji (o ile nie została dokonana w innym dokumencie strategicznym lub planistycznym gminy przy tym uchwały rady gminy) obejmuje analizę wszystkich 5 obywatelskich sfer (tj. sfery społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzennofunkcjonalnej oraz technicznej) dla całego obszaru gminy oraz pogłębionych diagnoz obszaru rewitalizacji.

Szczegółowa diagnoza problemów występujących na terenie gminy Komarówka Podlaska została wykonana odrębnie w ramach dokumentu „Diagnoza obszaru gminy Komarówka Podlaska delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji” (stanowi załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu); w jej ramach dokonano wytyczenia obszaru rewitalizacji. Dla tak wyznaczonego (a więc także zdiagnozowanego) obszaru rewitalizacji sporządzony jest niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji, którego integralną częścią jest ww. diagnoza.

Wobec takiego wskazania wytycznych niniejsza diagnoza – jakkolwiek w części opiera się o ustalenia poprzednio sporządzonej diagnozy służącej wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji – różni się od niej zasadniczo trzema parametrami:

- **jest diagnozą wyznaczonego już obszaru rewitalizacji**, a nie całej gminy (do obszaru całej gminy odwołuje się jedynie kontekstowo w tych przypadkach gdy bez tego diagnoza samego obszaru rewitalizacji nie byłaby czytelna);
- **jest diagnozą szczegółową**, przez co rozumiemy, że musi ona wnikać w poszczególne fragmenty diagnozowanej materii na tyle głęboko i rozważnie na tyle dokładnie, aby dać się zakończyć z merytorycznych fragmentów diagnozy precyzyjną konkluzją, która następnie posłuży do sformułowania jasnego celu rewitalizacji; dodatkowo wnioski z diagnozy mogą być podsumowywane konkluzjami ogólniejszymi, z których da się

³ „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020” – Załącznik: *Cechy i elementy programów rewitalizacji*; podpunkt 2) punktu 5. *Minimalna zawartość (elementy) programu rewitalizacji*

- cele strategiczne rewitalizacji (którym z kolei byłyby cele szczegółowych celów operacyjnych, przy tym należy pamiętać o uwzględnieniu w odpowiedzi na poszczególne konkluzje diagnozy);
- **jest na tym etapie już nie tylko diagnoz problemów, ale i potencjałów.**

Celem niniejszej diagnozy jest szczegółowe przeanalizowanie występujących na obszarze rewitalizacji problemów oraz potencjałów, i na podstawie tej analizy, sformułowanie wniosków (konkluzji) umożliwiających wyznaczenie następnie celów rewitalizacji. Wnioski wynikają

z pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji przyczyni się do właściwego doboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Szczególnie istotne w tym kontekście jest rozpoznanie problemów społecznych, gdyż to właśnie ich rozwiązanie stanowi istotną część rewitalizacji.

2.1 ANALIZA NEGATYWNYCH ZJAWISK I CZYNNIKÓW KRYZYSOWYCH NA OBSZARZE REWITALIZACJI

W celu wyznaczenia na terenie gminy Komarówka Podlaska obszaru zdegradowanego⁴ i zaproponowania obszaru do rewitalizacji⁵ przeprowadzono szczegółową diagnozę zjawisk społecznych, gospodarczych, środowiskowych technicznych i przestrzenno-funkcjonalnych przeprowadzono dla całej gminy.

Gmina Komarówka Podlaska jest jedną z 170 gmin wiejskich znajdujących się w województwie lubelskim. Położona jest we wschodniej części powiatu radzyńskiego. Graniczy ona tylko z jedną gminą powiatu - od zachodu z gminą Wołyń, od północy z gminami Drelów i Łomazy (powiat bialski), od wschodu z gminami Rossosz i Wisznice (powiat bialski) oraz od południa z gminą Milanów (powiat parczewski).

⁴ W świetle śWytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na latach 2014-2020+ **obszar zdegradowany** to obszar, na którym **zidentyfikowano stan kryzysowy**, spowodowany koncentracją negatywnych **zjawisk społecznych** (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w obszarze, w tym co najmniej jednej z następujących sfer: **gospodarczej** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw), **środowiskowej** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi i stanu środowiska), **przestrzenno-funkcjonalnej** (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych), **technicznej** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

⁵ W świetle śWytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na latach 2014-2020+ **obszar rewitalizacji**, obejmuje całość lub część obszaru zdegradowanego, cechującego się szczególnie koncentracją negatywnych zjawisk, na którym, z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego, zamierza się prowadzić rewitalizację.

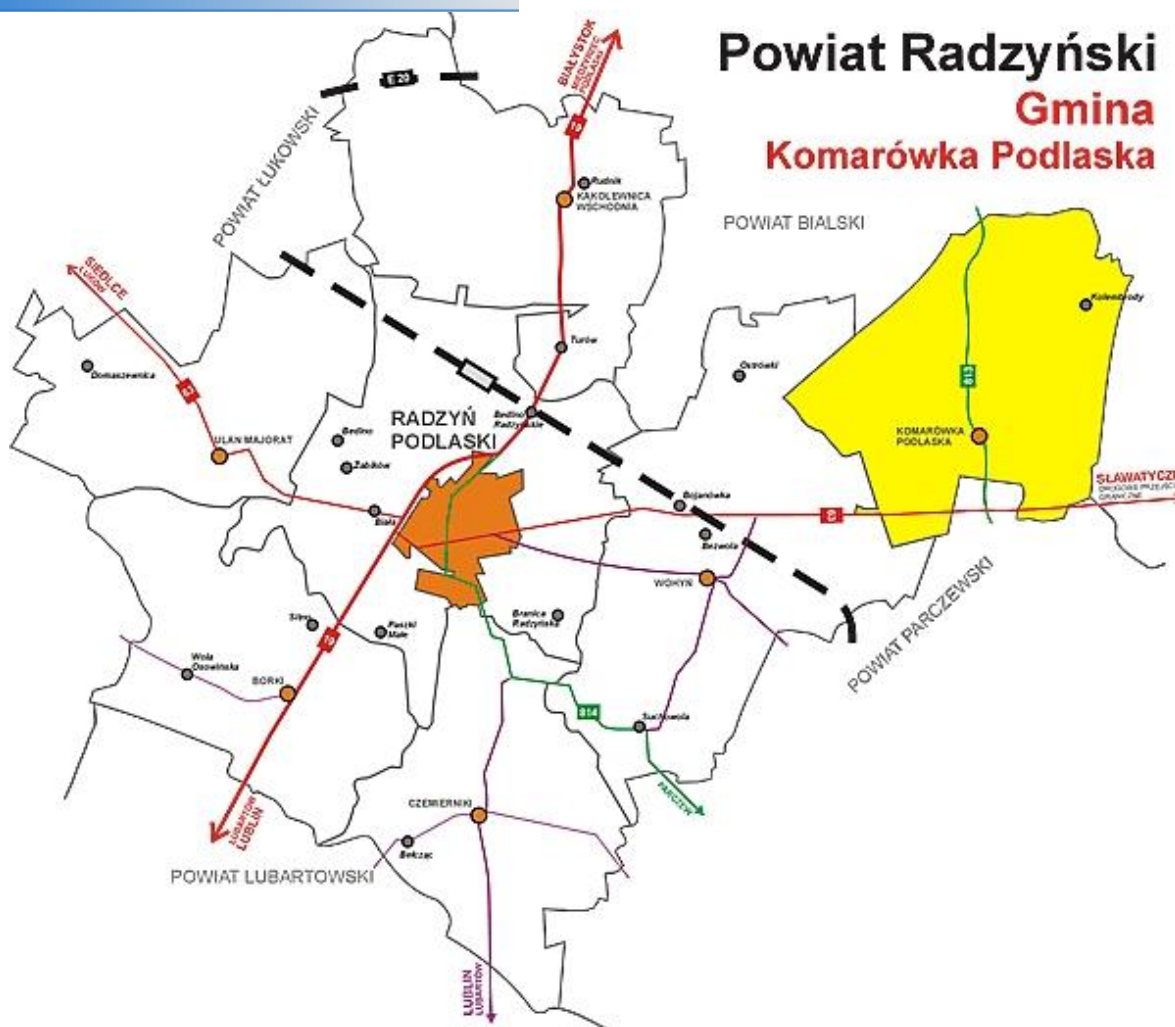
na tle województwa lubelskiego

ródź: <http://pl.wikipedia.org>

Gmina Komarówka Podlaska zajmuje obszar 137,56 km², co stanowi 14,25% powierzchni całego powiatu radzyńskiego oraz 0,55% powierzchni województwa lubelskiego. Powierzchnia gminy jest nieco większa niż powierzchnia gminy wiejskiej w województwie lubelskim, która wynosi 127 km².⁶ Gmina Komarówka Podlaska jedną z 7 gmin wiejskich (Borki, Czemierniki, Krolewnica, Komarówka Podlaska, Radzyń Podlaski, Ulan-Majorat, Wohy), które łącznie z 1 gminą miejską - Radzyń Podlaski, wchodzi w skład powiatu radzyńskiego.

⁶ Powierzchnia i ludność w przekroju terytorialnym w 2014 roku+GUS

ródło: <http://www.komarowkapodlaska.pl/>

Siedzib gminy jest miejscowo Komarówka Podlaska, oddalona o 27 km od Radzyna Podlaskiego - siedziby powiatu, 80 km od stolicy województwa lubelskiego oraz 160 km od Warszawy. Najbli ejsz lokalizowanymi portami lotniczymi s : port Lublin- widnik - 84 km oraz port Warszawa . Ok cie . 166 km. Komarówka Podlaska po y ona jest w odleg y ci 45 km od polsko-bia yoruskiego przej cia w S yawatyczach oraz 62 km w Terespolu (Barwinek . 337 km, Cieszyn . 467 km).

Gmina Komarówka Podlaska cechuje si dobrym dost pem do dróg tranzytowych o znaczeniu regionalnym i krajowym. Przez po yudniow cz gminy przebiega odcinek drogi krajowej nr 63 Radzy Podlaski . Wisznice. D yugo drogi w obszarze gminy wynosi 9,75 km. Do podstawowego uk yadu dróg w gminie nale y równie droga wojewódzka nr 813 Parczew . Mi dzyrzec Podlaski o d yugo ci 10,68 km. Wewn trzny szkielet dróg gminy stanowi drogi gminne oraz powiatowe. y czna ich d yugo wynosi blisko 133 km, z czego ok. 51% stanowi drogi gminne, natomiast 49% drogi powiatowe. Podstawowy uk yad

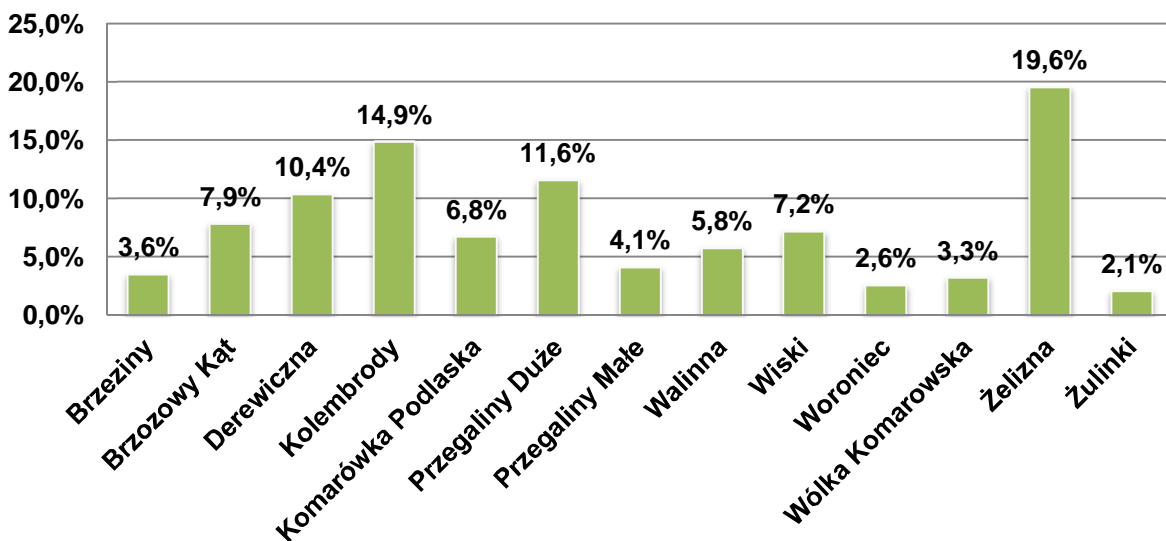
szczególnych miejscowościach przez ogólnodostępne (z wyjątkiem dróg), pełniące rolę gruntów rolnych i leśnych, obsługujące tereny zabudowy mieszkaniowej i usługowo-produkcyjnej, o różnej

Pierwotnym układem przestrzennym gminy Komarówka Podlaska był układ jednorodnicowy, w układach zgodnych z duktami głównych cieków i suchych dolinek okresowo niosących wodę. Komarówka jako ośrodek gminny jest miejscowością o układzie urbanistycznym maomiasteczkowym.

Struktura osadnicza gminy jest charakterystyczna dla gmin wiejskich na wschodzie kraju. Przeważają tutaj wsie i ulicówki, charakteryzujące się zwartą zabudową mieszkaniową po obu stronach. W gminie występuje również miejscowość typu rzódówka, gdzie osiedlenie wzdłuż prostej drogi z luźną zabudową, często występuje tylko po jednej stronie.

Wielkość jednostek osadniczych jest bardzo zróżnicowana. Na poniższym wykresie przedstawiono udział powierzchni poszczególnych miejscowości w całkowitej powierzchni gminy.

Wykres 1 Udział poszczególnych jednostek osadniczych w całkowitej powierzchni gminy

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Komarówka Podlaska

Zabudowa mieszkaniowa gminy Komarówka Podlaska ukształtowana została w oparciu o podstawowe i tradycyjne funkcje gminy, jak jest rolnictwo. Na jej obszarze dominuje budownictwo charakterystyczne dla osadnictwa wiejskiego pod względem zarówno formy, jak i funkcji - budynek mieszkalny jednorodzinny z towarzyszącą zabudową związaną z działalnością gospodarczą mieszkańców. Na terenie gminy występuje również zabudowa jednorodzinna, wielorodzinna i letniskowa (rekreacji indywidualnej). Lokalne zrępowania

2.2.1 WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI OBJ TEGO PROGRAMEM

Pierwszym etapem opracowania diagnozy sju cej delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji byö wyznaczenie na terenie gminy Komarówka Podlaska obszarów referencyjnych, w ramach których prowadzona byã analiza maj ca na celu wskazanie jednostek wymagaj cych podj cia dziañ rewitalizacyjnych. Diagnoza obj ÿ cañy obszar gminy w podziale na ustalone jednostki referencyjne, a przeprowadzona zostayã w oparciu o obiektywne i weryfikowalne mierniki oraz metody badawcze dostosowane do lokalnych uwarunkowa .

Wyznaczaj c granice poszczególnych jednostek referencyjnych kierowano si *sZasadami delimitacji obszarów rewitalizacji i definiowania programów rewitalizacji na terenach wiejskich województwa lubelskiego*+ Zgodnie z ww. wytycznymi jako jednostk referencyjn zastosowano soëctwo. Soëctwa, b d ce jednostkami pomocniczymi gminy, w sposób najbardziej adekwatny odzwierciedlaj podziaÿterytorialny gminy wynikaj cy z uwarunkowa historycznych, przestrzennych i spoëcznych. Od strony praktycznej uzasadnieniem dla takiej metodologii byÿ równie fakt, i zbieranie danych na potrzeby gminnych statystyk od lat opiera si wã nie na podziale na jednostki pomocnicze.

Diagnoz gminy Komarówka Podlaska przeprowadzono w oparciu o analiz problemów w sferze spoëcznej, gospodarczej, rodowiskowej, infrastrukturalnej, przestrzennej w poszczególnych, trzynastu soëctwach.

W zwi zku z powy szym, dla celów niniejszej analizy, na obszarze gminy Komarówka Podlaska wyznaczono 13 jednostek referencyjnych, których ogóln charakterystyk zaprezentowano w poni szym zestawieniu.

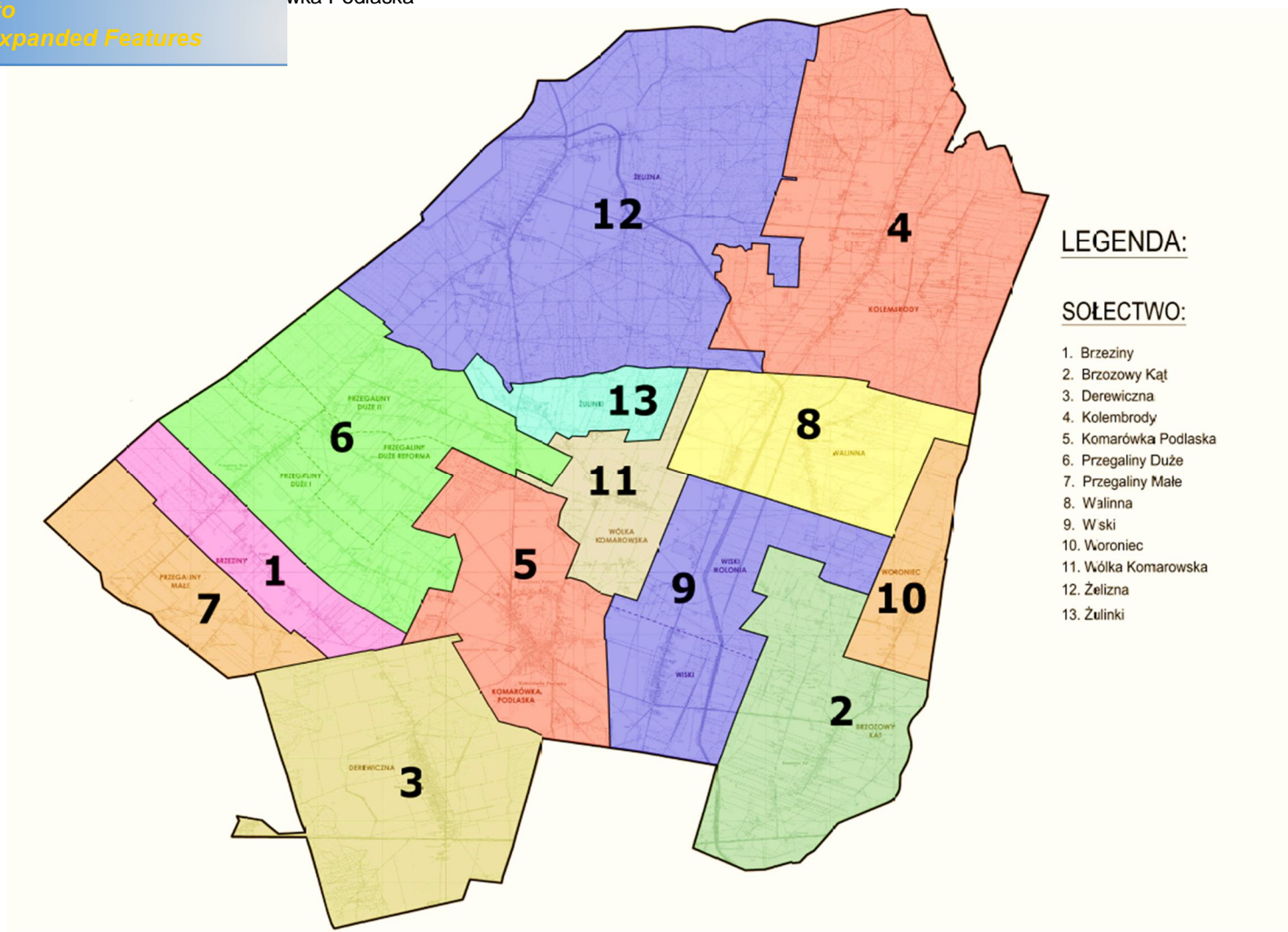
Tabela 1 Podziaÿgminy Komarówka Podlaska na jednostki referencyjne

Jednostka referencyjna	Miejscowo /ulice	Powierzchnia w km ²	Liczba mieszka ców w 2015 roku
soëctwo Brzeziny	Brzeziny	489	105
soëctwo Brzozowy K t	Brzozowy K t	1086	390

	Derewiczna	1434	490
sołectwo Kolembrody	Kolembrody	2050	422
sołectwo Komarówka Podlaska	ulice: Cmentarna, 11 Listopada, Plac Wolności, Glinki, Krótka, Stanisława Staszica, Wiskowa, Lubelska, Juliana Benia, Osiedlowa, Ogrodowa, Ks. Jana Rudnickiego, I Armii Wojska Polskiego, Waleriana Batki, Międzyrzeczka, Ciasna, Polna	934	1206
sołectwo Przegaliny Duże	Przegaliny Duże	1600	518
sołectwo Przegaliny Małe	Przegaliny Małe	570	127
sołectwo Walinna	Walinna	800	328
sołectwo Wiski	Wiski	997	277
sołectwo Woroniec	Woroniec	356	130
sołectwo Wólka Komarowska	Wólka Komarowska	449	207
sołectwo Żelazna	Żelazna	2698	331
sołectwo Żulinki	Żulinki	293	74

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Komarówka Podlaska

wka Podlaska

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

ych Urz ędu Gminy Komarówka Podlaska

Unia Europejska
Fundusz Spójności

W tym obszarze zdegradowanego przyjęto analizę wskaźników, pozwalającą na obiektywne określenie stopnia złośliwości rozwoju społeczno-gospodarczego poszczególnych obszarów gminy Komarówka Podlaska.

Na potrzeby delimitacji terenów problemowych wykorzystano podział gminy na 13 obszarów referencyjnych. Zagregowane dane na ich poziomie stanowią podstawę do analizy wskaźnikowej przeprowadzonej dla 5 obywatelskich sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej, technicznej. Należy jednocześnie zaznaczyć, że wyniki otrzymane podczas badania metod wskaźnikowych zostały uzupełnione o analizy jakościowe z uwzględnieniem oczekiwań i potrzeb lokalnej społeczności wyrażonej podczas przeprowadzonych konsultacji społecznych.

Podstawę delimitacji obszarów zdegradowanych stanowią zgromadzone i przeanalizowane dane udostępnione przez następujące instytucje: Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej oraz jednostki organizacyjne (m. in. GOPS, szkoły), Powiatowy Urząd Pracy w Radzynie Podlaskim, Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej w Komarówce Podlaskiej, Komenda Powiatowa Policji w Radzynie Podlaskim, Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska.

Zastosowana metoda wielokryterialna zakłada użycie wybranych wskaźników dla ustalenia listy rankingowej oraz wyboru obszaru charakteryzującego się największym nasileniem cech kryzysowych (łącznie 34 wskaźniki, w pięciu grupach). Duża liczba wskaźników rodzi pytanie o ich wagę w wyniku końcowym. Celem optymalizacji procesu wyboru, jak i uwzględnienia preferencji wynikających z *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020+*, założono, że łączna wartość wskaźników społecznych wyniesie 60%, natomiast łączna wartość wskaźników w pozostałych 4 sferach wyniesie łącznie 40%. Przedmiotowe założenie wynika z konieczności oddania kierunku interwencji zapisanej w umowie partnerstwa zakładającej m.in.: konieczności wyznaczenia obszarów deficytowych z naciskiem na problemy społeczne.

W ramach analizy badania poddano następujące wskaźniki:

1. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w 2015 r. (%)
2. Zmiana udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności w latach 2013-2015 (%)
3. Udział osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radzynie Podlaskim w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w 2015 r. (%)
4. Zmiana udziału osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radzynie Podlaskim w ogólnej liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2013-2015 (%)
5. Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców w 2015 r. (%)
6. Zmiana udziału osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej w ogólnej liczbie mieszkańców w latach 2013-2015 (%)
7. Udział osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej z tytułu ubóstwa w ogólnej liczbie mieszkańców w 2015 r. (%)

- ch ze wiadcze pomocy spoęcnej z tytuõ ubóstwa
tch 2013-2015 (%)
9. Udziaõ osób korzystaj cych ze wiadcze pomocy spoęcnej z tytuõ niepeõnosprawno ci w ogólnej liczbie mieszka ców w 2015 r. (%)
 10. Zmiana udziaõ osób korzystaj cych ze wiadcze pomocy spoęcnej z tytuõ niepeõnosprawno ci w ogólnej liczbie mieszka ców w latach 2013-2015 (%)
 11. Udziaõ osób korzystaj cych ze wiadcze pomocy spoęcnej z tytuõ bezradno ci w sprawach opieku czo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogólnej liczbie mieszka ców w 2015 r. (%)
 12. Zmiana udziaõ osób korzystaj cych ze wiadcze pomocy spoęcnej z tytuõ bezradno ci w sprawach opieku czo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego w ogólnej liczbie mieszka ców w latach 2013-2015 (%)
 13. Udziaõ osób korzystaj cych ze wiadcze pomocy spoęcnej z tytuõ dõugotrwaõej lub ci kiej choroby w ogólnej liczbie mieszka ców w 2015 r. (%)
 14. Zmiana udziaõ osób korzystaj cych ze wiadcze pomocy spoęcnej z tytuõ dõugotrwaõej lub ci kiej choroby w ogólnej liczbie mieszka ców w latach 2013-2015 (%)
 15. Udziaõ dzieci i mõdzie y do lat 17 korzystaj cych z do ywania przyznawanego przez GOPS w ogólnej liczbie dzieci i mõdzie y do 17 r. . (wõ cznie) w 2015 r. (%)
 16. Zmiana udziaõ dzieci i mõdzie y do lat 17 korzystaj cych z do ywania przyznawanego przez GOPS w ogólnej liczbie dzieci i mõdzie y do 17 r. . (wõ cznie) w latach 2013-2015 (%)
 17. Udziaõ dzieci i mõdzie y do lat 17 korzystaj cych z dofinansowania sWyprawka szkolna+ w ogólnej liczbie dzieci i mõdzie y do 17 r. . (wõ cznie) w 2015 r. (%)
 18. Zmiana udziaõ dzieci i mõdzie y do lat 17 korzystaj cych z dofinansowania sWyprawka szkolna+ w ogólnej liczbie dzieci i mõdzie y do 17 r. . (wõ cznie) w latach 2013-2015 (%)
 19. Udziaõ rodzin, którym zaõ ono Niebiesk Kart w ogólnej liczbie rodzin w 2015 r. (%)
 20. Zmiana udziaõ rodzin, którym zaõ ono Niebiesk Kart w ogólnej liczbie rodzin w latach 2013-2015 (%)
 21. Liczba odnotowanych przest pstw ogõjem przypadaj ca na 100 mieszka ców w 2015 r.
 22. Zmiana liczby odnotowanych przest pstw ogõjem przypadaj cej na 100 mieszka ców w latach 2013-2015 (%)
 23. Liczba innych przeprowadzonych interwencji przypadaj ca na 100 mieszka ców w 2015 r.
 24. Zmiana liczby innych przeprowadzonych interwencji przypadaj cej na 100 mieszka ców w latach 2013-2015 (%)
 25. Liczba organizacji pozarz dowych przypadaj ca na 100 mieszka ców w 2015 r.
 26. redni wynik sprawdzianu szóstoklasisty w latach 2013-2015 (%)
 27. redni odsetek dzieci w staninach z wynikiem niskim w latach 2013-2014 (%)
 28. Frekwencja wyborcza w wyborach samorz dowych w 2014 roku - RADA GMINY (%)
 29. Frekwencja wyborcza w wyborach na Prezydenta RP 2015 - II TURA (%)
 30. Liczba osób fizycznych prowadz cych dziaõalno gospodarcz na 100 mieszka ców w wieku produkcyjnym w 2015 r.
 31. Liczba gospodarstw domowych podõ czonych do wodoci gu w przeliczeniu na 100 gospodarstw domowych w 2015 r.

korzystających z odnawialnych źródeł energii w ogólnej
2015 roku (%)

33. Udziały obszarów, w obrębie których odnotowano w 2015 roku przekroczenie jako ci
powietrza (%)

34. Udziały terenów publicznych o niskiej jako ci w ogólnej powierzchni jednostki w 2015 r.

Z uwagi na różną jednostki miary poszczególnych wskaźników oraz szerokie spektrum obszarów problemowych przeprowadzono standaryzację zmiennych, w celu sprowadzenia ich do porównywalnej skali, tzw. skali niemianowanej, czyli niezwiązanej z jednostką miary. Standaryzacja wskaźników polega na odjęciu od nominalnej wartości wskaźnika dla danego obszaru średniej wartości dla wszystkich obszarów i podzieleniu przez odchylenie standardowe. Jest to zabieg konieczny z punktu widzenia poprawności obliczeń. W wyniku tej procedury wszystkie wystandaryzowane wskaźniki mają rozkład charakteryzujący się jednakową średnią i odchyleniem standardowym, co umożliwia ich logiczną interpretację. Wystandaryzowane wskaźniki oznaczają odchylenie od normy, które reprezentuje wartość średnią dla gminy i mogą przyjmować wartości dodatnie lub ujemne. Przejście odchylenia od średniej do wartości dodatniej wskazuje, które obszary odznaczają się wskaźnikiem kryzysowym wyższym od średniej dla gminy. Z kolei wartości ujemne odchylenia ukazują obszary o najlepszej sytuacji, w których negatywne zjawiska w porównaniu ze średnią dla gminy odznaczają się mniejszym natężeniem.

W trakcie standaryzacji zmiennych oznaczono również odpowiednio destymulanta i stymulanta. Jako stymulanta, na potrzeby wskazania obszarów zdegradowanych, przyjęte zostały zmienne, których wyższe wartości występują w obszarach gminy kwalifikujących się jako obszary zdegradowane (np. liczba osób korzystających ze świadczeń pomocy społecznej na 100 mieszkańców). Natomiast destymulantami były zmienne, których niższe wartości oznaczają bardziej problemowy obszar (np. liczba osób fizycznych prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym).

Zestawionym i zestandaryzowanym dla każdego obszaru wskaźnikom, nadano odpowiednie liczby punktów według następującego schematu:

- uzyskane wartości wskaźników ujednoliconych (po standaryzacji) podzielone zostały na kwartyły: które dzieląc zbiorowo na 4 części: do 25% przypadków, do 50%, do 75% i do 100%,
- przyjęto następujące stopniowanie wskaźników ujednoliconych: dla wskaźników, których wartości mieściły się w 4 kwartylu przyznano 3 punkty; tych w 3 kwartylu przyznano 2 punkty; dla tych w 2 kwartylu przyznano 1 punkt, dla tych w pierwszym kwartylu przyznano 0 punktów;
- warstwy reprezentujące analizowane zjawiska (np. ubóstwo, bezrobocie) sklasyfikowano wartościami binarnymi 0 jeżeli nie spełnia wymogów wytycznych, nie przekracza wartości referencyjnej (średniej dla gminy); 1 jeżeli spełnia wymóg wytycznych, przekracza średnią referencyjną (średnią dla gminy);
- wartości otrzymane dla poszczególnych wskaźników we wszystkich obszarach referencyjnych przemnożono przez ustalone wcześniej wagi wskaźników.

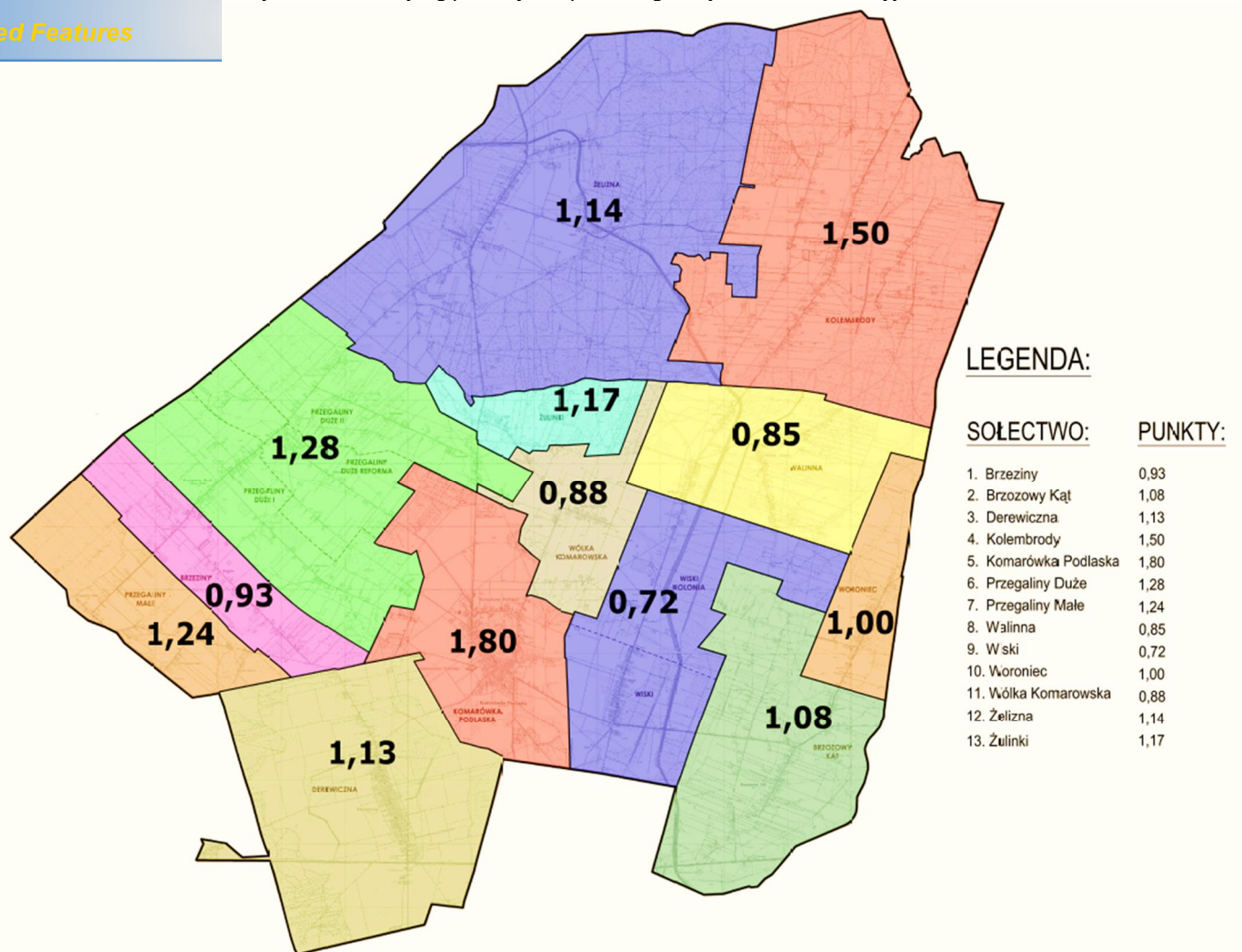
*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

o sum punktów uzyskanych w efekcie analizy
arów referencyjnych.

analiza wskaźnikowej wg podziału na poszczególne jednostki referencyjne

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Komarówka Podlaska

owej dla wszystkich obowi zkowych sfer za pomoc przy tych miar (najwi ksza liczba punktów), dokonano wst pnego wyboru obszarów zdegradowanych. W dalszej kolejno ci wybrane wst pnie jednostki referencyjne poddano analizie jako ciowej w zakresie dodatkowo zidentyfikowanych problemów. Wzi to również pod uwag liczb mieszka ców oraz wielko powierzchni poszczególnych jednostek referencyjnych.

Trzeba również pami ta o tym, e w wietle wytycznych, w przypadku gdy na terenie gminy wyst puj obszary, gdzie koncentruj si negatywne zjawiska w sferze spojęcznej, nale y zbada czy równocze nie wyst puj negatywne zjawiska z zakresu sfery: gospodarczej, rodowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej. Obszary, gdzie zdiagnozowano tylko problemy spojęczne nie powinny by obj te działaniami rewitalizacyjnymi, a działaniami sektorowymi w sferze polityki spojęcznej. Wjà nie z tego powodu, pomimo wyst powania w niektórych jednostkach referencyjnych koncentracji problemów spojęcznych, nie wskazano tych miejsc jako obszarów zdegradowanych. Jednocze nie nale y podkre li, e na wyznaczenie obszaru zdegradowanego niezwykle istotny wpływ miajy również oczekiwania lokalnej spojęczno ci, która w sposób naturalny dokonajã hierarchizacji potrzeb i problemów.

Jak próg punktów daj cych podstaw do zakwalifikowania danego obszaru referencyjnego do obszaru zdegradowanego przyj to warto 1,40. Obszarami, w obr bie których koncentruj si zarówno negatywne zjawiska w sferze spojęcznej, jak i zjawiska kryzysowe w innych sferach, s sojęctwa: Kolembrody (y cznie 1,50 pkt.) oraz Komarówka Podlaska (y cznie 1,80pkt.).

W zwi zku z powy szym obszar obydwu tych sojęctw wyznaczono jako obszar zdegradowany.

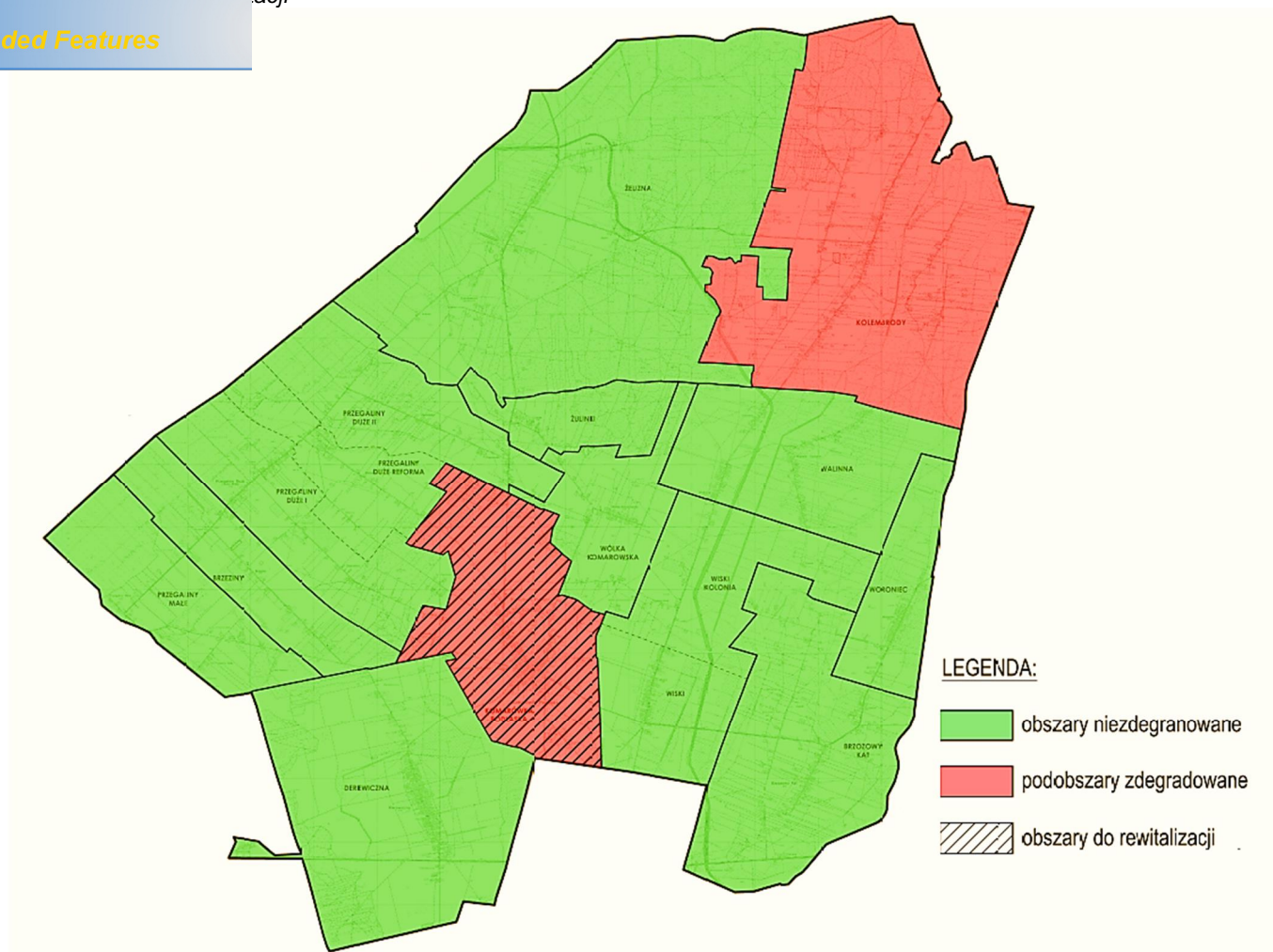
Ze wzgl du na ograniczenia wynikaj ce z *sWytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na latach 2014-2020+* zwi zane z maksymaln liczb ludno ci zamieszkuj c obszar rewitalizacji (maksymalnie 30% ludno ci gminy) oraz wielko ci tego obszaru (maksymalnie 20% powierzchni całej gminy) nie ma mo liwo ci uznania całego obszaru zdegradowanego, wyznaczonego na terenie gminy Komarówka Podlaska na podstawie przeprowadzonej analizy, za obszar rewitalizacji.

W celu prawidłowego okre lenia obszaru rewitalizacji posjono si dodatkowymi kryteriami. Wzi to pod uwag liczb mieszka ców poszczególnych podobszarów zdegradowanych. Przeanalizowano również infrastruktur (zdegradowane obiekty lub obszary), której przebudowa lub adaptacja, ukierunkowana na popraw jako ci korzystania z przestrzeni, likwidacj izolacji obszarów problemowych oraz popraw jako ci ycia mieszka ców obszarów zdegradowanych przyczyni si do rozwi zywania zdiagnozowanych problemów spojęcznych tych obszarów. Uwzgl dniono tak e obiekty, które same w sobie nie musza by zdegradowane ale w oparciu o ich infrastruktur mo na prowadzi szereg działã i projektów sju cych celowi rewitalizacji. Niezwykle istotn kwesti byjy również potrzeby i oczekiwania lokalnej spojęczno ci wyra one podczas przeprowadzonych konsultacji spojęcznych.

Synteza wy ej wymienionych zagadnie doprowadziã do wyodr bnienia na obszarze gminy Komarówka Podlaska obszaru rewitalizacji, który obejmuje sojęctwo Komarówka Podlaska.

przekracza wymogów określonych co do jego (powierzchni całej gminy) oraz liczby mieszkańców (nie więcej niż 50% ogólnej liczby mieszkańców gminy). Łączna powierzchnia wyznaczonego obszaru rewitalizacji wynosi 9,34 km², co stanowi 6,79% powierzchni całej gminy Komarówka Podlaska. Obszar ten jest zamieszkiwany przez 1206 osób, co stanowi 26,19% ogólnej liczby mieszkańców gminy Komarówka Podlaska.

racji

ródło: Opracowanie własne

Ukierunkowanie na zjawiska i problemy w obszarze życia społecznego mieszkańców jest szczególnie akcentowane w polityce rewitalizacyjnej gmin. Rewitalizacja ma bowiem na celu odnowienie społecznego potencjału wyznaczonych obszarów i siedzib, dzięki czemu miejscowi społecznie mają szansę na integrację z szerszym środowiskiem. Tym samym przedmiotem rewitalizacji nie jest określona przestrzeń fizyczna, lecz społecznie lokalne oraz różne grupy interesariuszy, mieszkające lub użytkujące dany obszar. To właśnie aspekt społeczny jest fundamentem wyznaczania obszarów mających charakter zdegradowany oraz późniejszego projektowania działań rewitalizacyjnych. Problemy, z jakimi borykają się mieszkańcy oraz potrzeby, jakie wykazują w obszarze życia, mają kluczowe znaczenie dla przyszłych decyzji rewitalizacyjnych.

W świetle wytycznych⁷ diagnoza koncentracji negatywnych zjawisk społecznych obejmuje w szczególności kwestie bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym.

Badania zjawisk zachodzących w sferze społecznej dokonano w następujących płaszczyznach:

- A. TRENDY DEMOGRAFICZNE
- B. POZIOM UBÓSTWA I WYKLUCZENIA SPOŁECZNEGO
- C. POZIOM BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO
- D. JAKOŚĆ EDUKACJI
- E. AKTYWNOŚĆ SPOŁECZNEJ

2.2.2.1 NIEKORZYSTNE TRENDY DEMOGRAFICZNE DEPOPULACJA I STARZENIE SIĘ SPOŁECZNEJ

Na koniec 2015 roku teren gminy Komarówka Podlaska zamieszkiwało łącznie 4605 osób, w tym 49,71% stanowią kobiety, a 50,29% mężczyźni (w Polsce średnio gminy zamieszkuje 52% kobiet).

Gęstość zaludnienia kształtowała się w gminie Komarówka Podlaska, w 2015 roku, na niskim poziomie. Wyniosła ona 33,48 os./km². Gmina charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem gęstości zaludnienia. Jednostką referencyjną, w której możemy zaobserwować najwyższy poziom gęstości zaludnienia jest sołectwo Komarówka Podlaska. W 2015 roku na tym obszarze średnio zamieszkiwało 129,12 osób na km². Stanowi to wartość prawie czterokrotnie wyższą od średniej dla całej gminy. Na taki stan rzeczy wpływa przede wszystkim charakter zabudowy miejscowości Komarówka Podlaska – zwarte skupiska zabudowy na stosunkowo małym obszarze. Najbardziej zaludnioną, w przeliczeniu na km², jednostką referencyjną było w 2015 roku sołectwo Elizna (12,27 os./km²).

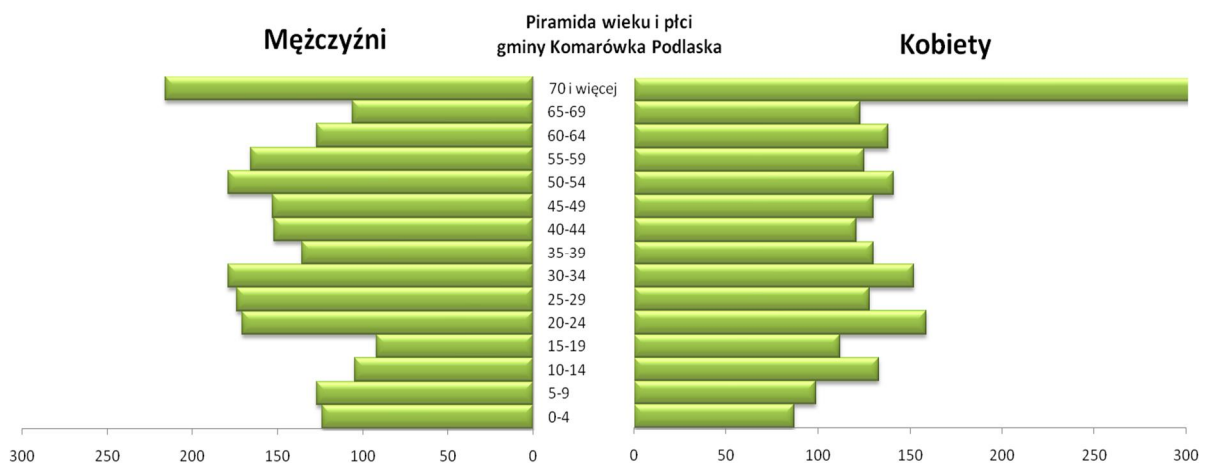
⁷ „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na latach 2014-2020”

n, który mo emy zaobserwowa na obszarze gminy Komarówka Podlaska w okresie jest zjawisko systematycznego wzrostu liczby ludno ci zamieszkuj cej gmin . Na przestrzeni lat 2013-2015 na terenie gminy Komarówka Podlaska przybyło y cznie 67 mieszka ców. Ogólna liczba mieszka ców w analizowanym okresie zwi kszyła si wi c o 1,48% (rednia dla gminy Komarówka Podlaska).

Z wy ej wymienionym pozytywnym trendem mamy do czynienia równie w zakresie wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Na przestrzeni lat 2013-2015 w sołectwie Komarówka Podlaska, pomimo ujemnego salda migracji (- 25 osób) oraz przyrostu naturalnego (- 6 osób), przybyło y cznie 17 mieszka ców. Wy ej zaprezentowane dane nale y jednoczenie intepretowa bardzo ostro nie. Uwzgl dniaj c dłu sz perspektyw czasu (od 2007 r.) mo na zauwa y , i w chwili obecnej liczba mieszka ców gminy Komarówka Podlaska jest sporo ni sza - o około 5% - ni jeszcze 10 lata temu.

Struktura wiekowa mieszka ców danego obszaru jest niezwykle istotna z punktu widzenia prognoz jego rozwoju. Negatywnym zjawiskiem demograficznym zauwa alnym na obszarze gminy Komarówka Podlaska jest natomiast stopniowe starzenie si społecze stwa. Wskazuje na to piramida wieku i płci dla gminy Komarówka Podlaska, zaprezentowana poni ej.

Wykres 2 Piramida wieku i płci mieszka ców gminy Komarówka Podlaska w 2015 roku

ródło: Opracowanie własne na podstawie danych Banku Danych Lokalnych GUS

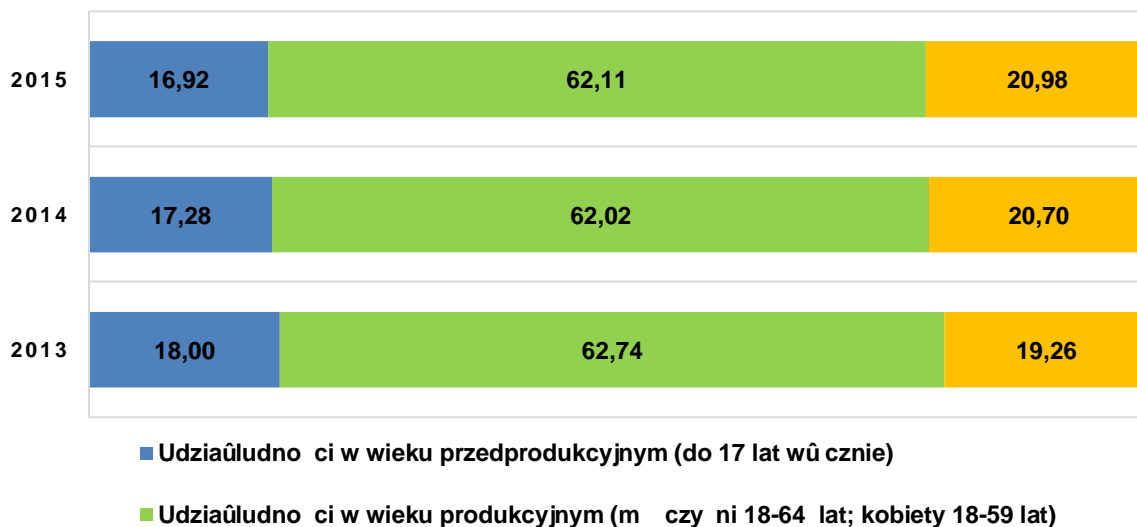
Kształt zaprezentowanej piramidy wskazuje na regresywn struktur ludno ci zamieszkuj cej gmin Komarówka Podlaska. Ten typ struktury charakteryzuje si malej c liczb urodze . Udział ludno ci poni ej 12 roku ycia jest niski i wynosi zaledwie 12,6% populacji. Ludno w wieku poprodukcyjnym stanowi 20,48% ogólnej liczby mieszka ców.

Wska nikiem pozwalaj cym na ocen struktury demograficznej ludno ci zamieszkuj cej analizowany obszar jest wska nik obci enia demograficznego (liczba osób w wieku nieprodukcyjnym na 100 osób w wieku produkcyjnym). Na przestrzeni lat 2013-2015

ulegał niewielkim wahaniom tj. w 2013 r. wynosił on

w 2014 r. . . 37,96, natomiast w 2015 r. . . 37,89. Jednocześnie nie w latach 2013-2015 widoczny jest trend zmniejszający się udział grupy ludności w wieku przedprodukcyjnym - do 17 lat włącznie (- 1,08 punktu procentowego) i produkcyjnym - mężczyźni 18-64 lat; kobiety 18-59 lat (-0,64 punktu procentowego). Wzrasta natomiast udział ludności w wieku poprodukcyjnym - mężczyźni 65 lat i więcej; kobiety 60 lat i więcej. Na przestrzeni analizowanego okresu zanotowano natomiast wzrost udziału ludności w przedmiotowej grupie na poziomie 1,72 punktu procentowego. Systematycznie wzrasta również udział ludności w wieku 75 roku życia i powyżej (2013 r. . . 7,74%, 2014 r. . . 7,93%, 2015 r. . . 8,71%). Na obszarze rewitalizacji widoczne jest zjawisko utrzymywania dorosłych dzieci przez rodziców z emerytur. Ze zjawiskiem tym równocześnie nie występuje problem alkoholizmu w rodzinach finansowo dzieci.

Wykres 3 Udział ludności obszaru rewitalizacji wg. ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2015

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Komarówka Podlaska

W świetle danych rocznych na przestrzeni 3 analizowanych lat wskaźnik przyrostu naturalnego przyjmuje dla gminy Komarówka Podlaska wartości ujemne (2013 r. . . minus 20, 2014 r. . . minus 27, 2015 r. . . minus 11). Podobną tendencję zanotowano na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Przedmiotowy wskaźnik dla analizowanego obszaru kształtował się także na ujemnym poziomie, nie osiągał jednak tak dużych wartości (2013 r. . . minus 3, 2014 r. . . minus 2, 2015 r. . . minus 1).

Gmina Komarówka Podlaska boryka się również z negatywną strukturą ruchu w drówkowego mieszkańców. Na przestrzeni analizowanych lat saldo migracji było zawsze ujemne co oznacza, że więcej osób z gminy wyjeżdża, niż do niej napływa. W 2013 roku odnotowano najmniej korzystną sytuację w zakresie migracji. Różnica pomiędzy liczbą osób meldujących się na terenie gminy oraz liczbą osób wymeldowujących się z jej obszaru wyniosła minus 24. W kolejnym roku sytuacja wyglądała bardzo podobnie (2014 r. . . minus 23). W roku 2015 r. różnica pomiędzy wymeldowującymi się i zameldowującymi się była

minus 14). Na wyznaczonym obszarze rewitalizacji w latach analizy przyjmowaÿrównie warto ci ujemne - 2013 r. minus 10 osob, 2014 r. . minus 12, 2013 r. . minus 3.

Naley jednocze nie zaznaczy , e niekorzystne czynniki demograficzne (brak znacznego wzrostu liczby urodze , ujemny przyrost naturalny, migracje), jak rownie niepokojacy trwajÿ trend spadku liczby ludzi mÿdzych w poÿczeniu z przechodzeniem w wiek emerytalny osob b d cych obecnie w wieku produkcyjnym, b d w przyszÿci pogarsza wskaÅnik obci enia demograficznego w obszarze rewitalizacji w perspektywie dÿugookresowej. Proporcje te b d ksztajowa nie tylko sytuacj ekonomiczn obszaru, ale wpÿyn przede wszystkim na sytuacj spojecznej i konieczno zabezpieczenia w niedÿugiej przyszÿci róznego rodzaju potrzeb zwiazanych z organizacj systemu wsparcia dla starszego si spojeczestwa. Problem starzenia si populacji niesie ze sob konieczno zmiany funkcji obiektów i przestrzeni, które powinny by coraz bardziej przystosowane do potrzeb coraz liczniejszej grupy seniorów.

W zakresie wyludniania oraz starzenia si spojeczestwa szczególnie niekorzystnie wygl daj prognozy GUS, w wietle których w Polsce procesy te b d si systematycznie nasilajÿ. Z sytuacja tak b dzie my rownie mieli do czynienia na terenach wiejskich powiatu radzyskiego. Zgodnie z danymi GUS liczba mieszka ców wsi zmniejszy si na przestrzeni kolejnych pi tnastu lat o blisko 11% (z 43 125 w 2015 r. do 38 497 w 2030 r.). Dodatkowo ksztajÿ, zaprezentowanych poni ej, piramid wieku ludno ci, obrazujÿ wyst powanie wy ów i ni ów demograficznych w strukturze wieku kobiet i m czyzn. Wraz z upÿywem lat podstawa piramidy (dzieci i mÿdzie) b dzie si coraz bardziej zwa , z kolei jej góna cz (seniorzy) . b dzie si rozszerzajÿ. Na pocz tku lat 50-tych XX wieku przecienne trwanie ycia wynosiÿ 47 lat, w 2011 roku . 65 lat, natomiast w 2050 roku ycie ludzkie b dzie trwajÿ rednio 75 lat.⁸ Wraz z procesem starzenia si spojeczestwa b dzie post powaÿproces wyludniania. W efekcie b dzie to skutkowaÿ zmniejszaj c si liczb dzieci w wieku szkolnym, co wpÿynie na konieczno ograniczenia sieci szkóÿi tym samym przyczyni si do pogÿbienia degradacji spojecznej i kulturalnej.

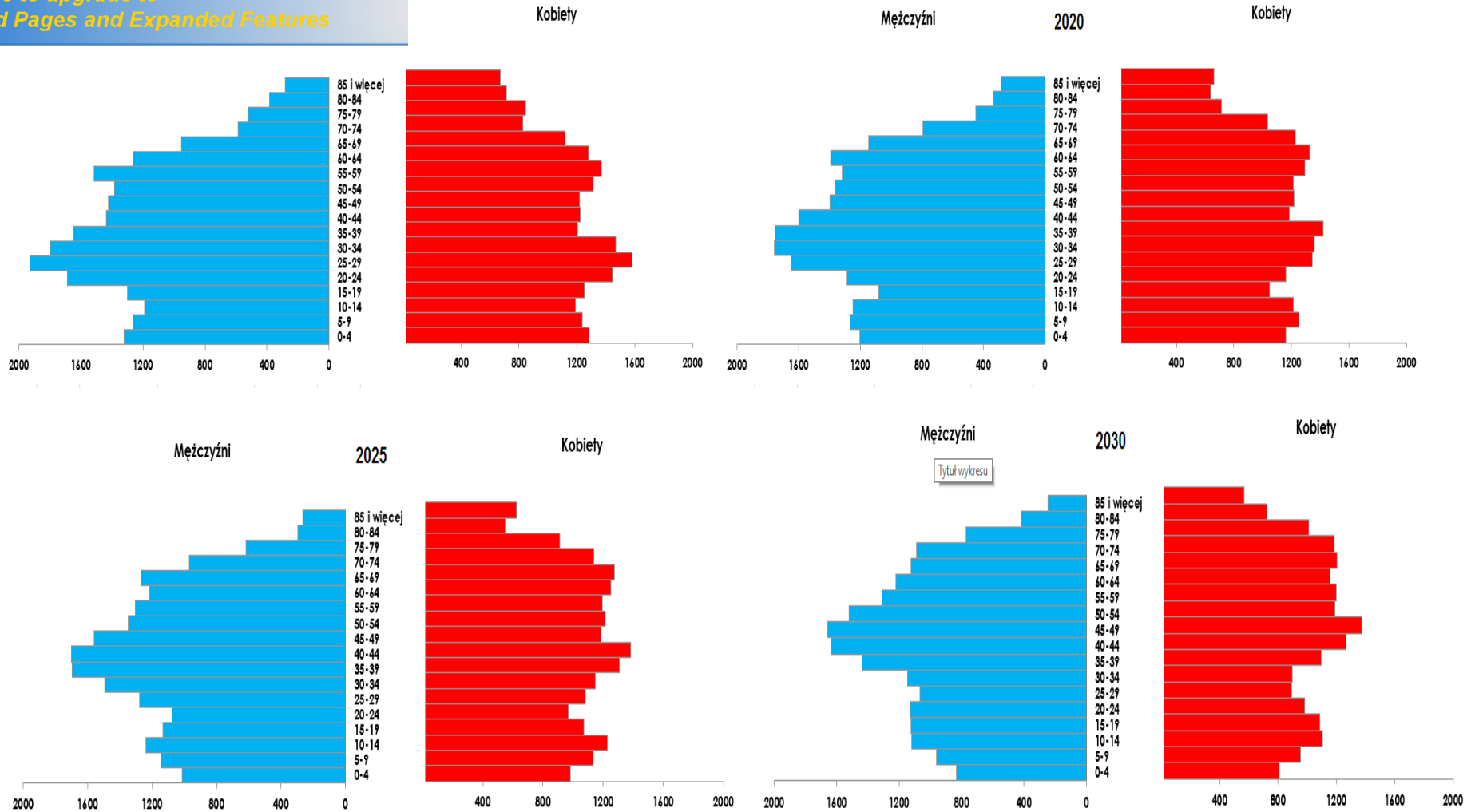
⁸ A. Dragan, *Starzenie się społeczeństwa polskiego i jego skutki*, Opracowania Tematyczne, OT-601, Biuro Analiz i Dokumentacji, Zespół Analiz i Opracowań Tematycznych, Kancelaria Senatu, Warszawa 2011, s. 3.

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

dyń pęci i grup wiekowych w powiecie radzy skim na obszarach wiejskich w roku 2015,2020,2025, 2030

ródło: Opracowanie własne wg danych GUS

1. Jako remedium na problem ujemnego salda migracji należy wskazać działania mające na celu poprawę jakości na obszarze rewitalizacji oraz całej gminy Komarówka Podlaska, a także polegające na podkreśleniu atutów związanych z życiem w niej (np. dostęp do lepszej jakości infrastruktury społecznej, zwiększenie liczby miejsc pracy).
2. Wśród niekorzystnych procesów demograficznych dotyczących obszarów rewitalizacji oraz całej gminy znajduje się stopniowe starzenie się społeczeństwa, które generuje szereg innych problemów (m.in. zmniejszanie zasobu siły roboczej, osłabienie lokalnego kapitału ludzkiego czy pogarszanie struktury rynku pracy). Przedmiotowe zjawisko ma również skutki ekonomiczne dla systemu finansów publicznych w postaci wzrostu kosztów opieki zdrowotnej i opieki nad ludźmi starszymi. W kontekście tych działań rewitalizacyjne winny koncentrować się wokół działań prewencyjnych - związanych z promowaniem zdrowego stylu życia wśród osób młodych (ale także starszych), prowadzeniem prorodzinnej polityki gminy zachęcającej rodziny do posiadania większej liczby dzieci, czy wspomaganiem poprzez rozwój infrastruktury społecznej takiej jak m.in. lepszy dostęp do przedszkoli czy placówek zabaw.
3. Konieczne jest również zapewnienie seniorom zaspokojenia podstawowych potrzeb związanych zarówno z eliminacją barier infrastrukturalnych, jak i potrzeb kulturalnych, edukacyjnych. Sugeruje się podjąć działania mające na celu poprawę jakości życia seniorów, poprzez ich aktywizację społeczną, integrację ze społecznością i ich diagnozowanie ich potrzeb.

2.2.2 STAN ZDROWIA MIESZKAŃCÓW

Wśród negatywnych zjawisk w sferze społecznej, które sygnalizowały zarówno władze gminy Komarówka Podlaska, jak również sami mieszkańcy gminy znajdują się także problemy zdrowotne ludności. Niewątpliwie o istotności tego problemu świadczy fakt, że kłopoty ze zdrowiem odciskają swoje piętno nie tylko na pojedynczych osobach dotkniętych chorobami, ale również na ich rodzinach, otoczeniu, a co za tym idzie, całej społeczności lokalnej.

Niestety nie udało się pozyskać wiarygodnych danych dotyczących stanu zdrowia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wobec czego analiza przedmiotowego obszaru została oparta o dane uzyskane podczas diagnozowania obszaru całej gminy Komarówka Podlaska.

Analizując stan zdrowia mieszkańców gminy Komarówka należy zwrócić uwagę na fakt, że na przestrzeni lat 2013-2015 systematycznie przybywa w gminie mieszkańców z różnego rodzaju niepełnosprawnościami. W 2015 roku ogólna liczba mieszkańców z niepełnosprawnościami wyniosła w gminie 262, czyli 5,69% ogółu ludności gminy. W latach

o 4%. Najwyższy odsetek wśród osób
szkających do 17 roku życia wyniósł 64,12%.

Zaobserwowano również, że na obszarze gminy Komarówka Podlaska zwiększa się liczba mieszkańców borykających się z problemem dżugotrwałej lub ciężkiej choroby. Dane z GOPS w Komarówce Podlaskiej pokazują, że liczba osób, które korzystają z świadczenia pomocy społecznej z tytułu dżugotrwałej lub ciężkiej choroby ulega wzrostowi na przestrzeni lat 2013-2015. Wzrosła ona z 78 do 86, czyli o 10%. W obszarze rewitalizacji liczba osób korzystających z pomocy GOPS ulegała w analizowanym okresie niewielkim zmianom: 2013 r. -10, 2014 r. - 11, 2015 r. - 8.

Specjalistyczne wsparcie z zakresu ochrony zdrowia na terenie gminy Komarówka Podlaska realizuje Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej, zlokalizowany w miejscowości Komarówka Podlaska. W świetle danych udostępnionych przez ww. placówkę należy zauważyć, że w 2015 roku najwyższą liczbę porad udzielonych mieszkańcom przez NZOZ stanowiły porady związane ze schorzeniami układu krążenia, takimi jak np. nadciśnienie tętnicze, miażdżyca czy niewydolność serca. Liczba wszystkich tych porad wyniosła w 2015 roku 2506. Bardzo duża liczba porad została również odnotowana w odniesieniu do chorób układu oddechowego, alergii i chorób skórnych. Takich porad udzielono na poziomie 1873. Porady, których udzielił NZOZ w zakresie chorób układu ruchu wyniosły 1031. W 2015 roku udzielono również 241 porad związanych z różnego rodzaju chorobami psychicznymi oraz 67 w związku z chorobami nowotworowymi.

Oprócz danych dotyczących liczby udzielonych przez NZOZ porad, na temat sytuacji zdrowotnej mieszkańców gminy mogą dostarczyć dane w zakresie przyczyn zgonów. W świetle danych GUS przyczyny zgonów mieszkańców gminy Komarówka Podlaska nie odbiegają od statystycznie występujących przyczyn w skali całego kraju. Na pierwszym miejscu plasują się choroby układu krążenia. W obrębie analizowanej gminy stanowiły one w roku 42,1% wszystkich zgonów (województwo lubelskie - 47%, Polska - 45,1%). Kolejną z przyczyn zgonów w gminie są nowotwory - 24,5% wszystkich zgonów (województwo lubelskie - 23,2%, Polska - 26,6%). Choroby układu oddechowego odpowiadają za kolejne 7,7% zgonów (województwo lubelskie - 5,3%, Polska - 5,4%).⁹

Zdiagnozowany problem obszaru rewitalizacji jest brak odpowiedniego poradnictwa psychologicznego. Jednocześnie w trakcie prowadzonej diagnozy, zarówno mieszkańcy gminy, jak i pracownicy gminnych jednostek organizacyjnych (w szczególności GOPS-u) wskazywali, że coraz częściej mieszkańcy borykają się z różnego rodzaju problemami i zaburzeniami psychicznymi. Na wzrost liczby osób borykających się z tego rodzaju problemami wpływa przede wszystkim wyrubowane tempo życia, stres, brak możliwości samorealizacji czy niemożność porozumienia się z najbliższymi. Problemy te również mocno dotyczą wszystkich grup wiekowych - dzieci i młodzieży (które nie są akceptowane w środowisku rówieśniczym), dorosłych (którzy nie radzą sobie z problemami życia codziennego), a także seniorów (którzy czują się niepotrzebni i odrzuceni). Należy jednocześnie zaznaczyć, że skala mieszkańców mających problemy psychiczne

⁹ Na podstawie: <http://www.polskawliczbach.pl>

W tym celu przedstawiono im zaprezentowane dane statystyczne. Biorąc pod uwagę ograniczenia wynikające z gminy wiejskiej i ograniczenia wynikające z dostępu do usług, jak i sferianoci+ nie wszyscy mieszkańcy decydują się na podjęcie leczenia ze względu na strach przed stygmatyzacją rodziny czy sąsiadów. Często z nich uważa tego rodzaju problem za wstydlive i dlatego nie chce o nich sżyć no mówi +.

Kolejnym z problemów, z którym boryka się coraz wi ksza cz łokalnego społecze stwa (w tym obszarze rewitalizacji), w szczególno ci dotyczy dzieci i młodzi y, jest otyłó lub nadwaga. W wietle informacji uzyskanych w trakcie opracowywania niniejszej diagnozy przyczyn problemu nadwagi czy otyłó ci dzieci i młodzi y nale y upatrywa przede wszystkim w braku lub niewystarczaj cej ich aktywno ci fizyczn . Nie uprawiaj oni na stałó adnej aktywno ci ruchowej . przyzwyczajeni s do sp dziania wolnego czasu przed telewizorem czy komputerem. Poza tym nie przestrzegaj zasad zdrowego ywienia. Na taki stan rzeczy wpł yw maj przede wszystkim ugruntowane nieprawidłowe nawyki rodziców, którzy nie przywi zuj wagi do zdrowego stylu ycia pojmowanego w kontek cie aktywno ci ruchowej oraz zdrowego ywienia. Przedmiotowe problemy powoduj tak e szereg innych niekorzystnych zjawisk. Cz sto osoby otyłó maj problemy czy zaburzenia emocjonalne (brak samoakceptacji, obni one poczucie własnej warto ci i wiary w swoje mo liwo ci), jak równie z tego powodu s stygmatyzowane czy nieakceptowane w rodowisku rówie niczym.

Poza tym zdiagnozowanym problemem obszaru rewitalizacji jest niska wiadomo mieszkańców oraz niech i opór w stosunku do tematyki zdrowego stylu ycia.

REKOMENDACJA

- 1. Dane dotycz ce stanu zdrowia mieszkańców obszaru rewitalizacji przemawiaj za tym, by w ramach działań rewitalizacyjnych podj inicjatywy prewencyjne zwi zane z promowaniem zdrowego stylu ycia. Winny one zarówno dotyczy dzieci i młodzi , jak i dorosł ych mieszkańców obszaru rewitalizacji. Oprócz działań wpł ywaj cych na zmian negatywnych przyzwyczajó i nawyków ywieniowych i ruchowych, nale tak e tworzy miejsca umo liwiaj ce aktywno fizyczn , które b d stanowił y podstaw realizacji działań w zakresie promocji aktywnego i zdrowego stylu ycia. Jednocze nie b d one stanowił y obszary integracji (w tym mi dzypokoleniowej) mieszkańców.**
- 2. Konieczne jest podj cie takich działań , które b d zmierzał y do poprawy stanu zdrowia i sprawno ci fizycznej oraz psychicznej, osób dotkni tych długotrwał ymi lub ci k chorób lub niepełnosprawno ci . Poza tym niezb dne jest przeciwdziałanie wykluczeniu ww. osób oraz zapewnienie im dost pu do usług piel gnacyjnych, opieku czych i rehabilitacyjnych w rodowisku zamieszkania.**

Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, silnie związanym z innymi negatywnymi procesami, jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycji psychofizycznej (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społecznej (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogłębiając stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudności w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu, przestępczość. Negatywne skutki bezrobocia odciskają również piętno na funkcjonowaniu rodziny osoby pozostającej bez pracy. W szczególności dotyczy to dzieci osoby bezrobotnej, które odczuwają własną sytuację materialną jako gorszą, w porównaniu do swoich rówieśników, stopniowo mogą izolować się, co jest dotkliwym ograniczeniem naturalnych potrzeb związanych z rozwojem intelektualnym i społecznym. Bezrobocie jest również przyczyną zaniechania uczestnictwa w życiu kulturalnym i społecznym.

Dane statystyczne, udostępnione przez Powiatowy Urząd Pracy w Radzynie Podlaskim, odnoszące się do bezrobocia obserwowanego w latach 2013-2015 na terenie gminy Komarówka Podlaska przedstawiają korzystny trend zjawiska. Na przestrzeni analizowanego okresu liczba osób bezrobotnych pochodzących z obszaru, zarejestrowanych w PUP w Radzynie Podlaskim, ulegała systematycznemu spadkowi. Na koniec 2013 roku wynosiła 262 osoby, 2014 r. - 228, a 2015 roku - 192. W 2015 roku liczba bezrobotnych spadła zatem, w porównaniu do roku 2013, o 70 osób, co stanowi 26,72%-owy spadek. Bezrobotni z obszaru gminy Komarówka Podlaska stanowili w 2015 roku około 5,83% wszystkich bezrobotnych

z terenu powiatu radzyńskiego. Według danych na koniec 2015 roku, najliczniejszą grupą wśród wszystkich osób bezrobotnych z terenu gminy stanowili mieszkańcy sołectwa Komarówka Podlaska (27,08% ogółu bezrobotnych z gminy), natomiast najmniejszą - mieszkańcy sołectwa Brzeziny (0,52% ogółu bezrobotnych z gminy). Wśród bezrobotnych przeważają ci, którzy, we wszystkich analizowanych latach, stanowią osoby, które nie posiadają prawa do zasiłku. W 2013 roku stanowią one prawie 95% ogółu bezrobotnych, w 2014 roku - 98%, a w 2015 roku niemal 96%. W tym przypadku obserwujemy zatem negatywny trend wzrostowy.

Liczba osób bezrobotnych i zarejestrowanych w PUP w Radzynie Podlaskim, zamieszkujących obszar rewitalizacji, na przestrzeni 3 analizowanych lat uległa zmniejszeniu (2013 r. - 69, 2014 r. - 51, 2015 r. - 52). Oznacza to, że udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym obszaru rewitalizacji spadł 9,25% (2013 r.) do

gólnie niepokoi fakt, że udział bezrobotnych obszaru
dotychnych na obszarze gminy Komarówka Podlaska
wzrasta (w latach 2013-2015 stanowił oni odpowiednio: 26%, 22% i 27%).

Dane dotyczące zmniejszającej się liczby osób zarejestrowanych w PUP należy interpretować jednak ostro nie. Po pierwsze dokonując analizy danych dotyczących liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie w dłuższej perspektywie czasowej zauważymy, że w chwili obecnej ich liczba jest sporo większa niż jeszcze kilka lat temu (pomiędzy rokiem 2007 a 2015 nastąpił ponad 18%-owy wzrost bezrobotnych). Poza tym informacji uzyskanych podczas diagnozowania obszaru rewitalizacji wynika, że zmniejszenie się liczby bezrobotnych nie jest wynikiem wzrostu liczby miejsc pracy, a przede wszystkim migracjami w celach zarobkowych. Spadek liczby bezrobotnych nie wynika z pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy, tj. nie jest skorelowany z powstaniem nowych miejsc pracy na obszarze gminy, ale, z dużym prawdopodobieństwem, jest następstwem zjawiska odpływu mieszkańców.

Część z mieszkańców zdecydowała się na wyjazd i podjęcie pracy za granicami kraju, jednocześnie nie wymeldowując się z terenu gminy. Ponadto statystyki dotyczące bezrobocia w znacznym stopniu zniekształcają obraz zjawiska ze względu na duży stopień tzw. bezrobocia ukrytego oraz powszechność pracy na czarno. Poza tym liczba osób zarejestrowanych jako bezrobotne spada w okresie letnim oraz wiosenno-jesiennym. Ma to związek z popytem na pracowników w okresie tzw. prac sezonowych (prace w rolnictwie, przetwórstwie rolno-spożywczym i budownictwie).

Zgodnie ze statystykami prowadzonymi przez Powiatowy Urząd Pracy w Radzynie Podlaskim wśród mieszkańców obszaru znaczna liczba osób bezrobotnych stanowi osoby do 25 roku życia (ponad 20%), które często posiadają jedynie średnie wykształcenie zawodowe lub policealne. Drugą, również licznie reprezentowaną grupą są osoby bezrobotne powyżej 50 roku życia (również 20%). Najmniej jest natomiast bezrobotnych z wykształceniem wyższym, gdy osoby posiadające takie wykształcenie rzadko kiedy decydują się na powrót w celu poszukiwania pracy zarobkowej na terenie gminy. Szczególnie niepokoi fakt, że wśród bezrobotnych ponad 57% z nich to osoby długotrwale bezrobotne. Ponad 20% wszystkich bezrobotnych to osoby pozostające bez zatrudnienia od 12 miesięcy do 24 miesięcy, natomiast ponad 37% to osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Na obszarach przewidzianych do rewitalizacji bezrobocie dotyka osoby młode lub w średnim wieku z wykształceniem zawodowym lub średnim. Widoczny jest również problem "ucieczki" ludzi młodych i dobrze wykształconych do miast i za granic. Z tego względu istotne wydaje się podjęcie działań rewitalizacyjnych na tych obszarach, mających na celu aktywizację osób bezrobotnych i przeciwdziałanie bezrobociu długotrwałemu. Problemy te mogą przyczynić się do pogębiania wykluczenia społecznego, generować trudności z integracją z innymi mieszkańcami, a także wprost wiązać się z popadaniem w nałogi osób nieporadnych życiowo.

nia brutto gmina Komarówka Podlaska (2015 r. . 3
ej redniej dla kraju (4 151 zŹ) oraz województwa
lubelskiego (5 099 zŹ). w zwi zku z tym nale y zakŹada , e oprócz problemu bezrobocia
na jej terenie wyst puje równie niekorzystne zjawisko niskiej jako ci zatrudnienia.
Potwierdzaj to informacje zebrane od mieszka ców obszaru rewitalizacji . deklaruj oni, e
zauwa alny jest problem tzw. ubogich pracuj cych: osób, które z uwagi na bardzo niski
dochód znajduj si w strefie ubóstwa.

Bez w tpienia mieszka cy terenów wiejskich s w bardziej niekorzystnej sytuacji na rynku
pracy ni osoby zamieszkuj ce miasta. Charakterystyczne dla osób pracuj cych s dojazdy
do pracy poza miejsce zamieszkania, stanowi ce cz sto jedyny sposób na podj cie
zatrudnienia. Bezrobocie na takich terenach ma te inny charakter. Jest bardziej trwaŹe,
a rynek pracy mniej elastyczny. W wietle przeprowadzonej diagnozy kwestia zatrudnienia,
a raczej jego braku jest najcz sts i najwa niejsz przyczyn wi kszo ci problemów
spoŹecznych wyst puj cych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Bezrobocie oraz brak
pracy znajduje si na pierwszym miejscu listy problemów wyst puj cych w obr bie
analizowanego obszaru. Z problemem braku pracy na lokalnym rynku ci le powi zany jest
kolejny problemem o bardzo wysokim nat eniu - migracje . wyjazdy mieszka ców poza
obszar gminy i za granic . Dotyczy to szczególnie mŹdych i utalentowanych ludzi. Poza tym
bezrobocie wpŹywa na pojawienie si wielu problemów spoŹecznych, przede wszystkim
ubóstwa. Dlatego niezwykle istotne jest d enie do dostosowywania oferty rynku pracy dla
mieszka ców, a jednocze nie podnoszenie ich kwalifikacji i umiej tno ci w celu
wykorzystania okazji do podj cia pracy.

Zdiagnozowanym problemem obszaru rewitalizacji jest niewystarczaj ca liczba podmiotów
ekonomii spoŹecznej¹¹ umo liwiaj cych zatrudnienie osób znajduj cych si w najtrudniejszej
sytuacji na rynku pracy, do których klasyczne instrumenty aktywizacji zawodowej (np.
szkolenia, zatrudnienie subsydiowane) s niewystarczaj ce. Tego rodzaju inicjatywy z jednej
strony wpŹywaj na integracj spoŹeczni osób zagro onych wykluczeniem spoŹecznym, z
drugiej za wzmacniaj potencjaŹ sektora obywatelskiego. Ekonomi spoŹeczna od
gospodarki prywatnej odró nia przede wszystkim to, e jej podmioty nie s nastawione na
zysk, lecz na realizacj celów spoŹecznych, z których najwa niejszym jest przeciwdziaŹanie
wykluczeniu spoŹecznemu. Jej specyfika tkwi w tym, e spoŹeczne s cele dziaŹania jej

¹⁰ Na podstawie danych: http://www.polskawliczbach.pl/gmina_Komarowka_Podlaska#przeci-tnemiesi-czne-wynagrodzenie

¹¹WedŹug www.oecd.org/dataoecd/46/0/34955534.pdf (s. 2): **Ekonomia spoŹeczna**, cz sto kojarzona z poj ciami takimi jak trzeci sektor i sektor non-profit, odnosi si do szerokiej gamy organizacji usytuowanych pomi dzy pa stwem a rynkiem, które realizuj misj zarówno ekonomiczn , jak i spoŹeczna , i których ostatecznym celem jest nie redystrybucja zysków, lecz reinwestowanie ich w organizacj w celu poszerzenia i ugruntowania jej dziaŹalno ci oraz jej ogólnej misji. Formy organizacyjne przyjmowane przez podmioty ekonomii spoŹecznej zale od krajowych ram prawnych i obejmuj stowarzyszenia, tradycyjne spŹdzielnie, spŹdzielnie spoŹeczne, instytucje charytatywne, fundacje oraz inne typy organizacyjne. Niezale nie od ró nych definicji i form organizacyjnych elementem Ź cz cym ten zró nicowany zbiór podmiotów jest ich rola we wspieraniu spŹjno ci spoŹecznej w obszarach, w których tradycyjne schematy dziaŹania prywatnego lub publicznego maj ograniczon mo liwo skutecznego dziaŹania. Organizacje ekonomii spoŹecznej dziaŹaj gŹównie na szczeblu lokalnym, poniewa maj one korzenie w spoŹeczno ciach lokalnych, opieraj c si na i przyczyniaj c si do rozwoju formalnych i nieformalnych sieci ludzi, wiedzy i zasobów.

działalności. Ekonomia społeczna: generuje miejsca
na poziomie życia, oferuje ramy dla nowych form
przedsiębiorczości i pracy, odgrywa bardzo ważną rolę w rozwoju lokalnym i społeczno-
społecznej, bierze udział w tworzeniu stabilności i pluralizmu ekonomii rynkowej.

REKOMENDACJE

1. W obszarze rewitalizacji potrzebne są działania na rzecz bezrobotnych znacznie oddalonych od rynku pracy, wspierające podjęcie przez nich zatrudnienia.
2. Potrzebny jest również rozwój ekonomii społecznej, w tym wsparcie dla jej podmiotów poprzez m.in. preferencyjne zlecenie im zadań publicznych. To samo dotyczy organizacji pozarządowych działających na rzecz aktywizacji zawodowej.
3. Niezwykle ważne jest również promowanie i wspieranie trwałego zatrudnienia wysokiej jakości oraz wspieranie inicjatyw wpływających na zwiększenie liczby miejsc pracy na obszarze rewitalizacji.
4. Rekomenduje się również podjęcie działań w celu promocji postaw przedsiębiorczych wśród mieszkańców, wsparcie osób podejmujących samozatrudnienie w formie jednoosobowej działalności gospodarczej lub spółdzielni socjalnej oraz wykorzystanie potencjału gminy do stworzenia warunków umożliwiających powstawanie nowych miejsc pracy.

2.2.2.4 WYKLUCZENIE SPOŁECZNE I UBÓSTWO

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa i wykluczenia społecznego na obszarze rewitalizacji dokonano na bazie danych z zakresu liczby klientów (osób) Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej. Ich zakres umożliwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego (status quo), odpowiadającego stanowi na rok 2015, jak również porównanie dynamiki zachodzących procesów poprzez porównanie zmian w latach 2013-2015. W tym celu analizie poddano liczbę osób, które uprawniane są do korzystania ze świadczeń ogólnych oraz tych, które uprawnione są z tytułu: ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawności, uzależnienia, długotrwałej lub ciężkiej choroby, bezradności w sprawach opieki i wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

Poziom życia w sposób istotny przekłada się na częstość korzystania z pomocy społecznej. Im jest on niższy, tym większy udział osób korzystających z pomocy społecznej. Gmina Komarówka Podlaska należy do grup gmin w województwie lubelskim o niskim poziomie życia ludności. Jednocześnie nie analizowana gmina znajduje się w siedzibie gmin wchodzących w skład powiatu radzyńskiego, w których występuje jeszcze niższy poziom życia

porat, Borki). Najwyższy poziom życia ludności na-
wano w miejscowości Radzyń Podlaski.

Mapa 6 Poziom życia ludności według gmin w powiecie radzyńskim w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Beneficjenci pomocy społecznej i świadczeń rodzinnych w 2014 r. + GUS

Zasadniczym powodem znaczącej różnicy między miastem i wsią w zakresie poziomu życia jest utrwalona i pogłębiająca się dysproporcja w poziomie dochodów. Przeciętny miesięczny dochód rozporządzalny na osobę w Polsce w 2014 r. wynosił 1 386 zł, ale w miastach było to 1 566 zł, a na wsi 1 106 zł (przy czym ten niski dochód na wsi nieznacznie jągał kosztami utrzymania). Różnice te wynikają nie tylko z wysokości dochodów uzyskiwanych przez gospodarstwa domowe, ale były również związane z większą liczbą osób wchodzących w skład gospodarstw domowych zamieszkujących wieś (zgodnie z danymi GUS: przeciętna liczba osób w gospodarstwach domowych zamieszkujących wieś wyniosła 3,11, a w miastach 2,44).

W świetle danych rocznych (udostępnionych przez GOPS w Komarówce Podlaskiej) ogólna liczba mieszkańców wymagających wsparcia organizowanego przez gminę uległa bardzo nieznacznemu spadkowi na przestrzeni lat 2013-2015. W 2015 roku wyniosła ona 684 osoby, co stanowi 14,85% wszystkich mieszkańców gminy. Ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Komarówka Podlaska spadła o 2 osoby na przestrzeni lat 2013-2015 (przy ogólnym wzroście liczby mieszkańców o 67 osób), co oznacza spadek o zaledwie 0,29%.

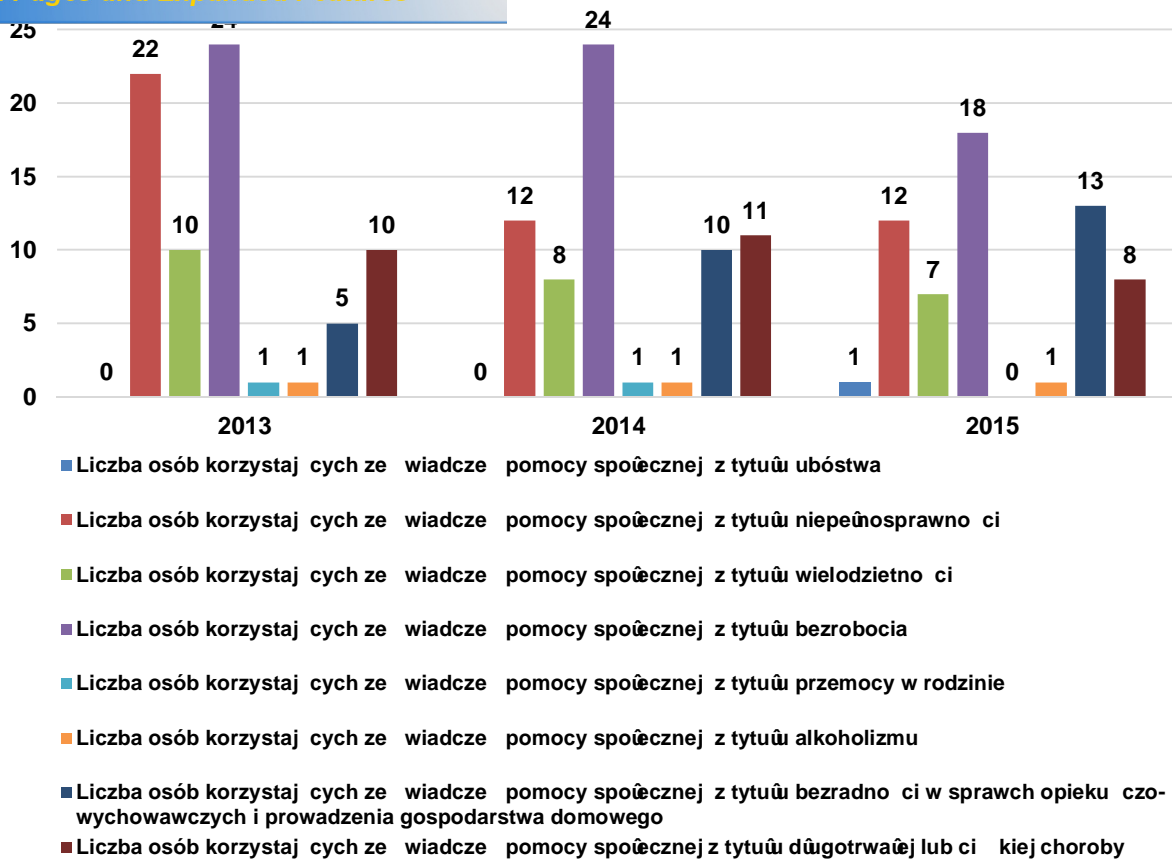
W obszarze rewitalizacji udział mieszkańców wymagających wsparcia oferowanego przez gminę w 2015 roku kształtował się na poziomie ponad 9%. Szczególnie niepokoi fakt, że w obrębie analizowanego terenu zauważalny jest niekorzystny trend wzrostu liczby osób korzystających z pomocy GOPS (odwrotnie niż w przypadku całej gminy). W latach 2013-

uj cy sposób: 2013 r. . 106, 2014 r. . 112, 2015 r. .
w tej kwestii.

Analiza danych dotyczących powodów przyznawania świadczeń pomocy społecznej prowadzi do wniosku, że wśród głównych problemów mieszkańców obszaru rewitalizacji, znajduje się: bezrobocie i niepełnosprawność. Na pierwszym miejscu plasuje się bezrobocie – największa liczba osób korzystających z świadczeń z tego tytułu w porównaniu z 3 analizowanymi latami. Osoby pochodzące z obszaru rewitalizacji stanowią około 20% wszystkich osób korzystających z pomocy społecznej z tego właśnie tytułu. Pozytywnym zjawiskiem w tym zakresie jest 25% -owy spadek (o 6 osób) korzystających z świadczeń GOPS. Dane te należy jednak interpretować bardzo ostrożnie, bowiem malejąca liczba osób korzystających z wsparcia nie oznacza jednocześnie zmniejszenia zagrożenia zjawiskiem bezrobocia. Dane pozwalają stwierdzić, że maleje liczba uprawnionych do pobierania świadczeń wskutek m.in. zaostrzonych kryteriów przyznawania świadczeń, kryterium dochodowe na bardzo niskim poziomie itp.

Dane GOPS wskazują, że kwestia bezrobocia jest czynnikiem dominującym w strukturze udzielania pomocy. Zarówno w gminie, jak i w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, występuje największa koncentracja ludności borykającej się z tym problemem. Problemom bezrobocia towarzyszą inne negatywne zjawiska takie jak: ubóstwo, nękanie czy przemoc w rodzinie. Brak środków na zaspokojenie podstawowych potrzeb należy traktować priorytetowo, bowiem ma to znaczny wpływ na jakość życia mieszkańców oraz ogranicza możliwości rozwoju społecznego i gospodarczego obszaru. Obszar rewitalizacji charakteryzuje się deficytem w zakresie inicjatyw samopomocowych, form pracy organizacji pozarządowych z dziećmi i młodzieżą zainteresowanych na przerwanie niekorzystnego zjawiska dziedziczenia ubóstwa.

Wykres 5 Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015 wg. powodów przyznania świadczeń

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GOPS w Komarówce Podlaskiej

Pomimo, do wysokiego w skali gminy, udziału osób korzystających z pomocy GOPS z tytułu ubóstwa, wyznaczony obszar rewitalizacji wypada w tym zakresie szczególnie korzystnie.

W świetle danych rocznych w 2015 r. jedynie 1 osoba pobierała świadczenia z tego tytułu. W latach wcześniejszych (tj. 2013-2014) nie odnotowano takiego przypadku.

Wśród grupy najliczniejszych powodów przyznawania mieszkańcom przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej różnego rodzaju świadczeń (zarówno pieniężnych, jak i niepieniężnych) znajduje się również niepełnosprawność¹². Zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i w zakresie całej gminy, w latach 2013-2015 odnotowano spadek mieszkańców pobierających świadczenia z tego tytułu. W gminie Komarówka Podlaska ubyło więc znacznie 16 takich osób, natomiast w obszarze rewitalizacji 10. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że i tak udział tych osób w ogólnej populacji obszaru rewitalizacji kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie. Osoby te stanowią odpowiednio: 2013 r. - 20%, 2014 r. - 11%, 2015 r. - 13% wszystkich mieszkańców pobierających świadczenia z GOPS z tytułu niepełnosprawności. Jednocześnie nie dotyczy to liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących obszar rewitalizacji

¹² Niepełnosprawność oznacza trwałą lub okresową niezdolność do wypełniania ról społecznych z powodu stałego lub długotrwałego naruszenia sprawności organizmu, w szczególności powodującej niezdolność do pracy.

W tym czasie liczba osób uprawnionych lub pobierających świadczona z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego wzrosła niemal 3-krotnie (z 5 w 2013 r. do 13 w 2015 r.), przy odnotowanej w całej gminie tendencji spadkowej (z 79 w 2013 r. do 67 w 2015 r.). Mieszkańcy obszaru rewitalizacji stanowili nieco ponad 19% wszystkich osób pobierających świadczona z tego tytułu. W zakresie osób będących w trudnej sytuacji życiowej w związku z wieloletnią niepełnością w analizowanym obszarze odnotowano odmienne tendencje niż w zakresie całej gminy. Liczba osób pobierających świadczenie spadła nieznacznie (2013 r. - 10, 2014 r. - 8, 2015 r. - 7), przy wzroście odnotowanym na poziomie gminy.

Wykluczenie społeczne to niemożność uczestnictwa jednostki w pełnym życiu danej społeczności. Stanowi ono poważny problem dotyczący osoby znajdującej się z różnych przyczyn w trudnej sytuacji życiowej. Obok ubóstwa i bezrobocia, przyczyn wykluczenia społecznego (lub zagrożenia takim wykluczeniem) jest niepełnosprawność. Bardzo ważnym czynnikiem wpływającym na poziom wykluczenia społecznego jest dostępność przestrzeni. Ma ona znaczenie przede wszystkim dla osób o ograniczonej sprawności ruchowej, w tym osób starszych, dzieci i osób z niepełnosprawnością.

Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano niedostateczny poziom usług publicznych świadczonych z myślą o osobach niepełnosprawnych. Ze względu na fakt, że z roku na rok wzrasta liczba osób niepełnosprawnych, w tym w szczególności w starszym wieku, niezbędne będą podjęcie konkretnych inicjatyw na rzecz tej grupy społecznej.

W analizowanym okresie czasu widoczne są również problemy związane z bezradnością w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego oraz wieloletnią niepełnością. Rodzina jako podstawowa komórka społeczna jest pierwszym i najważniejszym środowiskiem dziecka, której obowiązkiem jest zaspokojenie wszystkich jego potrzeb. Wywiera istotny wpływ na kształtowanie się postaw, aspiracji, systemów wartości. Nieprawidłowe funkcjonowanie rodziny, zły wypełnianie ról społecznych powoduje jej destrukcję. W rodzinach dysfunkcyjnych często występują u dzieci problemy w nauce, problemy wychowawcze a także do wkraczania na drogę przestępstwa. Bezradność osób w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest jednym z ważniejszych problemów dotyczących zwłaszcza rodzin o niskim statusie społecznym i niskiej świadomości wychowawczej, o zaburzonych relacjach majątkowych. Sytuacja, przy braku zapewnienia odpowiedniego wsparcia rodzinie wobec braku prawidłowych wzorców do naśladowania przez dziecko może doprowadzić do sytuacji szkodliwych negatywnych postaw rodzicielskich i niekorzystnie oddziaływać na pełnienie ról rodzicielskich wobec własnych dzieci a także powodować zjawisko dziedziczenia biedy.

Niekorzystnym zjawiskiem odnotowanym na obszarze rewitalizacji jest wzrost liczby osób pobierających świadczenia z tytułu bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ich liczba w latach 2013-2015 wzrosła niemal 3-krotnie (z 5 w 2013 r. do 13 w 2015 r.), przy odnotowanej w całej gminie tendencji spadkowej (z 79 w 2013 r. do 67 w 2015 r.). Mieszkańcy obszaru rewitalizacji stanowili nieco ponad 19% wszystkich osób pobierających świadczona z tego tytułu. W zakresie osób będących w trudnej sytuacji życiowej w związku z wieloletnią niepełnością w analizowanym obszarze odnotowano odmienne tendencje niż w zakresie całej gminy. Liczba osób pobierających świadczenie spadła nieznacznie (2013 r. - 10, 2014 r. - 8, 2015 r. - 7), przy wzroście odnotowanym na poziomie gminy.

Wzrost występowania przyczyn przyznania wiadczeń z GOPS, powody ujawnienia były sporadycznie podstawą otrzymania wiadczeń przez osoby korzystające z pomocy społecznej. Analiza danych rodzinnych pozwala stwierdzić, że skala tych zjawisk w latach 2013-2015 była niewielka i obejmowała jedynie kilka osób każdego roku. W związku z występowaniem w rodzinie alkoholizmem pomoc w przeciągu 3 lat otrzymywała 1 osoba. Znikoma była również liczba wniosków o przymusowe leczenie złożonych do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych wobec mieszkańców obszaru rewitalizacji (w latach 2013-2015 po 2). Choć zaprezentowane dane wskazują, że skala problemu jest nieduża, to informacje uzyskane podczas opracowywania diagnozy nie są tak optymistyczne. Problem spożywania alkoholu w rodzinach dorosłych mieszkańców jest spory. Ze względu na tradycje i obyczaje odmowa wypicia skutkuje ostracyzmem. Oprócz tego ważnym czynnikiem spowszednienia picia, decydującym o sięganiu po alkohol w rodzinach mieszkańców obszaru rewitalizacji jest nuda. Mieszkańcy nie mają zbyt wielu możliwości wyboru, jeżeli chodzi o spędzanie wolnego czasu czy obcowanie z kulturą. Poza tym brakuje im wiadomości w zakresie skutków nadmiernego spożywania alkoholu. Uważają, że picie jest zupełnie normalnym elementem ich codziennego życia. Problem choroby alkoholowej jest totalnie bagatelizowany. Nie widzą oni problemu w samym jego spożywaniu, przekazują negatywne wzorce kolejnym pokoleniom. Szczególnie niepokoi fakt, że z roku na rok wzrasta liczba młodzieży sięgającej po alkohol przed uzyskaniem pełnoletniości. Dodatkowo inicjacja alkoholowa wśród młodych osób zaczyna się coraz wcześniej. Sięganie po alkohol jest silnie związane z procesem dojrzewania, kiedy nastolatki przechodzą intensywne przemiany fizyczne, psychiczne i społeczne. To okres w życiu młodego człowieka sprzyjający eksperymentowaniu, testowaniu i poszukiwaniu nowych doświadczeń. Młodzi ujawnia wtedy różne zachowania problemowe, tj. picie alkoholu, palenie papierosów, wczesne podejmowanie współżycia, wchodzenie w konflikty z prawem, niekiedy stosowanie narkotyków oraz wiele innych. Mimo, że u młodych ludzi bardzo rzadko można zdiagnozować choroby alkoholowe, to samo spożywanie alkoholu stwarza ryzyko uzależnienia od alkoholu w przyszłości. Poza tym wśród młodzieży zauważalny jest problem tzw. picia obyczajowego (dla towarzystwa).

Ze zjawiskiem uzależnienia często bezpośrednio związane jest problem przemocy w rodzinie¹³. Mając na względzie jego złożoność i wieloaspektowość bardzo trudno jest oszacować faktyczną skalę osób, których to zjawisko dotyczy. Jest to związane z faktem, że bardzo często przemoc domowa jest ukrywana i spora część osób, które jej doświadczyły, nie decyduje się na ujawnienie i zwrócenie się o pomoc do instytucji działających w ramach lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy. Zdecydowanie najpoważniejszą trudnością w diagnozowaniu wieloletnich zjawisk przemocy w rodzinie jest uzyskanie wiarygodnych

¹³ Przemoc w rodzinie polega na umyślnym działaniu i zaniechaniu naruszającym prawa lub dobra osobiste członków rodziny i osób wspólnie zamieszkujących. W szczególności chodzi tu o naruszenie tych osób na utratę życia, zdrowia, naruszenie ich godności, nietykalności cielesnej, a także wolności (w tym seksualnej). Przemoc charakteryzuje wyrządzenie szkody na zdrowiu fizycznym i psychicznym drugiej osoby, spowodowanie jej cierpienia i krzywdy moralnej.

Wieloletni trend wzrostowy w zakresie przemyśle, który w 2014 r. po raz pierwszy przekroczył 1000 osób korzystających z pomocy społecznej z tytułu przemocy w rodzinie. Dodatkowo, zgodnie z danymi Komendy Policji w Radzynie Podlaskiej skala liczby rodzin z terenu obszaru rewitalizacji, które posiadają zagrożenie, jest niewielka. Jednocześnie niepokoi fakt, że ich liczba na przestrzeni badanych lat wzrosła: 2013 r. - 1, 2014 r. - 3 i 2015 r. - 4.

Należy jednocześnie zaznaczyć, że wysoki udział osób korzystających z pomocy społecznej jest jednym z przyczyn niskiego kapitału społecznego. Bezradność prowadzi w konsekwencji do wykluczania niektórych grup oraz ewentualnego osłabienia potencjału gospodarczego terenu w przyszłości.

REKOMENDACJE

- 1. W obszarze rewitalizacji rekomenduje się realizację programów aktywizujących i wspierających wychodzenie z bezrobocia, ubóstwa, przełamujących marazm i bezradność, wspierających oddolną samoorganizację, rozwijających wiarę we własne możliwości i potencjały. W szczególności niezbędne jest intensywne wspieranie różnego rodzaju form pracy z dziećmi i młodzieżą skierowane na przełamywanie zjawiska dziedziczenia ubóstwa oraz aktywizacja środowiska z wykorzystaniem instrumentów animacji kultury i pobudzania do aktywnego w niej uczestnictwa. Należy również podjąć interwencje w zakresie rozwoju różnego rodzaju form pracy z dziećmi i młodzieżą ukierunkowanych na rozwój cech indywidualnych (umiejętności werbalnych, towarzyskich, rozwijających mechanizmy samokontroli, kształtujących wysokie poczucie własnej wartości) i wpływających na umiejętność podejmowania wiadomych decyzji.**
- 2. Dodatkowo rekomenduje się zorganizowanie w obszarze rewitalizacji miejsc aktywności oraz zwiększenie oferty usług publicznych na rzecz osób niepełnosprawnych, będących ogniwem integracji i normalizacji życia społecznego, a także inicjatyw włączających ich społecznie. Jednocześnie należy pamiętać, iż wszystkie inicjatywy prowadzone w celu realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, na każdym ich etapie, winny być realizowane zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania oraz równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępu dla osób z niepełnosprawnościami. W efekcie czego zostanie zagwarantowany im równy dostęp dla wszystkich mieszkańców.**
- 3. Wśród dorosłych mieszkańców obszaru rewitalizacji należy podjąć działania w celu zmiany ich postawy z zakresu spożywania alkoholu oraz propagowania prawidłowych wzorców.**

Bezpieczeństwo publiczne jest nieodzownym elementem wpływającym na jakość życia mieszkańców i rozwój lokalnej społeczności. Na jego obniżenie wpływają w największej mierze zdarzenia, które związane są z łamaniem prawa. Przestępstwo jest zjawiskiem, które może wywierać bardzo negatywny wpływ na funkcjonowanie lokalnej społeczności. Mimo, że problem ten stanowi margines życia społecznego, jednak jest istotny i intensywno zdarzenia o tym charakterze mogą wpływać na postawy i zachowania mieszkańców danego obszaru. Warto również mieć na uwadze, że dla wielu osób wiadomość o życiu w bezpiecznej okolicy stanowi istotną wartość, czynnikiem decydującym o wyborze miejsca do osiedlenia się.

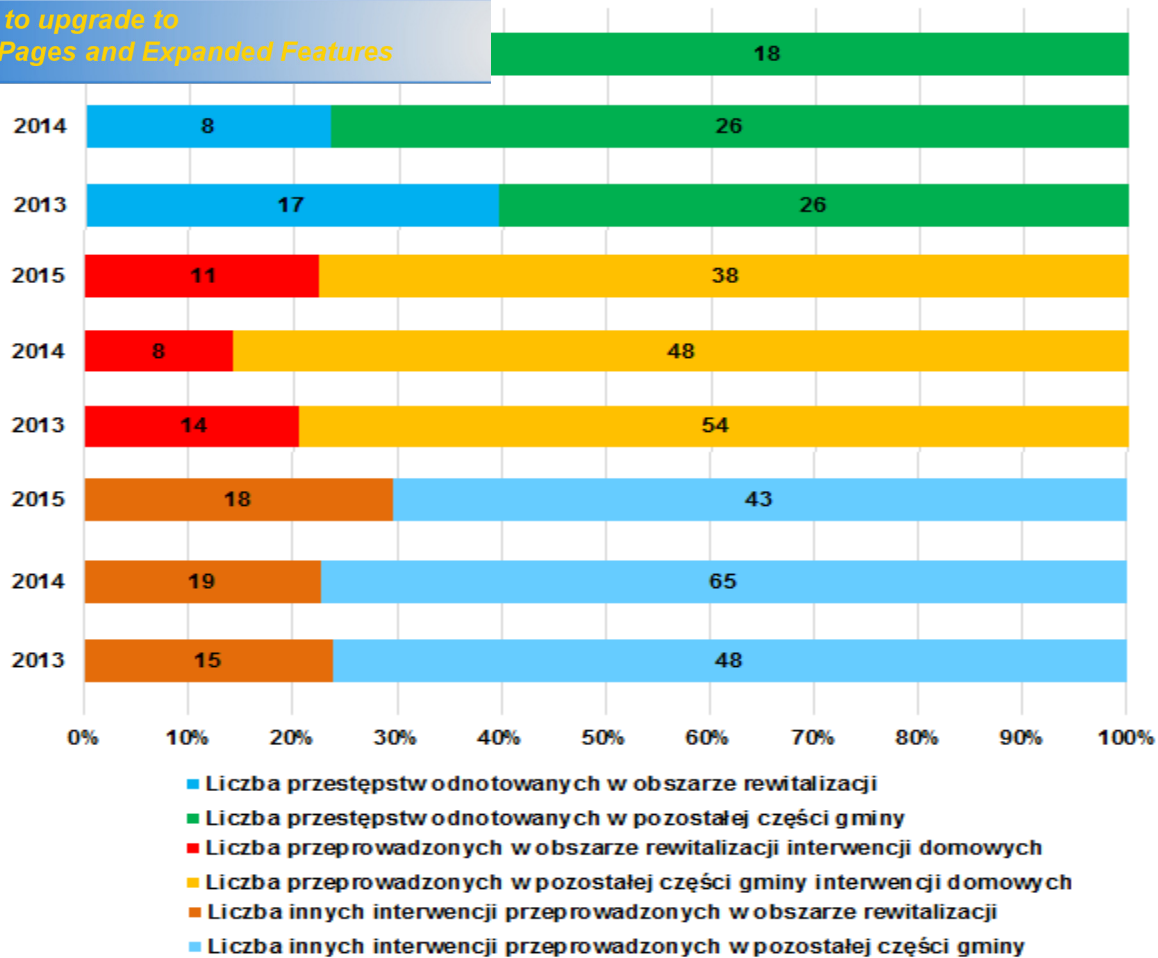
Problemy związane z poziomem bezpieczeństwa stanowią jeden z podstawowych obszarów kryzysowych sfery społecznej. O istotności tego zjawiska świadczą m.in. wymienienie ich wprost w wytycznych.¹⁴

Według danych Komendy Policji w Radzynie Podlaskim liczba popełnianych na terenie wyznaczonego obszaru rewitalizacji przestępstw ulega systematycznemu spadkowi. Na przestrzeni lat 2013-2015 dane dotyczące ich prezentowały się w następujący sposób: 2013 r. - 17, 2014 r. - 8, 2015 r. - 8, wobec czego odnotowano niemal 53%-owy spadek liczby przestępstw. Głównie były to kradzieże oraz bójki. Na przestrzeni analizowanego okresu udział przestępstw popełnianych na terenie obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie przestępstw w gminie spadł z 40% do 31%. W zakresie przestępstw kryminalnych miały one miejsce sporadycznie (2 w 2013 r. oraz po 1 w 2014 r. i 2015 r.).

O sytuacji z zakresu bezpieczeństwa publicznego świadczą również dane dotyczące liczby przeprowadzanych rokrocznie interwencji Policji. W gminie Komarówka Podlaska liczba interwencji ulegała sporym wahaniom: 2013 r. - 131, 2014 r. - 140, 2015 r. - 110. Pomimo, że rokiem 2013 a 2015 zauważalna jest jednak korzystna tendencja spadku liczby interwencji. Jednocześnie nie w obszarze rewitalizacji odnotowano niemal niezmienny poziom niepożądanych zdarzeń, powodujących konieczność angażowania się Policji. W roku 2013 było ich 29, w 2014 r. - 28, natomiast w roku 2015 - ponownie 29. W związku z tym co 4 interwencja w gminie Komarówka Podlaska miała miejsce na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Głównie z nich (48% - 2013 r., 30% - 2014 r., 38% - 2015 r.) stanowiły tzw. interwencje domowe, których głównymi przyczynami były awantury i przemoc w rodzinie. Pozostałe interwencje prowadzone były w związku z: zakłócaniem ciszy i porządku publicznego, wybrykami chuligańskimi, spożywaniem alkoholu w miejscach niedozwolonych.

Wykres 6 Liczba przestępstw i interwencji Policji w gminie Komarówka Podlaska w latach 2013-2015

¹⁴ Zasady programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w Województwie Lubelskim, grudzień 2015 r.

ródło: Opracowanie własne na podstawie danych Komendy Policji w Radzynie Podlaskim

REKOMENDACJE

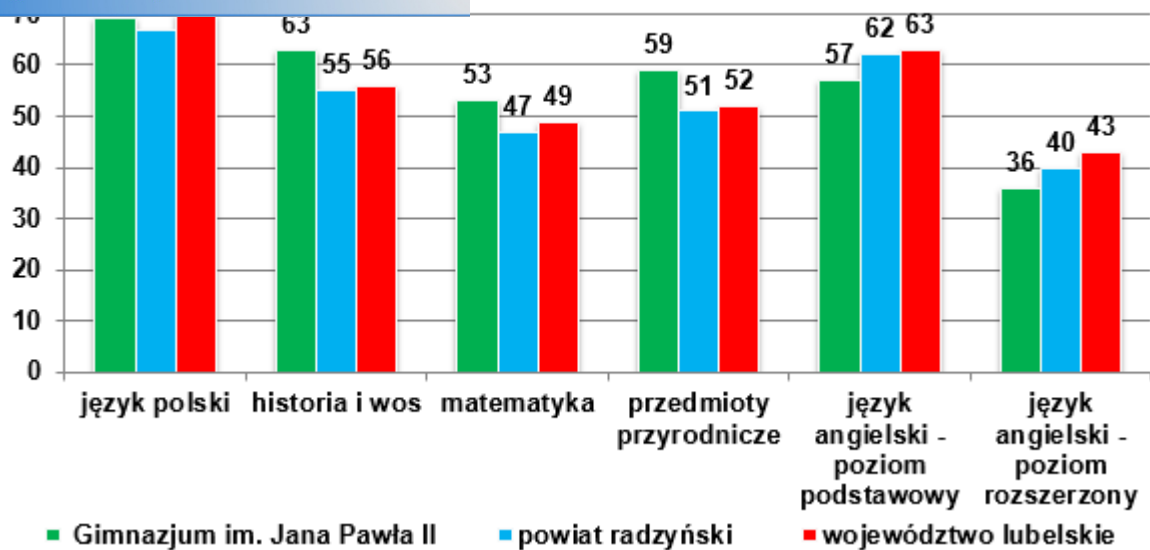
1. W obszarze rewitalizacji najwa niejsze jest zapobieganie i zwalczanie przest pczo ci pospolitej, (drobne kradzie e) oraz redukcja wykrocze szczególnie uci liwych (za miecanie, spo ywanie alkoholu w miejscach publicznych, zakóćcanie spokoju, wybryki chuliga skie) oraz wykroczenia przeciwko rodzinie (zn canie, przemoc).

2.2.2.6 POZIOM SZKOLNICTWA

Potrzeby edukacyjne na terenie obszaru rewitalizacji zaspokaja aktualnie Zespóy Szkóy Samorz dowych w Komarówce Podlaskiej, w którego skóad wchodz : Szkoóa Podstawowa im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego, Gimnazjum im. Jana Pawóya II, Liceum Ogólnoksztaóce

Istotnym miernikiem jakości procesu kształcenia są wyniki uzyskiwane przez uczniów w zewnętrznych testach przeprowadzanych na danym szczeblu edukacji (sprawdzian szóstoklasisty oraz egzamin gimnazjalny). Analizując dane Okręgowej Komisji Egzaminacyjnej w Krakowie możemy zaobserwować, że w 2016 roku uczniowie ZSS Gimnazjum im. Jana Pawła II w Komarówce Podlaskiej osiągnęli porównywalne wyniki do średniej powiatowej oraz średniej wojewódzkiej w części egzaminu z języka polskiego. Średnia gminna z tego przedmiotu była o 2 punkty procentowe wyższa niż średnia powiatowa oraz zaledwie o 1 punkt procentowy niższa od średniej dla województwa lubelskiego. Pozytywnie sytuacja kształtuje się również w odniesieniu do wyników, jakie osiągnęli uczniowie Gimnazjum w Komarówce Podlaskiej z egzaminu gimnazjalnego z historii i wos, matematyki oraz przedmiotów przyrodniczych. W tych trzech przypadkach średnia jak uzyskiwali uczniowie zamieszkujący teren gminy Komarówka Podlaska była wyższa zarówno od średniej powiatowej, jak również średniej wojewódzkiej. W 2016 roku uczniowie Gimnazjum im. Jana Pawła II osiągnęli średni wynik egzaminu gimnazjalnego z historii i wos na poziomie 63%, czyli o 8 punktów procentowych wyższy niż średnia w powiecie radzyńskim oraz o 7 punktów procentowych wyższy niż średnia w województwie lubelskim. Średni wynik z matematyki kształtował się w gminie na poziomie 53% - 6 punktów procentowych wyżej niż średnia w powiecie oraz 4 punkty procentowe wyżej od średniej wojewódzkiej, natomiast z przedmiotów przyrodniczych średnia gminna wyniosła 59%, czyli o 8 punktów procentowych wyżej niż w powiecie oraz o 7 punktów procentowych wyżej niż w województwie. Najgorzej sytuacja prezentuje się w przypadku wyników egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego (zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym). W 2016 roku średni wynik z języka angielskiego zdawanego na poziomie podstawowym kształtował się w gminie na poziomie 57%, czyli o 5 punktów procentowych niżej niż średnia dla powiatu oraz 6 punktów procentowych mniej niż średni wynik w województwie. Na egzaminie z języka angielskiego zdawanego na poziomie rozszerzonym uczniowie Gimnazjum w Komarówce Podlaskiej również wypadli gorzej w porównaniu do średnich wyników, jakie osiągnęli uczniowie w powiecie i w województwie. Średnia dla województwa wyniosła w 2016 roku 43%, natomiast w powiecie była nieco niższa i była równa 40%. Średnia w tej części egzaminu wyniosła natomiast zaledwie 36%, czyli o 7 punktów procentowych mniej niż średnia w województwie oraz o 4 punkty procentowe mniej niż średnia w powiecie. Analizując średnie wyniki z poszczególnych części egzaminu gimnazjalnego warto zauważyć, że uczniowie Gimnazjum lepiej radzili sobie z przedmiotami humanistycznymi niż ścisłymi.

Wykres 7 średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w 2016 roku (%)

ródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Krakowie

Przygl daj c si rednim wynikom egzaminu gimnazjalnego na przestrzeni lat 2014-2016 mo emy zaobserwowa , e rednie wyniki, które osi gali uczniowie Gimnazjum im. Jana Pawła II w Komarówce Podlaskiej byyy we wszystkich cz ciach, poza j zykami obcymi nowo ytnymi, bardzo zbli one do redniej dla powiatu radzy skiego oraz redniej dla województwa lubelskiego. W 2014 roku rednia wyników uczniów z j zyka angielskiego zdawanego na poziomie podstawowym wyniosła 57%, czyli o prawie 9 punktów procentowych mniej ni rednia dla województwa oraz bez mają 3 punkty procentowe mniej ni rednia powiatowa. Analiza danych odnosz cych si do rednich wyników z j zyka angielskiego zdawanego na poziomie rozszerzonym nasuwa podobne wnioski: uczniowie Gimnazjum

w Komarówce Podlaskiej osi gali ni sze wyniki ni rednia powiatowa (w 2014 roku o 4,6 punktów procentowych) oraz rednia wojewódzka (w 2014 roku o ponad 10 punktów procentowych).

Na uwag zasjguje fakt, e rednie wyniki z poszczególnych cz ci egzaminu gimnazjalnego, które osi gali na przestrzeni lat 2014-2016 uczniowie Gimnazjum w Komarówce Podlaskiej, w odniesieniu do wi kszoci tych cz ci, odnotowayy pozytywny trend wzrostowy. Najwi kszy wzrost nast piyw cz ci matematycznej egzaminu . w 2016 roku redni wynik egzaminu gimnazjalnego z tego przedmiotu byyy Gimnazjum im. Jana Pawła II wy szy o 25,30%

w stosunku do redniego wyniku z roku 2014. Wysoki wzrost odnotowano tak e w odniesieniu do redniej egzaminu z przedmiotów przyrodniczych . w latach 2014-2016 rednia ta wzrosła o 12,60%. rednie wyniki uczniów Gimnazjum w Komarówce Podlaskiej z egzaminu gimnazjalnego z historii i wiedzy o spojęcze stwie wzrosły w analizowanym okresie o bez mają 10%, natomiast z j zyka polskiego . o prawie 5%. Mimo, e rednie

Komarówki Podlaskiej na egzaminie gimnazjalnym poziomie rozszerzonym, w latach 2014-2016 były niżej od średniej powiatowej oraz od średniej wojewódzkiej, to w analizowanym okresie również i w tej części gimnazjaliści z Gimnazjum im. Jana Pawła II poprawili swoje wyniki. W 2016 roku odnotowano bowiem wzrost średniego wyniku o 6,51% w stosunku do roku 2014. Analizując średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego z języka angielskiego zdawanego przez uczniów Gimnazjum w Komarówce Podlaskiej na poziomie podstawowym, możemy zaobserwować, że w 2016 roku, pomimo spadkowych wahań w 2015 roku, średni wynik w tej części egzaminu był taki sam, jak w roku 2014.

Pomimo wyżej opisanych pozytywnych zjawisk nadal poziom jakości kształcenia, zarówno w szkole podstawowej, jak i pozostałych szkołach wchodzących w skład Zespołu Szkół Samorządowych w Komarówce Podlaskiej nie jest zadowalający, o czym świadczą przede wszystkim wyniki osiągnięte przez uczniów poszczególnych szkół. Potwierdzeniem tego faktu jest usytuowanie wszystkich szkół z obszaru rewitalizacji w różnym lub placówce systemu o wiaty, które osiągnęły najlepsze wyniki edukacyjne w skali województwa¹⁵.

Z przeprowadzonej diagnozy wynika, że głównym problemem w zakresie analizowanej szkoły gimnazjalnej są niskie ogólne wyniki w nauczaniu oraz gorsze wyniki nauczania w zakresie przedmiotów przyrodniczych, matematyki i języka obcego. Dla przykładu w 2016 r. uczniowie ze sprawdzianu gimnazjalnego zdobyli z przedmiotów przyrodniczych o około 10% mniej punktów niż z przedmiotów humanistycznych. Uzyskiwane przez uczniów niskie wyniki z matematyki sugerują w konsekwencji niski poziom myślenia analitycznego i logicznego, będącego podstawą skutecznego nabywania wiedzy. Poza tym do negatywną ogólną postawą uczniów do matematyki, wynikającą z konkretnych wymagań programowych, stanowi istotny problem, który powinien zostać jak najszybciej rozwiązany; konieczne jest podjęcie wszelkich działań celem zmotywowania uczniów do edukacji matematycznej, zwłaszcza tych, którzy kończą etap szkoły podstawowej, aby z pozytywnych postaw do przedmiotów ścisłych, kontynuowali swoją dalszą edukację. W świetle informacji uzyskanych w placówce o wiatowej wynika, że przedmioty matematyczno-przyrodnicze oraz języki obce kojarzą się z tradycyjnymi, wręcz nieatrakcyjnymi metodami nauczania, co przekłada się na niskie zainteresowanie nimi uczniami.

Kolejnym z problemów przedmiotowej sfery jest utrzymywanie się na podobnym poziomie od lat liczba dzieci zdiagnozowanych przez Poradnię Psychologiczno-Pedagogiczną z dysfunkcjami lub zaleceniem dostosowania wymagań edukacyjnych (np. trudno ci w nauce, dysleksja, dysortografia) – średnio corocznie około 19% wszystkich uczniów. W roku szkolnym 2015/2016 do gimnazjum uczęszczało łącznie 144 uczniów, w tym: 3 uczniów chorych na Autyzm i 1 z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu lekkim, ponadto 16 uczniów posiadających opinie z PPP o potrzebie dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych. Natomiast u 22 uczniów wystąpiła

¹⁵ http://rpo.lubelskie.pl/nabor-693-12_2_ksztalcenie_ogolne.html

... / celu wyrównania dysproporcji edukacyjnych. Taki
... zania, w zwi zku z tym rodzi konieczno wzmo enia
indywidualizacji pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zw yszcza e brak
sukcesów szkolnych jest powodem stresu, brak wiary w siebie i w yśnych mo liwo ci, a to
przyczynia si do kolejnych niepowodze .

Znaczna cz dzieci ucz szcziej cych do szko y pochodzi z rodzin zagro onych
wykluczeniem spo ycznym, o niskim statusie materialnym, korzystaj cych z ró nych form
pomocy spo ycznej - zgodnie z danymi placówki o wiatowej w roku szkolnym 2015/2016
dzieci te stanowi y oko y 83,42% wszystkich dzieci w szkole. Stanowi to powa n barier
edukacyjn . S yba stymulacja rodowiska rodzinnego, brak motywacji do pog ybiania nauki
i prze wiadczenie o braku korzy ci z niej p y n cych w przysz o ci stwarzaj powa ne bariery
w osi gnieciu sukcesu szkolnego, zaburzaj prawid yowe funkcjonowanie uczniów i rzutuj
niekorzystnie na rozwój ich dalszej kariery szkolnej.

Kolejnym z zagadnie jest niedostosowana do potrzeb uczniów oferta zaj pozalekcyjnych;
w wi kszoci s to zaj cia o charakterze artystycznym: plastyczne, teatralne oraz
z przedmiotów humanistycznych i sportowe. Próba organizacji zaj dodatkowych
w dziedzinie matematyki nie cieszy a si zbytnim powodzeniem . w ubieg ym roku korzystaj
z nich zaledwie 6 uczniów. W szkole nie by y prowadzone zaj cia dodatkowe z przedmiotów
przyrodniczych czy informatycznych. Niewystarczaj ca jest równie pomoc/aktywno szko y
w zakresie indywidualizacji pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych (od
roku szkolnego 2016/2017 w szkole nie b dzie pedagoga szkolnego, nie ma psychologa ani
doradcy zawodowego). Uczniowie wymagaj cy wsparcia specjalistycznego s zmuszeni
korzysta z takiej pomocy w oddolnych min. 30 km., co stanowi barier finansow i czasu
(zw. z pokonywaniem du ej odleg o ci).

Zasadniczym problemem jest równie bazy adekwatnej do standardów nowoczesnego
procesu edukacyjnego. Sale do nauki przedmiotów matematyczno-przyrodniczych s bardzo
s ybo wyposa one; nauka chemii, fizyki, biologii oraz geografii prowadzona jest w sposób
teoretyczny co w bardzo du ym stopniu utrudnia uczniom przyswojenie wiedzy. W szkole
brakuje sali komputerowej. Uczniowie korzystaj z sali, która jest w szkole podstawowej
w i jest wyposa ona w przestarza y sprz t, co uniemo liwia prowadzenie ciekawych
i rozwijaj cych u uczniów zainteresowa z zakresu technologii ITC oraz programowania.
Poza tym zdiagnozowany problemem tego obszaru s niewystarczaj ce kompetencje
nauczycieli

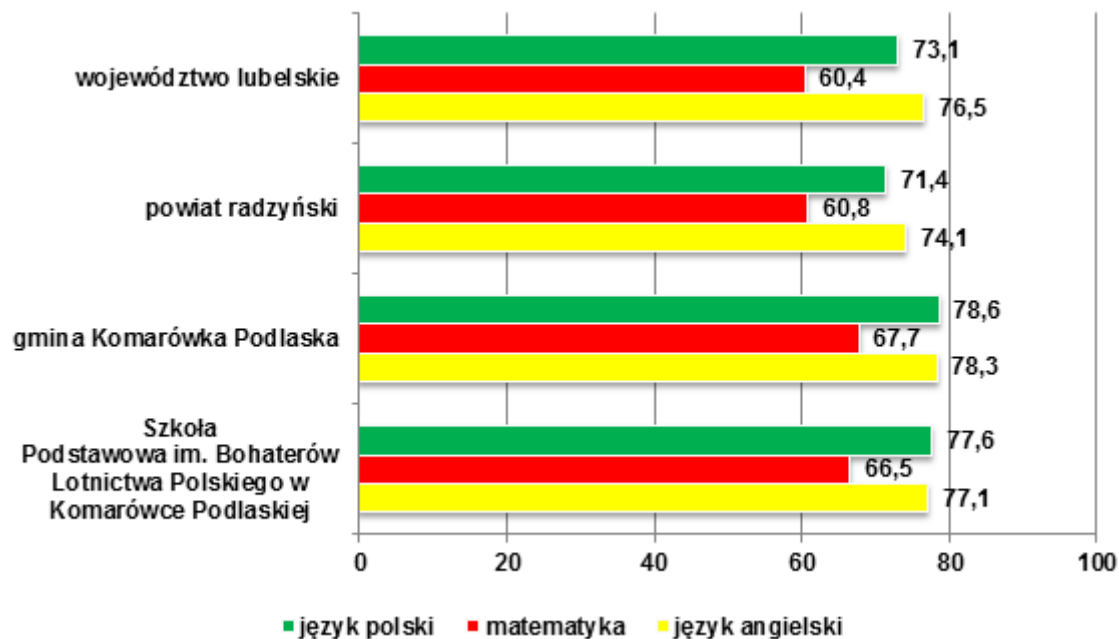
w zakresie wykorzystywania narz dzi TIK w nauczaniu przedmiotowym oraz prowadzeniu
kreatywnych lekcji wykorzystuj c kreatywne my lenie uczniów.

Analiz wyników sprawdzianu szóstoklasisty przeprowadzono, podobnie jak w przypadku
egzaminu gimnazjalnego, w oparciu o dane z Okr gowej Komisji Egzaminacyjnej
w Krakowie. Ze wzgl du na tryb publikowania danych przez OKE wnioskowanie
przeprowadzono w oparciu o dane odnosz ce si do sprawdzianów przeprowadzonych
w latach 2013-2015.

e w 2015 roku uczniowie Szkoły Podstawowej im. Komarówce Podlaskiej osiągnęli ze wszystkich przedmiotów sprawdzianu (język polski, matematyka, język angielski) średnie wyniki nieco niższe od średniej dla całej gminy. Jednocześnie przedmiotowe średnie były średnim wynikiem ze sprawdzianu z języka polskiego analizowanej szkoły podstawowej były wyższe od średniej powiatowej o 6,2 punktu procentowego oraz o 4,5 punktu procentowego wyższe niż średnia w województwie. W odniesieniu do sprawdzianu z matematyki, średnia dla szkoły wyniosła w 2015 roku 66,5%, czyli była wyższa od średniej powiatowej o 5,7 punktów procentowych oraz od średniej wojewódzkiej o 6,1 punkty procentowe. Średni wynik w szkole ze sprawdzianu szóstoklasisty z języka angielskiego wyniósł 77,10% i był wyższy od średniej dla powiatu (o 3,0 punkty procentowe) oraz średniej dla województwa (o 0,6 punktów procentowych). Spośród trzech przedmiotów sprawdzianu szóstoklasisty najgorsze wyniki uczniowie ze Szkoły Podstawowej w Komarówce Podlaskiej osiągnęli w przedmiocie matematycznej.

Porównując średnie wyniki sprawdzianu przeprowadzanego na koniec VI klasy szkoły podstawowej we wszystkich szkołach podstawowych na funkcjonującym terenie gminy, zauważyć można, iż w 2015 roku jedynie w Szkole Podstawowej im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego, wchodzącej w skład Zespołu Szkół Samorządowych w Komarówce Podlaskiej, średnie wyniki ze wszystkich przedmiotów sprawdzianu szóstoklasisty były niższe od średniej dla gminy.

Wykres 8 średnie wyniki ze sprawdzianu w VI klasie szkoły podstawowej przeprowadzonego w 2015 r. (%)

ródło: Opracowanie własne na podstawie danych OKE w Krakowie

Uśredniony wynik sprawdzianu szóstoklasisty dla lat 2013-2015 w gminie Komarówka Podlaska kształtował się na poziomie 65%. W Szkole Podstawowej im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego uśredniony wynik wyniósł natomiast 65%.

Podlaskiej udziałowej grupy dzieci jest zoli ony (19,5%) do redniej dla gminy (22,5%).

Pozostaję problemy zdiagnozowane w szkole podstawowej, nie odbiegaj od tych, rozpoznanych w zakresie szkoły gimnazjalnej. Niewystarczaj cy jest poziom jako ci edukacji, co powoduje, e uczniowie osi gaj sęabe wyniki w nauce. Uczniowie znacznie lepiej radz sobie z przedmiotami humanistycznymi ni cisými. Spora cz z nich pochodzi z rodzin o ni szym statusie materialnym oraz wymaga indywidualizacji podej cia ze wzgl du na obni one wymagania edukacyjne.

Analiza danych dotycz cych rodzin korzystaj cych z do ywania przyznawanego przez GOPS (do ywanie dla dzieci i miodzie y) wskazuje, e problem zubo enia rodzin jest spory. Niewystarczaj ce rodki finansowe stanowi powa n barier edukacyjn . Uczniowie maj cy gorsze warunki do nauki (np. mieszkaniowe, rodzinne, materialne) osi gaj ni sze wyniki

w nauczaniu (w tym na egzaminach ko cz cych dany etap nauki). Gorsze rednie wyniki egzaminów mog wskazywa na istnienie pozaszkolnych czynników wpýwaj cych na efektywno ksztacenia. Potwierdzeniem roli miejsca zamieszkania w procesie edukacyjnym jest korelacja niskich wyników testu uczniów zamieszkuj cych dany obszar, ze danymi dotycz cymi np. udziału rodzin korzystaj cych z ró nych form pomocy spoýecznej, w tym do ywania. W latach 2013/2014 z do ywania korzystaję dzieci ze 123 rodzina, natomiast w roku szkolnym 2014/2015 ich liczba zmniejszyę si do 98, by w kolejnym roku szkolnym (2015/2016) znów wzrosn do 116. Porównuj c przedmiotowe dane z ogóln liczb rodzin w gminie nie da si zauwa y wyra nego trendu - udziałętej grupy rodzin ksztacuje si na zbli onym poziomie . rednio okoýo 9%. W obszarze rewitalizacji liczba rodzin korzystaj cych z pomocy GOPS w formie do ywania dzieci i miodzie y wynosiję: w roku szkolnym 2013/2014 . 19 rodzin, 2014/2015 . 16 rodzin, a w 2015/2016 . 18 rodzin. Porównuj c te dane z potencjaým osobowym analizowanego obszaru wida , e udział rodzin wymagaj cych wsparcia utrzymuje si na zbli onym poziomie - 5%. Problem obni onych szans edukacyjnych uczniów, w szczególno ci w kontek cie obszaru rewitalizacji, jest w wietle diagnozy poý czony wspóýzale no ci z procesem dziedziczenia ubóstwa: problemy edukacyjne s przeszkod dla wy szych zarobków w przyszío ci, co generuje ubóstwo, za z kolei ubóstwo osęabia w rodzinie potencjaý wsparcia edukacyjnego dzieci w kolejnym pokoleniu.

W kontek cie synergii mi dzy zjawiskiem ubóstwa i problemami edukacyjnymi pojawia si temat edukacji przedsi biorczej, któr w obszarze rewitalizacji . nale y oceni jako niewystarczaj c . Mowa tu o rozwijaniu postawy przedsi biorczej wród dzieci i miodzie y. sPrzedsi biorczo + w tym znaczeniu, to nie tylko prowadzenie przedsi biorstwa ale tak e postawa bycia przedsi biorczym, samosterowno , gotowo do wyznaczania sobie samemu celów i podejmowania ryzyka. W dzisiejszych czasach niezwykle istotne s umiej tno ci radzenia sobie w wiecie biznesu, konsekwentnego d enia do realizacji celów

dowania zespołu, współpracy, nawiązywania dobrych relacji, zasadach etyki i uczciwośći zawodowej, umiejętność panowania nad swoimi emocjami, pogodzenia sytuacji konfliktowych, itp. Niekwestionowane znaczenie

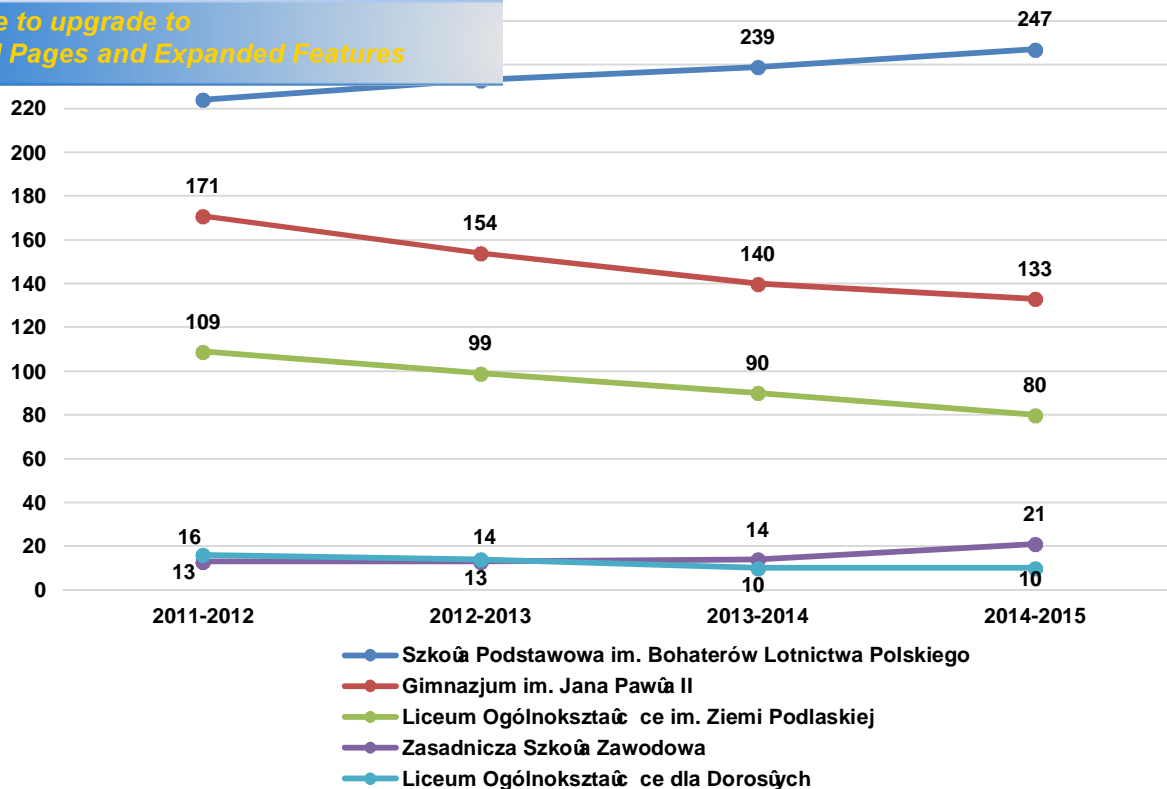
w tym zakresie ma edukacja pozaformalna i nieformalna, adresowana głównie do młodzieży. Wiele kompetencji istotnych dla późniejszego osobistego sukcesu nie mieści się w szkolnych programach nauczania i powinny istnieć formy zdobywania ich poza szkołą. Istnieje również społeczne oczekiwanie w zakresie stworzenia oferty edukacyjnej również dla seniorów. W tym kontekście edukacja jest niezwykle ważna nie tylko dla samych seniorów, lecz również dla młodego pokolenia (tworząca wzorce dla młodzieży i propagowanie koncepcji Life Long Learning).

Niezwykle ważną jest również kontynuowanie wszelkich inicjatyw edukacyjnych na rzecz odbudowania poczucia przynależności do lokalnej społeczności, wiązania z przeszłością i zakorzenienia w historii gminy, w tym zwłaszcza obszaru rewitalizacji i lokalny patriotyzm. W tym zakresie nie jest mocno rozbudowany w programach edukacji szkolnej. Tymczasem jak pokazują liczne opracowania, jednym z czynników nasilających trwającą emigrację jest brak poczucia przynależności i dumy ze swojej miejscowości.

W zakresie pozostałych placówek oświatowych wchodzi w skład Zespołu Szkół Samorządowych w Komarówce Podlaskiej zauważalna jest niekorzystna tendencja zmniejszającej się liczby uczniów zainteresowanych podjęciem nauki w tych placówkach. W Liceum Ogólnokształcącym im. Ziemi Podlaskiej liczba uczniów na przestrzeni 4 lat szkolnych zmniejszyła się o niemal 27%. W zakresie Liceum Ogólnokształcącego dla Dorosłych sytuacja wygląda również niekorzystnie. Z oferty tej placówki decyduje się korzystać bardzo mała liczba uczniów (od 10 do 13); poza tym roku na rok ulega ona systematycznemu spadkowi. Jedynie w zakresie Zasadniczej Szkoły Zawodowej odnotowano niewielki wzrost liczby uczniów (pomiędzy rokiem szkolnym 2011-2012 a 2014-2015

o 5 uczniów). Należy jednocześnie podkreślić, że, tylko w obszarze rewitalizacji, lecz całej gminy, istnieje bardzo mocne społeczne oczekiwanie dotyczące konieczności kontynuowania tradycji i szkolnictwa ponadgimnazjalnego i zawodowego w Komarówce Podlaskiej.

Wykres 9 Liczba uczniów poszczególnych szkół wchodzących w skład ZSS w Komarówce Podlaskiej

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy Komarówka Podlaska

Należy podkreślić, iż szkoła, w której uczniowie wypadają gorzej od innych nie jest dobrą wizytówką dla gminy. Poza uwarunkowaniami rodowymi i przebiegiem procesu kształcenia, wane są te regionalne czynniki wpływające na osiągnięcia szkolne. Generalnie uczniowie z dużych miast, lepiej wypełniają testy i częściej osiągają sukcesy szkolne, stąd należy dążyć do wyrównania szans edukacyjnych uczniów.

Zdiagnozowanym problemem obszaru rewitalizacji jest brak oferty edukacyjnej skierowanej do seniorów. Liczne badania wskazują, że przeciwną dynamikę życia ulega ludność. Jednocześnie w obszarze tym coraz większy odsetek mieszkańców stanowi osoby starsze. Z roku na rok udziałytej grupy w społeczno ci miasta rośnie. Tymczasem na chwilę obecną w Komarówce Podlaskiej brakuje oferty edukacyjnej dedykowanej tej grupie społecznej. Dynamika współczesnego życia zmusza do nieustannego poszerzania wiedzy. Seniorzy coraz częściej poszukują takich propozycji, które pomogą im podejmować twórcze, aktywne i rozwojowe działania, dzięki którym mogą wiadomością wpływać na otaczając ich rzeczywistość.

REKOMENDACJE

- szans edukacyjnych uczniów powinno być zarówno poprzez inwestowanie w rozwój nowoczesnej bazy o wiatowej (m.in. pracownie tematyczne, ICT), jak również rozbudowanie oferty edukacyjno-wychowawczej kierowanej do młodzieży. Istnieje szczególna potrzeba troski o jakość kształcenia na tym terenie i zaangażowania szkół również poza godzinami nauki.
2. Mając na względzie wchodzący w życie we wrześniu 2017 roku reform systemu o wiaty, jednym z niezwykle istotnych zadań do zrealizowania będzie przededefiniowanie roli i zakresu działania dotychczas funkcjonujących w obszarze rewitalizacji placówek o wiatowych.
 3. Bardzo ważne jest, aby promować i wzmacniać w młodzieży postawy przedsiębiorcze, także poprzez odpowiednie treningi i inicjatywy.
 4. Należy również wspierać edukację pozaformalną i nieformalną młodzieży oraz edukację dorosłych, w tym seniorów.
 5. Poprzez edukację należy odbudować poczucie tożsamości lokalnej, wspierać poczucie zakorzenienia i budować lokalny patriotyzm.
 6. Seniorom należy stworzyć możliwości podjęcia kontynuowania edukacji i rozwoju osobistego.

2.2.2.7 POZIOM KAPITAŁU SPOŁECZNEGO

Aktywność społeczną w obszarze rewitalizacji przeanalizowano przez pryzmat partycypacji wyborczej mieszkańców, ich chęci do podejmowania współpracy w ramach działalności organizacji pozarządowych.

Frekwencja wyborcza, jako podstawowa miara zaangażowania obywatelskiego, wskazuje stopień wiadomości demokratycznej obywateli, ich uczestnictwo w rzadzeniu, ocenę wpływu obywateli na procesy decyzyjne w państwie, w regionie, czy w środowisku lokalnym. Za miarę deficytu uczestnictwa w życiu publicznym przyjmuje się przede wszystkim: poziom korzystania z czynnego prawa wyborczego wyrażony frekwencją wyborczą.

Ze względu na brak możliwości pozyskania danych dotyczących frekwencji wyborczej jedynie dla obszaru rewitalizacji, przyjmuje się, że w przedmiotowym obszarze jest ona taka sama z frekwencją dla poszczególnych jednostek referencyjnych wyznaczonych na etapie diagnozowania terenu całej gminy Komarówka Podlaska.

W przypadku wyborów samorządowych do Rady Gminy, które miały miejsce w 2014 roku, średnia frekwencja w granicach gminy Komarówka Podlaska wyniosła 55,33% uprawnionych do głosowania. Porównując ten wynik do średniej dla województwa lubelskiego, możemy

W gminie Komarówka Podlaska była sporo wyższa od średniej powiatowej (o 5,45 punktów procentowych). W porównaniu z frekwencją w powiecie radzyńskim (58,01%), gmina Komarówka Podlaska osiągnęła niższy poziom frekwencji (o 2,68 punktów procentowych). Wyznaczony obszar rewitalizacji (sołectwo Komarówka Podlaska) znajdował się w obwodzie głosowania nr 1. Frekwencja w przedmiotowym obwodzie była wyższa (56,89%) niż średnia całej gminy.

W przypadku wyborów na Prezydenta RP, które miały miejsce w 2015 roku, w II turze tych wyborów frekwencja w gminie Komarówka Podlaska wyniosła 53,96% i była minimalnie wyższa od średniej dla powiatu radzyńskiego (53,94%). Frekwencja na poziomie gminy była o 0,34 punkty procentowe niższa niż średnia w województwie lubelskim (54,3%). Podobnie, jak w przypadku wyżej wymienionych wyborów, tak i tym razem poziom frekwencji w obwodzie głosowania nr 1 był wyższy od średniej gminy i wyniósł 57,15%.

Analiza powyższych danych może prowadzić do wniosku, że obszar rewitalizacji charakteryzuje się wzmożoną, wobec pozostałych terenów gminy, aktywnością mieszkańców w zakresie życia społecznego. Jednocześnie nie z informacji uzyskanych podczas rozmów z przedstawicielami instytucji publicznych wynika, że mieszkańcy nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz całej gminy Komarówka Podlaska, bardzo trudno zmobilizować do jakiegokolwiek aktywności obywatelskiej. Niechętnie i sporadycznie uczestniczą oni w spotkaniach wspólnoty (czy to podczas sesji Rady Gminy czy zebraniach sołectw). Mieszkańcy, jako główny powód mającej aktywności w sprawach życia publicznego, wykazywali na brak przeświadczenia o rzeczywistej możliwości współdecydowania o losach wspólnoty lokalnej. Poza tym grono z nich jest przekonanych o tym, że się tak nie zmieni. Zauważalny jest ogólnie panujący marazm w podejmowaniu aktywności obywatelskich. Wśród deklarowanych przyczyn nieangażowania się w jakiegokolwiek aktywność społeczną znalazły się również: brak czasu, wiedzy czy pomysłów. Aktywność społeczną jest w odczuciu mieszkańców obszaru rewitalizacji przykładem zachowania nietypowego, które domaga się wyjątkowości i racjonalizacji. Część z nich wyraża przekonanie, że zaangażowanie w sprawy społeczne wymaga wybitnych predyspozycji, które zazwyczaj budzą szacunek i uznanie. Inni skłonni byli podejrzewać takie osoby o interesowność i jakieś ukryte korzyści. Mieszkańcy nie czują się wspólnotą, w związku z tym zatracili wrażliwość na dobro wspólne, które jest widziane w perspektywie wieloletniej, dlatego nie angażują się w sprawy publiczne w sposób dostateczny. Brak im również przeświadczenia, że mają realną możliwość współdecydowania o losach wspólnoty samorządowej i kształtowania otaczającej ich rzeczywistości.

Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się wysoką w skali gminy liczbą organizacji społecznych. W tym celu na jego obszarze funkcjonuje 6 z 20 podmiotów z sektora organizacji społecznych działających w gminie Komarówka Podlaska: *Gminny Ludowy Klub Sportowo Turystyczny sHusar+ w Komarówce Podlaskiej*, *Stowarzyszenie sNadziej i Przyszłość+ (realizująca m.in. zadania publiczne w zakresie integracji społecznej osób bezrobotnych czy profilaktyki uzależnień; prowadzi wietlicznię socjoterapeutyczną w Komarówce Podlaskiej)*, *Spółdzielnia sJedno+ sSpółdzielnia Socjalna sRobótka+ (prowadząca sklepik z odzieżą i sklep spożywczo-przemysłowy)*, *Spółdzielnia Socjalna sWit+ (które prowadzi działalność*

Stowarzyszenie Przyjaciół Gminy Komarówka Podlaska działa w zakresie wspomagania rozwoju gminy, na rzecz podniesienia jej atrakcyjności kulturalnej, społecznej i turystycznej, ochrona przyrody, wzmacnianie więzi miejscowej ludności z małą ojczyzną, pielęgnowanie jej tradycji oraz upowszechnianie wiedzy o historii gminy) oraz Ochotnicza Straż Pożarna w Komarówce Podlaskiej. Działania ww. organizacji związane są m.in. wspieraniem i upowszechnianiem kultury fizycznej, ochroną dóbr kultury i dziedzictwa narodowego, pomoc osobom niepełnosprawnym oraz seniorom, przeciwdziałaniem uzależnieniom i patologiom społecznym oraz integracją młodych pokoleń. Duża liczba funkcjonujących organizacji pozarządowych na tym terenie świadczy o aktywności społecznej mieszkańców, którzy stosunkowo chętnie angażują się w działania prowadzone przez te instytucje i korzystają z ich oferty. Należy jednak zwrócić uwagę, że w ramach organizacji społecznych funkcjonują zarówno te rzeczywiście lokalne (założonych przez bezpośrednich mieszkańców obszaru w celu działania na rzecz tego obszaru) oraz te, które mają siedzibę na obszarze rewitalizacji. Tym niemniej bez wątpienia potencjałem są zarówno organizacje lokalne, jak i te mające tylko siedzibę na danym terenie.

Organizacje społeczne utrzymują kontakt bezpośrednio ze sobą, jak i samorządem. Współpraca odbywa się na bieżąco w miarę potrzeb. Prowadzona, pomiędzy samorządem a funkcjonującymi organizacjami, współpraca należy wskazać jako dobrą.

Oczekiwania społeczności w zakresie analizowanej sfery dotyczą rozszerzenia działalności prowadzonych przez istniejące już oraz powstania nowych spółdzielni socjalnych.

REKOMENDACJE

- 1. Bardzo istotne jest przywrócenie społecznościowi obszaru rewitalizacji przekonania o roli aktywności obywatelskiej w rozwiązywaniu problemów wspólnoty. W tym celu należy podejmować wspólne inicjatywy sektora publicznego i mieszkańców wpływające na wzrost wzajemnego zaufania.**
- 2. Należy kontynuować i rozwijać dalej współpracę samorządu i organizacji społecznych służącą realizacji zadań publicznych.**
- 3. Biorąc pod uwagę zdiagnozowany deficyt usług na rzecz osób wykluczonych społecznie podany jest dalszy rozwój spółdzielni socjalnych.**

2.2.2.8 POZOSTAŁE PROBLEMY SPOŁECZNE

Wzrost koncentracji problemów widoczniej się w niektórych podrozdziałach (bezrobocie, ubóstwo, przestępczość, problemy edukacji i uczestnictwa w życiu publicznym oraz kulturze) ale mają charakter przekrojowy. Przede wszystkim zdiagnozowano problem o charakterze ogólnym, który wydaje się być fundamentalny: mieszkańcy obszaru rewitalizacji przytłoczeni są problemami osobistymi i doraźnymi, tracili wiarę w dobro wspólne, widziane w perspektywie wieloletniej. Ważne jest dla nich ze zrozumiałych względów i teraz, podczas gdy dla celów rewitalizacji ważne jest długoterminowe odbudowanie szerszej wspólnoty.

Poza tym zdiagnozowanym problemem obszaru jest bierność wobec lokalnych procedur demokratycznych oraz brak przejawiania o realnej możliwości wpływania na losy wspólnoty. Motorem rozwoju obszaru rewitalizacji musi być aktywne mieszkańców, stąd niezbędne i zarazem konieczne jest przełamanie ich dotychczasowej mentalności.

2.2.3 WSPÓŁWYSTĘPIENIE NEGATYWNYCH ZJAWISK, INNYCH NIŻ SPOŁECZNE

Wytoczne¹⁶ wskazują, że pierwszym krokiem niezbędnym do podjęcia działań rewitalizacyjnych jest wyznaczenie obszaru zdegradowanego, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy.

Z kolei stan kryzysowy spowodowany jest koncentracją negatywnych zjawisk społecznych (w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym), współwystępujących z negatywnymi zjawiskami w co najmniej jednej z następujących sfer:

- gospodarczej** (w szczególności w zakresie niskiego stopnia przedsiębiorczości, słabej kondycji lokalnych przedsiębiorstw),
- rodowiskowej** (w szczególności w zakresie przekroczenia standardów jakości środowiska, obecności odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia, ludzi i stanu środowiska),
- przestrzenno-funkcjonalnej** (w szczególności w zakresie niewystarczającego wyposażenia w infrastrukturę techniczną i społeczną, braku dostępu do podstawowych usług lub ich niskiej jakości, niedostosowania rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niskiego poziomu obsługi komunikacyjnej, deficytu lub niskiej jakości terenów publicznych),
- technicznej** (w szczególności w zakresie degradacji stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym, oraz braku funkcjonowania rozwiązań technicznych umożliwiających efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególności w zakresie energooszczędności i ochrony środowiska).

¹⁶ „Wytoczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na latach 2014-2020”

Wzrost w dziedzinach zaprezentowano informacje na temat zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji we wszystkich z wyjątkiem wymienionych sfer.

2.2.3.1 SFERA GOSPODARCZA

Gmina Komarówka Podlaska należy do obszarów, w których sytuacja społeczno-ekonomiczna mieszkańców jest zdeterminowana gospodarką rolną. Stanowi ona główne źródło utrzymania ludności oraz pełni wiodącą funkcję rozwojową. Podstawowym źródłem dochodów osób zamieszkujących teren gminy jest, ze względu na jej rolniczy charakter, praca w indywidualnych gospodarstwach rolnych. Inne, pozarolnicze sektory gospodarki, w tym np. usługowo-produkcyjne, mają jedynie znaczenie uzupełniające.

W zakresie prowadzenia działalności rolniczej warunki klimatyczne i glebowe gminy są niezbyt sprzyjające. Z tego względu obszar gminy został zakwalifikowany do gmin o niekorzystnych warunkach gospodarowania (ONW) według Programu Rozwoju Rolnictwa i Obszarów Wiejskich Województwa Lubelskiego. Wśród klas bonitacyjnych na gruntach ornych dominują gleby klasy IV i V (gleby redziej i słabej jakości), natomiast w przypadku użytków zielonych przeważają gleby klasy III oraz klasy IV (redziej jakości). Wśród indywidualnych gospodarstw rolnych dominują gospodarstwa od 1 ha do 5 ha. Stanowią one 63% wszystkich gospodarstw w gminie. Druga pod względem wielkości grupa stanowi gospodarstwa od 5 ha do 10 ha. 19%. Gospodarstwa o powierzchni od 10 ha do 15 ha oraz 15 ha do 30 ha stanowią odpowiednio: 9% i 8%. Najmniej w gminie jest gospodarstw od 30 ha do 50 ha (24) oraz . od 50 ha do 100 ha (4). W gminie znajduje się 1 gospodarstwo powyżej 100 ha. Strukturą agrarną gospodarstw charakteryzuje rozdrobnienie, a dzięki wchodzącej w ich skład sączą oddalone od siebie. Jednak na przestrzeni ostatnich lat, wskutek zaistniałej sytuacji w sferze przetwórstwa i skupu produktów rolnych, indywidualne gospodarstwa rolne uległy dużej przemianie. Poprawie ulegała struktura gospodarstw. zauważalna jest tendencja do zwiększania ich powierzchni, wzrost poziomu ich wyposażenia w sprzęt, wiele z nich przyjęło jeden kierunek produkcji. Powstały gospodarstwa specjalizujące się wyjątkowo w hodowli bydła, trzody chlewnej, drobiu lub produkcji roślinnej. Specjalizacja w hodowli zwierząt wymusiła zmiany struktury upraw rolnych. znacznie zmalała powierzchnia upraw ziemniaków, przekwalifikowaniu na grunty orne uległo wiele użytków zielonych, a na ich miejsce weszła produkcja zbóż, wymuszona m.in. zmianami technologicznymi w produkcji trzody chlewnej narzuconymi przez przemysł przetwórczy.

Cechą wyróżniającą gminę na tle innych ościennych gmin jest duża liczba gospodarstw specjalizujących się w produkcji sadowniczej - ok. 400 hektarów gminy pokrytych jest sadami. Prawie 150 hektarów zajmują sady z jabłkami, 75 hektarów to sady winiowe, liwy (8 ha), gruszki (4 ha), brzoskwinie (0,50 ha), kasztany jadalne (0,10 ha), dere jadalny (0,5 ha). Wśród plantacji prym wiodą czarne porzeczki (67 ha), truskawki gruntowe wyjątkowo z

je yn bezkolcow (12 ha), borówki wysokie (8 ha),
a), leszczyna (4 ha), agrest (4 ha), czarny bez (2,70

na).

Niestety funkcjonuj ca obecnie, zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i pozostałej cz ci gminy, gospodarka rolna nie gwarantuje mieszka com znacz cych dochodów. Istotny wpływ na to ma migracja młodych osób do innych regionów w poszukiwaniu zatrudnienia, co sprawia, e wya cicielami gospodarstw zostaj starzej cy si rolnicy, dotkni ci pogarszaj cym si stanem zdrowia, bez wi kszych perspektyw na wzmocnienie produkcji rolnej oraz wprowadzanie innowacyjnych rozwi za w rolnictwie.

Szczególn rol w odniesieniu do gospodarki peñni wyznaczony obszar rewitalizacji . sojctwo Komarówka Podlaska. Miejscowo stanowi bowiem czynnik oddziaływ cy na aktywno zawodow ludno ci, gdy jest rynkiem pracy dla cz ci mieszka ców gminy oraz o rodkiem działalno ci firm handlowych i usłogowych, a tak e instytucji sektora finansów publicznych. Podmiotami, które zapewniaj na terenie gminy Komarówka Podlaska miejsca pracy s zakłady produkcyjno-usłogowe oraz podmioty publiczne (np. Urz d Gminy, Zespół Szkół). Gmina charakteryzuje si małym sprzyjaj cymi warunkami zewn trznymi, które umo liwiałyby rozwój przedsi biorczo ci na jej terenie (głównie chodzi tutaj o mały dost pno komunikacyjn obszaru). Aktualnie rozwój przedsi biorczo ci opiera si głównie na wykorzystaniu własnego potencjału i zasobów gminy. Analizuj c dane mo emy zauwa y , e w 2015 roku 90,55% podmiotów gospodarki narodowej wpisanych do rejestru REGON nale ały do sektora prywatnego. W grupie tej przewa aj c cz stanowiły osoby fizyczne prowadz ce działalno gospodarcz (pozarolnicz). Przewaga w ród podmiotów prywatnych osób fizycznych prowadz cych działalno gospodarcz , które nie dysponuj kapitałem na rozwój i promocj , ani nie posiadaj rezerw wystarczaj cych na przetrwanie zję koniunktury gospodarczej, zdecydowanie obni a potencjałgospodarczy gminy Komarówka Podlaska.

W 2015 r. na obszarze gminy najwi cej było przedsi biorstw zatrudniaj cych do 9 osób. Zarejestrowane mikroprzedsi biorstwa stanowiły ponad 98% wszystkich przedsi biorstw w gminie. Kolejn pozycj zajmowały podmioty zatrudniaj ce od 10 do 49 osób (małe przedsi biorstwa) . 3 podmioty, co stanowiły niespełna 1,5% wszystkich podmiotów gospodarczych. W gminie funkcjonuje tylko jedno przedsi biorstwo rednie, zatrudniaj ce od 50 do 249 osób, natomiast nie ma firm du ych (zatrudniaj cych ponad 250 pracowników).

Działalno gospodarcza na obszarze rewitalizacji prowadzona jest przede wszystkim przez osoby fizyczne, szczególnie w takich bran ach jak: budownictwo, handel czy naprawa samochodów, sprz tu itp. Z kolei podmioty prawne i jednostki organizacyjne niemaj ce osobowo ci prawnej zajmuj si prowadzeniem placówek o wiatowych, kulturalnych i administracj samorz dow .

Zgodnie z danymi Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalno ci Gospodarczej w granicach obszaru rewitalizacji liczba osób fizycznych prowadz cych działalno gospodarcz wynosi 55 osoby. Oznacza to, e nieznacznie ponad 7% mieszka ców obszaru rewitalizacji w wieku produkcyjnym (tj. m czy ni 18-64 lat; kobiety 18-59 lat) zdecydowały si na prowadzenie własnego biznesu. Najliczniejsza grupa mieszka ców obszaru

zakresie sprzedaży detalicznej prowadzonej w przeważnie w zakresie usług fryzjerstwa i pozostałych zabiegów kosmetycznych (4 osoby), wykonywania instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych (3 osoby) oraz konserwacji i napraw pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli (3 osoby). Po 2 osoby prowadzi działalność związana z oprogramowaniem, praktyki lekarskie oraz działalność weterynaryjną.

W poniższej tabeli zaprezentowano szczegółowe zestawienie rodzajów prowadzonej w obszarze rewitalizacji działalności gospodarczych oraz liczby osób je prowadzących.

Tabela 2 Charakterystyka prowadzonej w obszarze rewitalizacji działalności gospodarczej

Rodzaj prowadzonej działalności	Liczba osób fizycznych prowadzących działalność
Sprzedaż detaliczna kwiatów, roślin, nasion, nawozów, żywych zwierząt domowych, karmy dla zwierząt domowych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
Działalność związana z oprogramowaniem	2
Wykonywanie instalacji elektrycznych	1
Cięcie, formowanie i wykańczanie kamienia	1
Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przeważnie w zakresie żywności, napojów i wyrobów tytoniowych	5
Pozostałe specjalistyczne roboty budowlane, gdzie indziej niesklasyfikowane	1
Konserwacja i naprawa pojazdów samochodowych, z wyłączeniem motocykli	3
Wykonywanie instalacji wodno-kanalizacyjnych, ciepłych, gazowych i klimatyzacyjnych	3
Sprzedaż detaliczna odzieży prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
Naprawa i konserwacja maszyn	1
Praktyka lekarska dentystyczna	1
Działalność związana z oceną ryzyka i szacowaniem poniesionych strat	1
Fryzjerstwo i pozostałe zabiegi kosmetyczne	4
Sprzedaż detaliczna wyrobów farmaceutycznych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	3
Pozostałe uprawy rolne inne niż wieloletnie	1
Sprzedaż detaliczna wyrobów tekstylnych prowadzona w wyspecjalizowanych sklepach	1
Produkcja artykułów piśmiennych	1
Działalność agencji reklamowych	1
Produkcja olejów i pozostałych tłuszczów płynnych	1
Praktyka lekarska ogólna	2
Sprzedaż hurtowa i detaliczna samochodów osobowych i furgonetek	1
Działalność agentów i brokerów ubezpieczeniowych	1
Działalność weterynaryjna	2
Działalność agentów zajmujących się sprzedażą towarów różnego rodzaju	1
Pozostałe przetwarzanie i konserwowanie owoców i warzyw	1
Praktyka lekarska specjalistyczna	1
Produkcja pozostałych wyrobów stolarskich i ciesielskich dla budownictwa	1
Roboty związane z budową dróg i autostrad	1
Praktyka pielęgniarska i położnicza	1
Działalność w zakresie inżynierii i związane z nią doradztwo techniczne	1
Przygotowywanie i podawanie napojów	1

wotnej, gdzie indziej niesklasyfikowana	1
informacji, gdzie indziej niesklasyfikowana	1
	1
Sprzeda hurtowa niewyspecjalizowana	1
Pozaszkolne formy edukacji z zakresu nauki jazdy i pilota u	1
Sprzeda detaliczna paliw do pojazdów silnikowych na stacjach paliw	1
Produkcja mebli kuchennych	1
Produkcja wyrobów z mi sa, w czaj c wyroby z mi sa drobiowego	1

ródŃ: Opracowanie w asne na podstawie danych CEIDG

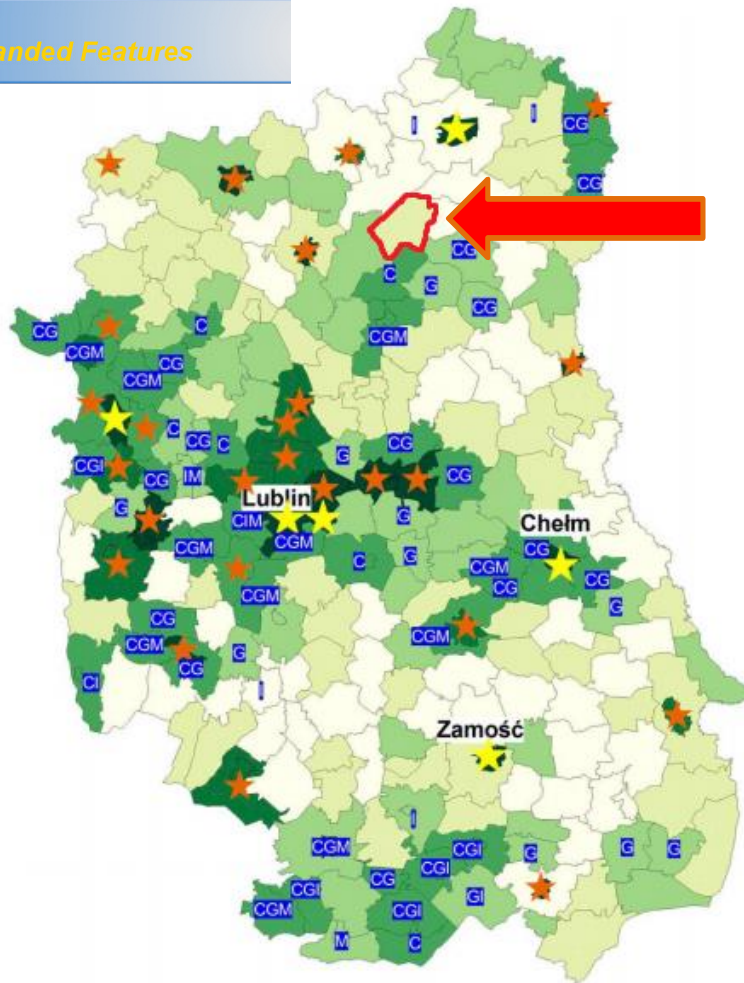
Wprawdzie na obszarze rewitalizacji liczba podmiotów gospodarczych systematycznie ro nie, to ich dochodowo i charakter sugeruje (g ównie ma e, jednoosobowe dzia alno ci gospodarcze), e s to przede wszystkim ma e podmioty o ograniczonych mo liwo ciach rozwoju. W wi kszo ci prowadz one dzia alno w zakresie us ug podstawowych, zaspokajaj cych najpilniejsze potrzeby ludno ci. Zakres prowadzonej dzia alno ci pozwala przypuszcza , e w a ciele tych niewielkich przedsi biorstw nie dysponuj odpowiednimi zasobami finansowymi, które pozwoli yby na rozwój ich dzia alno ci. Dominuj cy jest tutaj udzia y mikroprzedsi biorstw, a co za tym idzie . ograniczone s te w asne zasoby kapita owe i zdolno kredytowa.

W wietle raportu sAtrakcyjno inwestycyjna regionów 2016. Województwo lubelskie+ Lubelszczyzna plasuje si na przedostatnim miejscu w Polsce (przed wi tokrzyskim) pod wzgl dem atrakcyjno ci inwestycyjnej, uzyskuj c najni sz not w sze ciostopniowej skali . sF+ W analizie poszczególnych jednostek administracyjnych brano pod uwag m.in. takie wska niki, jak: sytuacja na rynku pracy, wyposa enie w infrastruktur techniczn oraz spojecz n , a tak e sytuacj rynkow oraz uwarunkowania przyrodnicze jednostki samorz du terytorialnego.

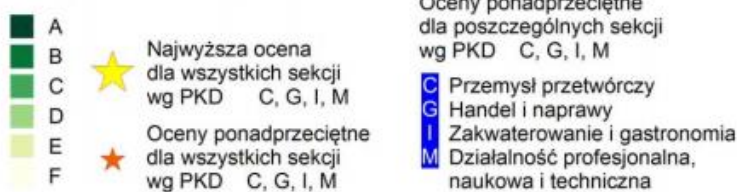
Bardziej optymistyczne wyniki uzyskuj jednostki administracyjne na poziomie gminy. W grupie powiatów najwy ej ocenione (klasy A i B) miasta na prawach to: Lublin, Zamo oraz powiat pu awski i miasta: Bia a Podlaska i Che m. W grupie gmin miejskich najwy ej ocenione zostaj y: Bia a Podlaska, Che m, Lublin, Pu awy, widnik, Zamo , Hrubieszów, Krasnystaw, Kra nik, Lubartów, yuków, Mi dzyrzec Podlaski, Radzy Podlaski, Stoczek yukowski, Terespol, Tomaszów Lubelski, W ydawa. W grupie gmin miejsko-wiejskich najwy ej ocenione zostaj y: Janów Lubelski, Kazimierz Dolny, y czna, Opole Lubelskie, Poniatowa, Ryki. Je li chodzi o gminy wiejskie to wyró niono: Jastków, Ko skowol , Lubartów, Niedrzwic Du , Niemce, Puchaczów, Pu awy, Wólk . W ocenie autorów raportu gmina Komarówka Podlaska wydaje si by terenem bardzo ma o atrakcyjnym dla potencjalnych inwestorów - gmina uzyskaj a klas . sE+¹⁷

Mapa 7 Zró nicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjno ci inwestycyjnej gmin województwa lubelskiego z uwzgl dnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji

¹⁷ Na podstawie: H. Godlewska-Majkowska, A. Komor, P. Zar bski, M. Czernecki, M. Typa, Atrakcyjno inwestycyjna regionów 2016. Województwo lubelskie, Szko a G owna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2016

POTENCJALNA ATRAKCYJNOŚĆ INWESTYCYJNA GMIN dla gospodarki narodowej w 2015

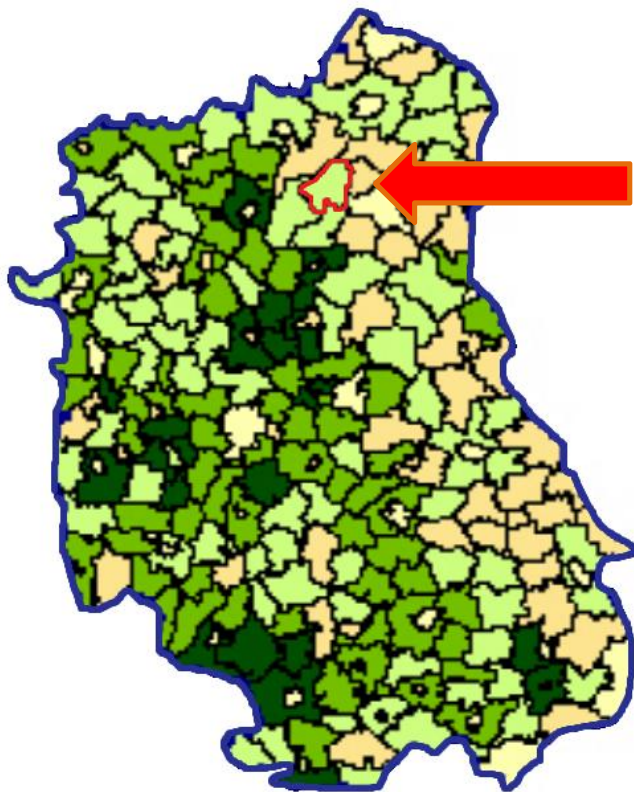
ródło: Opracowanie własne na podstawie: H. Godlewska-Majkowska, A. Komor, P. Zarbski, M. Czernecki, M. Typa, *Atrakcyjność inwestycyjna regionów 2016. Województwo lubelskie*, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2016

Na poziomie lokalnej aktywności gospodarczej ma wpływ wiele czynników, m.in. takich jak: lokalny poziom rozwoju gospodarczego, lokalny rynek pracy oraz problemy ze znalezieniem stałego zatrudnienia, poziom dochodów mieszkańców i konsumpcja społeczna. W tym kontekście lokalna gotowość do podejmowania ryzyka gospodarczego. Choć obszar rewitalizacji wypadł w tym zakresie bardzo pozytywnie - charakteryzuje się szybszym przyrostem podmiotów gospodarczych niż pozostałe obszary gminy. Duża liczba podmiotów na wymienionym obszarze może być funkcjami lokalnymi tych terenów (miejscowość Komarówka Podlaska jest miejscowością gminną stanowiącą lokalizację w kształcie instytucji

usługowy dla terenu całej gminy). Na kondycję zjawiska w skali makroekonomicznej, jak i zjawiska kryzysowe samego obszaru, m.in. zbyt duże koszty utrzymania lub wynajmu lokali, zbyt mała liczba klientów korzystających z ofert lokalnych przedsiębiorstw, ubóstwo potencjalnych klientów. Na kondycję lokalnych przedsiębiorców wpływają również niskie dochody mieszkańców wpływające na kształt i zakres lokalnego rynku zbytu.

W świetle danych Narodowego Spisu Powszechnego 2011 udział wyjeżdżających z gminy Komarówka Podlaska do pracy w innych miejscowościach w liczbie zatrudnionych jest wysoki. W przypadku analizowanej gminy udział wyjeżdżających do pracy poza gminę w liczbie zatrudnionych kształtuje się na poziomie 40-50%. Z jednej strony świadczy to o złej kondycji lokalnego rynku pracy - zbyt mała liczba ofert pracy w stosunku do istniejącego zapotrzebowania. Z drugiej natomiast daje pozytywny sygnał w zakresie chęci podejmowania przez ludność zatrudnienia poza miejscem zamieszkania.

Mapa 8 Udział wyjeżdżających do pracy w liczbie zatrudnionych w 2011 r. (NSP 2011)

Źródło: Opracowanie własne na podstawie: Dojazdy do pracy. Narodowy Spis Powszechny Ludności i Mieszkań 2011, Główny Urząd Statystyczny, Warszawa 2014

Brak wystarczającej liczby miejsc pracy powoduje konieczność poszukiwania jej w poza granicami gminy i zniechęcająca do osiedlania się na jej terenie. Stanowi to poważną barierę w rozwoju nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz całej gminy. Dodatkowo konieczność emigracji w celach zarobkowych jest przyczyną szeregu innych problemów społecznych, takich jak np.: rozluźnianie się więzi rodzinne, rozbieżność rodzin wielopokoleniowych, pozostawianie bez opieki najstarszych członków rodziny. Wśród problemów zgłaszanych przez mieszkańców podczas konsultacji społecznych bardzo silnie akcentowano problem tzw. „eurosierot”.

decydował się na dłuży pobyt poza granicami kraju w celach zarobkowych. w sytuacji takiej cierpi cała rodzina. dochodzi do rozpadu związków małżeńskich, przekazywane są nieprawidłowe wzorce rodzinne, dzieci pozostają często pod opieką jednego z rodziców lub dziadków mają trudno ci w nauce, są nieakceptowane w środowisku rówieśniczym, mają problemy emocjonalne. Jako przyczynę ograniczających inicjatyw mieszkańców w zakresie prowadzenia własnego biznesu, wskazywali oni głównie brak przekonania i wiary we własne możliwości (strach przed procedurami, przepisami).

REKOMENDACJE

1. Jednym z głównych warunków warunkiem polepszenia sytuacji mieszkańców obszaru rewitalizacji jest wsparcie lokalnej społeczności w zakresie rozwoju zawodowego i podejmowania inicjatyw przedsiębiorczych. W kontekście tym szczególnie istotne wydaje się kształcenie mieszkańców z uwzględnieniem potrzeb lokalnego rynku pracy oraz lokalnych potencjałów.
2. W celu rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji rekomenduje się wykorzystanie jego bezsprzecznego potencjału turystycznego i kulturowego.
3. Szansą na rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji należy również upatrywać w specjalizacji produkcji rolnej (głównie sadownictwo, w tym ekologiczne) oraz przetwórstwie rolno-spożywczym. Należy dążyć do dalszego rozwoju ekologicznych, certyfikowanych gospodarstw i tworzenia sieci dystrybucji oraz zbytu dla wytwarzanych produktów ekologicznych.
4. Wśród kierunków rozwoju gospodarczego obszaru rewitalizacji znajduje się turystyka.

2.2.3.2 SFERA RODOWISKOWA

Wytyczne¹⁸ wskazują, że wśród negatywnych zjawisk środowiskowych należy w szczególności rozpatrywać (1) przekroczenie standardów jakości środowiska oraz (2) obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

Na etapie diagnozowania sytuacji gminy Komarówka Podlaska, ze względu na brak punktów monitoringowych jakości powietrza, nie było możliwości pozyskania dokładnych danych dla poszczególnych obszarów referencyjnych. W związku z tym analiza niniejszego obszaru została oparta o dane udostępnione przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Lublinie oraz informacje zawarte w „Planie Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020+”.

¹⁸ „Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020”

Podlaska nie ma dużych emitorów zanieczyszczeń do
ilości produkcji szczególnie szkodliwym dla środowiska.
Najbliższe punktowne źródła zanieczyszczenia powietrza zlokalizowane są w Lublinie,
Puławach, Chełmie. Największy wpływ na jakość powietrza w gminie mają natomiast
zanieczyszczenia powstające w wyniku procesów spalania paliw w lokalnych kotłowniach i
piecach domowych oraz w mniejszym stopniu zanieczyszczenia napływające wraz z masami
powietrza. Niska emisja zanieczyszczeń powietrza pochodzi z lokalnych kotłowni w gminach
i domowych instalacji grzewczych (często o niskiej sprawności), opalanych węglem gorszej
jakości. Wyniki badań monitoringowych wskazują, że emisja z palenisk domowych w
mniejszych ośrodkach miejskich oraz wiejskich ma bardzo duży udział w ogólnej emisji
zanieczyszczeń do powietrza, widoczny głównie na obszarach charakteryzujących się
gęstą zabudową. Indywidualne gospodarstwa domowe nie posiadają urządzeń
ochrony powietrza. W gminie największa emisja zanieczyszczeń do powietrza z sektora
komunalno-bytowego następuje
w miejscowościach, o największej liczbie gospodarstw domowych, takich jak: Komarówka
Podlaska, Kolembrody, Przegaliny Duże oraz Derewiczna.¹⁹

W ich świetle danych WIO w Lublinie na obszarze gminy Komarówka Podlaska nie
odnotowano w 2015 roku przekroczenia dopuszczalnego poziomu 24-godz. pyłu PM10.
Obszarami najbliższymi zlokalizowanymi względem gminy Komarówka Podlaska, w których w
tym okresie odnotowano przekroczenia stałego analizowanego rodzaju zanieczyszczeń są
miasta Radzyń Podlaski, Międzyrzec Podlaski oraz Białą Podlaska. W miastach tych
odnotowano również przekroczenia rocznych stałego pyłu PM2,5. W gminie
Komarówka Podlaska nie odnotowano przekroczenia tych zanieczyszczeń. Natomiast w różnych
obszarach gminy, gdzie
w 2015 roku odnotowano przekroczenia benzo/a/pirenu w pył zawieszonym PM10 znajduj-
się miejscowo Komarówka Podlaska. Łączna powierzchnia obszarów przekroczenia w tym
sołectwie wynosi około 0,135 km², co stanowi 1,45% ogólnej powierzchni tej jednostki
analitycznej. Liczba ludności narażonej na ponadnormatywne stężenia to około 71 osób. Na
terenie pozostałych jednostek referencyjnych nie odnotowano w analizowanym czasie
przekroczenia benzo/a/pirenu.

¹⁹ „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020”.

Mapa obszarów przekroczeń B/a/p w gminie Komarówka Podlaska w 2015 roku

ródło: Wojewódzki Inspektorat Ochrony środowiska w Lublinie

Zgodnie z informacją WIO w Lublinie główny wpływ na przekroczenia benzo/a/pirenu ma niska emisja, związana z ogrzewaniem budynków, pochodząca z lokalnych kotłowni w gminie oraz indywidualnych palenisk domowych (najczęściej o niskiej sprawności), opalanych w gminie słabej jakości lub odpadami komunalnymi, wytwarzanymi w gospodarstwach domowych. Z tego względu naturalnie zanieczyszczenie w powietrzu charakteryzuje wyrażona sezonowa zmienność i zależy od zapotrzebowania na ciepło, czyli ogrzewania. W związku z powyższym, problem jakości powietrza z wiążącym naturalnym występowaniem w okresie grzewczym (zimny) i w przeważającej mierze koncentruje się na obszarach o nagromadzonej zabudowie mieszkaniowej, która ogrzewana jest przede wszystkim za pomocą indywidualnych palenisk. Przyczyną takiego stanu rzeczy należy również upatrywać w znikomym wykorzystywaniu w obszarze rewitalizacji odnawialnych źródeł energii. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Komarówka Podlaska w obrębie sołectwa jedynie 22 gospodarstwa domowe wyposażone są w kolektory słoneczne do przygotowywania ciepłej wody użytkowej. Główną barierą w tym zakresie stanowią czynniki ekonomiczne. Stanowi to niekorzystny dla mieszkańców uniemożliwiający im

u instalacji. Jednocześnie nie mieszka cy bardzo mocno
st pu do odnawialnych ródeyenergii.

W róde ródey zanieczyszcze powietrza obszaru rewitalizacji znajduje si tak e równie emisja komunikacyjna, gdzie w wyniku spalania paliw w silnikach samochodowych do atmosfery przedostaj si zanieczyszczenia gazowe: tlenki azotu, tlenek w gla, dwutlenek w gla i w glowodory oraz pyyy. Oprócz sieci dróg gminnych obszar rewitalizacji przecina pojudnikowo droga wojewódzka nr 813 Parczew . Mi dzyrzec Podlaski. Ruch odbywaj cy si po niej jest uci liwy dla zabudowy istniej cej wzdju niej i sprawia, e zabudowa ta znajduje si w zasi gu dziañania toksycznych skjadników spalin. Z drugiej strony, ruch komunikacyjny odbywaj cy si gównymi drogami (np. drog wojewódzk) i hałas z nim zwi zany niesie ze sob równie zagro enie klimatu akustycznego. Maj c na wzgl dzie pomiary hałasu przy innych drogach wojewódzkich na Lubelszczy nie, ocenia si , e wzdju drogi wojewódzkiej nr 813 poziom hałasu drogowego w porze dziennej nie przekracza dopuszczalnych norm dla okre lonych rodzajów zabudowy (na podstawie: <http://www.wios.lublin.pl/srodowisko/ocena-klimatu-akustycznego>).

W wietle danych Elektronicznego Systemu Informacji Przestrzennej do monitorowania realizacji sProgramu Oczyszczania Kraju z Azbestu na lata 2009-2032+ zabudowa w obszarze rewitalizacji wymaga w wielu przypadkach usuni cia elementów azbestowych. Chorobotwórcze dziañanie azbestu jest wynikiem wdychania wjókien zawieszonych w powietrzu. Szczególn cech azbestu jest to, e wjókna gromadz si i pozostaj w tkance pęcnej w ci gu całego ycia. Zmiany chorobowe mog pojawi si po kilku lub nawet kilkudziesi ciu latach. Wjókna azbestu trafiaj do organizmu gównie drog oddechow , z wdychanym powietrzem, i w niewielkim tylko stopniu przez skór i z ukjadu pokarmowego. róde nara enia, prócz zanieczyszczonego powietrza, mo e by woda, do której azbest trafia z gleb zanieczyszczonych azbestem. Jak wskazuj liczne badania kontakt z azbestem stanowi przyczyn wielu chorób, m.in.: azbestoz , raka pęc, raka oskrzeli oraz raka opęcnej zwanego mi dzybñoniakiem. Wdychaj cy wjókna cz cieiej choruj te na inne nowotwory - raka oýdka, krtani, nerek, jelit, trzustki, jajnika oraz chñniaki. Poni ej zaprezentowano map prezentuj c dziañki w obr bie obszaru rewitalizacji, na których znajduj si wyroby azbestowe wymagaj ce usuni cia.

ig stopnia pilno ci usuni cia znajduj ce si w obszarze

Działki z wyrobami według
stopnia pilności usunięcia

Usunięte I stopień II stopień III stopień

ródło: Opracowanie własne na podstawie: <http://esip.bazaazbestowa.gov.pl/geoserwis.html>

Problemem w zakresie sfery rodowiskowej jest wiadomo mieszka ców obszaru rewitalizacji, która jest niewystarczaj ca. Pozytywnym w tym zakresie zjawiskiem jest wzrost wiadomo mieszka ców w zakresie korzy ci pÿyn cych ze stosowania OZE. Cho nie bez znaczenia w tej kwestii pozostaje czynnik ekonomiczny (zmniejszenie kosztów zakupu no ników energii). Nadal jednak mają jest wiadomo w zakresie proekologicznych i proklimatycznych postaw w yciu codziennym (np. nawyki w zakresie korzystania z energii elektrycznej). Niewystarczaj ca jest również wiedza w zakresie efektywno ci energetycznej budynków mieszkalnych.

1. Biorąc pod uwagę z jednej strony charakter gminy i obszaru rewitalizacji oraz określone cele i kierunki ich rozwoju (w tym m.in. turystyka i ekologiczna produkcja rolna), z drugiej natomiast informacje nt. przekroczone jako ci środowiska naturalnego, niezbędne jest podjęcie interwencji w zakresie przedsięwzięci (zarówno inwestycyjnych i nieinwestycyjnych) prowadzących do ochrony cennych i unikatowych obszarów, stanowiących bogactwo nie tylko lokalne, lecz również całego regionu.
2. Na obszarze rewitalizacji rekomenduje się dalszą realizację przedsięwzięci umożliwiających dostęp gospodarstwom domowym do stosunkowo drogiej instalacji odnawialnych źródeł energii. Tego rodzaju inwestycje pozytywnie oddziałują na stan środowiska przyrodniczego i zdrowie mieszkańców, jak również na poprawę warunków ich życia (np. likwidacja uciążliwych związanych z dotychczasowym systemem pozyskiwania energii cieplnej czy elektrycznej). Pozostaje także nie bez znaczenia dla potencjału turystycznego obszaru oraz sytuacji gospodarczej wygenerowane w budowlach domowych (w związku ze zmniejszeniem ilości zużycia energii) oszczędności mogące zostać wykorzystane na lokalnym rynku zbytu.
3. Również konieczne jest przeprowadzenie działań mających na celu podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców, w tym w szczególności dzieci i młodzieży oraz kształtowanie prawidłowych nawyków wobec środowiska naturalnego.
4. Należy również podjąć inicjatywy na rzecz zmniejszenia ilości odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska.

2.2.3.3 SFERA PRZESTRZENNO-FUNCJONALNA

Wytyczne wskazują, że wśród negatywnych zjawisk przestrzenno-funkcjonalnych należy przeanalizować m.in. (1) niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, (2) brak dostępu do podstawowych usług lub ich niską jakość, (3) niedobór lub niską jakość terenów publicznych.

Infrastruktura wodociągowa istniejąca na obszarze rewitalizacji jest wystarczająca i w pełni zaspokaja potrzeby zamieszkującej ludności. Niemal wszyscy mieszkańcy posiadają dostęp do bieżącej wody (około 88% wszystkich gospodarstw w obszarze rewitalizacji). Podstawowym źródłem zaopatrzenia w wodę dla potrzeb socjalno-bytowych są wody podziemne. System zaopatrzenia ludności obszaru rewitalizacji w wodę oparty jest o wodociąg Komarówka zasilany z ujęcia wód podziemnych ze stacji wodociągowej zlokalizowanej

w północno-zachodniej części miejscowości Komarówka Podlaska. Zasoby eksploatacyjne tego ujęcia zatwierdzone w kat. B wynoszą 41 m³/godz. Ujęcie posiada pozwolenie wodnoprawne na eksploatację wód w ilości: Q_{d r.} = 370m³/d; Q_{hmax.} = 41 m³/godz. Stan

ako dobry. W latach 2010-2011 przy udziale rodków oraz rozbudowano sie wodoci gow .

Równie dobrze kształtuje si sytuacja w zakresie kanalizacji sanitarnej. Zgodnie z danymi Urz du Gminy Komarówka Podlaska w 2015 roku pody czenie do sieci kanalizacyjnej na terenie rewitalizacji posiadaj 327 gospodarstw domowych, co stanowi ponad 85% wszystkich gospodarstw analizowanego obszaru. Z najgorsz sytuacj w przedmiotowym zakresie mamy do czynienia w obr bie ulicy Ciasnej, gdzie adne z gospodarstw nie posiada dost pu do tego rodzaju infrastruktury. Nieco lepiej, ale równie niepokoj co, kształtuje si sytuacja w zakresie ulicy 11 Listopada, w obr bie której na chwil obecn dost p do sieci kanalizacyjnej ma oko y 40% gospodarstw domowych. Poza tym 9 gospodarstw domowych wykorzystuje przydomowe oczyszczalnie cieków. W zakresie gospodarstw domowych, które nie posiadaj dost pu do kanalizacji sanitarnej czy przydomowych oczyszczalni cieków, nieczysto ci gromadzone s w zbiornikach bezodp ywowych, a nast pnie odwo one przez wozy asenizacyjne do oczyszczalni cieków.

Analiza rozmieszczenia istniej cych na obszarze rewitalizacji obiektów podstawowych us y g tj. przedszkoli, szkół, obiektów ochrony zdrowia czy te kultury, nie wskazuje na brak dost pu do tych e obiektów. Wielko i standard znacznej cz ci z nich w pe ni odpowiada potrzebom obs y gi mieszka ców nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz ca y gminy (obszar rewitalizacji pe ni funkcj o rodka administracyjno-us y gowego ca y gminy). W zakresie poziomu i jako ci wiadczonych us y g publicznych widoczne s problemy i braki. W szczegó lno ci mowa tutaj o funkcjonuj cych placówka systemu o wiaty. Zdiagnozowanym problemem obszaru rewitalizacji jest niewystarczaj cy poziom wiadczonych us y g edukacyjnych, o czy g y wnie wiadcz wyniki uczniów z egzaminów ko cz cych poszczególne etapy edukacji. Istniej tak e znaczne potrzeby w zakresie us y g o charakterze sportowym. W ród problemów obszaru rewitalizacji (oraz ca y gminy) znajduje si deficyt dobrze wyposa onych obiektów sportowych umo liwiaj cych prze y mwanie negatywnych przyzwyczaj e i z y ch nawyków dzieci i m y dzie y oraz osób doros y ch (brak aktywno ci ruchowej, sp dzanie czasu wolnego przed telewizorem czy komputerem) b d cych przyczyn ró nego rodzaju schorze . oty y ci, nadwagi, chorób uk y adu ruchu, wad postawy, jak równie chorób uk y adu kr enia.

W obszarze rewitalizacji zdiagnozowano równie problemy w zakresie niskiej jako ci terenów publicznych. W szczegó lno ci mowa tutaj o:

- ✓ Dzia y ce nr 967, b d cej w y asno ci gminy Komarówka Podlaska . w chwili obecnej znajduje si tu stadion sportowy, który wymaga gruntownej modernizacji wraz z otoczeniem (m. in. modernizacja p y ty boiska, wyposa enie w krzeselka, remont ogrodzenia i o wietlenia); stan techniczny jego nawierzchni jest z y y i nie w pe ni nadaje si do realizacji funkcji sportowe, nie ma trybun (miejsc siedz cych) w zwi zku z tym kibice uczestnicz cy w imprezach sportowych zmuszeni s ogl da je na stoj co - stanowi to du e utrudnienie- st d znaczna cz e mieszka ców nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz ca y gminy, rezygnuje z uczestnictwa w organizowanych wydarzeniach; w chwili obecnej stadion jest jedn z najwa niejszych przestrzeni publicznych . tutaj odbywaj si najwa niejsze imprezy skupiaj ce zarówno lokaln

owii wizytówk gminy . np. Do ynki Gminne czy to miejsce nie gwarantuj ce bezpiecze stwa przebywaj cej tam iudno ci . Syabe o wietlenie terenu oraz stare, wymagaj ce naprawy ogrodzenie; organizacja imprez zarówno sportowych, jak i pozostaých (kulturalnych, turystycznych) wi e si z du ym ryzykiem; o niezwykle istotnej roli przedmiotowej przestrzeni publicznej wiadczy zgromadzenie w jednym obiekcie szeregu funkcji zwi zanych ze sportem, kultur i rekreacj . w chwili obecnej stadion stanowi nie tylko centrum ycia sportowego i rekreacyjnego (udost pnienie miejsca spotka mieszka ców, poprawa kondycji, zdrowia, aktywno ci ruchowej mieszka ców, promocja zdrowego stylu ycia), ale równie ycia kulturalnego (mo liwo organizacji imprez plenerowych integruj cych spoýeczno obszaru rewitalizacji i wpýwaj cych na zacie nianie si wi zi spoýecznych);

Zdjecie 1 Stadion gminny w Komarówce Podlaskiej

ródýo: Urz d Gminy Komarówka Podlaska

- ✓ dziaýki nr 246 i 247, b d ce wýasno ci parafii; zespóý ko cioýa parafialnego pw. Naj wi tszego Serca Jezusowego: ko cioý dom ludowy, dawna plebania, dawna organistówka;
- ✓ dziaýka nr 245, b d ca wýasno ci Zgromadzenie Sióstr Sledno ÷;
- ✓ dziaýka nr 842, b d ca wýasno ci parafii; budynek oraz teren przylegaj cy.

Poza tym, w ród zdiagnozowanym problemów obszaru rewitalizacji, znajduje si zdegradowana centralna cz ci miejscowo ci Komarówka Podlaska, która ze wzgl du na warunki naturalne (w znacznej cz ci obszar obejmuj istniej ce bagna) w chwili obecnej nie jest u ytkowna w sposób efektywny (jedynie niewielki fragment zajmuj pola uprawne).

Rysunek 1 Obszar obejmuj cy centraln cz miejscowo ci Komarówka Podlaska

ródió: Opracowanie wjasne na podstawie <https://www.google.pl/maps>

Plany dotycz ce zagospodarowania nieu ytkowanej cz ci miejscowo ci si gaj lat 70-ych. Niestety, jak dot d (ze wzgl du na bardzo ograniczone mo liwo ci finansowe gminy i brak zainteresowania prywatnych inwestorów) nie udaó si ich zrealizowa .

Zdj cie 2 Centralna cz miejscowo ci Komarówka Podlaska

ródió: DRAFT Consulting

Niezadowolaj cy jest równie stan techniczny placu zabaw przy Szkole Podstawowej im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego w Komarówce Podlaskiej (ul. I Armii WP 7). W chwili obecnej urz dzenia tam zamontowane s stare i mocno wyeksploatowane wieloletnim u ytkowaniem.

W trakcie konsultacji wskazywano, e ww. przestrzenie i obiekty publiczne, jak równie tereny wokóy nich mo na wykorzysta do stworzenia miejsc rekreacji oraz wypoczynku zarówno dla mieszkaców obszaru rewitalizacji oraz gminy Komarówka Podlaska, jak równie dla osób

ianie mogöby podnie walory turystyczne gminy. ze rewitalizacji istniej szrodzrobione+tereny o niskiej jako ci, które nie tworzą zwartej caöci, wymagaj ce podj cia interwencji. Do terenów tych nale mi dzy innymi: obszary zlokalizowane przy osiedlach mieszkaniowych, gdzie brakuje np. placu zabaw. Istnieje potrzeba zorganizowania i uporz dkwania terenów zielonych, zamontowania obiektów mająj architektury, stworzenie skwerku z alejkami i o wietleniem.

REKOMENDACJE

- 1. Nale y podejmowa inicjatywy prowadz ce do poprawy estetyki i funkcjonalno ci zdegradowanych przestrzeni publicznych. Zarówno dla mieszka ców obszaru rewitalizacji, jaki i jego atrakcyjno ci niezwykle istotne jest przywracanie im warto ci u ytkowej.**

2.2.3.4 SFERA TECHNICZNA

W wietle wytycznych²⁰ obszar gminy znajduj cy si w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk spojęcznych, w szczególno ci bezrobocia, ubóstwa, przest pczo ci, niskiego poziomu edukacji lub kapitału spojęcznego, a tak e niewystarczaj cego poziomu uczestnictwa w yciu publicznym i kulturalnym, mo na wyznaczy jako obszar zdegradowany w przypadku wyst powania na nim ponadto co najmniej dodatkowego jednego negatywnych zjawiska. W ród katalogu takich zjawisk znalazły si równie zagadnienia techniczne, w szczególno ci: degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym o przeznaczeniu mieszkaniowym oraz niefunkcjonowaniu rozwi za technicznych umo liwiaj cych efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególno ci w zakresie energooszcz dno ci i ochrony rodowiska.

Uwzgl dniaj c powy sze informacje, charakteryzuj ce zjawisko degradacji technicznej, dla potrzeb niniejszej analizy, zbadano udziaÿ gospodarstw domowych podÿ czonych do wodoci gu w 2015 roku oraz udziaÿ gospodarstw domowych korzystaj cych ze ródeÿ energii odnawialnej w ogólnej liczbie gospodarstw domowych w 2015 roku. Poza tym dokonano analizy w zakresie stanu technicznego obiektów budowlanych.

Infrastruktura wodoci gowa istniej ca na obszarze rewitalizacji jest wystarczaj ca i w peñni zaspokaja potrzeby zamieszkuj cej ludno ci. Udziaÿ gospodarstw domowych posiadaj cych dost p i korzystaj cych z sieci wodoci gowej ksztajuje si na poziomie okoö 88% wszystkich gospodarstw w obszarze rewitalizacji. Pozostaję gospodarstwa pozyskuj wod we własnym zakresie (studnie gÿ binowe).

Kolejnym z mierników obrazuj cych problem braku rozwi za umo liwiaj cych efektywne korzystanie z obiektów mieszkalnych w zakresie ochrony rodowiska mo e by wska nik

²⁰ Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na latach 2014-2020

wych korzystających z odnawialnych źródeł energii. Wpływają nie tylko na podniesienie jakości życia lokalnej społeczności, lecz również pozytywnie oddziałują na stan środowiska naturalnego.

W zakresie tym obszar rewitalizacji wypada niezbyt korzystnie. Zgodnie z danymi udostępnionymi przez Urząd Gminy Komarówka Podlaska w obrębie sołectwa jedynie 22 gospodarstwa domowe wyposażone są w kolektory słoneczne do przygotowywania ciepłej wody użytkowej.²¹ Brak jest gospodarstw domowych wyposażonych w instalacje fotowoltaiczne do produkcji energii elektrycznej ze słońca, wobec czego mieszkańcy zmuszeni są do korzystania z jednego z tradycyjnych sposobów pozyskiwania tej energii – poboru z sieci elektroenergetycznej.

Na obszarze gminy (w tym obszarze rewitalizacji) nie funkcjonuje system zbiorowego zaopatrzenia w energię cieplną. Zaopatrywanie w ciepło odbywa się za pośrednictwem indywidualnych źródeł ciepła, zasilających odbiorców instytucjonalnych, przemysłowych i usługowych oraz gospodarstwa domowe. W większości źródeł indywidualnych są to źródła o bardzo niskiej sprawności, praktycznie nieposiadające urządzeń ochrony powietrza, oparte na wysokoemisyjnych paliwach stałych. Wielkość emisji z tych źródeł wykazuje dużą zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym. W gminie działają również kotłownie budynków użyteczności publicznej, podmiotów handlowych i usługowych oraz wielorodzinnych budynków mieszkalnych, wytwarzających ciepło na potrzeby własne. Wyznacznikiem struktury zużycia nośników energii cieplnej są głównie względy finansowe oraz dostępność danego nośnika. Wśród nośników najczęściej wykorzystywanych do celów grzewczych są: węgiel kamienny oraz drewno. Pozostają to nośniki ciepła, takie jak: olej opałowy, czy gaz są wykorzystywane w nieznacznym stopniu. Oprócz gospodarstw domowych, z nośników tych korzystają również instytucje oraz podmioty prowadzące działalność na obszarze gminy.

Zabudowa mieszkaniowa, która na obszarze rewitalizacji składa się z zabudowy jednorodzinnej i zagrodowej oraz w niewielkim stopniu wielorodzinnej (Wspólnota Mieszkaniowa 8-semka+ . 4 budynki, Radzyska Wspólnota Mieszkaniowa . 3 budynki oraz Wspólnota Mieszkaniowa na ul. I Armii Wojska Polskiego 11 . 1 budynek) charakteryzuje się wysokim zapotrzebowaniem energetycznym, zwłaszcza na energię do ogrzewania. Budynki mieszkalne jednorodzinne wyposażone są w indywidualne źródła ciepła wykorzystujące różnego rodzaju nośniki (głównie węgiel i drewno), natomiast w wymienionych budynkach wielorodzinnych wykorzystywane są kotłownie w głowie lub na ekogroszek, zaopatrujących w ciepło wszystkie znajdujące się w nich mieszkania.

Sektor mieszkaniowy jest największym odbiorcą energii cieplnej na terenie gminy. W ostatnich latach obserwuje się wzrost wymian źródeł na bardziej efektywne i wydajniejsze. Niestety część z tych inwestycji nie wiąże się ze zmianą nośników wykorzystywanych na potrzeby ogrzewania na bardziej ekologiczne głównie ze względów ekonomicznych. Poza tym, ze względu na stan zaopatrzenia lokalnej społeczności, jedynie

²¹ Przedmiotowe instalacje zostały zamontowane w ramach realizowanego w latach 2014-2015 projektu pn. „Czysta energia w Powiecie Radzyskim” współfinansowanego ze środków RPO WL na lata 2007-2013.

zozwoli sobie na wymian ródjã ciepja w przypadku

Stan techniczny, jak i wyposa enia 3 znajduj cych si na obszarze rewitalizacji budynków mieszkalnych komunalnych jest zró nicowany. Pierwszy z nich . budynek wielomieszkaniowy przy ul. I Armii Wojska Polskiego 9, skjadaj cy si z 9 mieszka . wybudowany zostaŸw 1970 roku. W chwili obecnej ogrzewany jest za pomoc kotŸwni na pellet i nie wymaga przeprowadzania prac termomodernizacyjnych. Kolejny . budynek wielomieszkaniowy przy ul. Ks. Jana Rudnickiego 1, skjadaj cy si z 4 mieszka . wybudowany zostaŸw latach 70-ych i jego stan nie jest zadowalaj cy. ródjã ciepja w przedmiotowym budynku stanowi piece kaflowe i kociŸgrzewczy. Budynek wymaga podj cia prac termomodernizacyjnych . co prawda s tam nowe okna i drzwi (licz ce mniej ni 10 lat), ale nie posiada on ocieplonych cian zewn trznych ani stropodachu. W dyspozycji gminy znajduj si tak e 3 mieszkania w budynkach usytuŸowanych przy ul. Plac Wolno ci 4, 6 oraz 8 i wybudowanych w latach 70-ych. Do ogrzewania przedmiotowych budynków mieszka cy wykorzystuj piece kaflowe. Budynki wymagaj podj cia prac termomodernizacyjnych w szerokim zakresie (wymiana stolarki okiennej i drzwiowej, ocieplenia cian i stropodachu).

Stan wyposa enia budynku Gimnazjum i SzkoŸy Podstawowej w Komarówce Podlaskiej w rozwi zania techniczne umo liwiaj ce efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególno ci w zakresie energooszcz dno ci i ochrony rodowiska, nale y oceni jako bardzo dobry. W 2015 roku w przedmiotowym budynku w ramach projektu²³ uruchomiona zostaŸ kotŸwnia kontenerowa na biomas . pellet - wytwarzaj ca ciepŸo dla potrzeb centralnego ogrzewania i ciepŸej wody u tkowej. Budynek pochodzi z lat 60-ych i nie wymaga podj cia prac termomodernizacyjnych.

Zdj cie 3 Budynek SzkoŸy Podstawowej i Gimnazjum w Komarówce Podlaskiej

²² Na podstawie: sPlanu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020+

²³ Projekt pn. sCzysta energia w Powiecie Radzy skim+wspóŸfinansowanego ze rodków RPO WL na lata 2007-2013

Źródło: „Strategia Rozwoju Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020”

Kotłownia na pellet została zainstalowana również w budynku remizy OSP w Komarówce Podlaskiej (budynek z 1999 roku, nie wymagający podjęcia prac termomodernizacyjnych). Wśród budynków, których stan został oceniony pozytywnie znajdują się także: Dom Kultury przy ul. Staszica 6 (nowy budynek z 2011 roku, wyposażony w kotłownię ekogroszek, w pełni ztermomodernizowany), budynek GOPS i placówki opieki czopwchowawczej przy ul. I Armii Wojska Polskiego 13 (budynek z lat 70-ych ale stosunkowo nowa kotłownia ekogroszek i w pełni ztermomodernizowany). Wiele do uyczenia pozostawia natomiast system pozyskiwania energii cieplnej w budynkach Liceum Ogólnokształcącego i Przedszkola Samorządowego (ul. W. Batki 20), jak również Urzędu Gminy (ul. Krótka 7) w Komarówce Podlaskiej. Pierwszy z nich pochodzi z lat 60-ych i ogrzewany jest za pomocą przestarzałego i nieefektywnego kotła na ekogroszek. W ramach projektu²⁴ dla potrzeb budynku zainstalowano kolektory słoneczne do przygotowywania ciepłej wody użytkowej. Drugi z budynków pochodzi z 1972 roku i ogrzewany jest również za pomocą kotła na ekogroszek. Jeden z dwóch budynków nie wymaga przeprowadzenia prac termomodernizacyjnych (ma nowe okna i drzwi oraz docieplone ściany i stropodach), a jednocześnie nie odpowiadają one za zużycie największej ilości energii cieplnej w sektorze publicznej (niemal 40% całkowitej energii konsumowanej przez ten sektor²⁵).

W zakresie budynków wchodzących w skład Zespołu Szkół Samorządowych w Komarówce Podlaskiej zdiagnozowano także problemy w zakresie stanu technicznego oraz wyposażenia. W budynkach niezbędne jest malowanie elewacji, ścian i sufitów, wymiana posadzek, remont istniejącej instalacji elektrycznej oraz wymiana oświetlenia na energooszczędne, wymiana przestarzałej instalacji kanalizacyjnej, wymiana drzwi wewnętrznych oraz armatury

²⁴ Projekt pn. „Czysta energia w Powiecie Radzyńskim” współfinansowanego ze środków RPO WL na lata 2007-2013

²⁵ „Plan Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020+”

... e dostosowanie budynków do potrzeb osób

Obszar rewitalizacji . sołectwo Komarówka Podlaska - to zarazem obszar skupiający najwięcej obiektów dziedzictwa materialnego i niematerialnego gminy. Znajdują się tutaj zarówno zabytki wpisane do rejestru zabytków województwa lubelskiego - zespół kościoła parafialnego pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego w Komarówce Podlaskiej, w skład którego wchodzi: kościół domowy, dawna plebania, dawna organistówka, ogrodzenie kościoła i drzewostan otaczający kościół - A/1372, jak i te, które objęte są gminną ewidencją zabytków (dawna rzeźbiona przy ul. Staszica 55 z około XIX w.; dawna szkoła przy ul. Ks. J. Rudnickiego; domy przy ul. 11 Listopada nr 4, 6, 10, 14, 16 z początku XX w.; cmentarz rzymsko-katolicki z początku XX w.; cmentarz żydowski z XIX w.). Stanowi to ogromny potencjał dla kompleksowej rewitalizacji. Stan substancji zabytkowej jest bardzo zró nicowany. Część zabytków zostaje poddana mniej lub bardziej kompleksowym pracom remontowym. Natomiast część z nich (m.in. obiekty parafii pod wezwaniem Najświętszego Serca Jezusowego) wymagają podjęcia bieżącej i kompleksowej interwencji. Wszystkie te nieruchomości należą do instytucji wyznaniowych, państwowych lub samorządowych. W tym celu podmiotów, które mają potencjał aby sięgać po środki finansowe na przeprowadzenie pełnego zakresu prac renowacyjnych.

REKOMENDACJE

1. **Mając na względzie zarówno jako wyzwanie lokalnej społeczności obszaru rewitalizacji, jak i atrakcyjność terytorium dla potencjalnych mieszkańców, należy kontynuować inicjatywy w zakresie rozbudowy i ulepszania istniejącej infrastruktury technicznej.**
2. **W celu podniesienia atrakcyjności turystycznej obszaru niezbędną jest podjęcie działań w zakresie ochrony dziedzictwa materialnego i niematerialnego.**

2.2.3.5 POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI

Ostatnia część diagnozy koncentruje się na potencjałach obszaru rewitalizacji - zasobów i możliwościach, które mogą przyczynić się do rozwiązywania wskazanych problemów. Analiza dotyczy przede wszystkim potencjałów lokalnych (umiejscowionych w granicach obszaru), jednakże w niektórych przypadkach o potencjale obszaru decydują także instytucje czy zjawiska ogólnogminne.

Poniżej zaprezentowano w sposób syntetyczny wyniki przeprowadzonej, w zakresie potencjałów obszaru rewitalizacji, analizy:

- YCH. Bez wątpienia niezwykle istotnym potencjałem dla Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych (m.in. GOPS, placówek o wiatowych). Pracownicy posiadają wieloletnie doświadczenie zarówno w zakresie pozyskiwania środków zewnętrznych (krajowych i zagranicznych), jak i realizacji szerokiego wachlarza przedsięwzięć (projektów i programów) służących przeciwdziałaniu wykluczeniu społecznemu mieszkańców.
- ✓ **KAPITAŁ SPOŁECZNY I LUDZKI** – Obszar rewitalizacji zamieszkiwany jest przez coraz większą liczbę osób starszych, co będzie miało wpływ na konieczność jego dostosowania do ich potrzeb. Z drugiej strony grupa ta stanowi o rozwoju nowych usług i funkcji, które mogą nadać nowe impulsy rozwojowe całej gminie.
 - ✓ **INSTYTUCJE I OBIEKTY PUBLICZNE** – W obszarze rewitalizacji umiejscowione są kluczowe w skali całej gminy instytucje i obiekty publiczne (m.in. placówki o wiatowe, UG, GOPS, wietlica rodowiskowa). I jako takie stanowią centra życia społecznego. W ich ramach niebagatelne znaczenie pełni ośrodki wsparcia, które rozszerzają ofertę pomocy społecznej poza standardowy zakres.
 - ✓ **AKTYWNOŚĆ OBYWATELSKA** – Obszar rewitalizacji jest już obecnie obszarem dużej aktywności obywatelskiej - widać to pod uwagę biorąc organizacje pozarządowe, które pełnią ważną rolę w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego i aktywizowaniu jednostek na rzecz społeczności. Potencjał ten jest już na tym etapie zauważalny i będzie stanowił punkt wyjścia do planowania dalszych działań w obszarze. Gmina posiada duże doświadczenie w prowadzeniu spółdzielni socjalnych.
 - ✓ **POTENCJAŁ KULTUROWY I DZIEDZICTWA KULTUROWEGO** – Kapitał ten to w przypadku obszaru rewitalizacji w szczególności zasób chronionego dziedzictwa kulturowego, a także kapitał tkwiący w mieszkańcach obszaru. Komarówka Podlaska cieszy się bogatą historią (sięgając XVII-XVIII wieku), która pozostawia nie tylko zabytki materialne (opisane w rozdziale dotyczącym sfery technicznej), ale również szerokie dziedzictwo niematerialne zachowane w zwyczajach, kulturze i przekazach mieszkańców obszaru. W miejscowości Komarówka Podlaska odbywają się corocznie imprezy kulturalne lokalne i ponadlokalne (m.in. „Spotkania z Piosenką Ludową + czy „Motopiknik+ „ogólnopolski zlot kierowców i wielbicieli jednośladów) zaciągające rokrocznie coraz większą liczbę uczestników. Do rozwoju oraz pełnego wykorzystania tego potencjału konieczne jest wzmocnienie roli dziedzictwa w budowaniu społeczności społecznej oraz wzmocnienie znaczenia kultury w rozwoju społeczno-gospodarczym. Mówiąc o potencjałach kulturowych i dziedzictwa kulturowego, dajemy szansę na wyprowadzenie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysu oraz rozwój tego obszaru, nie sposób nie wspomnieć o ogromnym potencjale obszaru zdegradowanego – sołectwa Kolembrody. Na terenie sołectwa znajduje się, wpisany do rejestru zabytków

ko cioja parafialnego pod wezwaniem Nawiedzenia : ko cioj dzwonnica oraz otaczaj cy drzewostan (A11105). Ko cioj wybudowano w latach 30-tych XX wieku. Zabytkowa dzwonnica z ko ca XVIII w. jest pozostał ci po dawnym zespole cerkwi unickiej i zostajã przebudowana pod koniec XIX w. wi tynia nosi zaszczytne miano sanktuarium, poniewa znajduje si tu cudowny obraz Matki Bo ej Kolembrodzkiej²⁶ z dzieckiem na r kach, ikona bizantyjska redniej wielko ci, malowana tempr na drewnie.

Zdjęcie 4 Kościół p.w. Nawiedzenia NMP oraz w Kolembrodach oraz Obraz Matki Bozej Kolembrodziej – ikona bizantyjska

Źródło: <http://www.komarowkapodlaska.pl/> oraz <http://mojaparafia.eu>

Niezaprzeczalnym potencjałem sołectwa Kolebrody s pr nie działaj ce organizacje spojęczne (Kojo Gospody Wiejskich i Zespoł piewaczy Kwiaty Polne+) oraz organizowane corocznie ponadlokalne imprezy cykliczne . sRegionalny Kiermasz Sztuki Ludowej+ skupiaj cy twórców ludowych z całego regionu oraz odbywaj cy si w sanktuarium sPonadpowiatowy Przegl d Pie ni Marynej+ Infrastruktur kultury na terenie obszaru zdegradowanego tworzy równie Gminna Izba Regionalna Izba, która powstajã w 2003 r. w drewnianym budynku starej szkoj z ko ca XIX w., zwanego Popówk . Przy odrestaurowaniu budynku pracowali mieszka cy, tj. członkinie Koja Gospody Wiejskich z przewodnicz c na czele, pracownicy obsługi szkoj, wiejscy stolarze, rodzice, mjodzie , dzieci, nauczyciele i dyrektor szkoj. Zgromadzono tam, dzi ki uprzejmo ci mieszka ców wsi i gminy, przeró ne pami tki dokumentuj ce histori kultury i rzemiosja regionu. W ród eksponatów znajduj si narz dia oraz sprz t kuchenny i gospodarczy, którego si ju nie u ywa. Przedstawiona jest historia powstania tkaniny lnianej: od siemienia lnianego do ubrania, koszuli. Jednocze nie stan przedmiotowego budynku pozostawia wielu do yczenia.

²⁶ Kult Matki Bo ej Kolembrodzkiej w Jej jaskami sijn cym obrazie si ga XVII wieku. Według poda ustnych w 1679 roku król Polski Jan III Sobieski poluj c w tutejszych borach oddaliłsi od swego rycerstwa i zabj dził Modl c si gor co do Matki Naj wi tszej, ujrzałw zaro lach jasn posta , a w niej rozpoznałsam Maryj . Drog powrotn wskazała mu Matka Bo a, chroni c Go od mierci z wyczerpania i od dzikich zwierz t. W nocy, któr sp dziłw pobliskich yomazach, królowi przy niła si Matka Bo a mówi ca, aby zbudował ko cioj w miejscu objawienia. Król wzniołsi i uposa yłko cioj w Kolembrodach oraz ofiarował swój obozowy obraz Matki Bo ej, przed którym modliłsi w czasie wyprawy wiede skiej. Umieszczono Go w gjoynym ojarzu.

RYSTYCZNO-REKREACYJNY Ę Gmina Komarówka

Podlaska nale y do gmin o du ym bogactwie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i czystym rodowisku naturalnym. Głównym atutem mog cym przyci gn w okolicy Komarówki Podlaskiej jest mo liwo obcowania w krajobrazie praktycznie nieska onym, bardzo czystym ekologicznie. Charakterystyczn cech gminy jest skrajobraz otwarty+ odznaczaj cy si naturalnym szerokim widnokr giem. Jest to krajobraz kulturowy, z yb ony z wielkich otwartych wn trz, poprzecinanych systemami kanał w wodnych, uformowany przez cz ywieka z naturalnych głównie elementów stanowi cych zasoby przyrody. Jako wybrane elementy kształtuj ce krajobraz nale y wymieni : osiedla typu wiejskiego, roz ygi pól, wod , zasoby zabytkowe i szpalery drzew wzd yu dróg w krajobrazie otwartym. Ta cecha krajobrazu stanowi o najwi kszych warto ciach mo liwych do wykorzystania dla aktywizacji turystycznej gminy. W zwi zku z tym niezb dne jest wykorzystanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych gminy na cele rozwoju obszaru rewitalizacji jako centrum obs ygi ruchu turystycznego.

- ✓ **POTENCJAŁ AKTYWNO CI GOSPODARCZEJ** . potencjał ten to dziają ce w obszarze podmioty gospodarcze, szczególnie mikroprzedsi biorstwa. Bardzo istotne jest dotychczasowe nabyte do wiadczenie rynkowe oraz gotowo do podejmowania ryzyka. To elementy kapitału ludzkiego, które najtrudniej by by wytworzy od zera.

3. CZ PLANISTYCZNA

Niniejsza cz Lokalnego Programu Rewitalizacji stanowi odpowied na wyniki przeprowadzonej diagnozy. Nie jest to jednak wy ycznie odpowied bierna. W szeregu z aspektów nie ogranicza si jedynie do tego, co wynika automatycznie z diagnozy problemów, lecz (opieraj c si o zdiagnozowanych potencjałach) wychodzi naprzeciw wyzwaniom

i wyprzedza powstawanie problemów mo liwych do przewidzenia w przyszł ci. W zwi zku

ródło diagnozie, to opiera się na wizji, która stanowi

W perspektywie do roku 2023 naczelnym celem podejmowanych działań będzie powstrzymanie degradacji terenów znajdujących się w gorszym położeniu, poprawa jakości życia zamieszkujących tam ludności oraz przywrócenie obszarom wskazanym przez lokalną społeczność jako wymagających interwencji ich pierwotnych funkcji z punktu widzenia lokalnego rozwoju funkcji. Urzeczywistnienie przedmiotowych celów będzie odbywać się poprzez szereg mniejszych i większych projektów (zarówno infrastrukturalnych, jak i społecznych), realizowanych w równej mierze przez samorząd gminy oraz instytucje publiczne, jak i przez organizacje społeczne oraz przedsiębiorców i innych właścicieli terenów+rozwoju lokalnego. Nadrzędnym ideałem przywiązującym do tych działań i organizującym je jest aktywne zaangażowanie lokalnej społeczności jest wyprowadzenie wskazanego obszaru ze stanu kryzysowego poprzez usunięcie zjawisk, które spowodowały jego degradację. Cele, kierunki interwencji oraz konkretne zadania rewitalizacyjne mają doprowadzić do przemiany zdegradowanego terenu we wszystkich powyższych aspektach:

- ✓ **społecznym** . poprzez zapobieganie patologiom społecznym, takim jak alkoholizm czy przemoc w rodzinie, marginalizacji i wykluczeniu mieszkańców pozostających w gorszej sytuacji życiowej, kreowaniu zdrowych nawyków przeciwdziałających chorobom cywilizacyjnym dzieci i osób dorosłych (otyłość, nadwaga, wady postawy, choroby narządów ruchu i układu krążenia), odbudowywaniu więzi społecznych i rodzinnych, aktywizacji osób starszych, zwiększeniu szans rozwojowych dzieci i dorosłych z mniejszych i peryferyjnych obszarów; niezwykle istotne jest również rozwijanie i wzmacnianie trzeciego sektora, a poprzez to budowanie społeczeństwa obywatelskiego;
- ✓ **gospodarczym** . poprzez stwarzanie warunków do tworzenia nowych miejsc pracy, rozpowszechnianie aktywności gospodarczej, lokowanie na obszarze rewitalizacji nowych przedsiębiorstw;
- ✓ **przestrzenno-funkcjonalnym** . w tym zachowanie dziedzictwa naturalnego i kulturowego stanowi cego potencjału lokalny;
- ✓ **technicznym** . poprzez dbałość o podstawowe infrastrukturę techniczną (m.in. stopień skanalizowania, stan techniczny budynków mieszkalnych i budynków użyteczności publicznej) . jako elementu zwiększającego atrakcyjność zamieszkania i w pewnym stopniu ograniczającego odpływ ludności;
- ✓ **rodowiskowym** . przede wszystkim poprzez poprawę stanu środowiska naturalnego i wdrażanie koncepcji zrównoważonego rozwoju, która ma zapewnić zaspokojenie potrzeb społeczności, z uwzględnieniem przyszłych pokoleń i priorytetowym znaczeniem zachowania, odtworzenia i rozwijania środowiska przyrodniczego.

3.1 WIZJA I CELE REWITALIZACJI

Zgodnie z wytycznymi Programu Rewitalizacji zawiera w szczególności opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji, a także cele rewitalizacji oraz odpowiadające im

lub ograniczeniu zdiagnozowanych poprzednio powi zanych z nimi problemów gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych i technicznych. Wizja oraz uporz dkowany system celów rewitalizacji stanowi spójn caö . Ka dy z celów rewitalizacji w sposób czytelny i nie budz cy w tpliwo ci przyczynia si do realizacji okre lonego fragmentu wizji, jak równie wizji jako caö ci.

3.1.1 OPIS WIZJI OBSZARU PO PRZEROWADZONEJ REWITALIZACJI

Poni ej zaprezentowano wizj stanu obszaru po przeprowadzonej rewitalizacji w perspektywie roku 2023 i kolejnych lat. Zostajã ona wypracowana w oparciu o odbyte konsultacje spoęcne i deklarowane aspiracje lokalnej wspólnoty. Wypracowana przy wspójudziale spoęcno ci lokalnej wizja obszaru rewitalizacji jest spójna z wizj rozwoju caöej gminy definiowanej na poziomie obowi zuj cej strategii gminy. wiadczy to o spójno ci wizji rozwoju oczekiwanej przez spoęcno lokaln , jak i definiowanej przez wãdze gminy na poziomie dokumentów strategicznych.

WIZJA OBSZARU REWITALIZACJI W 2023 ROKU

W roku 2023 na obszarze rewitalizacji panuje ogólne poczucie podnowy i stopniowego odradzania si obszaru. Zarówno mieszka cy, jak i jego u ytkownicy odczuwaj pozytywne skutki kompleksowych dziañ rewitalizacyjnych w ró nych sferach ycia. Stanowi on przestrze dogodnych warunków ycia dla zamieszkuj cej tam ludno ci oraz teren kumulacji ppozytywnej energii, która przyci ga pozostañych mieszka ców gminy, jak i przyjezdnych.

Na obszarze rewitalizacji systematycznie prowadzone s ró nego rodzaju przedsi wzi cia indywidualane i wspólne. Efektem odrodzenia si wi zi s siedzkich i mnoho ci oddolnych mañych inicjatyw jest wzmocnienie spójno ci spoęcnej. Mieszka cy obszaru rewitalizacji odzyskali poczucie, e mañe sukcesy te si licz i s doceniane, wobec czego z ch ci anga uj si w sprawy lokalnej spoęcno ci. Na nowo od yã wiadomo , e maj oni realn mo liwo wspódecydowania i kształtowania otaczaj cej rzeczywisto ci.

Otoczenie pi knieje nie tylko dzi ki inwestycjom publicznym, ale przede wszystkim w efekcie odbudowanej zaradno ci i inicjatywie samych mieszka ców. Odrodziñ si przestrzenie publiczne, które teraz stanowi miejsce spotka spoęcno ci lokalnej i integracji mi dzypokoleniowej. S przyjaznymi i bezpiecznymi miejscami sp dzania wolnego czasu, rekreacji, ale tak e prowadzenia dziañno ci spoęcnej.

est cały czas stopniowo ograniczane. W wyniku dotychczasowego wsparcia mieszkańców z grup deprivaryzowanych i ubogich, długotrwale bezrobotnych, rodzin z problemami, osób niepełnosprawnych, seniorów i inne negatywnych zjawisk społecznych uległo zmniejszeniu. Stworzone warunki oraz zagwarantowane instrumenty umożliwiają im powrót do życia społecznego i obywatelskiego.

Wzmocniła się zaradkowo gospodarcza i społeczna mieszkalność obszaru rewitalizacji. Operatywna i zintegrowana społecznie w pełni wykorzystuje walory przyrodnicze terenu, jego zasoby naturalne oraz dziedzictwo kulturowe do rozwoju społeczno-gospodarczego.

Kolejne pokolenia mieszkańców obszaru rewitalizacji mają do o wi sz wiadomo w zakresie prawidłowych postaw i zachowań ekologicznych, jak również zdrowego trybu życia.

Instytucje publiczne pr nie współpracuj , zarówno z podmiotami prywatnymi, jak i organizacjami społecznymi, a model wielopłaszczyznowego zarządzania oraz dojrziałe formy partycypacji społecznej stanowią stały element zarządzania sprawami publicznymi. Całość tych czynników wpływa pozytywnie na zmian wizerunku nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz całej gminy.

3.1.2 STRUKTURA CELÓW REWITALIZACJI

W świetle wytycznych cele rewitalizacji winny być wytypowane w taki sposób, aby implikowały następujące kierunki działań: służyć eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk ujawnionych w diagnozie. Przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom powinno z kolei polegać na wykorzystaniu zidentyfikowanych potencjałów.

W ramach Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+ wskazano trójstopniową strukturę celów. Zdefiniowano trzy cele strategiczne przyporządkowane celowi głównemu oraz układ szeregu celów operacyjnych przyporządkowanych celom strategicznym. Strukturę celu głównego oraz celów strategicznych niniejszego dokumentu należy, w całym okresie jego obowiązywania, traktować jako stałą. W miarę możliwości powinna ona także być utrzymana w kolejnym programie opracowywanym po 2023 roku. Tymczasem cele operacyjne mogą podlegać zmianom (bydłużywane lub wykreślone z programu po ich ewentualnym zrealizowaniu) w trybie ródokresowej aktualizacji Programu Rewitalizacji.

Cel główny procesu rewitalizacji określa zakres niezmiennego kierunku działań samorządu gminy Komarówka Podlaska w perspektywie długoterminowej. Przedmiotowy cel stanowi odpowiedź na zdefiniowane problemy w długoterminowej perspektywie rozwoju, wskazując na korzyści oczekiwanych przemian społecznych dla wszystkich mieszkańców.

KOMARÓWKA PODLASKA odNOWA

Wyżej zaprezentowany główny cel rewitalizacji jest wielotkowy i wielowymiarowy. Zakłada on odnowienie obszaru rewitalizacji poprzez ożywienie i rozbudzenie potencjału tkwiącego w nim oraz zamieszkiwanie tam ludności, czego efektem będzie wyprowadzenie obszaru ze stanu kryzysu. Choć nie zostaną zupełnie zniwelowane zjawiska, które spowodowały jego degradację, to ich skala zostanie znacznie ograniczona. Działania podejmowane w ramach rewitalizacji będą przede wszystkim skupiały się na przeciwdziałaniu problemom społecznym. Pozostają przedsięwzięcia o charakterze gospodarczym, przestrzenno-funkcyjnym, technicznym czy środowiskowym mają za zadanie wspomagać przeciwdziałanie problemom społecznym.

Cele rewitalizacji oraz kierunki rozwoju obszarów rewitalizacji zostały wyznaczone na podstawie zidentyfikowanych problemów oraz potrzeb skumulowanych na obszarze zdegradowanym. Bezpośrednią inspiracją do ich powstania były wyniki prac mieszkańców podczas prowadzonych konsultacji społecznych. **Zgodnie z zaleceniami zawartymi w Załącznikach do uchwały o wyznaczeniu obszarów rewitalizacji i definiowaniu programów rewitalizacji na terenach wiejskich województwa lubelskiego** w dniu 19 kwietnia 2017 r. w Urzędzie Gminy w Komarówce Podlaskiej zorganizowane zostało spotkanie informacyjno-konsultacyjne, w ramach którego wypracowane zostały zarówno cele, jak i odpowiadające im kierunki działań Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Zdjęcie 5 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 19.04.2017 r. dotyczące wyznaczenia celów i kierunków działań LPR

Źródło: DRAFT Consulting

Ogółem wyznaczono 3 cele strategiczne oraz 9 celów operacyjnych. Struktura przy tych w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji celów strategicznych i podporządkowanych im celów operacyjnych przedstawia się następująco:

Cel strategiczny 1. Odnowi spójno społeczne

Cel operacyjny 1.1
Zapewnia wsparcie
w poprawie stanu zdrowia
i pokonywaniu skutków
niepełnosprawności

Cel operacyjny 1.2
Zapewni wszechstronne
wsparcie dzieciom
i młodzieży,
w szczególności
wychowującej się
w rodzinach
zaniedbanych obywateli
wychowawcze

Cel operacyjny 1.3
Przeciwdziałanie
uzależnieniom, w tym
alkoholizmowi i narkomanii
oraz przemocy w rodzinie

Cel operacyjny 1.4
Zagwarantować dostęp do
usług pielęgnacyjnych,
opieki społecznej
i wspomagających osoby
starsze

Cel operacyjny 1.5
Promować inicjatywy
obywatelskie i aktywność
społeczną w zakresie
rozwiązywania lokalnych
problemów społecznych

Cel strategiczny 2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji

Cel operacyjny 2.1
Zorganizować atrakcyjne
dla użytkowników
przestrzenie publiczne

Cel operacyjny 2.2
Poprawić stan
infrastruktury i usług
publicznych

Cel strategiczny 3. Odnowi lokalne przedsiębiorstwo

Cel operacyjny 3.1
Przeciwdziałanie bezrobociu
mieszkańców gminy

Cel operacyjny 3.2
Rozwijać postawę
przedsiębiorczą

Źródło: Opracowanie własne na konsultacji społecznych

Wyżej zaprezentowane cele umożliwią ograniczenie rozpoznanych na obszarze rewitalizacji problemów społecznych oraz problemów pozostałych 4 sfer poddanych analizie.

CEL STRATEGICZNY 1.1 WSPÓLNOŚĆ I SPOJNOŚĆ

Spójność społeczna to zdolność społeczeństwa do zapewnienia dobrobytu wszystkim swoim członkom, przy jednoczesnym minimalizowaniu wewnętrznej nierówności oraz unikaniu zjawiska polaryzacji.²⁷ W znaczeniu tym społeczeństwo spójne to wspólnota wolnych, wspierających się nawzajem ludzi, którzy dążą do zbiorowych celów metodami demokratycznymi. Spójność społeczna nie koncentruje się wyłącznie na zwalczaniu wykluczenia społecznego i ubóstwa. Jej fundamentem jest tworzenie solidarności w społeczeństwie, tak aby zminimalizować wykluczenie, zwalczać je za pomocą prewencji. W praktyce istotnym elementem spójności społecznej jest budowanie takich relacji społecznych, aby naturalna różnorodność wzbogacająca społeczeństwo nie prowadziła do podziałów generujących nieufność i wrogość między grupami społecznymi.

Konieczność realizacji działań dotyczących do osiągnięcia spójności społecznej stanowi konsekwencją zdiagnozowanych dysproporcji.

Pierwszy cel strategiczny skupia się na odnowieniu spójności społecznej poprzez przeciwdziałanie ubóstwu oraz jego dziedziczeniu, ograniczaniu skali wykluczenia społecznego będącego efektem m.in. różnego rodzaju niepełnosprawności, dysfunkcji czy też stanu zdrowia, wyrównywaniu szans (w tym edukacyjnych) oraz tworzeniu warunków do wszechstronnego rozwoju zarówno dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych. Kolejnym z elementów tego celu będzie działanie na rzecz przewyższania wszelkich potrzeb oraz przeciwdziałanie zjawisku przemocy domowej. Niezwykle istotnym kierunkiem działania będzie stworzenie systemu usług na rzecz osób starszych oraz budowanie zaangażowania obywatelskiego we wspólne dobro oraz umacnianie kapitału społecznego.

✓ Cel operacyjny 1.1 Zapewnienie wsparcia w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności

Dynamiczne przeciwdziałanie negatywnym skutkom złego stanu zdrowia lub niepełnosprawności mieszkańców stanowi odpowiedź na problemy oraz potrzeby zidentyfikowane zarówno na poziomie analizy danych obiektywnych, a w konsekwencji także przeprowadzonej delimitacji, jak również wyartykułowane w procesie uspołeczniania LPR na etapie jego tworzenia. Główne kierunki działania w sferze polityki społecznej będą zatem skierowane na skuteczne przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczaniu z życia społecznego osób dotkniętych różnego rodzaju schorzeniami lub niepełnosprawnością.

Jednym z kierunków działania przedmiotowego celu będzie rozwój ekonomii społecznej w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym ukierunkowaniem na tworzenie miejsc pracy w tym sektorze. Dzięki temu nastąpi poprawa dostępu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem. Efektem prowadzonych działań będzie zahamowanie zjawiska uzależnienia od pomocy społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych. W efekcie powoływania do życia podmiotów ekonomii

²⁷ Battaini-Dragoni, Dominioni, 2003, s. 6

liwione odbudowanie i podtrzymywanie umiejętności ci lokalnej i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy i zamieszkania. Oprócz tego uzyskaj oni szansę na odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego wiadczenia pracy na rynku pracy.

Wśród najczęstszych powodów przyznawania świadczeń osobom zamieszkującym obszar rewitalizacji znajdują się długotrwałe lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W świetle danych różnorodnych, jak również prognoz, liczba osób starszych oraz niepełnosprawnych z roku na rok będzie coraz większa. Mając powyższe na uwadze oraz dane dotyczące stanu zamieszkałości obszaru rewitalizacji (uniemożliwiającego spójnie i samodzielnie inicjatywy) naturalnym kierunkiem działania przedmiotowego celu jest rozwój usług świadczonych na ich rzecz, w tym zwłaszcza dostępu do sprzętu rehabilitacyjnego. Wiele osób mających trudności w samodzielnym poruszaniu się czy rehabilitacji i terapii, a których sprawność fizyczna wymaga stosowania specjalistycznego sprzętu, potrzebuje pomocy w pozyskaniu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i terapeutycznego, dzięki któremu mogłyby sprawniej funkcjonować. Ponadto, niekiedy w życiu osób niepełnosprawnych, na skutek różnorodnych uwarunkowań zdrowotnych czy społecznych zdarzają się takie sytuacje, kiedy konkretny sprzęt jest potrzebny od zaraz. Jednakże określone procedury formalne w różnego typu instytucjach, jakie osoba niepełnosprawna musi pokonać w celu uzyskania nowego sprzętu są często do długotrwałe. Wobec czego w różnorodnych kierunkach działania służących realizacji niniejszego celu znajduje się stworzenie punktu wypoczynienia sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgniarskiego.

Dane dotyczące stanu zdrowia zamieszkałości obszaru rewitalizacji przemawiają za tym, by w ramach działań rewitalizacyjnych podjąć inicjatywy prewencyjne związane z promowaniem zdrowego stylu życia. Winny one zarówno dotyczyć dzieci i młodzieży, jak i dorosłych zamieszkałości obszaru rewitalizacji. Oprócz działań wpływających na zmianę negatywnych przyzwyczajeń i nawyków żywieniowych i ruchowych, należy także tworzyć miejsca umożliwiające aktywność fizyczną, które będą stanowiły podstawę realizacji działań w zakresie promocji aktywnego i zdrowego stylu życia. Jednocześnie nie będą one stanowiły obszarów integracji (w tym międzykolektywnej) zamieszkałości.

Wśród narzędzi kształtowania właściwych postaw obywatelskich i zdrowotnych, jak również przeciwdziałania patologiom społecznym (takim jak alkoholizm czy chuligaństwo) jest aktywność ruchowa. Tworzenie samej infrastruktury nie jest jednak wystarczające, konieczne jest zapewnienie atrakcyjnej oferty, która wpłynie na zmianę niekorzystnych przyzwyczajeń i budowanie w kolejnych pokoleniach zamieszkałości obszaru rewitalizacji silnej już wiadomo ci. Oprócz organizacji aktywności ruchowej przewidziane zostają także działania w zakresie animacji społecznej o charakterze kulturalno-edukacyjnym oraz związanej z profilaktyką zdrowotną.

W ramach przedmiotowego celu pojawia się również w kontekście edukacji ekologicznej i zdrowotnej. Zarówno pierwsza, jak i druga prowadzona jest w sposób rozproszony przez różne placówki (szkoły, instytucje ochrony zdrowia, instytucje publiczne). Jednocześnie nie przeprowadzona diagnoza wykazała w sferze tej istniejące poważne braki. Zarówno

...k i pozostałej cz ci gminy, charakteryzuj si ogiczn (m.in. w zakresie sposobów i mo liwo ci poprawy efektywno ci energetycznej czy wpływu działalno ci ludzi na post puj ce zmiany klimatu). Negatywne przyzwyczajenia oraz nieprawidłowe postawy konsumenckie mieszkań ców powoduj problemy nie tylko w skali lokalnej (np. przekroczenia jako ci powietrza . benzo(a)piernu w pyłe zawieszonym PM10), lecz wywoǳj równie skutki o charakterze globalnym. Niska wiadomo nie pozostaje tak e bez konsekwencji zarówno dla ycia mieszkań ców, jak i ich zdrowia. Jak wskazuj liczne badania m.in. wyst puj ce w powietrzu zanieczyszczenia, powstaj ce w zwi zku z eksploatacj urz dze grzewczych, mog zwi ksza ryzyko zachorowalno ci i miertelno ci z powodu chorób pǳc i układu kr enia, a tak e zwi ksza ryzyko wyst pienia nowotworów. Poza tym niezwykle istotnym elementem przedmiotowego celu b dzie zwieszenie wiadomo ci zdrowotnej mieszkań ców poprzez prowadzenie działalno ci w zakresie promocji zdrowia (w tym zdrowia psychicznego, przeciwdziałanie uzale nieniom i ró nego rodzaju chorobom cywilizacyjnym, profilaktyki nowotworów) oraz upowszechniania zachowa prozdrowotnych (prowadz cych m.in. do zmniejszania problemu otyłoci i nadwagi mieszkań ców).

KIERUNKI DZIAŁA DLA CELU OPERACYJNEGO 1.1:

- systematyczne diagnozowanie potrzeb osób z niepełnosprawno ciami
- zwi kszenie dost pu do sprz tu rehabilitacyjnego
- organizowanie spotka informacyjno-edukacyjnych oraz grup wsparcia i grup samopomocy dla osób niepełnosprawnych i ich rodzin
- inicjowanie działań w celu tworzenia miejsc pracy dla osób z niepełnosprawno ci
- aktywnie wspomaga wszelkie formy pracy z dzie mi i mǳcie nakierowane na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa
- aktywnie wspiera wszelkie inicjatywy na rzecz przeciwdziałania wykluczeniu z ycia społecznego i obywatelskiego grup defaworyzowanych
- podnie poziom bezpiecze stwa zdrowotnego poprzez zaspakajanie potrzeb mieszkań ców w zakresie ochrony zdrowia
- podj inicjatywy prewencyjne zwi zane z promowaniem zdrowego stylu ycia w ród dzieci i mǳcie , jak równie dorosłych mieszkań ców obszaru rewitalizacji
- rozbudowa system edukacji ekologicznej i zdrowotnej

- ✓ **Cel operacyjny 1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i mǳcie y, w szczególno ci wychowuj cej si w rodzinach zaniebduj cych obowi zki wychowawcze**

Na obszarze rewitalizacji wdra ane b d nowe modele pracy z rodzin , w których obecne s nie tylko elementy interwencji w zastane problemy, ale i profilaktyka. Dla dobra rodziny, które jest naturalnym rodowiskiem rozwoju i dobra wszystkich jej członków, a w szczególno ci dzieci, które potrzebuj szczególnej ochrony i pomocy ze strony dorosłych, konieczne jest wspieranie rodzin, w tych przypadkach, kiedy własne zasoby i mo liwo ci nie wystarczaj ,

kryzysowe. Podstawowym założeniem działań wychowawczych pomocy społecznej jest przede wszystkim zapewnienie, o tym nie należy zapominać, że rodzina jest przede wszystkim miejscem, w którym dziecko powinno się wychowywać, a nie być wychowywane. W tym celu należy przede wszystkim wspierać i wspomagać rodziców, tak, aby przywrócić prawidłowe funkcjonowanie. Ponadto kontynuowane będą działania wspierające rodziny wielodzietne, które o wiele częściej niż inne gospodarstwa domowe, mają nie tylko poniżej minimum socjalnego, ale również poniżej minimum egzystencji (system świadczeń rzeczowych, pieniężnych i innych mechanizmów ekonomicznego wsparcia dla rodzin m.in. do wyżywienia dzieci). Efektywne prowadzenie wsparcia w obszarze polityki społecznej będzie polegać m.in. na przechodzeniu od systemu opieki czegociego do modelu opartego na zasadzie pomocniczości m.in. poprzez zawierane kontraktów społecznych. Właściwy charakter pomocy i integracji społecznej przyczyni się do kształtowania postawy aktywnej i unikaniu negatywnych skutków uzależnienia się beneficjentów pomocy od świadczeń społecznych. Przeprowadzone usługi aktywnej integracji, przy procesie podnoszenia kompetencji życiowych oraz pozyskiwania umiejętności społecznych, umożliwi docelowo powrót do życia społecznego. Intensywnie rozwijane i wspierane będą również usługi społeczne oraz wszelkie formy pracy z dziećmi i młodzieżą, skierowane na przerwanie cyklu dziedziczenia ubóstwa.

Kolejnym z elementów, objętych tych interwencji w ramach wyżej wymienionego celu, będzie wykształcenie i kompetencje mieszkańców obszaru rewitalizacji, będące warunkiem szans życiowych. To właśnie edukacja jest jednym z podstawowych instrumentów zwiększania szans na rynku pracy i przeciwdziałania zjawisku wykluczenia społecznego. Dysponowanie odpowiednimi kompetencjami pełni coraz ważniejszą rolę na rynku pracy. Ma ono także szerszy wymiar, wiążący się z uczestnictwem w życiu społecznym i obywatelskim oraz szeroko rozumianym jako cyfrowym. Nowoczesny model edukacji wymaga tego, aby umożliwić coraz większej liczbie osób nie tylko uzyskanie świadectwa lub dyplomu, ale zdobycie przez nich określonego zasobu wiedzy i umiejętności. Niezwykle istotne jest aby proces edukacyjny obejmował również zakres kompetencji wynikających

z uzgodnionej przez Unię Europejską listy tzw. kompetencji kluczowych+, obejmujących: porozumiewanie się w języku ojczystym, porozumiewanie się w językach obcych, kompetencje matematyczne i podstawowe kompetencje naukowo-techniczne, kompetencje informatyczne, umiejętności uczenia się, kompetencje społeczne i obywatelskie, inicjatywność

i przedsiębiorczość oraz wiadomości i ekspresja kulturalna. Sednem wyodrębnienia ww. kompetencji jest przede wszystkim to, że decydują one o możliwości uczestniczenia w życiu społecznym, zawodowym i obywatelskim. Są one nie tylko powodzeniem jednostek, ale też przyczyniają się do budowania kapitału społecznego i rozwoju gospodarczego. Bez wątpienia działania są one poprawie jakości nauczania są one spójnie z życiem społecznym. przyczyniają się do poprawy umiejętności wszystkich uczniów, w tym również uczniów zagrożonych ryzykiem osiągnięcia niskich wyników np. pochodzących z rodzin o niskim statusie społeczno-ekonomicznym czy tych, którzy osiągnęli z różnych przyczyn słabe wyniki w nauce lub mają zdiagnozowane specjalne potrzeby edukacyjne. Poza tym działania

zyna si do integracji spojecznej grup i osob

Maj c powy sze na uwadze, poprawa efektywno ci ksztaczenia i rozwijania potencjału uczniów, to jedne z gównych kierunków działa skupionych wokół niniejszego celu. W najbliszych latach prowadzony b dzie stały rozwój bazy o wiatowej. Stan techniczny budynków szkolnych, ich wyposa enia oraz dysponowanie odpowiednimi pomocami dydaktycznymi, to podstawowe czynniki współtworzące warunki organizacyjne szkoły. Odpowiednio wyposa one pracownie, wykorzystujące innowacyjne systemy multimedialne oraz innowacyjne pomoce dydaktyczne, pozwol usprawni i uatrakcyjni zaj cia lekcyjne oraz bezpo rednio wyci dzieci w proces edukacyjny.

Poza tym zostan podj te inicjatywy ukierunkowane na dostosowanie kompetencji uczniów do wymogów zmieniaj cej si rzeczywisto ci gospodarczej oraz spojecznej, zwi zanych z konieczno ci posługiwania si narz dziami IT, bardzo dobr znajomo ci przedmiotów matematyczno-przyrodniczych, znajomo ci j zyków obcych itp. Wsparcie b dzie obejmowało realizacj programów edukacyjnych, w formie dodatkowych zaj pozalekcyjnych i pozaszkolnych, skierowanych do uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, wychowawczymi, jak i uczniów szczególnie uzdolnionych. Rozwijanie kreatywno ci uczniów b dzie si odbywało z wykorzystaniem np. debat szkolnych, edukacji medialnej, przy równoległym prowadzeniu działa rozwijaj cych edukacj kulturaln i artystyczn , a tak e rozszerzaniu cyfryzacji szkół

Jednym z kluczowych zada w sferze o wiaty b dzie przeformuowanie, zgodnie z oczekiwaniami lokalnej spojeczno ci, dotychczas prowadzonej edukacji na poziomie zawodowym. Niezwykle istotne w tej kwestii b dzie stworzenie nowej oferty edukacyjnej przy uwzgl dnieniu zapotrzebowania lokalnego rynku pracy. Zwi kszy to szans mieszkania ców, w tym w szczegolno ci z obszaru rewitalizacji, na uzyskanie zatrudnienia. Podstawowym zamierzeniem przeorganizowanej prowadz cej ksztaczenie na poziomie zawodowym b dzie przygotowanie uczniów do pynnego przej cia z systemu edukacji do pracy zawodowej, dzi ki zastosowaniu ksztaczenia dualnego . odpowiadaj cego potrzebom gospodarki i realizowanego we współpracy z przedsi biorstwami stanowi cymi otoczenie gospodarcze szkoły. Taki model ksztaczenia wpýwa na wi ksze zwi zanie pracodawcy z uczniem oraz gwarantuje uczniom dost p do najnowszych technologii poprzez transfer wiedzy bran owej organizowany w ró nych formach. Jednocze nie nale y podkre li , e to wya nie rynek pracy jest jednym z podstawowych odbiorców efektów systemu edukacji. Oferowane przez instytucje edukacyjne cie ki i mo liwo ci uczenia si maj wpýw na szanse zatrudnienia, mo liwo ci rozpocz cia aktywno ci zawodowej czy uzyskiwane wynagrodzenie. Edukacja ksztacuje zarówno kompetencje ogólne, jak i pozwala na uzyskanie konkretnych kwalifikacji, w tym zawodowych, poszukiwanych przez pracodawców.

Podniesienia jako ci nauczania w szkołach wpýnie na osi gnie lepszych wyników w nauce przez uczniów, którzy uzyskaj dzi ki temu wi ksze szanse na kontynuowanie edukacji, a w przyszło ci równie podj cie zatrudnienia. Promowanie warto ci edukacji zaszczepi w uczniach ide uczenia si przez całe ycie, jako sposobu na rozwijanie siebie i swoich mo liwo ci.

iotowego celu jest tak e rozwój systemu poradnictwa (pedagogicznego, prawnego, zawodowego) poprzez utworzenie na obszarze rewitalizacji punktu prowadzenia takiego poradnictwa. Wobec zwi kszej cej si stale liczby mieszka ców borykaj cych si z ro nego rodzaju problemami i zaburzeniami o podj ę u psychicznym rozwój tego rodzaju usj ug publicznych jest niezbd ndy. Podstawowym celem realizacji tego rodzaju poradnictwa specjalistycznego jest poprawa jako ci ycia osób zwracaj cych si o pomoc, ich rozwój i optymalizacja poczyna zwi zanych z ró nymi aspektami funkcjonowania indywidualnego, grupowego, rodzinnego, zawodowego, itp. Wa nym kierunkiem dzia ę w ramach powy szego celu operacyjnego b dzie d enie do poprawy efektywno ci systemu doradztwa zawodowego . zarówno na etapie nauki szkolnej, jak i dla dorosj ych mieszka ców obszaru. Inicjatywy podejmowane w tym zakresie przyczyni si do podniesienia jako ci i adaptacyjno ci zasobów pracy.

KIERUNKI DZIA ę DLA CELU OERACYJNEGO 1.2:

- korygowanie nieprawid ęwych postaw rodzicielskich i wzmacnianie roli rodziny
- udzielanie poradnictwa specjalistycznego, pedagogicznego, prawnego i psychologicznego rodzinom, w szczeg ęlnie ci dysfunkcyjnym
- zapewni dzieciom i m ędzie y odpowiednie warunki do wszechstronnego rozwoju
- stworzy warunki niezbd nde do prowadzenia nowoczesnego procesu edukacyjnego
- rozwija w ramach kszt ęcenia ogólnego kluczowe kompetencje w r ęd uczniów (np. w zakresie informatyki, matematyki i nauk przyrodniczych) oraz tzw. kompetencji spo ęecznych (kreatywno i logiczne my lenie, innowacyjno , praca zespo ęowa)
- aktywnie wspiera inicjatywy w zakresie edukacji pozaformalnej i nieformalnej, zwi kszej cej potencja ę sukcesu osobistego
- przeformu ęwanie dotychczas prowadzonej formy edukacji zawodowej
- rozwinie cie system poradnictwa spo ęecznego
- zmniejszanie poziomu uzale nienia od korzystania z pomocy spo ęecznej

✓ Cel operacyjny 1.3 Przeciwdzia ę uzale nieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie

Dost pne dane statystyczne (dot. liczby rodzin korzystaj cych ze wiadcze pomocy spo ęecznej z tytu ę uzale nie lub przemocy spo ęecznej, liczby wydanych Niebieskich Kart czy liczby wniosków zg ęszonych do Gminnej Komisji Rozwi zywania Problemów Alkoholowych) wskazywa mog , e na obszarze rewitalizacji problemy zwi zane z uzale nieniami mieszka ców i przemoc w rodzinie nie s rozpowszechnione. Jednocze nie nale y zaznaczy , e wy ej przytoczone dane statystyczne nie do ko ca daj prawdziwy obraz obszaru rewitalizacji. W trakcie prowadzonych konsultacji spo ęecznych okaza ę si , e problemy tego rodzaju maj wi kszy zasi g. Cz sto s jednak bagatelizowane i umniejszane

ojej skali wiadczy równie uj cie ich w ramach Społecznych Gminy Komarówka Podlaska na lata 2014-2020+ w tód najbardziej palących problemów gminy Komarówka Podlaska.

Maj c na uwadze powy sze kwestie, działania zwi zane z polityk społecznych powinny by skoncentrowane na profilaktyk i rozwi zywanie problemów zwi zanych z uzale nieniami oraz przemoc w rodzinie. W ród kierunków działã maj cych charakter prewencyjny znajduje si równie rozwój oferty alternatywnych i atrakcyjnych form sp dziania wolnego czasu przez dzieci i młódzie .

KIERUNKI DZIAŁA DLA CELU OPERACYJNEGO 1.3:

- profilaktyka i minimalizowanie zjawiska uzale nienia od alkoholu i narkomanii oraz innych uzale nie
- prowadzenie działã informacyjnych na temat praw osób do wiadczej cych przemocy oraz form przeciwdziałania przemocy
- zapewnienie warunków organizacyjnych i kadrowych dla udzielania profesjonalnego wsparcia dla osób uzale nionych i ich rodzin
- rozwój oferty alternatywnych, atrakcyjnych form sp dziania czasu wolnego dla dzieci i młódzie y

- ✓ Cel operacyjny 1.4 Zagwarantowa dost p do usług piel gnacyjnych, opieku czych i wspomagaj cych osoby starsze

Działania realizowane w ramach LPR uwzgl dni tak e aktualne trendy demograficzne i zwi zane z nimi zmiany zapotrzebowania na okre lone usługi. W zwi zku ze zjawiskiem starzenia si społecze stwa, wzrostem dżugo ci ycia oraz du liczb osób niepełnosprawnych, w naturalny sposób zwi ksza si popyt na usługi z zakresu pomocy osobom niezdolnym do samodzielnego funkcjonowania. Wdro one zostan przedsi wzi cia maj ce na celu poszerzenie katalogu ofert usługowych dla zabezpieczenia potrzeb najstarszej grupa mieszka ców oraz działania wspieraj ce utrzymanie jak najlepszej sprawno ci yciowej (wsparcie rehabilitacyjne, medyczne, piel gnacyjne i socjalne). Budowanie przestrzeni do spotka i działã mi dzypokoleniowych, jak równie kreowanie pozytywnego wizerunku osób starszych, jako aktywnych, d cych do doskonalenia swoich umiej tno ci, przy udziale administracji publicznej, sektora prywatnego i NGO, wpłynie na przełamywanie negatywnych stereotypów zwi zanych z fizycznymi aspektami starzenia si oraz b dzie zapobiega samotno ci i wykluczeniu osób starszych i niepełnosprawnych.

seniorów, wa na nie tylko dla samych seniorów, lecz y. Przedmiotowa edukacja b dzie stanowią jeden z miarow wdra anej koncepcji s aktywnego starzenia si +w obszarze rewitalizacji. Z jednej strony przyswajanie nowej wiedzy i jej aktualizowanie oraz nabywanie i rozwój nowych umiej tno ci wpłyn na utrzymanie atrakcyjno ci osób starszych na rynku pracy. W tym sensie edukacja przyczyni si do ogranicza zakres wykluczenia ekonomicznego i spojęcznego osób starszych. Z drugiej natomiast kontynuacja edukacji przez osoby starsze b dzie peñni tak e funkcj spojęczn . Po pierwsze . uczestnictwo w tego rodzaju działaniach daje osobom starszym poczucie inkluzji oraz uätwia nawi zywanie nowych i utrzymywanie dotychczasowych wi zi spojęcznych. Po drugie . nauka pomaga zwi kszy wiadomo i wiedz na temat zdrowia, zdoby umiej tno ci obsjugi nowoczesnych technologii codziennego u ytku (np. Internetu, elektronicznej bankowo ci), co wpýwa na zachowanie przez osoby starsze niezale no ci i autonomii. Ponadto aktywno edukacyjna osób starszych wpýwa na ocen tej grupy w otoczeniu. Umo liwia przełamywanie stereotypowego wizerunku osoby starszej: niesamodzielnej, niedoý nej, spojęcznie izolowanej i izoluj cej si . Daje równie pozytywne wzorce mýdszym pokoleniom w zakresie niezbd no ci prowadzenia kształcenia ustawicznego.

KIERUNKI DZIAŁA DLA CELU OPERACYJNEGO 1.4:

- rozwijanie na obszarze rewitalizacji usług spoięcznych skoncentrowanych na potrzebach osób starszych
- wspieranie form aktywizacji osób starszych
- zapewnia warunki do kontynuowania rozwoju osobistego przez seniorów
- stworzy warunki do przekazywania wiedzy i umiej tno ci przez seniorów mýdszym pokoleniom

✓ Cel operacyjny 1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci spoięczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów spoięcznych

Aktywno spoięczna mieszka ców obszaru poý czona z ich rzeczywistym zaangażowaniem w procesy współdecydowania o jego losach, b dzie stanowią podstaw do budowania wspólnoty spoięcznej. B dzie te wa nym czynnikiem integruj cym t spoięczno , przyczyniaj cym si jednocze nie do rozwoju kapitału spoięcznego i rozwi zywania lokalnych problemów spoięcznych. Zaangażowanie obywateli w ycie publiczne powinno dotyczy nie tylko udziału w podejmowaniu decyzji, ale tak e wykonywaniu tych decyzji, a wi c udziału w realizacji zada publicznych. Konieczne jest budowanie rzeczywistych mo liwo ci dialogu spoięcznego, uzupeñnionego przez mechanizmy szerokich konsultacji publicznych. Bardzo wa na w tym zakresie b dzie równie bie ca współpraca gminy z istniej cymi na jej obszarze organizacjami pozarządowymi oraz wspieranie klimatu aktywno ci spoięcznej poprzez upraszczanie procedur zwi zanych z zakładaniem nowych stowarzysze , fundacji.

Podstawowym zadaniem na obszarze rewitalizacji będzie budowanie społeczeństwa obywatelskiego, rozumianego jako społeczność świadoma, z poczuciem odpowiedzialności, współpracująca na rzecz środowiska lokalnego i współdecydująca o kierunkach rozwoju swojego otoczenia. W rozumieniu tym, społeczność lokalna jest nie tylko adresatem, ale także współkreatorem rozwiązań i działań podejmowanych na rzecz wspólnoty. Szczególnie istotne dla rozwoju i budowania społeczeństwa obywatelskiego jest tworzenie warunków sprzyjających i umożliwiających jego rozwój. Należy zwrócić szczególną uwagę na takie czynniki jak zaufanie, zakorzenienie w systemie wartości i wartości ludzkich, a także tolerancja, współpraca i wzajemność. W oparciu o te czynniki możliwe jest budowanie kapitału społecznego, który w połączeniu z kapitałem finansowym, stanowi będzie podstawą dla rozwoju obszaru rewitalizacji.

W tym elementem prowadzącym do budowania wspólnoty społecznej będzie szeroko rozumiana edukacja obywatelska. Mieszkańcy obszaru rewitalizacji winni być obywatelami świadomymi swoich praw, odpowiednio przygotowanymi do realizacji życiowych pomysłów i planów. Nie chodzi tutaj wyłącznie o nabycie praktycznej wiedzy, lecz również wykształcenie proaktywnej i przedsiębiorczej postawy oraz umiejętności społecznych pozwalających działać w trudnych warunkach społeczno-gospodarczych. Niezwykle istotne w tym zakresie jest również rozwijanie krytycznego myślenia i umiejętności analitycznych.

Podstawowym warunkiem budowania tożsamości społecznej jest wzbudzenie przywiązania do nieznanych i potrzebie ochrony oraz pielęgnowania dziedzictwa i tradycji lokalnych. Wiadomo, że jest się odpowiedzialnym dziedzicem dóbr kultury, wzbudza emocjonalny stosunek do swojej miejscowości, rodzi poczucie wspólnoty i gotowość do podejmowania nowych inicjatyw na rzecz lokalnego rozwoju. Z tego też względu, w ramach wybranych kierunków działań przedmiotowego celu, lokalne dziedzictwo będzie ujmowane w szerokim aspekcie. Mowa tu zarówno o trudniejszym do opisanie i zlokalizowania dziedzictwie niematerialnym (np. obrzędy, rytuały, zwyczaje, stroje, muzyka, pieśni, tradycje życia siedleckiego), jak i materialnych składnikach dziedzictwa obszaru m.in.: obiektach zabytkowych. Dziedzictwo, którego warto potrafić określić, a także wypromować i stale udostępniać, staje się produktem. Stąd jednym z kierunków polityki rewitalizacji będzie kreowanie i promocja marki obszaru, za pomocą których przekazywane będą otoczeniu informacje uwypuklające atuty, atrakcje, osiągnięcia i zamierzenia. Wśród narzędzi prowadzących do kreowania marki będzie rozwój oferty kulturalnej, w tym wydarzeń kulturalno-rozrywkowych, w szczególności o znaczeniu ponadlokalnym z wykorzystaniem zrewitalizowanej infrastruktury. Marka stanie się ważnym czynnikiem rozwoju, pozwalającym tworzyć miejsca pracy i źródła dochodu dla mieszkańców, szczególnie w dziedzinie turystyki czy wytwarzania produktów regionalnych. Nadrzędnym celem będzie wykreowanie przewagi konkurencyjnej obszaru, w stosunku do innych miejscowości rekreacyjno-turystycznych w regionie. Całe otoczenie związane z marketingiem produktów regionalnych będzie pobudza rozwój lokalny i aktywizować gospodarczo teren.

problemów natury społecznej jest czciowo niskie
wpływ ma zarówno czynnik ludzki jak i infrastruktura
techniczna (np. oświetlenie, monitoring, itp.). Stąd jednym z obszarów interwencji będzie
włączenie mieszkańców we wspólny proces monitoringu obywatelskiego, polegający na
inicjowaniu przez mieszkańców działań w zakresie poprawy bezpieczeństwa. Komunikacja
pomiędzy władzami gminnymi, a mieszkańcami umożliwia poznanie potrzeb, a także da
szansę na reakcję i wprowadzenie realnych zmian w przestrzeni, które spotkają się z
akceptacją społeczną.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA CELU OPERACYJNEGO 1.5:

- wspieranie aktywności obywatelskiej na rzecz przeciwdziałania negatywnym zjawiskom społecznym
- inicjowanie współpracy z podmiotami lokalnymi w rozwiązywaniu problemów społecznych
- wspiera wszelkie formy aktywizacji środowisk i osób, w tym poprzez animację kultury i sportu, oraz pobudzanie do aktywnego uczestnictwa w życiu społecznym: aktywności kulturowych, ekologicznych, sportowych, edukacyjnych, prozdrowotnych i profilaktycznych
- przewodzi a biernie wobec lokalnych procedur demokratycznych
- zwiksza zakres spraw, w których decyzje zapadają przy czynnym udziale społeczności lokalnej
- wspiera samorządność mieszkańców
- rozwija edukację obywatelską
- popularyzuje i pielęgnowa dziedzictwo i tradycje lokalne
- rozwija to samo społeczeństwo
- zwikszy poziom bezpieczeństwa publicznego

CEL STRATEGICZNY 2. ODNOWA WIZERUNKU OBSZARU REWITALIZACJI

Przekształcenie i odnowa wizerunku obszaru rewitalizacji przy wykorzystaniu jej niezaprzeczalnych potencjałów, stanowi niezwykle istotny czynnik rozwoju nie tylko tego obszaru, lecz również całej gminy. Poza tym rzutuje na powodzenie pozostałych działań rewitalizacyjnych. Na zwiększenie szans urzeczywistnienia się dwóch równoległych celów strategicznych (spójności społecznej oraz ożywienia lokalnej przedsiębiorczości), wpłynie zmiana wizerunku i postrzegania obszaru przez zamieszkujących tam ludzi. Niezwykle istotne jest przejęcie wizerunku obszaru tkwiącego dotychczas w wizerunku lokalnej społeczności. Pozytywne zmiany zachodzące w obrębie rewitalizacji stworzą nową nadzieję i staną się motorem napędowym działań zamieszkujących tam ludzi. Przewycięcenie negatywnego wizerunku swego czasu pozwoli na przejęcie bierności i wyjście z marazmu. Wpłynie na wyzwolenie potencjału społeczności lokalnej.

tego wiod ce kierunki dziaja dotycz : tworzenia na
ajsc, które pozwol na postrzeganie go jako obszaru
aktywnego i kreatywnego, t tni tego yciem. Niezagospodarowane do tej pory przestrzenie
publiczne stan si miejscem atrakcyjnym do sp dziania wolnego czasu, aktywno ci
zarówno ruchowej, jaki i umyslowej. Poza tym dziajan ukierunkowane zostan na
o ywienie obszaru zamieszkania, który dla potrzeb procesu rewitalizacji, zostadzefiniowany
nie tylko jako miejsce zamieszkania (budynki mieszkalne), lecz równie jako strefa
powi zana z nim funkcjonalnie i decyduj ca o jako ci ycia na danym terenie (budynki, w
których umiejscowione s usugi publiczne). Bardzo wa na w tym zakresie jest poprawa
jako ci rodowiska i dbaõ ci o czysto powietrza, co ma ogromny wpływ nie tylko na jako
ycia mieszka ców, ale tak e na tworzenie pozytywnego wizerunku obszaru na szewn trz+
konkurencyjnej oferty turystyczno-rekreacyjnej. Poza tym niezwykle istotny jest rozwój
infrastruktury technicznej, której braki wpływaj na obni enie jako ci zamieszkiwana ludno ci
oraz jako ci rodowiska naturalnego. Realizacja przedsi wzi infrastrukturalnych jest
jedynie małym elementem. Przede wszystkim nale y wpływ na zmian wiadomo ci
mieszka ców oraz ich negatywnych przyzwyczaj . Niezwykle istotne w tej kwestii jest
zbudowanie wspólnej odpowiedzialno ci za obszar, w którym si yje.

✓ Cel operacyjny 2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla u ytkowników przestrzenie publiczne

Niezaprzeczalnie do budowania korzystnego wizerunku obszaru jako miejsca atrakcyjnego do ycia, przyczyni si dziajan zmierzaj ce do zagospodarowania zdegradowanych przestrzeni publicznych stanowiących tereny o szczególnym znaczeniu dla zaspokajania potrzeb mieszka ców i sprzyjających nawi zywaniam kontaktów spojeicznych. Mowa tutaj gównie o zaniedbanym i zdegradowanym terenie stadionu gminnego (wobec którego oczekiwania spojeicznie lokalnej s ogromne) oraz centralnej cz ci miejscowo ci Komarówka Podlaska, która ze wzgl du na warunki naturalne (w znacznej cz ci obszar obejmuj istniej ce bagna) w chwili obecnej nie jest u ytkowna w sposób efektywny (jedynie niewielki fragment zajmuj pola uprawne). Plany dotycz ce zagospodarowania nieu ytkowanej cz ci miejscowo ci si gaj lat 70-ych. Niestety, jak dot d (ze wzgl du na bardzo ograniczone mo liwo ci finansowe gminy i brak zainteresowania prywatnych inwestorów) nie udaõ si ich zrealizowa . Niezadowolaj cy jest równie stan techniczny placu zabaw przy Szkole Podstawowej im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego w Komarówce Podlaskiej (ul. I Armii WP 7). W chwili obecnej urz dzenia tam zamontowane s stare i mocno wyeksploatowane wieloletnim u ytkowaniem.

Uporz dkowe tereny publiczne stan si przestrzeni najbardziej sprzyjaj c sp dzaniu wolnego czasu w obszarze rewitalizacji. Inwestycje, w efekcie których dotychczas zaniedbane obszary uzyskuj now jako , pobudzaj lokaln spojeicznie do aktywnego korzystania

z otaczaj cego terenu. Kreatywna odnowa oraz aktywizacja przestrzeni publicznych buduje atrakcyjn tkank st tni c yciem+. Spojeiczne oczekiwanie dotyczy tworzenia terenów jatwo dost pnych i bezpiecznych miejsc spotka , umo liwiaj cych wypoczynek, rozwój i

przestrze publiczna byÅa atrakcyjna musi zaspokaja dostarczanie ró norodnych usÅug oraz wra e estetycznych, wysoki standard, brak barier, ró norodne wyposa enie i mnogo wydarze /impres. Poza tym wysoka ranga przestrzeni publicznych mo e wynika nie tylko z obecno ci atrakcyjnych obiektów przyci gaj cych u ytkowników, lecz równie mnogo ci oferowanych usÅug. Bogaty, zró nicowany wachlarz usÅug, zarówno pod wzgl dem bran y, jak i pory ich udostępnienia sprzyja wi kszej frekwencji.

Nie bez znaczenia pozostaje równie rosn ca rola przestrzeni publicznych w procesie rewitalizacji spoÅecznej. Ciekawie zaprojektowana przestrze jest sposobem na przestawienie mieszkac com obszarów zdegradowanych alternatywy dla otaczaj cej ich na co dzie szaro ci. Wpÿwa równie na niwelowanie stresu zwi zanego z przebywaniem niezorganizowanym i zaniedbanym otoczeniu. Niwelowanie przestrzennych czynników, które negatywnie wpÿwaj na u ytkownika, stanowi sposób na przywrócenie przebywaj cej w niej ludziom poczucia bezpiecze stwa i swego rodzaju kontroli nad otoczeniem. Je eli jednocze nie nowa przestrze publiczna wnosi ró nego rodzaju atrakcje stanowi to dodatkowy bodziec wpÿwaj cy na standard ycia okolicznych mieszkaców, prowokuj cych ich do aktywnego sp dziania wolnego czasu. Prowokuje ró nego rodzaju interakcje mi dzyludzkie, zach ca do przebywaniu w otoczeniu innych ludzi, niweluje dystans, stymuluje intelektualnie, bawi lub prowokuje do dziaÅania. Wielofunkcyjny i stymuluj cy charakter odnawianych przestrzeni publicznych ma bez w tpienia istotny wpÿw na proces szeroko poj tej rewitalizacji spoÅecznej. Głównym zaÅo eniem tego rodzaju przedsi wzi jest nadzieja, e z czasem przyczyni si one do wprowadzania pozytywnych zmian w jako ci ycia mieszkaców zaniedbanych terenów. Estetyczna przestrze publiczna wpÿwa równie zasadniczo na stopie uto samiania si mieszkaców z miejscem, w którym yj , przy czym im wi kszy jest stopie akceptacji wÅasnego otoczenia, tym sÅabn tendencje do niszczenia go i wandalizmu.

Nie wolno równie zapomina , e przestrze publiczna powinna by przyjazna dla wszystkich, czyli dost pna dla ka dego i bez wzgl du na jego sprawno ruchow lub poznawcz . B dzie wtedy w stanie zapewni peñ integracj spoÅecznej u ytkowników; stanie si miejscem zacie nienia wi zi mi dzyludzkich i rozwoju spoÅeczne stwa obywatelskiego. Zwa ywszy na tendencje (zwi kszaj ca si liczba osób starszych oraz niepeñnosprawnych prawnie lub biologicznie), niezwykle istotne jest przygotowanie si do zaspokojenia potrzeb nie tylko obecnych, ale i przyszÅych mieszkaców, którzy mog mie ograniczenia w mobilno ci.

KIERUNKI DZIAÅA DLA CELU OPERACYJNEGO 2.1:

- zagospodarowa zaniedbane i zdegradowane przestrzenie publiczne
- przywróci przestrzeniom publicznym funkcjonalno i warto u ytkow
- stworzy miejsce b d ce Åwizytówk Ę obszaru rewitalizacji
- zapewni dost pno nowych przestrzeni i usÅug publicznych (spoÅecznych)

✓ Cel operacyjny 2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych

Kolejny z celów operacyjnych zakłada doskonalenie jako ci istniejących i rozwój nowych usług publicznych, jako podstawy polepszenia jako ci życia na obszarze rewitalizacji. Przedmiotowy obszar tematyczny koncentrować się będzie na tworzeniu nowej i wyszej jako ci usług oferowanych publicznie (bez względu na podmiot je świadczący) dostępnych dla różnych grup mieszkańców. Zakłada się zwiększenie dostępu do wysokiej jako ci usług zdrowotnych (poprzez realizację efektywnej polityki zdrowotnej nie tylko w zakresie mieszkańców obszaru rewitalizacji, lecz całej gminy; podniesienie poziomu wiedzy społeczno lokalnej z zakresu zdrowia i jego ochrony oraz wzmocnienie postaw dbających o własny dobrostan psychiczny). Kolejny z głównych aspiracji niniejszego celu jest zapewnienie zrównowagowanej, dobrej jakości oraz uwzględniającej potrzeby mieszkańców oferty edukacyjnej, kształtującej wiedzę, umiejętności i uczucie się społeczeństwo. Wysoka jako ci oferowanych usług edukacyjnych nie pozostaje bez znaczenia zarówno dla możliwości rozwoju poszczególnych jednostek, jak i potencjału (w tym gospodarczego) całego obszaru. Cel zakłada stworzenie (za pomocą realizacji programów kształcenia, zrównowagowanej oferty edukacyjnej oraz dostępnej nowej bazy/infrastruktury) wysokiej jako ci oferty kształcenia przygotowującej do aktywności zawodowej i utrzymania się na rynku pracy. Ponadto prowadzona będzie interwencja odnosząca się do budowania postaw uczenia się przez całe życie w rodzinie mieszkańców. Domeną niniejszego celu będzie również zwiększanie jako ci istniejących oraz rozwój różnego rodzaju usług świadczonych na rzecz osób z grup marginalizowanych, w tym usług rehabilitacyjnych, opiekuńczo-wychowawczych, itd. Następnym z elementów będzie stwarzanie warunków do pełnego dostępu do usług kulturalnych świadczonych zarówno przez instytucje samorządowe, jak i inne podmioty (publiczne i prywatne). Mając na względzie różnorodność ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji, oferta winna być dostosowana do potrzeb różnych grup, także ze względu na różny wiek.

Niniejszy cel zakłada poprawę jako ci warunków zamieszkiwania na obszarze rewitalizacji. Otwieranie obszaru zamieszkania rozumiane jest przez pryzmat podniesienia standardu życia mieszkańców (m.in. na skutek zniwelowania zdiagnozowanych problemów sfery technicznej czy środowiskowej). Zgodnie z zasadami uniwersalnego projektowania konieczna jest unifikacja obiektów publicznych i ich dostępność dla osób niepełnosprawnych, poprzez likwidowanie barier architektonicznych. Istniejące rozwiązania architektoniczno-urbanistyczne projektowane będą pod kątem zdrowej społeczności, co najczęściej przejawia się w ilości schodów, różnic poziomów w terenie, braku podjazdów, pochylni, wind itp.

Szeroko rozumiana dostępność (accessibility) jest współcześnie jednym z kluczowych pojęć w tworzeniu spójnego, a jednocześnie nie otwartego społeczeństwa. Funkcjonalność oraz dostępność budynków i obiektów użyteczności publicznej wiąże się z oczywistą poprawą życia mieszkańców, w tym osób z niepełnosprawnościami. Poprzez ułatwiony dostęp do usług można stworzyć ludności warunki do realnego udziału w życiu społecznym.

Wzrost gospodarczy oraz rozwój społeczny wymagają nowoczesnej, dobrze funkcjonującej infrastruktury technicznej, stanowiącej wyzwanie stojącym przed obszarem rewitalizacji w perspektywie do 2023 r. jest stażenie do poprawy jej jakości i dostępu. Zasadniczym celem jest więc stworzenie warunków optymalnego dostępu do wysokiej jakości usług komunalnych, które mają dawać poczucie bezpieczeństwa i funkcjonowania w przyjaznym środowisku.

Dostęp do podstawowej infrastruktury technicznej jest dziś wyznacznikiem standardu życia. Poprawie zamieszkiwania na obszarze rewitalizacji oraz wzrostowi jego atrakcyjności osadniczej sprzyjałoby podnoszenie standardu technicznego budynków zarówno mieszkalnych jak i użyteczności publicznej, w tym termomodernizacja i podnoszenie ogólnej efektywności energetycznej, w szczególności dzięki likwidacji indywidualnych palenisk, poprawie izolacyjności termicznej budynków i instalowaniu różnorodnej energii odnawialnej. Biorąc pod uwagę fakt, że prace polegające na ingerencji w budynki (m.in. termomodernizacja) mogą wiązać się z powstawaniem konkretnych strat przyrodniczych, np. w populacjach gatunków bytujących w szczelinach i otworach wentylacyjnych oraz ze względu na prawdopodobieństwo zasiedlania budynków przez ptaki (np. jęzarki, oknówki) w miarę potrzeby wskazane wdrożenie odpowiednich rozwiązań chroniących (np. przeprowadzenie audytu ornitologicznego, prowadzenie prac poza sezonem lęgowym, wykonanie zastępczych miejsc lęgowych itp.).

W tym kierunku działania powinna być również realizacja inwestycji, wynikających z opracowanego w 2015 roku Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Przyczyni się to także do znacznej oszczędności energii skutkującej redukcją emisji zanieczyszczeń powietrza (efekt ekologiczny) oraz zmniejszeniem kosztów utrzymania tych budynków (efekt ekonomiczny). Ochrona środowiska przyrodniczego będzie wyrażała się także w formie podejmowania konkretnych inicjatyw, a także promowania postaw ekologicznych i zwiększania świadomości miejscowej społeczności w tym zakresie. Niezbędne jest także podjęcie interwencji w zakresie unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych dla zdrowia ludności (azbestu).

W tym kierunku działania powinna być również realizacja inwestycji, wynikających z opracowanego w 2015 roku Planu Gospodarki Niskoemisyjnej. Przyczyni się to także do znacznej oszczędności energii skutkującej redukcją emisji zanieczyszczeń powietrza (efekt ekologiczny) oraz zmniejszeniem kosztów utrzymania tych budynków (efekt ekonomiczny). Ochrona środowiska przyrodniczego będzie wyrażała się także w formie podejmowania konkretnych inicjatyw, a także promowania postaw ekologicznych i zwiększania świadomości miejscowej społeczności w tym zakresie. Niezbędne jest także podjęcie interwencji w zakresie unieszkodliwiania odpadów niebezpiecznych dla zdrowia ludności (azbestu).

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA CELU OPERACYJNEGO 2.2:

- modernizować istniejącą i rozwijać infrastrukturę techniczną
- realizować przedsięwzięcia na rzecz zwiększania dostępu mieszkańców do instalacji odnawialnych źródeł energii
- realizować przedsięwzięcia wpływające na poprawę jakości środowiska naturalnego na

iska naturalnego zachowania i przyzwyczajenia

mieszka ców

- realizowa przedsi wzi cia ze szczególnym uwzgl dnieniem zasady zrównowa onego rozwoju
- kształtowa wiadomo ekologiczn nowych pokole mieszka ców obszaru rewitalizacji
- modernizowa istniej c i rozwija infrastruktur u yteczno ci publicznej
- zagwarantowa dost pno infrastruktury publicznej
- zwi ksza ofert i dostosowywa na bie co wachlarz usług publicznych oferowanych mieszka com, w tym w szczególno ci społecznych, zdrowotnych, edukacyjnych i kulturalnych
- podnie satysfakcj z jako ci usług publicznych
- rozwija i dostosowywa ofert sp dzania wolnego czasu do potrzeb ró nych grup mieszka ców

CEL STRATEGICZNY 2. ODNOWI LOKALN PRZEDSI BIORCZO

Przedsi biorczo to jeden z najwa niejszych czynników w realny sposób wpÿwaj cych na spoÿeczno ci . jest generatorem wzrostu gospodarczego, elementem wzmacniaj cym spójno spoÿeczni i zapobiegaj cym zjawisku wykluczenia spoÿecznego. Szerokie uj cie zagadnienia przedsi biorczo ci nakazuje rozmie je dwutorowo. Po pierwsze jako zbiór pewnych cech osobowo ci, maj cych decyduj cy wpÿw na funkcjonowanie na rynku pracy, ale tak e poza obszarem biznesu (w powszechnym rozumieniu Ÿbycie przedsi biorczym+) oraz jako psychologiczn gotowo do zaÿo enia wÿasnej firmy i pracy na wÿasny rachunek (Ÿbycie przedsi biorc +).

Obrane w ramach trzeciego celu strategicznego kierunki dziaÿania skupiaj si wokół wspierania synergii mi dzy przedsi biorcami, wspierania lokalnej przedsi biorczo ci, w tym drobnego handlu i usług, sektora kreatywnego, tradycyjnych rzemiosÿ a tak e rozwijania postawy Ÿbycia przedsi biorczym+.

Cel operacyjny 3.1 Przeciwdziaã bezrobociu mieszka ców gminy

Aktywne przeciwdziaã bezrobociu stanowi odpowied na problemy oraz potrzeby zidentyfikowane na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Kierunki dziaÿa okre lone w niniejszym LPR b d skierowane na skuteczne planowanie docelowych cie ek ograniczaj cych bezrobocie oraz ubóstwo, a w efekcie wykluczenie spoÿeczne. Przedmiotowe zjawiska pomimo identyfikowania ich jako problem, mog by ujmowane równie

w kategoriach skutku (np. bierno ci spoÿecznej, zawodowej, zdrowotnej itp.). Prowadzenie wsparcia w obszarze polityki spoÿecznej nakierowane b dzie na przechodzenie od systemu opieku czego do modelu opartego na zasadzie pomocniczo ci m.in. poprzez zawierane kontrakty socjalne. Wÿa ciwy charakter pomocy i integracji spoÿecznej przyczyni si do kształtowania postawy aktywno ci i unikaniu negatywnych skutków uzale niania si

społecznych. Przeprowadzone usługi aktywnej kompetencji życiowych oraz pozyskiwania umiejętności społecznych, umożliwiły docelowo powrót do życia społecznego.

Kierunki działań skoncentrowane wokół powyższego celu wychodzą naprzeciw również zidentyfikowanym problemom w zakresie niewystarczającej aktywności zawodowej mieszkańców obszaru. Ze względu na to, że niski poziom wykształcenia oraz niedopasowanie posiadanych kwalifikacji do wymagań pracodawców stanowi istotną barierę w poszukiwaniu zatrudnienia, konieczne jest również wdrożenie w środowisku mieszkańców nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz również całej gminy, idei koncepcji uczenia się przez całe życie (Life - Long Learning). Kształcenie ustawiczne jest warunkiem rozwoju jednostki, niezbędnym do zapewnienia integracji społecznej i wyrównywania szans życiowych, a także zmniejszania problemu marginalizacji.

Szczególnie istotne jest szerokie wykorzystanie wachlarza instrumentów oferowanych przez służby zatrudnienia w ramach „Ustawy o promocji zatrudnienia i instrumentach rynku pracy”, ze szczególnym ukierunkowaniem na wspieranie bezrobotnych zagrożonych w największym stopniu oddaleniem od rynku pracy lub niegotowych do podjęcia zatrudnienia, jak również wspieranie realizacji działań doradczych i szkoleniowych koordynowanych przez organizacje pozarządowe i partnerów rynku pracy. Dotyczy to w szczególności przedsięwzięć z zakresu aktywizacji zawodowej osób bezrobotnych pozostających w szczególnie trudnej sytuacji na rynku pracy tj. m.in.: kobiet wracających na rynek pracy po urlopie macierzyństwa, osób w wieku 50+, osób niepełnosprawnych, długotrwale bezrobotnych, obejmujących naukę obsługi komputera, języków obcych itp.

Skoordynowane działania ukierunkowane na aktywizację zawodową mieszkańców obszaru będą sprzyjały zatrzymaniu negatywnych trendów, związanych z zarobkowym odpływem migracyjnym zwłaszcza młodych osób, negatywnie wpływającym na perspektywy rozwojowe regionu. Wyposażeni w odpowiednie umiejętności i kwalifikacje, dopasowane do potrzeb lokalnego rynku pracy, mieszkańcy obszaru będą mogli znaleźć zatrudnienie, które umożliwi im dochód, realizację aspiracji zawodowych, a także pozostanie w miejscu zamieszkania.

Mając na względzie działalność przedsiębiorców na terenie obszaru rewitalizacji, jak również całego miasta ma bezpośredni wpływ na jego kondycję, konieczne jest zwrócenie szczególnej uwagi na prowadzone inicjatywy wobec przedsiębiorców i inwestorów. Odpowiedzią na rosnące potrzeby wymiany doświadczeńmi z przedsiębiorcami musi być powstawanie miejsc doradczych i wspierających ich działalność. Nawiązanie współpracymi z przedsiębiorcami na gruncie lokalnym oraz merytoryczne fachowe wsparcie doradcze umożliwi poszerzenie branżowej wiedzy, a jednocześnie będzie stanowiło inspirację i wsparcie dla rozwoju. Wzmocnienie jakości nowoczesnych kadr poprzez nieustanne podnoszenie kwalifikacji (promocja oraz upowszechnianie możliwości finansowania rozwoju zasobów ludzkich i rozwoju kompetencji w organizacjach) przełoży się na zwiększenie efektywności transferu wiedzy do praktyki, tak niezbędnego dla podnoszenia wydajności pracy.

ze w obszarze rewitalizacji to mikro przedsiębiorcy .
i firmy mocno zakorzenione w swoim regionie, które
tworzą miejsca pracy również w gospodarczo mniej atrakcyjnych miejscach. Poza tym tego
rodzaju podmioty cechuje wysoki stopień społecznej odpowiedzialności. Stąd istotnym
kierunkiem działania będzie budowanie etosu przedsiębiorczości rodzinnej oraz pozytywnego
wizerunku tych firm w środowisku społecznym.

Intensyfikacja działań mających na celu kompleksowe wzmocnienie kondycji lokalnych
przedsiębiorstw, a tym samym lokalnych zasobów pracy, będzie sprzyjała odwróceniu
niekorzystnych trendów, związanych z emigracją zarobkowców mieszkańców obszaru,
zwłaszcza ludzi młodych z wyższym wykształceniem, która negatywnie wpływa na
perspektywy rozwojowe obszaru.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA CELU OPERACYJNEGO 3.1:

- wzmocnianie potencjału kompetencyjnego osób bezrobotnych
- tworzenie nowych miejsc pracy w sektorze usług społecznych
- organizowanie robót publicznych i prac interwencyjnych na obszarze rewitalizacji
- współpraca z lokalnymi podmiotami gospodarki w zakresie podjęcia działań w celu zatrudnienia osób bezrobotnych
- realizacja zawierane kontrakty socjalne, których celem będzie przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, a także wzmocnianie aktywności i samodzielności życiowej, zawodowej osób i rodzin
- tworzenie warunków do skutecznej aktywizacji zawodowej poprzez wspieranie bezrobotnych i poszukiwaczy pracy
- wspieranie aktywizacji zawodowej mieszkańców poprzez podnoszenie kwalifikacji zawodowych i zdolności do podjęcia pracy w różnorodnych warunkach obszaru rewitalizacji
- promowanie kształcenia ustawicznego jako metody niwelowania niedopasowania kształcenia do wymagań rynku pracy
- wspieranie organizacji i realizacji szkoleń mających na celu podnoszenie kwalifikacji i kompetencji grup defaworyzowanych (m.in. osób powyżej 50 r.ż., niepełnosprawnych, młodych osób niepracujących i nieuczących się), w szczególności w zakresie nowoczesnych technologii oraz kompetencji językowych
- promocja oraz upowszechnianie możliwości finansowania rozwoju zasobów ludzkich i rozwoju kompetencji w organizacjach
- prowadzenie aktywnych polityk przestrzennych wspierających rozwój przedsiębiorczości indywidualnej

✓ Cel operacyjny 3.2 Rozwija postaw przedsiębiorczości

Wierzenia rozwoju przedsięwzięcia na obszarze
zakresu kształtowania postaw przedsięwzięcia.
Postawy te, rozumiane jako indywidualna skłonność jednostek do podejmowania nowych
działań oraz aktywna postawa wobec rzeczywistości, przejawiają się w dążeniu do rozwijania
aktywności gospodarczej, społecznej, kulturowej czy politycznej. Ich kształtowanie powinno
się rozpocząć od najniższych szczebli edukacji instytucjonalnej. Wszelkie podjęte inicjatywy
w tym zakresie powinny być kontynuowane i rozwijane na szeroką skalę. Dodatkowo
powinny mieć charakter innowacyjny, wykraczający poza standardowe działania w edukacji
szkolnej. Uzupełnieniem warsztatów przedsięwzięcia dla uczniów oprócz programu
edukacji ekonomicznej powinny być różnorodne formy preorientacji zawodowej, które wzbogacą
wiedzę na temat lokalnego rynku pracy, umożliwią rozwój i świadome planowanie kariery
kształcenia oraz nauczą sposobów aktywnego poszukiwania zatrudnienia. Samostawność,
aktywność i gotowość do podejmowania skalkulowanego ryzyka jest istotna również wśród
dorosłych mieszkańców obszaru. Konieczne jest zatem wsparcie wszelkich inicjatyw w
zakresie wdrażania programów aktywizacji i edukacji dorosłych, nastawionych na
wzbudzanie i utrwalanie tych postaw. Zdynamizowanie działań dotyczących wspierania
przedsięwzięcia powinno odbywać się również poprzez promocję dostępnych
instrumentów w ramach środków unijnych m.in. wsparcie oraz rozwój samozatrudnienia.
Istotnym elementem uzupełniającym powyższe kierunki działań będzie popularyzacja
elastycznych form zatrudnienia, które umożliwią mieszkańcom uzyskanie pracy z nauką,
a także łączenia zawodowego z wychowywaniem dzieci, czy opieką nad starszymi członkami
rodzin.

KIERUNKI DZIAŁAŃ DLA CELU OPERACYJNEGO 3.2:

- inicjowanie działań mających na celu edukację ekonomiczną mieszkańców oraz wzrost wiedzy na temat przedsięwzięcia
- podejmowanie innowacyjnych inicjatyw z zakresu edukacji przedsięwzięcia w szkołach
- kontynuowanie współpracy z instytucjami oraz partnerami rynku pracy w zakresie promocji programów nastawionych na zwiększenie samozatrudnienia mieszkańców
- wspieranie osób zamierzających rozpocząć prowadzenie działalności gospodarczej - realizacja szkoleń i doradztwa indywidualnego oraz grupowego umożliwiających uzyskanie wiedzy i umiejętności niezbędnych do podjęcia i prowadzenia działalności gospodarczej
- promowanie przedsięwzięcia opartej o zasoby i produkty lokalne

Przy formułowaniu celów LPR wzięto również pod uwagę zalecenia zawarte w **Zasadach delimitacji obszarów rewitalizacji i definiowania programów rewitalizacji na terenach wiejskich województwa lubelskiego**, zgodnie z którymi co najmniej połowa celów Lokalnego Programu Rewitalizacji wynika z celów Strategii Rozwoju Problemów Społecznych i służy ich realizacji. Poniższy schemat prezentuje się wspólnie na celów zdefiniowanych w obu powyższych dokumentach.

WYKONAWCZE

- 1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności
- 1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności wychowującym się w rodzinach zaniedbujących obowiązki wychowawcze
- 1.3 Przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie
- 1.4 Zagwarantować dostęp do usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych i wspomagających osoby starsze
- 1.5 Promować inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
- 2.1 Zorganizować atrakcyjne dla użytkowników przestrzenie publiczne
- 2.2 Poprawić stan infrastruktury i usług publicznych
- 3.1 Przeciwdziałanie bezrobociu mieszkańców gminy
- 3.2 Rozwijanie postaw przedsiębiorczości

CELE STRATEGII ROZWIĄZYWANIA PROBLEMÓW SPOŁECZNYCH

- 1. Poprawa bezpieczeństwa socjalnego mieszkańców nie posiadających dochodów własnych, lub posiadających dochody nie wystarczające na zaspokojenie podstawowych potrzeb życiowych
- 2. Przeciwdziałanie bezrobociu mieszkańców gminy
- 3. Zapewnienie wsparcia w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności
- 4. Zapewnienie wsparcia dzieciom i młodzieży wychowującym się w rodzinach zaniedbujących obowiązki wychowawcze
- 5. Przeciwdziałanie przemocy w rodzinie
- 6. Przeciwdziałanie uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii
- 7. Zagwarantowanie dostępu do usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych i wspomagających osoby w wieku starszym
- 8. Rozwój form wsparcia dla osób z niepełnosprawnością
- 9. Promowanie inicjatyw obywatelskich i aktywności społecznej w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych

Źródło: Opracowanie własne

Obowiązkowym elementem Programu Rewitalizacji jest **opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych**, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcyjnym lub technicznym, w tym **lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych** i **charakterystyka pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych**.

W świetle wytycznych, lista planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych powinna mieć formę opisów zawierających w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia:

- nazwa,
- wskazanie podmiotów je realizujących,
- zakres realizowanych zadań,
- lokalizację (miejsce przeprowadzenia danego projektu),
- szacowaną wartość,
- prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji.

Spora z nich umieszczonych w ramach niniejszego LPR przedsięwzięć będzie realizowane przez podmioty publiczne (tj. gminę Komarówka Podlaska oraz gminne jednostki organizacyjne). Jednocześnie należy zaznaczyć, że podstawowym ich zadaniem jest doprowadzenie do wygenerowania, zgodnych z celami Programu, aktywności mieszkańców, nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz również całej gminy. Osiągnięcie tego efektu wiążą się z gotowością gminy Komarówka Podlaska do aktualizacji niniejszego Programu zgodnie z ujawnionymi z czasem priorytetami mieszkańców.

3.2.1 LISTA PLANOWANYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne, które zostaną uwzględnione w ramach niniejszego Programu Rewitalizacji stanowi wyraz oddolnej aktywności podmiotów publicznych, prywatnych oraz społecznych, które formułując własne propozycje działania chcą przyczynić się do rewitalizacji na obszarach kumulacji negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzennie funkcjonalnych, technicznych oraz negatywnego oddziaływania na środowisko naturalne.

W trakcie prac nad przedmiotowym Programem Rewitalizacji wskazano szereg przedsięwzięć oferujących kompleksowe rozwiązanie zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji. Identyfikacja projektów została przeprowadzona w ramach otwartego naboru przedsięwzięć

(w postaci tzw. fiszek), który odbył się w dniach 20-24.04.2017. Poza tym przedsięwzięcia wpłynęły w ramach wewnętrznego zgłaszania propozycji w trakcie prowadzonych konsultacji społecznych, a także innych spotkań, na których poruszono problem rewitalizacji np. zebrania sołeckie, komisje i posiedzenia radnych gminy.

Charakter kluczowy dla osi gni cia zał onych celów które zostają umieszczone na li cie podstawowych przedsi wzi rewitalizacyjnych dokonano w oparciu o opinie mieszka ców (mieszka cy dokonali hierarchizacji najwa niejszych projektów podczas konsultacji, które odbyły si drog elektroniczn w dniach 25-27.04.2017 r. za po rednictwem strony internetowej Urz du Gminy w Komarówce Podlaskiej - główna strona i zakładka: Program Rewitalizacji) oraz ocen formaln i merytoryczn projektów, bazuj c na obiektywnych kryteriach strategicznych, przeprowadzon przez zespołypracuj cy nad Programem.

Podczas oceny przedsi wzi rewitalizacyjnych wzi to pod uwag przede wszystkim nast puj ce kryteria:

1. **Zakres informacji na temat przedsi wzi cia** - kompletno fiszki przedsi wzi cia.
2. **Spójno terytorialn** - działania prowadzone w ramach przedsi wzi cia b d na obszarze rewitalizacji i b d skierowane dla mieszka ców obszaru rewitalizacji.
3. **Kompleksowo** - kompleksowo oddziaływania przedsi wzi cia na sfer społecz n oraz przynajmniej na jedn z nast puj cych sfer: gospodarcz , rodowiskow , techniczn , przestrzenno-funkcjonaln ; preferowane były projekty oddziałuj ce na najwi ksz liczb sfer.
4. **Zasadno realizacji** - przedsi wzi cie bezpo rednio wpýwa na niwelowanie problemów zdiagnozowanych na obszarze rewitalizacji.
5. **Komplementarno** . przedsi wzi cie spejnia kryteria komplementarno ci przestrzennej, problemowej, proceduralno-instytucjonalnej, mi dzyokresowej, ródey finansowania.
6. **Spójno strategiczna** . zał one w przedsi wzi ciu działã s spójne ze zdiagnozowanymi celami i kierunkami działã uj tymi w Programie Rewitalizacji.
7. **Wpýw na osi gniecie zał onych celów strategicznych** . okre lone w przedsi wzi ciu wska niki wpýwaj na osi gni cie celu strategicznego.

Poni ej przedstawiono list przedsi wzi zgłoszonych w otwartej procedurze naboru kart przedsi wzi do Programu Rewitalizacji. Zadania . poprzez stron internetow gminy . zgłaszane były w ostatniej fazie prac nad Programem Rewitalizacji.

Ze zgłoszonych przedsięwzięć wybrano te, które mają największą potencjalną dokonywania oczekiwanych zmian na obszarze rewitalizacji i obszarze zdegradowanym (umieszczono je na liście przedsięwzięć podstawowych), zaś pozostałe znalazły się w charakterystyce pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Co ważne, kryterium umieszczenia zadania zarówno na liście podstawowej, jak i dodatkowej, było rozwiązanie zdefiniowanych problemów społecznych, gospodarczych, przestrzennie-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych.

Numer porządkowy, którego przedsięwzięcie składa się z dwóch elementów. Pierwszy to cyfra porządkowa nadana w projekcie Programu Rewitalizacji. Nadany numer ma charakter stały, co oznacza, że w sytuacji, gdy w wyniku konsultacji społecznych nastąpiła zmiana w numeracji, związane z zmianą listy czy kumulacją przedsięwzięć (powodującą wycofanie projektu) miejsce po przedsięwzięciu pozostaje niezagospodarowane. W takiej sytuacji przedsięwzięciu nadaje się nową pierwszą wolną cyfrę porządkową. Druga cyfra numeru porządkowego oznacza listę, na której znajduje się przedsięwzięcie. Listę podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oznaczono **liczbą 1**, natomiast pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych **liczbą 2**.

wzi rewitalizacyjnych

Nazwa przedsi wzi cia		Wnioskodawca/Realizator/Partner		
Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej		Gmina Komarówka Podlaska/ Gmina Komarówka Podlaska		
Powi zanie z celami LPR	Powizanie bezpo rednie	Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powizanie po rednie	✓	✓	✓
				✓
Odzia ywanie przedsi wzi cia	Sfera spo eczna	Sfera gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna
	✓			✓
Lokalizacja przedsi wzi cia	Adres		Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji . ul. Lubelska		Obszar rewitalizacji	✓
			Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna warto przedsi wzi cia	Termin realizacji	ród Ź finansowania	
	1 200 000,00	2018-2019	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Dzia ywanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska	
Opis problemu	<p>Tereny stadionu sportowego w Komarówce Podlaskiej wpisane s w wiadomo mieszka ców jako wa ne miejsce na mapie sportowo-rekreacyjno-kulturalnej nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz równie ca y gminy. W trakcie prowadzonych konsultacji spo ycznych mieszka cy wielokrotnie wskazywali na tereny stadionu, które to powinny zosta obj te dzia ywaniami rewitalizacji w celu przywrócenia zdegradowanemu obszarów funkcji u ytkowej.</p> <p>Stadion ma naturaln nawierzchni trawiast , której stan techniczny jest z y i nie w pe ni nadaje si do realizacji funkcji sportowej (nierówna powierzchnia mog ca zagra a zdrowiu korzystaj cych z niej u ytkowników . ro nego rodzaju kontuzje; stare, zu yte bramki pi karskie). Poza tym nie ma on trybun (miejsc siedz cych) w zwi zku z tym kibice uczestnicz cy w imprezach sportowych zmuszeni s ogl da je na stoj co. Stanowi to du e utrudnienie - st d znaczna cz e mieszka ców nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz ca y gminy, rezygnuje z uczestnictwa w organizowanych wydarzeniach.</p> <p>Naley jednocze nie podkre li , e stadion jest jedn z najwa niejszych przestrzeni publicznych dla ca y gminy. tutaj odbywaj si najwa niejsze imprezy skupiaj ce lokaln spo yczno . np. Do ynki Gminne, Dni S kacza. Infrastruktura ta wykorzystywana jest równie do organizowania cyklicznych imprez o zasi gu ogólnokrajowym . Motopiknik, który jest jedynym takim wydarzeniem na skal</p>			

...a i rokrocznie przyciąga rzesz uczestników z całego kraju. Jednocześnie należy podkreślić, że jest to miejsce niebezpiecznego przebywania tam ludności. Brak jest oświetlenia terenu oraz stare, prowizoryczne ogrodzenie. W związku z realizacją imprez zarówno sportowych, jak i pozostałych (kulturalnych, turystycznych) wiąże się z dużym ryzykiem. Jest to również

przestrzeń, która sprzyja występowaniu zachowań dewiacyjnych (okolnicza między innymi z uwagi na brak alternatywnej rozrywki spędzania wolnego czasu, urządzanie spotkań, podczas których pije się alkohol w przestrzeni publicznej).

Wśród problemów obszaru rewitalizacji (oraz całej gminy) znajduje się deficyt dobrze wyposażonych obiektów sportowych umożliwiających przeżywanie negatywnych przyzwyczajonych i złych nawyków dzieci i młodzieży oraz osób dorosłych (brak aktywności ruchowej, spędzanie czasu wolnego przed telewizorem czy komputerem) będących przyczynami różnego rodzaju schorzeń. Dotyczy to nadwagi, chorób układu ruchu, wad postawy, jak również chorób układu krążenia. Przedmiotowy deficyt powoduje kolejne problemy. Niewystarczająca oferta w zakresie aktywnych form sportu oraz mogących służyć +duchu zdrowego i sportowego stylu życia. Niewystarczająca jest również wyposażenie obszaru rewitalizacji w infrastrukturę rekreacyjną oraz pozwalającą na aktywne spędzanie wolnego czasu i integrację, zarówno społeczną, jak i międzypokoleniową.

W trakcie konsultacji społecznych mieszkańcy wskazywali, że brakuje im miejsca, wokół którego mogłaby być budowana struktura nowej organizacji sportowej. Gminnego Klubu Piłki Nożnej. Jednocześnie społeczne oczekiwanie w zakresie powołania do życia nowej organizacji społecznej jest bardzo duże. W chwili obecnej na obszarze rewitalizacji funkcjonuje Gminny Ludowy Klub Sportowo-Turystyczny „HUSAR”. Prowadzi on różnego rodzaju działalność skupioną głównie wokół strzelectwa. Mieszkańcy oczekują natomiast stworzenia organizacji popularyzującej idee oraz prowadzącej działalność w zakresie przede wszystkim piłki nożnej (tak jak ma to miejsce w ościennych gminach).

Cel przedsięwzięcia

Celem przedsięwzięcia jest kompleksowa rewitalizacja zaniedbanych terenów publicznych oraz poprawa infrastruktury sportowo-rekreacyjnej i kultury w oparciu o istniejący stadion gminy znajdujący się w Komarówce Podlaskiej. W efekcie realizacji projektu zdegradowanemu stadionowi zostaną przywrócone funkcje użytkowe. Ważne jest także zgromadzenie w jednym obiekcie szeregu funkcji związanych z kulturą, sportem i rekreacją. Stadion będzie stanowił nie tylko centrum życia sportowego i rekreacyjnego (udostępnienie miejsca spotkań mieszkańców, poprawa kondycji, zdrowia, aktywności ruchowej mieszkańców, promocja zdrowego stylu życia), ale również życia kulturalnego (możliwość organizacji imprez plenerowych integrujących społeczność obszaru rewitalizacji i wpływających na zacieśnianie się więzi społecznych). Ostateczny kształt i zakres projektu zostały ustalone podczas konsultacji społecznych (spotkanie informacyjno-warsztatowe w dniu 19 kwietnia 2017 r.) z mieszkańcami w zakresie oczekiwanych i poświadczonych funkcji obiektu. Wśród najczęściej pojawiających się oczekiwań społeczność obszaru rewitalizacji pojawiają się: dostosowanie funkcji obiektu w taki sposób, aby możliwe było prowadzenie w nim m.in.: zajęć dla rodziców z dziećmi (integrujących pokolenia), cyklicznych spotkań społeczność lokalnej, festynów rodzinnych, stworzenie nowej organizacji sportowej na bazie powstałej infrastruktury, organizacja zawodów sportowych, zajęć sprawnościowych m.in. dla strażaków, (szkolenia bojowe i teoretyczne, zawody strażackie, przygotowanie sprawnościowych zwyższcza zim). Projekt przyczyni się do zwiększenia dostępu do dobrej jakości niedrogich usług społecznych. W jego ramach powstanie infrastruktura, w której będą mogły być prowadzone usługi społeczne rekreacyjne, sportowe, zdrowotne i kulturalne. Poza tym projekt przyczyni się do zwiększenia bezpieczeństwa na rewitalizowanym obszarze poprzez wymianę starego i niewystarczającego oświetlenia i wymianę ogrodzenia będącego w złym stanie technicznym. Stworzy on również warunki do aktywności i rekreacji plenerowej mieszkańców,

wpływają na ich stan zdrowia, a także umożliwi rozwój kompetencji społecznych mieszkańców i wykorzystania ich talentów. Wskazuje na konieczność działań na rzecz ochrony i wzmocnienia dziedzictwa niematerialnego społecznie i lokalnie. Będzie on sprzyjał zrealizowaniu planowanego programu rewitalizacji. Przywróci on wartość i przestrzenne obiekty zdegradowane, nie

spełniającym współczesnych standardów. Polega na poprawie estetyki i funkcjonalności przestrzeni publicznych. Zawiera nowoczesne i energooszczędne rozwiązania techniczne zmniejszające koszty eksploatacyjne i wpływ na środowisko (lampy LED). Co najważniejsze, projekt będzie sprzyjał poprawie życia osób poprzez przygotowanie zrewitalizowanej infrastruktury do świadczenia usług dla zrealizowanych potrzeb mieszkańców, ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci, niepełnosprawnych, osób starszych. Projekt ma kluczowe znaczenie dla likwidacji głównych barier rozwoju obszaru rewitalizacji, a przez to umożliwia uruchomienie innych przedsięwzięć zawartych w programie rewitalizacji (powołanie do życia spółdzielni społecznej, zajmującej się m.in. obsługą zrewitalizowanej infrastruktury; realizacja szeregu przedsięwzięć integrujących lokalną społeczność, promujących proekologiczne zachowania oraz aktywne i zdrowy styl życia z wykorzystaniem infrastruktury sportowej). Zawiera elementy zapewniające wieloaspektowe i komplementarne wykorzystanie efektów, zgodnie z wieloma celami programu rewitalizacji (Cel strategiczny 1: *Odnówi społeczność*. Cel operacyjny 1.1 *Zapewni wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności*; Cel operacyjny 1.2 *Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności w wychowywaniu w rodzinach zaniedbanych obywateli wychowawcze*; Cel operacyjny 1.3 *Przeciwdziała uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie*; Cel operacyjny 1.5 *Promuje inicjatywy obywatelskie i aktywne społeczeństwo w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych*; Cel strategiczny 2: *Odnówi wizerunek obszaru rewitalizacji*. Cel operacyjny 2.1 *Zorganizuje atrakcyjne dla użytkowników przestrzenie publiczne*; Cel operacyjny 2.2 *Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych*; Cel strategiczny 3: *Odnówi lokalną przedsiębiorczość*. Cel operacyjny 3.1 *Przeciwdziała bezrobociu mieszkańców gminy*).

Wśród głównych przesłanek, wskazanych o niezwykle istotnej roli przedmiotowego projektu w wyprowadzaniu obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysu i umożliwieniu jego zrównoważonego rozwoju, należy wymienić:

- modernizację społecznie oczekiwanej infrastruktury rekreacyjno-wypoczynkowej i kulturalnej o oddziaływaniu na całą gminę;
- zapewnienie dzieciom, młodzieży i osobom dorosłym atrakcyjnego miejsca spędzania wolnego czasu związanego z rekreacją i zapobieganie tym samym możliwościom występowania zjawisk patologicznych, szczególnie w młodszym pokoleniu;
- zagwarantowanie miejsca aktywnej ruchowej dzieci i młodzieży oraz wprowadzanie zdrowych nawyków,
- stworzenie atrakcyjnego miejsca spotkań i integracji mieszkańców;
- ożywienie obszaru zdegradowanego;
- podniesienie jakości życia mieszkańców;
- modernizację ogrodzenia i oświetlenia przyczyniając się do zwiększenia poczucia bezpieczeństwa seniorów, którzy będą mogli swobodnie podejmować aktywne ruchy,
- stworzenie miejsca integracji międzypokoleniowej, gdzie seniorzy będą uczestniczyli we wspólnych zajęciach z dziećmi i młodzieżą,
- stworzenie możliwości na zmniejszenie poziomu bezrobocia na obszarze rewitalizacji,
- umożliwienie osobom z dysfunkcjami podjęcia aktywnej zawodowej.

Zakres realizowanych zadań

Zakres rzeczowy projektu obejmuje uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni publicznych w celu przywrócenia im

ecznych, turystycznych i kulturalnych. W ramach przedsi wzięcia przewidziano wymian piły stadionu i dostosowanie go do określonych w przepisach gry w piłkę nożną, wykonanie trybuny i miejsc siedzących dla kibiców, wykonanie zadanej sceny imprez i uroczystości organizowanych na stadionie, wymian oświetlenia oraz ogrodzenia. Projekt stanowi element zapewniający spójność kompleksowych projektów rewitalizacyjnych.

Produkty				
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	ród pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	1	Protokół odbioru końcowego
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	ha	2,20	Protokół odbioru końcowego
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	szt.	1	Protokół odbioru końcowego
Rezultaty				
	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	ród pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	Liczba osób korzystających z obiektów infrastruktury sportowej /kulturalnej/ turystycznej będącej przedmiotem projektu	osoby/rok	3 000,00	Statystyki prowadzone przez realizatora zadania
Planowane efekty przedsięwzięcia				
<p>Bezpośrednim efektem planowanego przedsięwzięcia będzie poprawa jakości zdegradowanych przestrzeni publicznych, przyczyniając się do zwiększenia poziomu życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dzięki realizacji projektu powstanie społecznie oczekiwana infrastruktura umożliwiająca rozwój oferty rekreacyjno-kulturalnej. Rewitalizacja stadionu będzie impulsem do realizacji szeregu kolejnych oddolnych inicjatyw. Będzie on stanowił podstawę do powołania do życia nowej organizacji sportowej skupiającej nie tylko mieszkańców obszaru rewitalizacji, lecz również całej gminy. Powołanie, w oparciu o nową bazę, organizacji sportowej wpłynie z jednej strony na rozwój zainteresowania i promocję zdrowego i sportowego stylu życia, z drugiej zaś pozwoli na budowanie silnych relacji i wzajemnie wspierających się lokalnej, jak również lokalnego patriotyzmu i dumy. Wpłynie również na zwiększenie aktywności ruchowej mieszkańców, jak również rozwój oferty spędzania wolnego czasu. Stadion będzie stanowił także zaplecze różnego rodzaju imprez o charakterze gminnym, m.in. w zakresie zdrowego stylu życia czy integracji międzypokoleniowej. Będzie również miejscem pozytywnej energii, w obrębie którego prowadzone będą inicjatywy przełamujące marazm i bierność społecznie lokalnej.</p> <p>Argumentem przemawiającym za realizacją przedmiotowego przedsięwzięcia jest deklarowana przez społeczność lokalną realizacja oddolnych inicjatyw w oparciu o zrewitalizowaną infrastrukturę (m.in. stworzenie nowego klubu sportowego, organizacja zajęć sportowych czy wydarzeń promujących zdrowy styl życia i odpowiedzialne zachowania wobec środowiska naturalnego).</p>				

**Przedsięwzięcia
komplementarne**

- sRozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+
- sKomarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+
- sENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia wiadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+
- sAktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+
- sODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+
- sMonitoring obywatelski+
- sRozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+
- sUruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
1/2	PRZĄDZAMA BIERNO Ć - Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji			Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej	
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie pośrednio		✓	✓	✓
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓	✓			
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie	
	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej (ul. I Armii Wojska Polskiego 13) Urząd Gminy (ul. Krótka 7)			Obszar rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia		Termin realizacji	Źródło finansowania	

500 000,00

2018-2019

Regionalny Program Operacyjny Województwa
Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 11.1
Aktywne wyzwanie) oraz środki budżetu gminy
Komarówka Podlaska

Opis problemu

Dokonana analiza środowiska społecznego gminy Komarówka Podlaska, a przede wszystkim obszaru rewitalizacji pozwoliła na wskazanie intensywno występujących powstania poszczególnych niekorzystnych zjawisk i problemów. Jednym z głównych zjawisk kryzysowych zachodzącym w sferze społecznej w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, silnie związanym z innymi negatywnymi procesami, jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również kondycji psychofizycznej (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społecznej (pogrybię izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Czynniki te bardzo często skutkują wzrostem ubóstwa, pogrybię stan wykluczenia zawodowego i społecznego (np. zanik posiadanych kwalifikacji zawodowych i trudnościami w przystosowaniu się do zmieniających się zasad funkcjonowania rynku pracy), a także mogą prowadzić do pojawienia się patologicznych zjawisk takich jak: nadużywanie alkoholu, przestępstwa.

Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radzynie Podlaskim pochodzących z obszaru rewitalizacji kształtowała się w następujący sposób: 2013 r. - 69, 2014 r. - 51, 2015 r. - 52. Oznacza to, że udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym obszaru rewitalizacji spadł z 9,25% (2013 r.) do 6,94% (2015 r.). Jednocześnie, szczególnie niepokoi fakt, że udział bezrobotnych obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie bezrobotnych na obszarze gminy Komarówka Podlaska wzrasta (w latach 2013-2015 stanowili oni odpowiednio: 26%, 22% i 27%). Dane dotyczące zmniejszającej się liczby osób zarejestrowanych w PUP należy interpretować jednak ostrożnie. Po pierwsze dokonując analizy danych dotyczących liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie w dłuższej perspektywie czasowej zauważyć można, że w chwili obecnej ich liczba jest sporo większa niż jeszcze kilka lat temu (pomiędzy rokiem 2007 a 2015 nastąpił ponad 18%-owy wzrost bezrobotnych). Poza tym informacje uzyskane podczas diagnozowania obszaru rewitalizacji wynika, że zmniejszenie się liczby bezrobotnych nie jest wynikiem wzrostu liczby miejsc pracy, a przede wszystkim migracjami w celach zarobkowych. Spadek liczby bezrobotnych nie wynika z pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy, tj. nie jest skorelowany z powstaniem nowych miejsc pracy na obszarze gminy, ale, z dużym prawdopodobieństwem, jest następstwem zjawiska odpływu mieszkańców. Szczególnie niepokoi fakt, że wśród bezrobotnych ponad 57% z nich to osoby długotrwale bezrobotne. Ponad 20% wszystkich bezrobotnych to osoby pozostające bez zatrudnienia od 12 miesięcy do 24 miesięcy, natomiast ponad 37% to osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. Należy jednocześnie podkreślić, że wyprowadzenie osób z bezrobocia długotrwałego wymaga często podejmowania działań w innych dziedzinach niż wyłącznie rynek pracy i podnoszenie kwalifikacji. Osoby takie często miewają problemy z organizacją czasu, motywacją, niską samooceną. Nierzadko rozwiązanie tego rodzaju problemów wymaga indywidualnej pracy ze specjalistami z różnych dziedzin, w tym z psychologami. Na obszarach przewidzianych do rewitalizacji bezrobocie dotyczy osoby młodej lub w średnim wieku z wykształceniem zawodowym lub średnim. Widoczny jest również problem "ucieczki" ludzi młodych i dobrze wykształconych do miast i za granic.

Zgodnie z danymi GUS pod względem średniego wynagrodzenia brutto gmina Komarówka Podlaska (2015 r. - 3 243,52 zł) sytuuje się

oni ej redniej dla kraju (4 151 z) oraz województwa lubelskiego (3 699 z). W zwi zku z tym nale y zakłada , e oprócz bezrobocia na jej terenie wyst puje równie niekorzystne zjawisko niskiej jako ci zatrudnienia. Potwierdzaj to informacje mieszka ców obszaru rewitalizacji . deklaruj oni, e zauwa alny jest problem tzw. ubogich pracuj cych: osób, które z uwagi na bardzo niski dochód znajduj si w strefie ubóstwa.

Diagnozy w zakresie poziomu ubóstwa i wykluczenia spojęczonego na obszarze rewitalizacji dokonano na bazie danych z zakresie liczby klientów (osób) Gminnego O rodka Pomocy Spojęczonej w Komarówce Podlaskiej. Ich zakres umo liwił zarówno opis stanu najbardziej aktualnego (status quo), odpowiadaj cego stanowi na rok 2015, jak równie porównanie dynamiki zachodz cych procesów poprzez porównanie zmian w latach 2013-2015. W tym celu analizie poddano liczb osób, które uprawniane s do korzystania ze wiadcze ogółem oraz tych, które uprawnione s z tytułu: ubóstwa, bezrobocia, niepełnosprawno ci, uzale nie , bezradno w sprawach opieku czo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego.

W wietle danych ródjowych ogólna liczba mieszka ców wymagaj cych wsparcia organizowanego przez gmin uległa bardzo nieznacznemu spadkowi na przestrzeni lat 2013-2015. W 2015 roku wyniosła ona 684 osoby, co stanowi 14,85% wszystkich mieszka ców gminy. Ogólna liczba osób korzystaj cych

z pomocy spojęczonej w gminie Komarówka Podlaska spadła o 2 osoby na przestrzeni lat 2013-2015 (przy ogólnym wzro cie liczby mieszka ców o 67 osób), co oznacza spadek o zaledwie 0,29%. W obszarze rewitalizacji udział mieszka ców wymagaj cych wsparcia oferowanego przez gmin w 2015 roku kształtował si na poziomie ponad 9%. Szczególnie niepokoi fakt, e w obr bie analizowanego terenu zauwa alny jest niekorzystny trend wzrostu liczby osób korzystaj cych z pomocy GOPS (odwrotnie ni w przypadku całej gminy). W latach 2013-2015 ich liczba kształtowała si nast puj cy sposób: 2013 r. . 106, 2014 r. . 112, 2015 r. . 113. Zanotowano wi c 7%- ovy wzrost w tej kwestii. Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje si szczególn koncentracj osób wymagaj cych wsparcia spojęczonego. Osoby zamieszkuj ce obszar rewitalizacji stanowiły znacz n cz (2013 r. . 15,5%, 2014 r. . 16,4%, 2015 r. . 16,6%) osób b d cych beneficjentami GOPS w Komarówce Podlaskiej.

Analiza danych dotycz cych powodów przyznawania wiadcze pomocy spojęczonej prowadzi do wniosku, e w ród gównym problemów mieszka ców obszaru rewitalizacji, znajduje si : bezrobocie i niepełnosprawno . Na pierwszym miejscu plasuje si bezrobocie-najwi ksza liczba osób korzystaj cych ze wiadcze z tego tytułu w przeci gu 3 analizowanych lat. Osoby pochodz ce z obszaru rewitalizacji stanowiły około 20% wszystkich osób korzystaj cych

z pomocy spojęczonej z tego wją nie tytułu. Pozytywnym zjawiskiem w tym zakresie jest 25%-owy spadek (o 6 osób) korzystaj cych ze wiadcze GOPS. Dane te nale y jednak interpretowa bardzo ostro nie, bowiem malej ca liczba osób korzystaj cych ze wsparcia nie oznacza jednocze nie zmniejszenia zagro enia zjawiskiem bezrobocia. Dane pozwalaj stwierdzi , i maleje liczba uprawnionych do pobierania wiadcze wskutek m.in. zaostrzonych kryteriów przyznawania wiadcze , kryterium dochodowe na bardzo niskim poziomie itp. Dane GOPS wskazuj , e kwestia bezrobocia jest czynnikiem dominuj cym w strukturze udzielania pomocy. Zarówno w gminie, jak i wyznaczonym obszarze rewitalizacji, wyst puje najwi ksza koncentracja ludno ci borykaj cych si z tym problemem. Problemom bezrobocia cz sto towarzysz inne negatywne zjawiska takie jak: ubóstwo, nałogi czy przemoc w rodzinie. Brak rodków na zaspokojenie podstawowych potrzeb nale y traktowa priorytetowo, bowiem ma to znaczny wpływ na jako ycia mieszka ców oraz ogranicza mo liwo ci rozwoju spojęczonego i gospodarczego obszaru.

W ród grupy najliczniejszych powodów przyznawania mieszka com przez Gminny O rodek Pomocy Spojęczonej ró nego rodzaju

	<p>zarówno pieni nych, jak i niepieni nych) znajduje si równie niepejnosprawno . Zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i w gminie Komarówka Podlaska, w latach 2013-2015 odnotowano spadek mieszka ców pobieraj cych wiadczenia z tego tytuju. W gminie Komarówka Podlaska ubyło ycznie 16 takich osób, natomiast w obszarze rewitalizacji 10. Naley w tym miejscu zaznaczy , e i tak udzia y tych e osób w ogólnej populacji obszaru rewitalizacji ksztajuje si na stosunkowo wysokim poziomie. Osoby te stanowi y odpowiednio: 2013 r. . 20%, 2014 r. . 11%, 2015 r. . 13% wszystkich mieszka ców pobieraj cych wiadczenia z GOPS z tytuju niepejnosprawno ci. Jednocze nie dotycz ce liczby osób niepejnoprawnych zamieszkuj cych obszar rewitalizacji wskazuj , e zmniejszeniu uleg a jedynie liczba osób uprawnionych lub pobieraj cych wiadczenia, gdy faktyczna liczba mieszka ców maj cych status osoby niepejnosprawnej uleg a nieznacznej zmianie. W wietle danych GOPS analizowany obszar zamieszkiwany by w latach 2013-2015 przez 57-58 osób. Niekorzystnym zjawiskiem odnotowanym na obszarze rewitalizacji jest wzrost liczby osób pobieraj cych wiadczenia z tytuju bezradno ci w sprawach opieku czo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Ich liczba w latach 2013-2015 wzros a niemal 3-krotnie (z 5 w 2013 r. do 13 w 2015 r.), przy odnotowanej w ca y gminie tendencji spadkowej (z 79 w 2013 r. do 67 w 2015 r.). Mieszka cy obszaru rewitalizacji stanowili nieco ponad 19% wszystkich osób pobieraj cych wiadczenia z tego w a nie tytuju. W zakresie osób b d cych w trudnej sytuacji yciowej w zwi zku z wielodzietno ci w analizowanym obszarze odnotowano odmienne tendencje ni w zakresie ca y gminy. Liczba osób pobieraj cych ze wiadcze spada nieznacznie (2013 r. . 10, 2014 r. . 8, 2015 r. . 7), przy wzro cie odnotowanym na poziomie gminy.</p>
<p>Cel przedsi wzi cia</p>	<p>Cel gówny projektu to zahamowanie zjawiska uzalenienia od pomocy spo ycznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw spo ycznych oraz poprawa dost pu do rynku pracy osób wykluczonych, b d zagro onych wykluczeniem spo ycznym w wyznaczonym na terenie gminy Komarówka Podlaska obszarze rewitalizacji. Bezpo rednim celem jest podniesienie statusu zawodowego i spo ycznego uczestników projektu, przez kompleksowe us ygi aktywnej integracji zmiernaj ce do poprawy jako ci ycia 26 osób wykluczonych (w tym dotkni tych ubóstwem) lub zagro onych ubóstwem lub wykluczeniem spo ycznymi z ternu wyznaczonego obszaru rewitalizacji. Projekt ma na celu zwi kszenie aktywno ci zawodowej osób nieaktywnych zawodowo, b d cych klientami korzystaj cych z ró nych form pomocy spo ycznej, zdobycie umiejtno ci spo yczno . zawodowych umo liwiaj cych ponowne wej cie na rynek pracy, wzrost zdolno ci motywacyjnych do dzia ania i wiary we w asne si y; wzrost osobistych predyspozycji; pobudzenie aktywno ci zawodowej do samodzielnego poszukiwania pracy; zwi kszenie samooceny oraz umiejtno ci psychospo ycznych. Warto ci dodan projektu b dzie rozszerzenie dzia alno ci O rodka Pomocy Spo ycznej poprzez dodatkowe formy aktywizacji spo ycznej osób nieaktywnych zawodowo.</p>
<p>Zakres realizowanych zada</p>	<p>Projekt zak aada realizacj programu aktywno ci lokalnej; prowadzonego na rzecz spo yczno ci marginalizowanych oraz zagro onych wykluczeniem spo ycznym na obszarach obj tych dzia aniami rewitalizacyjnymi. Przewiduje on kompleksowe wsparcie wy ej wymienionych grup z wykorzystywaniem zró nicowanych form i metod aktywizacji spo ycznozawodowej, w tym stosowanie instrumentów aktywizacji edukacyjnej, spo ycznej, zawodowej i/lub zdrowotnej, jak równie realizacj dzia a z zakresu aktywnych technik poszukiwania pracy oraz nabywania kompetencji kluczowych spo ród katalogu okrelonego w Zaleceniach Parlamentu Europejskiego i Rady (2006/962/WE z dnia 18 grudnia 2006 r.). Wszystkie dzia ania dostosowane b d do zdiagnozowanych specyficznych potrzeb grup docelowych, w tym m.in. poprzez zastosowanie indywidualnych planów (cie ek) dzia ania (wsparcia). Zaplanowana zostay realizacja kompleksowego wsparcia w zakresie us ygi aktywnej integracji spo yczno-zawodowej i edukacyjnej: ~ spo ycznym - poradnictwo specjalistyczne oraz wsparcie indywidualne i grupowe w zakresie podniesienia kompetencji yciowych</p>

ci społeczno-zawodowych umożliwiających docelowo powrót do życia społecznego; pomoc w uzyskaniu zatrudnienia; usługi; poradnictwo psychologiczne indywidualnie pomagające w przezwyciężeniu problemów osobistych, wzmocnienia samooceny; nowoczesnym zainicjowaniem zmian w poprawie ich sytuacji na rynku pracy; treningi komunikacji, autoprezentacji, warsztaty

aktywność zawodowej, grupy wsparcia,

~ zawodowym - usługi wspierające aktywizację zawodową; program aktywizacji i integracji; poradnictwo zawodowe; szkolenia zawodowe; staże zawodowe; roboty publiczne.

W związku ze złośliwą sytuacją problemów uczestników projektu, niezbędne jest wprowadzenie dla nich kompleksowego wsparcia, w celu poprawy ich sytuacji społecznej, a w konsekwencji zawodowej, niezależnie się od pomocy społecznej. W rezultacie, przez aktywizację społeczną uczestnicy podejmą próby podjęcia aktywności i mobilizacji własnych sił w kontakcie z rynkiem pracy.

Przewidziane w ramach projektu działania mają na celu minimalizowanie wykluczenia społecznego wśród osób pozostających bez zatrudnienia, osób niepełnosprawnych i osób zagrożonych ubóstwem. Działania wpłyną na zdiagnozowany w obszarze rewitalizacji problem bezrobocia (w tym długotrwałego), który często skutkuje ubóstwem i pogorszeniem stanu wykluczenia zawodowego i społecznego, a także jest przyczyną kolejnych niepożądanych zjawisk, takich jak: uzależnienia czy przemoc w rodzinie.

Grup docelowych projektu będą stanowić: 26 osób wykluczonych (w tym dotknięte ubóstwem) lub osób zagrożonych lub osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, w tym w szczególności:

- a) osób pozostających bez zatrudnienia,
- b) osób bezrobotnych. Wyłącznie osoby należące do trzeciej grupy osób sprofilowanych jako osoby oddalone od rynku pracy w rozumieniu art. 33 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy,
- c) osób o niskich kwalifikacjach,
- d) osób z niepełnosprawnościami (w tym z zaburzeniami psychicznymi),

Przewiduje się, że w realizacji projektu weźmie udział minimum 10% osób niepełnosprawnych (3 osoby) oraz 13 kobiet i 13 mężczyzn.

Wskazana grupa to mieszkańcy obszaru rewitalizacji korzystający ze świadczeń o rodka pomocy społecznej zgodnie z ust. z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej. Wszyscy objęci wsparciem będą na poziomie minimum socjalnego oraz poniżej tego wskaźnika. To osoby dotknięte ubóstwem oraz z uwagi na brak zabezpieczenia odpowiednich potrzeb, zagrożone wykluczeniem społecznym, także pozostające bez zatrudnienia, a ich wykształcenie nie odpowiada oczekiwaniom lokalnego rynku pracy. Poza tym w grupie docelowej znajdą się osoby z niepełnosprawnościami.

Do realizacji projektu przewiduje się wykorzystanie zasobów lokalnej społeczności, w tym infrastruktury powstającej w ramach projektów rewitalizacyjnych m.in. zrewitalizowanego stadionu gminnego.

	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	rodzaje pomiaru wartości docelowej wskaźnika
Produkty	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie	Osoby	25	Deklaracje uczestników projektu; Listy uczestników projektu
	Liczba osób z niepełnosprawnościami	Osoby	3	Deklaracje uczestników

parciem w programie				projektu; Listy uczestników projektu
	Nazwa wska nika	Jednostka miary	Warto docelowa	ródñ pomiaru warto ci docelowej wska nika
Rezultaty	Liczba osób zagro onych ubóstwem lub wykluczeniem spoëcznym, które uzyskajã kwalifikacje po opuszczeniu programu	Osoby	5	Za wiadczenia/certyfikaty potwierdzaj ce uzyskanie kwalifikacji
	Liczba osób zagro onych ubóstwem lub wykluczeniem spoëcznym poszukuj cych pracy po opuszczeniu programu	Osoby	7	Sprawozdania
	Liczba osób zagro onych ubóstwem lub wykluczeniem spoëcznym pracuj cych po opuszczeniu programu (y cznie z pracuj cymi na wjasny rachunek)	Osoby	5	Sprawozdania/umowy o prac /dokumenty potwierdzaj ce samozatrudnienie (wyci g z CEIDG)/inne dokumenty potwierdzaj ce zdobycie zatrudnienia
Planowane efekty przedsi wzi cia	W efekcie realizacji projektu zminimalizowana zostanie liczba osób wykluczonych lub zagro onych wykluczeniem spoëcznym. Cz z mieszka ców obszaru rewitalizacji podniesie swoje kompetencje lub/i kwalifikacje, dzi ki czemu zwi kszy si ich atrakcyjno oraz szansa na zatrudnienie na lokalnym rynku pracy. Dzi ki realizacji projektu nast pi zmiana osobistych predyspozycji jego uczestników - poprawa prezencji, wzrost zadowolenia, nabycie umiej tno ci zachowa asertywnych, nabycie umiej tno ci komunikacyjnych. Wzrosn równie ich zdolno ci motywacyjne - nast pi zwi kszenie wiary we wjasne siy, podniesienie poziomu wjasnej warto ci, zwi kszenie motywacji do zmiany sytuacji yciowej i zawodowej, wi ksza punktualno . Projekt przyczyni si tak e do zwi kszenia umiej tno ci praktycznych (np. nabycie umiej tno ci niezbdnych przy rozmowie wst pnej z pracodawc , umiej tno korzystania z nowoczesnych technologii przy szukaniu pracy (internet) oraz kompetencji kluczowych uczestnicz cych w nim beneficjentom. W szczególnoci nast pi pot p w integracji spoëcznej - zwi kszy si otwarto , na innych ludzi, zmniejszy niepewno ci i depresje, zmniejszy poczucie izolacji spoëcznej.			
Przedsi wzi cia komplementarne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sRewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sUpor dkowanie skweru na skrzy owaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sModernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+ ➤ sRozwój ekonomii spoëcznej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sKompetentni w gminie Komarówka Podlaska+ ➤ sPoprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska+ ➤ sDostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole bran owej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy+ ➤ sKomarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowo ci w celu nadania jej nowej funkcji+ ➤ sStworzenie punktu poradnictwa spoëcznego w Komarówce Podlaskiej+ 			

zenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgniacyjnego w Komarówce Podlaskiej+
GIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji pokoleniowej+

- sAktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+
- sODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+
- sStworzenie wsi wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+
- sMonitoring obywatelski+
- sWłasny biznes szansą na sukces+
- sRozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+
- sJruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
1/3	Porządkowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej			Gmina Komarówka Podlaska/Gmina Komarówka Podlaska	
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie pośrednio		✓	✓	
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓				✓
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji . skwer na skrzyżowaniu ul. Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej			Obszar rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia		Termin realizacji	Źródło finansowania	
	250 000,00		2019	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz środki budżetu gminy Komarówka Podlaska	

<p>Opis problemu</p>	<p>Przedsięwzięcie znajduje się na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej. W chwili obecnej skwer jest porośnięty trawami oraz drzewami. Na jego skraju znajduje się stary i zniszczony pomnik upamiętniający bohaterów II wojny światowej z napisem: „Kućki poległych w walce o wolność i niepodległość 1939-1945”. W obrębie skweru brak jest obiektów mających wartość historyczną, takich jak np. ławki. Przedmiotowy teren jest mało dostępny - w znacznej części porośnięty zerdzewieniami; przesłaniającymi również czasy pomnika. Pośród otaczających monument drzew i krzewów rozpościera się nieuporządkowany teren - do tego stopnia, że niektórzy z bywalców tej okolicy nie dostrzegli w tym miejscu obecności pomnika. Obecny stan skweru uniemożliwia prowadzenie na jego terenie uroczystości i wydarzeń o charakterze gminnym. Nie jest również miejscem, gdzie mieszkańcy miejscowości Komarówka Podlaska spędzają czas wolny. Wśród problemów dotyczących mieszkańców obszaru rewitalizacji znajduje się również brak poczucia wspólnoty i dumy z miejsca zamieszkania oraz występowanie coraz częściej zjawisko anonimowości. Społeczne oczekiwanie w zakresie przedmiotowego przedsięwzięcia jest bardzo duże. Zdiagnozowanym problemem obszaru rewitalizacji jest również deficyt terenu umożliwiających atrakcyjne spędzanie wolnego czasu i niedostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych.</p>			
<p>Cel przedsięwzięcia</p>	<p>Celem przedsięwzięcia jest uporządkowanie i zwiększenie estetyki zdegradowanej przestrzeni publicznej wpływające na zwiększenie jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji. Oprócz tego przedsięwzięcie ma na celu zachowanie i ochronę dziedzictwa historyczno-kulturowego.</p>			
<p>Zakres realizowanych zadań</p>	<p>W ramach przedsięwzięcia przewidziano: utwardzenie placu, budowę nowego pomnika, zagospodarowanie zieleni, budowę wodotrysku (fontanny), umiejscowienie nowych masztów flagowych oraz obiektów małej architektury - ławki i kosze na śmieci. Zakres prac obejmować będzie m.in. usunięcie czynnika nasadzonego. Zabieg ten pozwoli na uporządkowanie skweru oraz odsłonięcie rosnących na placu najstarszych i najładniejszych drzew, które wcześniej, zaryte, były zupełnie niewidoczne.</p>			
<p>Produkty</p>	<p>Nazwa wskaźnika</p>	<p>Jednostka miary</p>	<p>Wartość docelowa</p>	<p>ród pomiaru wartości docelowej wskaźnika</p>
	<p>Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją</p>	<p>Ha</p>	<p>0,0547</p>	<p>Protokół odbioru</p>
	<p>Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach</p>	<p>szt.</p>	<p>1</p>	<p>Protokół odbioru</p>
<p></p>	<p>Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych</p>	<p>szt.</p>	<p>1</p>	<p>Protokół odbioru</p>
<p>Rezultaty</p>	<p>Nazwa wskaźnika</p>	<p>Jednostka miary</p>	<p>Wartość docelowa</p>	<p>ród pomiaru wartości docelowej wskaźnika</p>
	<p>Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanej infrastruktury</p>	<p>osoby/rok</p>	<p>4 300,00</p>	<p>Dane Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej</p>
	<p>Liczba wydarzeń zorganizowanych z wykorzystaniem zrewitalizowanej infrastruktury</p>	<p>szt./rok</p>	<p>5</p>	<p>Dane Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej</p>
<p>Planowane efekty przedsięwzięcia</p>	<p>Planowane przedsięwzięcie będzie służyć przede wszystkim budowie tożsamości lokalnej, tzw. wartości miejsca dla mieszkańców gminy. Projekt będzie miał również wartość edukacyjno-wiadomościową - przyczyni się do wzrostu wiedzy mieszkańców na temat historii naszej Ojczyzny. W efekcie realizacji przedsięwzięcia zaplanowanego, dzięki oddolnej inicjatywnie mieszkańców - powstanie przestrzeń, która stanie się</p>			

tytówkę miejscowo ci. Umożliwi ona organizację imprez patriotycznych i umożliwi kultywowanie tradycji kulturalnych oraz wydarzeń historycznych. Budowa pomnika na nowo przywróci szacunek i wyjątkowe miejsce historii w wiadomo ci mieszka ców Podlaskiej i całej gminy. Będzie również wspólnym miejscem spędzania wolnego czasu.

Przedsięwzięcia komplementarne	<p>Podstawowym argumentem przemawiającym za realizacją przedmiotowego przedsięwzięcia jest deklarowana przez społeczność lokalnych mieszkańców realizacja oddolnych inicjatyw w oparciu o nową infrastrukturę (m.in. patriotycznych i integracyjnych mieszkańców).</p> <ul style="list-style-type: none"> ➢ Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+ ➢ PRZĄŻYMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji ➢ Modernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+ ➢ Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+ ➢ Komarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+ ➢ Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej+ ➢ Utworzenie wydziału sprzątania rehabilitacyjnego i pielęgniarskiego w Komarówce Podlaskiej+ ➢ ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia wiadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+ ➢ Aktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➢ ODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+ ➢ Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+ ➢ Monitoring obywatelski+ ➢ Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembródach+ ➢ Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+
--------------------------------	---

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
1/4	Modernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego			Gmina Komarówka Podlaska/Gmina Komarówka Podlaska	
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powiązanie pośrednio			Cel strategiczny 3	
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓				✓
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji . ul. I Armii Wojska Polskiego 7			Obszar rewitalizacji	✓
				Poza obszarem	

		rewitalizacji		
		Planowana wartość przedsięwzięcia	Termin realizacji	Źródło finansowania
Ramy realizacji		100 000,00	2019	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz budżet gminy Komarówka Podlaska
Opis problemu	Projekt zakłada modernizację istniejącego placu zabaw na obszarze rewitalizacji - przy ul. I Armii Wojska Polskiego. Plac zabaw użytkowany jest obok Budynku Szkoły Podstawowej im. Bohaterów Lotnictwa Polskiego oraz w niedalekiej odległości od budynków wielorodzinnych. W obrębie przedmiotowych budynków brak jest infrastruktury umożliwiającej dzieciom spędzanie wolnego czasu. W okolicy nie ma podobnego, ogólnodostępnego obiektu. W chwili obecnej stan techniczny istniejącego placu pozostawia wiele do życzenia. Urządzenia są stare i mocno wyeksploatowane wieloletnim użytkowaniem.			
Cel przedsięwzięcia	Celem przedsięwzięcia jest zagospodarowanie zdegradowanej przestrzeni publicznej położonej w obrębie obszaru rewitalizacji i przywrócenie jej wartości użytkowej oraz nadanie nowych funkcji społecznych - miejsca integracji społecznej.			
Zakres realizowanych zadań	Plac zabaw będzie częściowo przystosowany dla dzieci niepełnosprawnych, dzięki czemu wspólna zabawa stanie się możliwa dzięki integracji z rówieśnikami. Zapewni one idealne miejsce do wypoczynku i spotkania wszystkich mieszkańców obszaru rewitalizacji. Dzięki doposażeniu placów zabaw maluchy zyskają miejsca, w których będą mogły trenować nie tylko swoje ciało, ale również umiejętności społeczne polegające na nauce współpracy, kreatywności oraz współzawodnictwa. Dzieci poznają nie tylko zasady współżycia w grupie, ale też lepiej zrozumieją własne możliwości. Miejsca to przyczynią się do budowania relacji i wzajemnych relacji. Zmodernizowane plac zabaw poprawi estetykę i bezpieczeństwo bawiących się dzieci. Stworzenie nowych i nowoczesnych placów zabaw będzie służyło aktywnym działaniom użytkowników, jednocześnie swoim wyglądem i formą wkomponuje się do warunków otoczenia. Nowo urządzone plac zabaw będą bezpieczne, atrakcyjne, wszechstronnie rozwijające dzieci oraz ogólnodostępne dla wszystkich mieszkańców. Do realizacji zadania zaangażowani zostaną mieszkańcy obszaru rewitalizacji, którzy pomogą w modernizacji obszaru. Podstawowym argumentem przemawiającym za realizacją przedmiotowego przedsięwzięcia jest deklarowana przez społeczność lokalną realizacja oddolnych inicjatyw w oparciu o nową infrastrukturę (m.in. Gminny Dzień Dziecka oraz Dzień Rodziny).			
Produkty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją	Ha	0,12	Protokół odbioru
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	szt.	1	Protokół odbioru
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych	szt.	1	Protokół odbioru
	Liczba obszarów dostosowanych do funkcji rekreacyjno-turystycznych	szt.	1	Protokół odbioru
Rezultaty	Nazwa wskaźnika	Jednostka miary	Wartość docelowa	Źródło pomiaru wartości docelowej wskaźnika

	korzystających ze nowej infrastruktury	osoby/rok	390,00	Dane Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej
Planowane efekty przedsięwzięcia	Przedsięwzięcie przyczyni się do rozwoju oferty rekreacyjno-kulturowej skierowanej zarówno dla dzieci. W efekcie nowo zagospodarowana przestrzeń publiczna będzie bezpiecznym i nowoczesnym miejscem spotkań, wypoczynku i rekreacji. Mieszkańcom obszaru rewitalizacji umożliwiony zostanie rozwój inicjatyw i integracji społecznej. Dobrze wyposażony plac zabaw przyczyni się do poprawy jakości spędzania wolnego czasu przez mieszkańców obszaru rewitalizacji, wpłynie na jego rozwój pod względem rekreacyjnym oraz zaspokoi potrzeby społeczne i kulturalne mieszkańców. Zagospodarowanie tego terenu wpłynie na ożywienie wspólnych wartości społecznych i wzmocni ich aktywizację. Biorąc pod uwagę usytuowanie placu obok Szkoły Podstawowej, do której uczęszczają dzieci ze znacznej części obszaru gminy, z nowej infrastruktury korzystają będą mogli nie tylko mieszkańcy miejscowości Komarówka Podlaska, lecz również innych miejscowości gminy. Nowy plac zabaw stanie się wspólnym miejscem integracji wspólnoty lokalnej.			
Przedsięwzięcia komplementarne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ PRZĄŻAMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji ➤ Uporządkowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Komarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+ ➤ Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Utworzenie wydziału sprzątania i pielęgnowania w Komarówce Podlaskiej+ ➤ ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+ ➤ Aktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➤ ODKRYCIE NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+ ➤ Stworzenie świetlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Monitoring obywatelski+ ➤ Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+ ➤ Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+ 			

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia	Wnioskodawca/Realizator/Partner		
1/5	Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej	Gmina Komarówka Podlaska/Gmina Komarówka Podlaska		
		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
/Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio	✓	✓	✓
	Powiązanie pośrednio			

	społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓	✓			✓
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji			Obszar rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia	Termin realizacji		ródło finansowania	
	500 000,00	2018-2019		Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 11. 3 Ekonomia społeczna) oraz środki budżetu gminy Komarówka Podlaska	
Opis problemu	<p>Wśród głównych zjawisk kryzysowych zachodzących w sferze społecznej w wyznaczonym obszarze rewitalizacji, silnie związanym z innymi negatywnymi procesami, jest bezrobocie. Bezrobocie, w szczególności długotrwałe (przekraczające 12 miesięcy), jest bardzo niekorzystne społecznie, gdyż wpływa negatywnie zarówno na warunki bytowe jednostki lub rodziny (długotrwały brak stałego wynagrodzenia, uzależnienie od wsparcia z systemu pomocy społecznej), jak również na kondycję psychofizyczną (zaburzenia zdrowia psychicznego, dolegliwości psychosomatyczne) oraz społeczną (pogłębiająca się izolacja społeczna, spadek aktywności osoby pozostającej bez pracy). Liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Radzynie Podlaskiej pochodzących z obszaru rewitalizacji kształtowała się w następujący sposób: 2013 r. - 69, 2014 r. - 51, 2015 r. - 52. Oznacza to, że udział osób bezrobotnych w ogólnej liczbie mieszkańców w wieku produkcyjnym obszaru rewitalizacji spadł z 9,25% (2013 r.) do 6,94% (2015 r.) Jednocześnie, szczególnie niepokojący fakt, że udział bezrobotnych obszaru rewitalizacji w ogólnej liczbie bezrobotnych na obszarze gminy Komarówka Podlaska wzrasta (w latach 2013-2015 stanowili oni odpowiednio: 26%, 22% i 27%). Dane dotyczące zmniejszającej się liczby osób zarejestrowanych w PUP należy interpretować jednak ostro. Po pierwsze dokonując analizy danych dotyczących liczby zarejestrowanych bezrobotnych w gminie w dłuższej perspektywie czasowej zauważymy, że w chwili obecnej ich liczba jest sporo większa niż jeszcze kilka lat temu (pomiędzy rokiem 2007 a 2015 nastąpił ponad 18%-owy wzrost bezrobotnych). Poza tym informacje uzyskane podczas diagnozowania obszaru rewitalizacji wynikają, że zmniejszenie się liczby bezrobotnych nie jest wynikiem wzrostu liczby miejsc pracy, a przede wszystkim migracjami w celach zarobkowych. Spadek liczby bezrobotnych nie wynika z pozytywnych zmian na lokalnym rynku pracy, tj. nie jest skorelowany z powstaniem nowych miejsc pracy na obszarze gminy, ale, z dużym prawdopodobieństwem, jest następstwem zjawiska odpływu mieszkańców. Szczególnie niepokojący fakt, że wśród bezrobotnych ponad 57% z nich to osoby długotrwale bezrobotne. Ponad 20% wszystkich bezrobotnych to osoby pozostające bez zatrudnienia od 12 miesięcy do 24 miesięcy, natomiast ponad 37% to osoby pozostające bez pracy powyżej 24 miesięcy. W świetle danych rocznych ogólna liczba mieszkańców wymagających wsparcia organizowanego przez gminę uległa bardzo nieznacznemu spadkowi na przestrzeni lat 2013-2015. W 2015 roku wyniosła ona 684 osoby, co stanowi 14,85% wszystkich mieszkańców gminy. Ogólna liczba osób korzystających z pomocy społecznej w gminie Komarówka Podlaska spadła o 2 osoby na</p>				

	<p>lat 2013-2015 (przy ogólnym wzroście liczby mieszkańców o 67 osób), co oznacza spadek o zaledwie 0,29%. W obszarze udziały mieszkańcy wymagających wsparcia oferowanego przez gminę w 2015 roku kształtowały się na poziomie ponad 9%. Niepokoi fakt, że w obrębie analizowanego terenu zauważalny jest niekorzystny trend wzrostu liczby osób korzystających z pomocy GOPS (odwrotnie niż w przypadku całej gminy). W latach 2013-2015 ich liczba kształtowała się następujący sposób: 2013 r. - 106, 2014 r. - 112, 2015 r. - 113. Zanotowano więc 7%-owy wzrost w tej kwestii. Wyznaczony obszar rewitalizacji charakteryzuje się szczególnie koncentracją osób wymagających wsparcia społecznego. Osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji stanowią znaczną część (2013 r. - 15,5%, 2014 r. - 16,4%, 2015 r. - 16,6%) osób będących beneficjentami GOPS w Komarówce Podlaskiej.</p> <p>Analiza danych dotyczących powodów przyznawania świadczeń pomocy społecznej prowadzi do wniosku, że wśród jednym z głównych problemów mieszkańców obszaru rewitalizacji jest niepełnosprawność. Zarówno na obszarze rewitalizacji, jak i w zakresie całej gminy, w latach 2013-2015 odnotowano spadek mieszkańców pobierających świadczenia z tego tytułu. W gminie Komarówka Podlaska ubiegły się 16 takich osób, natomiast w obszarze rewitalizacji 10. Należy w tym miejscu zaznaczyć, że i tak udziały tych osób w ogólnej populacji obszaru rewitalizacji kształtuje się na stosunkowo wysokim poziomie. Osoby te stanowią odpowiednio: 2013 r. - 20%, 2014 r. - 11%, 2015 r. - 13% wszystkich mieszkańców pobierających świadczenia z GOPS z tytułu niepełnosprawności. Jednocześnie nie dotyczy to liczby osób niepełnosprawnych zamieszkujących obszar rewitalizacji wskazują, że zmniejszeniu ulega jedynie liczba osób uprawnionych lub pobierających świadczenia, gdy faktyczna liczba mieszkańców mających status osoby niepełnosprawnej ulega nieznacznej zmianie. W świetle danych GOPS analizowany obszar zamieszkiwany był w latach 2013-2015 przez 57-58 osób.</p> <p>Mając na względzie niekorzystne prognozy GUS, wskazujące jednoznacznie na narastający problem starzenia się społeczeństwa i związanej z tym niepełnosprawności (biologicznej i prawnej) niezbędne jest podjęcie działań mających na celu przeciwdziałanie marginalizacji tej grupy społecznej oraz umożliwienie im powrotu do życia społecznego i zawodowego.</p>
<p>Cel przedsięwzięcia</p>	<p>Głównym celem przedsięwzięcia jest rozwój i upowszechnianie ekonomii społecznej, w tym wzrost zatrudnialności w sektorze ekonomii społecznej w gminie Komarówka Podlaska, w szczególności to w wyznaczonym obszarze rewitalizacji.</p>
<p>Zakres realizowanych zadań</p>	<p>Grup docelowych projektu będą stanowią osoby wykluczone lub zagrożone ubóstwem i wykluczeniem społecznym, o ile mieszczą się w katalogu osób wskazanym w Wytycznych w zakresie realizacji przedsięwzięcia w obszarze wyłączenia społecznego i zwalczania ubóstwa z wykorzystaniem środków Europejskiego Funduszu Społecznego i Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. Do katalogu tego należą:</p> <ul style="list-style-type: none"> a) osoby lub rodziny korzystające ze świadczeń z pomocy społecznej zgodnie z ustawą z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej lub kwalifikujące się do objęcia wsparciem pomocy społecznej, tj. spełniają one co najmniej jedną z przesłanek określonych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej; b) osoby, o których mowa w art. 1 ust. 2 ustawy z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym; c) osoby przebywające w pieczy zastępczej lub opuszczające pieczę zastępczą oraz rodziny przeżywające trudnościami w pełnieniu funkcji opiekuńczo-wychowawczych, o których mowa w ustawie z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej; d) osoby nieletnie, wobec których zastosowano środki zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości zgodnie z ustawą z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz. U. z 2014 r. poz. 382); e) osoby przebywające w między innymi ośrodkach wychowawczych i między innymi ośrodkach socjoterapii, o których mowa w ustawie z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572, z późn. zm.); f) osoby z niepełnosprawnością - osoby z niepełnosprawnością w rozumieniu Wytycznych w zakresie realizacji zasady równości szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami oraz zasady równości szans kobiet i mężczyzn w ramach

nijszych na lata 2014-2020;
: dzieckiem z niepełnosprawno ci , o ile co najmniej jeden z rodziców lub opiekunów nie pracuje ze wzgl du na konieczno
a opieki nad dzieckiem z niepełnosprawno ci ;
n) osoby, dla których ustalono III profil pomocy, zgodnie z ustaw z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku
pracy (Dz. U. z 2016 r. poz. 645, z pó n. zm.);
i) osoby bezdomne lub dotkni te wykluczeniem z dost pu do mieszka w rozumieniu Wytycznych Ministra Infrastruktury i Rozwoju
w zakresie monitorowania post pu rzeczowego i realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020;
j) osoby korzystaj ce z PO P .

Przewiduje si , e w ramach nowopowsta ej spó ydzielni socjalnej dzia łalno prowadzi b d równie osoby z spoza obszaru rewitalizacji
(ale z gminy Komarówka Podlaska).

Projekt przewiduje kompleksowe wsparcie na rzecz tworzenia i funkcjonowania podmiotów ekonomii spo jecznej . spó ydzielni socjalnej
obsz ugiuj ce m.in. infrastruktur powsta y w ramach dwóch projektów rewitalizacyjnych umieszczonych w ramach niniejszego LPR .
**Rewitalizacji stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+ oraz s pKomarówka Podlaska odNOWA Ę rewitalizacja zdegradowanej
przestrzeni w centrum miejscowo ci w celu nadania jej nowej funkcji** . Poza tym pracownicy spó ydzielni socjalnej zajmowa si b d
realizacj zada zleconych przez samorz d (np. utrzymaniem zieleni czy od nie aniem w okresie zimowym). Projekt zaky ada uzyskanie
wsparcia na za yb enie spó ydzielni socjalnej obejmuj cego m.in. wsparcie doradczo . szkoleniowe, przyznanie dotacji, wsparcie
pomostowe, mentoring w zakresie prowadzenia dzia łalno ci oraz bezzwrotne wsparcie finansowe na tworzenie nowych podmiotów
ekonomii spo jecznej. Poza tym w jego ramach uzyskanie zostanie wsparcie tworzenia miejsc pracy w sektorze ekonomii spo jecznej,
w tym: subsydiowane zatrudnienie, refundacja wyposa enia lub doposa enia stanowiska pracy, zatrudnienie przej ciowe dla osób
opuszczaj cych podmioty reintegracyjne czy placówki opieku czo . wychowawcze oraz dotacja na przyst pienie oraz zatrudnienie
w spó ydzielni socjalnej.

	Nazwa wska nika	Jednostka miary	Warto docelowa	ró d o pomiaru warto ci docelowej wska nika
Produkty	Liczba osób zagro onych ubóstwem lub wykluczeniem spo jecznym obj tych wsparciem w programie	Osoby	10	Dane Urz du Gminy w Komarówce Podlaskiej
	Liczba podmiotów ekonomii spo jecznej obj tych wsparciem	szt.	1	Dane Urz du Gminy w Komarówce Podlaskiej
	Nazwa wska nika	Jednostka miary	Warto docelowa	ró d o pomiaru warto ci docelowej wska nika
Rezultaty	Liczba osób zagro onych ubóstwem lub wykluczeniem spo jecznym pracuj cych po opuszczeniu programu (y cznie z pracuj cymi na w asny rachunek).	Osoby	10	Dane Urz du Gminy w Komarówce Podlaskiej
	Liczba miejsc pracy utworzonych w przedsi biorstwach spo jecznych	szt.	10	Dane Urz du Gminy w Komarówce Podlaskiej
Planowane efekty przedsi wzi cia	Realizacja projektu wp ynie na rozwój ekonomii spo jecznej w obszarze rewitalizacji, ze szczególnym ukierunkowaniem na tworzenie miejsc pracy w tym sektorze. Dzi ki temu nast pi poprawa dost pu do rynku pracy osób wykluczonych lub zagro onych ubóstwem			

niem, w szczególności ci osób niepełnosprawnych. Efektem prowadzonych działań będzie zahamowanie zjawiska uzależnienia od społecznej, dziedziczenia biedy i niekorzystnych postaw społecznych. Dzięki realizacji projektu członkom spółdzielni zostanie umożliwione odbudowanie i podtrzymywanie umiejętności i uczestniczenia w życiu społecznie i lokalnie i pełnienia ról społecznych w miejscu pracy i zamieszkania. Oprócz tego uzyskają oni szansę na odbudowanie i podtrzymanie zdolności do samodzielnego wywierania wpływu na rynek pracy.

**Przedsięwzięcia
komplementarne**

- Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+
- PRZĄŻYMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji
- Modernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+
- Kompetentni w gminie Komarówka Podlaska+
- Poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska+
- Dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy+
- Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii szansą na poprawę jakości środowiska naturalnego w gminie Komarówka Podlaska+
- Komarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+
- Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej+
- Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgnowanego w Komarówce Podlaskiej+
- ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+
- Aktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+
- Własny biznes szansą na sukces+
- Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+
- Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+

W ramach listy oznaczonej **cyfr 2** zaprezentowano charakterystyk pozostaŹych dopuszczalnych przedsi wzi rewitalizacyjnych. Ka de zamieszczone w niniejszym Lokalnym Programie Rewitalizacji przedsi wzi cie rewitalizacyjne w swoim opisie uwzgl dnia nast puj ce elementy:

- 1) numer porz dkowy;
- 2) nazw przedsi wzi cia;
- 3) wnioskodawc ;
- 4) lokalizacj - z uwzgl dniem konkretnego adresu/ulicy,
- 5) informacj dotycz c powi zania przedsi wzi cia z celami okre lonymi w LPR, przyj to tutaj system powi za bezpo rednich oraz po rednich . ka de z zaproponowanych przedsi wzi wpisuje si w cele bezpo rednio (przyczyniaj c si tym samym do jego realizacji i osi gania wŹ ciwych wska ników produktu i rezultatu) oraz w celów po rednio, co finalnie przyczynia si do osi gania wska ników oddziaŹywania;
- 6) orientacyjn warto przedsi wzi cia;
- 7) planowany termin realizacji przedsi wzi cia;
- 8) grupa docelowa;
- 9) charakterystyka przedsi wzi cia (z uwzgl dniem celu, potrzeby, oraz zakresu przedsi wzi cia);
- 10) oddziaŹywanie przedsi wzi cia.

Wzrost i wizerunek w ramach przedsięwzięcia

Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
Kompetentni w gminie Komarówka Podlaska			Gmina Komarówka Podlaska/Gimnazjum im. Jana Pawła II	
		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio		✓	✓
	Powiązanie pośrednio			✓
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓	✓		✓
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres		Umiejscowienie	
	ul. ul. 1 Armii Wojska Polskiego 7		Obszar rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia	Termin realizacji	Źródło finansowania	
	492 058,75	2017-2018	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (12.2 Kształcenie ogólne) oraz budżet gminy Komarówka Podlaska	
Grupa docelowa	<p>Projekt realizowany będzie na terenie gminy wiejskiej Komarówka Podlaska, położonej w powiecie radzyńskim, województwie lubelskim. Grupą docelową stanowi:</p> <ol style="list-style-type: none"> Uczniowie i uczennice Gimnazjum im. Jana Pawła II w Komarówce Podlaskiej - do szkoły uczęszcza między 13 miejscowości wiejskich z terenu gminy Komarówka Podlaska (w tym z obszaru rewitalizacji). W roku szkolnym 2017/2018 do gimnazjum będzie uczęszczało 142 uczniów, w tym: 72 dziewczyny i 70 chłopców. Na podstawie przeprowadzonych wśród uczniów, wszystkich nauczycieli oraz rodziców ankiet i analizy danych diagnozy uwzględniając konsultacje z PPP i informacje dyrektora oszacowano liczbę zainteresowanych udziałem w projekcie uczestników. Wzięto pod uwagę deklaracje obecnych uczniów i ich rodziców oraz przewidywaną liczbę uczniów w roku realizacji projektu, co będzie stanowiło 99% wszystkich uczniów w roku szkolnym 2017/2018. Nauczyciele gimnazjum w roku szkolnym 2017/2018 - 27 (w tym: 22 kobiet, 5 mężczyzn). Liczbę uczestników ustalono na podstawie potrzeb wynikających z diagnozy szkoły w zakresie podnoszenia kompetencji i deklaracji zainteresowanych nauczycieli. Gimnazjum im. Jana Pawła II w Komarówce Podlaskiej - szkoła znajduje się w wykazie szkół placówek o wiatowych osiągnięciach najlepsze wyniki edukacyjne w skali województwa lubelskiego. 			
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>Celem projektu jest zwiększenie dostępu dla 140 uczniów (w tym 71 dziewczynki) do dobrej jakości kształcenia, w szczególności poprzez organizację zajęć przyczyniających się do rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy, oraz właściwych postaw (kreatywności, innowacyjności oraz pracy zespołowej), jak również tworzenie w Gimnazjum warunków do nauczania eksperymentalnego i indywidualizacji pracy z uczniami o specjalnych potrzebach edukacyjnych w okresie od 01.08.2017r. do 31.07.2018 r. Projekt przyczyni się do osiągnięcia</p>			

óowego RPO WL na lata 2014-2020, gdy zakłada wdrożenie kompletnych programów w Gimnazjum zgodnych z programami óy Realizowana tematyka zajęć wpisuje się w działania z zakresu polityki edukacyjnej państwa i regionu (SRWL 2014-WL 2020 zakłada m.in. wspieranie działań na rzecz indywidualizacji kształcenia, zmniejszenie dysproporcji między uczniami poczynającymi z różnych środowisk, wyrównanie dostępu do dobrej jakości edukacji. Dzięki udziałowi w projekcie nastąpi wzrost kompetencji kluczowych uczniów oraz rozwinięcie postaw kreatywności, innowacyjności, a także umiejętności pracy zespołowej, co przełoży się na bardziej efektywne funkcjonowanie w szkole, a w przyszłości na rynku pracy. Nastąpi wzrost spójności społecznej i gospodarczej (polityka zrównoważonego rozwoju). Wsparcie w ramach projektu przyczyni się także do utrwalenia pozytywnych zmian w szkole oraz rozwoju indywidualnego podejścia do uczniów, szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi oraz wdrożenia u uczniów idei Life Long Learning- ciągłego podnoszenia i uzupełnienia kwalifikacji.

Objęcie w ramach projektu uczniów różnymi formami pomocy specjalistycznej i indywidualizacji pracy pozwoli na redukcję deficytów i usunięcie przyczyn niepowodzeń szkolnych. Uczestnictwo w wyjazdowych warsztatach edukacyjnych oraz zajęciach o charakterze interdyscyplinarnym przyczyni się do wzrostu kompetencji kluczowych uczniów. Rozwinięte zostaną umiejętności analitycznego i kreatywnego myślenia, pracy zespołowej oraz społecznie potrzebne postawy innowacyjności i kreatywności. Projekt wpłynie na 48 uczniów (w tym 21 dziewczyn) na zwiększenie umiejętności skutecznego komunikowania się w językach obcych. Prowadzone wśród 58 uczniów (w tym 32 dziewczyn) zajęcia z przedmiotów matematyczno-przyrodniczych wpłyną na rozwój wykorzystywania logicznego myślenia w celu rozwiązywania problemów wynikających z codziennych sytuacji. Zajęcia informatyczne wdrożone wśród 48 uczniów (w tym 28) do samodzielnego i świadomego korzystania z programów, zastosowania TIK w nauce i rozwoju zainteresowań, wykształcą wiadomości potencjalnych zagrożeń.

W gimnazjum wdrożony zostanie program rozwijania kompetencji cyfrowych uczniów poprzez naukę programowania obejmujący podnoszenie kompetencji nauczycieli posiadających przygotowanie do prowadzenia tego rodzaju zajęć oraz funkcjonowanie Szkolnego Kółka Programistycznego, które wpłyną na wykształcenie wśród 48 uczniów (w tym 24 dziewczyn) pomysłowość, samodzielność i precyzję. Wyposażenie pracowni ICT oraz pracowni do przyrody, zakup niezbędnych materiałów dydaktycznych oraz udoskonalenie kompetencji 27 nauczycieli stworzy warunki nauczania adekwatne do nowoczesnego procesu edukacyjnego. Takie kompleksowe podejście stanowi istotną wartość projektu, wpłynie na rozwój szkoły, jej zasobów osobowych oraz wyrównywanie jej poziomu do innych placówek, a także pośrednio na podwyższenie konkurencyjności regionu województwa lubelskiego na tle innych województw poprzez podwyższenie wyników nauczania uczniów w gimnazjum.

W ramach projektu:

- ✓ 140 uczniów (w tym: 17 dziewczyn i 69 chłopców) zostanie objętych wsparciem w zakresie rozwijania kompetencji kluczowych;
- ✓ 27 nauczycieli zostanie objętych wsparciem z zakresu TIK;
- ✓ w 1 szkole zostaną doposażone pracownie naukowe
- ✓ 1 szkoła zostanie wyposażona w pracownię komputerową i sprzęt TIK, które będą wykorzystywane do prowadzenia zajęć edukacyjnych;
- ✓ 51 osób zostanie objętych szkoleniami/doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych,
- ✓ przeprowadzone zostaną zajęcia dydaktyczno-wyrównawcze z matematyki i języka angielskiego,
- ✓ zorganizowana zostanie psychologiczno-pedagogiczna i zajęcia specjalistyczne (pomoc psychologiczna - zajęcia indywidualne), pomoc pedagogiczna (zajęcia indywidualne i grupowe), zajęcia z doradcą zawodowym (zajęcia grupowe),
- ✓ przeprowadzone zostaną zajęcia rozwijające kompetencje kluczowe (z matematyki, geografii, biologii, chemii, fizyki, informatyczne, Szkolne Kółko Programistyczne),
- ✓ zorganizowane zostaną wyjazdowe warsztaty edukacyjne do Narodowego Centrum Badań Jądrowych w Jerozolimie (jednodniowe), do Centrum Nauki Kopernik w Warszawie (jednodniowe) oraz do Białołęckiego Parku Narodowego (jednodniowe),

	<p>Nauczyciele wezmą udział w następujących szkoleniach -1.Szkolenie dot. kreatywnego prowadzenia lekcji, 2.Szkolenie dot. nowych technologii ICT w edukacji szkolnej, 3.Szkolenie dot. nauki programowania; 4.Szkolenie dot. pracy z młodzieżą autystyczną, 5. Szkolenie dot. zostanie wyposażona w pracownię ITC zgodnie z wymogami MEN, która pozwoli na upowszechnienie stosowania nowoczesnych technologii w nauczaniu; stworzone zostaną warunki adekwatne do rozwijania kreatywności, umiejętności kooperacji oraz krytycznego myślenia, w tym wyszukiwania, oceny i twórczego wykorzystywania dostępnych różnorodności; pracownię pozwoli na wyrównanie szans edukacyjnych, rozwijanie zainteresowań uczniów w trakcie lekcji i na zajęciach pozalekcyjnych; przygotowywanie uczniów do korzystania z TIK rozszerzy ich możliwości funkcjonowania w późniejszych etapach edukacji i w życiu społeczno-zawodowym,</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ szkoła zostanie wyposażona w pracownię do przedmiotów przyrodniczych: biologiczno - chemiczna, geograficzna i fizyczna zgodnie z wymogami MEN, które pozwolą na upowszechnienie stosowania nowoczesnych technologii w nauczaniu metod eksperymentu, w pracowniach będzie możliwość stałego przechowywania sprzętu laboratoryjnego, przyrządów pomiarowych, eksponatów, minerałów, map, atlasów etc.; będzie wyposażone w odpowiednie meblowanie tj. szafy, gabloty, stojaki i inny specyficzny dla przedmiotu sprzęt.
<p>Oddziaływanie przedsięwzięcia</p>	<p>Rezultaty projektu długotrwale wpłyną na rozwój kompetencji kluczowych u uczniów, które zwiększą ich szanse na powodzenie w życiu zawodowo-społecznym. Dzięki atrakcyjnym dla uczniów zajęciom i wyjazdowym warsztatom edukacyjnym zwiększy się efektywność przekazywanej wiedzy. Nowoczesne pracownie ICT i przyrodnicze pozwolą na zapewnienie skutków procesu edukacyjnego uczniom nie tylko w trakcie trwania projektu lecz również w przyszłości. Projekt będzie wdrażany zgodnie z zasadami uczenia się przez całe życie i pomoże w wyrobieniu nawyku samodzielnej nauki. Wnioskodawca będzie dążyć do ograniczenia stereotypowego postrzegania przedmiotów jako przypisanych bardziej dla dziewcząt niż dla chłopców; będzie zachęcał uczniów niepełnosprawnych do aktywności i brania udziału w projekcie. W efekcie realizacji projektu nauczyciele zwiększą swoje kompetencje, dzięki czemu podniesie się ogólna jakość nauczania w szkole. Umożliwione zostanie wprowadzenie nowych metod i form nauki, które dodatkowo zwiększą efektywność dzięki wykorzystaniu sprzętu i pomocy dydaktycznych zakupionych w ramach projektu. Baza dydaktyczna zostanie w szkole i będzie służyła realizacji zajęć także po zakończeniu projektu. Wyposażone w ramach projektu pracownie, a także zdobyte przez przeszkolonych nauczycieli wiedza i umiejętności będą wykorzystywane również po zakończeniu projektu dla wszystkich uczniów szkoły.</p> <p>Oddziaływanie przedsięwzięcia zostało opisane za pomocą wskaźników realizacji projektu:</p> <p>1. Wskaźniki rezultatu:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Liczba uczniów, którzy nabyli kompetencje kluczowe po opuszczeniu programu [osoby] -140; ✓ Liczba nauczycieli, którzy uzyskali kwalifikacje lub nabyli kompetencje po opuszczeniu programu [osoby] . 27; ✓ Liczba szkół w których pracownie przedmiotowe wykorzystują doposażenie do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] . 1; ✓ Liczba szkół i placówek systemu oświaty wykorzystujących sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych [szt.] . 1.
<p>Przedsięwzięcia komplementarne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➢ sModernizacja i rozbudowa placu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+ ➢ sPoprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska+ ➢ sDostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy+ ➢ sENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji mi dziesięcioletniej+ ➢ sAktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➢ sODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+ ➢ sStworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+ ➢ sWażny biznes szansą na sukces+

Nr porz dkowy	Nazwa przedsi wzi cia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
2/2	bPoprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska			Gmina Komarówka Podlaska/ Gmina Komarówka Podlaska	
Powi zanie z celami LPR	Powi zanie bezpo rednie			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powi zanie po rednie				Cel strategiczny 3
Odziaływanie przedsi wzi cia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓	✓		✓	
Lokalizacja przedsi wzi cia	Adres			Umiejscowienie	
	ul. 1 Armii Wojska Polskiego 7 oraz ul. W. Batki 20			Obszar rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna warto przedsi wzi cia	Termin realizacji		ródł finansowania	
	2 059 881, 53	2017-2018		Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (13.7 Infrastruktura szkolna) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska	
Grupa docelowa	Grup docelow stanowi uczniowie i uczennice (pochodz cy z 13 miejscow ci gminy Komarówka Podlaska) oraz pozostali u ytkownicy (w tym nauczyciele i rodzice) Gimnazjum im. Jana Pawła II w Komarówce Podlaskiej.				
Charakterystyka przedsi wzi cia	<p>Zapewnienie mieszka com gminy dobrej jako ci edukacji jest zadaniem szczególnie odpowiedzialnym, a w obecnych warunkach równie - z wielu powodów - trudnym. W najtrudniejszej sytuacji s mają gminy, które dysponuj niewielkim bud etem, najcz ciej nie mog c zapewni sobie pomocy ekspertów z dziedziny zarz dzania o wiat , a publikacje dotychczas kierowane do samorz dowców rzadko uwzgl dniaj ich specyfik . W takich te gminach najcz ciej pracuj mają (czasem bardzo mają) szkoły gdzie wydatki na nie, w poý czeniu z wydatkami na edukacj przedszkoln , stanowi najwi ksz cz bud etów gmin. Obecnie sytuacja ekonomiczna wielu gmin jest bardzo trudna i powoduje konieczno czynienia oszcz dno ci w wydatkach bie cych, z których pochodz rodki na wkład wásny do inwestycji twardych. To wszystko wpýwa na wcze niejsze zaniedbania infrastruktur o wiaty.</p> <p>Spo ród zdiagnozowanych problemów, do rozwi zania podczas realizacji projektu wybrano wszystkie mo liwe, które realizacja projektu mo e caýkowicie wyeliminowa , tj.: 1) Niespełnienie wszystkich wymaga technicznych okre lonych w aktach prawnych (m.in. Rozporz dzenie Ministra Infrastruktury z dnia 12.04.2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiada budynki i ich</p>				

3) osłabienie wizerunku władz gminy (spadek poczucia to samo ci lokalnej w zwi zku z niemo liwo ci a usług gminnych odpowiedniej jako ci 3) niedostosowanie budynku do potrzeb uczniów niepełnosprawnych. 4) wysokie koszty placówki (opłaty, remonty itp).

Celem projektu jest modernizacja 2 obiektów dydaktycznych Zespołu Szkół Samorządowych w Komarówce Podlaskiej, w których realizowany jest proces rozwoju kompetencji kluczowych na rynku pracy, nauczania eksperymentalnego, indywidualizacji pracy z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych oraz kreowania właściwych postaw (kreatywność, innowacyjność, praca zespołowa) w celu poprawy zdawalności egzaminów i sprawdzianów monitorowanych przez OKE w Krakowie, wraz z zakupem niezbędnego wyposażenia gwarantującego wysoką jakość kształcenia oraz dostosowanie budynku do potrzeb osób niepełnosprawnych i wymogów ustawowych w zakresie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie oraz energooszczędność budynku użyteczności publicznej.

W ramach projektu przeprowadzone zostaną prace modernizacyjne (m.in. malowanie elewacji, malowanie ścian i sufitów, wymiana posadzek, remont istniejącej instalacji elektrycznej, wymiana instalacji kanalizacyjnej, wymiana drzwi zewnętrznych i wewnętrznych, montaż na klatce schodowej platformy przyschodowej dla osób niepełnosprawnych, wymiana armatury w łazienkach) oraz zakupione zostaną niezbędne wyposażenie dla:

- ✓ Szkoła Podstawowa i Gimnazjum usytuowanych w budynku znajdującym się pod adresem: I Armii Wojska Polskiego 7,
- ✓ Liceum Ogólnokształcące i Zasadniczej Szkoły Zawodowej usytuowanych w budynku znajdującym się pod adresem: Waleriana Batki 20.

Projekt zlokalizowany na obszarach o najniższych wynikach egzaminów zewnętrznych na wszystkich etapach edukacji i/lub zmniejszający bariery w dostępie do dobrej jakości edukacji dla dzieci i młodzieży z środowisk defaworyzowanych. Projekt zakłada: wyposażenie obiektów w nowoczesny sprzęt, materiały, narzędzia i technologie ułatwiającej edukację zawodową (projektory multimedialne, komputery, urządzenia interaktywne nie są tu wliczane) w wartości 50% pracowni szkolnych objętych wsparciem w ramach projektu. Wdrożenie rozwiązań w infrastrukturze ułatwiającej stosowanie podejścia zindywidualizowanego do uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Wprowadzenie systemów opartych na TIK dotyczących monitorowania skuteczności i adekwatności / użyteczności stosowanych standardów i metod edukacji (np. wprowadzenie monitoringu umiejętności uczniów, oceny pracy nauczycieli). Projekt zawiera rozwiązania mające na celu wprowadzenie i wykorzystanie odnawialnych źródeł energii; zawiera (inne niż odnawialne źródła energii) nowoczesne, energooszczędne rozwiązania techniczne i technologiczne zmniejszające koszty eksploatacyjne i wpływ na środowisko oraz wprowadza rozwiązania ułatwiającej dostęp do infrastruktury dla osób z marginalizowanych grup społecznych

Główne wskaźniki:

- ✓ Liczba nowoutworzonych miejsc pracy/EPC/ - 0
- ✓ Liczba utrzymanych miejsc pracy/osoba/ - 0
- ✓ Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami/sztuka/ - 2
- ✓ Liczba osób objętych szkoleniami, doradztwem w zakresie kompetencji cyfrowych/osoba/ - 20
- ✓ Liczba projektów, w których sfinansowano koszty racjonalnych usprawnień dla osób z niepełnosprawnościami/sztuka/ - 0
- ✓ Liczba wspartych obiektów edukacji ogólnej/sztuka/ - 2
- ✓ Potencjał objęty wsparciem infrastruktury w zakresie opieki nad dziećmi lub infrastruktury edukacyjnej/osoba/ - 435

Produkty: Po zakończeniu realizacji projektu wyremontowane i doposażone zostaną dwa budynki o wiatowe. W wyniku realizacji projektu polepszą się warunki nauczania (wzrost motywacja uczniów do nauki w związku z poprawą warunków nauczania) oraz spadną koszty utrzymania (np. po modernizacji oświetlenia).

nowa onego rozwoju jest zapewnienie trwałej poprawy środowiska życia współczesnych i przyszłych pokolei poprzez zwiększenie ich wyciągniętych korzyści z kapitału gospodarczym, społecznym i ekologicznym. Dzięki pozyskaniu dodatkowych środków finansowych zostanie unowocześniona baza edukacyjna oraz poprawiona oferta podnoszenia kompetencji i kwalifikacji uczniów. W ramach projektu zostanie podjęte również zadanie w szkołach ZSS a także nastąpi wzrost kwalifikacji kadry nauczycielskiej (dostęp do technologii IT, konieczność podniesienia kwalifikacji w wykorzystaniu ICT w trakcie prowadzenia zajęć). Projekt razem z projektem pn. „Kompetentni w Gminie Komarówka Podlaska” stanowi projekt zintegrowany, kompleksowo zaplanowany na poprawę jakości kształcenia w gminie.

Przedsięwzięcia komplementarne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ „Kompetentni w gminie Komarówka Podlaska” ➤ „Modernizacja i rozbudowa placu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego” ➤ „Poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska” ➤ „Dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy” ➤ „ENERGIA JEST W NAS” - zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej ➤ „Aktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna” ➤ „ODKRYCIE NIEZNANEGO” - zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego ➤ „Stworzenie wsiety środowiskowej w Komarówce Podlaskiej” ➤ „Własny biznes szansą na sukces”
--------------------------------	---

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner		
2/3	Dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy			Gmina Komarówka Podlaska/ szkoła branżowa I stopnia w Komarówce Podlaskiej		
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednie			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie pośrednie			✓	✓	✓
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza		Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓	✓			✓	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres				Umiejscowienie	
	ul. W. Batki 20				Obszar rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia		Termin realizacji		Źródło finansowania	

500 000,00

2019-2020

Regionalny Program Operacyjny Województwa
Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 12.4
Kształcenie zawodowe) oraz środki budżetu gminy
Komarówka Podlaska

<p>Grupa docelowa</p>	<p>Grupa docelowa projektu będzie stanowili: 1. słuchacze kwalifikacyjnych kursów zawodowych, kursów umiejętności zawodowych oraz innych kursów umożliwiających uzyskiwanie i uzupełnianie wiedzy, umiejętności i kwalifikacji zawodowych oraz 2. osoby uprawnione do przystąpienia do egzaminu zawodowego z terenu województwa lubelskiego.</p>
<p>Charakterystyka przedsięwzięcia</p>	<p>Głównym celem przedsięwzięcia będzie dostosowanie systemów kształcenia i szkolenia, w szkole branżowej I stopnia usytuowanej w Komarówce Podlaskiej, do potrzeb rynku pracy, ułatwienie przechodzenia z etapu kształcenia do etapu zatrudnienia oraz wzmocnienie systemów kształcenia i szkolenia zawodowego i ich jakości, w tym poprzez mechanizmy prognozowania umiejętności, dostosowania programów nauczania oraz tworzenia i rozwoju systemów uczenia się poprzez praktyczną naukę zawodu realizowaną w ścisłej współpracy z pracodawcami.</p> <p>Przedsięwzięcie będzie obejmowało 2 typy projektów: 1. organizację i prowadzenie dla osób dorosłych: a. kwalifikacyjnych kursów zawodowych oraz b. kursów umiejętności zawodowych. a) tak i b) potwierdzania kwalifikacji w zawodzie poprzez odpowiednie egzaminy.</p> <p>Projekt będzie uwzględniał szczególnie następujące przepisy rozporządzenia MEN z dnia 11 stycznia 2012 r. w sprawie kształcenia ustawicznego w formach pozaszkolnych oraz przepisy rozporządzenia MEN z dnia 27 kwietnia 2015 r. w sprawie szczególnych warunków i sposobu przeprowadzania egzaminu potwierdzającego kwalifikacje w zawodzie.</p> <p>Projekt będzie realizowany we współpracy z pracodawcami mającej na celu zwiększenie efektywności kwalifikacyjnych kursów zawodowych i/lub kursów umiejętności zawodowych. Zakłada się uzyskanie kwalifikacji w zawodzie przez co najmniej 75% uczestników projektu.</p>
<p>Oddziaływanie przedsięwzięcia</p>	<p>W efekcie realizacji przedsięwzięcia nastąpi z jednej strony podniesienie jakości i atrakcyjności kształcenia zawodowego, z drugiej zaś strony – zwiększenie upowszechnienia uczestnictwa w zawodowym kształceniu ustawicznym i nabywaniu kwalifikacji zawodowych przez osoby dorosłe. Działanie umożliwi nabywanie lub uzupełnianie kwalifikacji zawodowych w formach pozaszkolnych, w elastycznym systemie kształcenia ustawicznego wpisanego w system oświaty i ściśle powiązanego ze szkolnictwem zawodowym.</p> <p>Projekt będzie miał oddziaływanie nie tylko w obszarze rewitalizacji, lecz całej gminy.</p> <p>Przedmiotowy projekt koreluje bezpośrednio z projektem pn. „Poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska+”</p>
<p>Przedsięwzięcia komplementarne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➢ sModernizacja i rozbudowa placu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+ ➢ sRozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+ ➢ sKompetentni w gminie Komarówka Podlaska+ ➢ sPoprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska+ ➢ sDostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy+ ➢ sENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+ ➢ sAktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➢ sODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+ ➢ sStworzenie wsietywotycznej w Komarówce Podlaskiej+

oring obywatelski+
y biznes szans na sukces+

Nr porz dkowy	Nazwa przedsi wzi cia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
2/4	Wzrost wykorzystania odnawialnych ródeuenergii szans na popraw jako ci rodowiska naturalnego w gminie Komarówka Podlaska			Gmina Komarówka Podlaska/ Gmina Komarówka Podlaska	
Powi zanie z celami LPR	Cel strategiczny 1			Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powi zanie bezpo rednie			✓	
	Powi zanie po rednie			✓	✓
Oddziaływanie przedsi wzi cia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓	✓		✓	
Lokalizacja przedsi wzi cia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar gminy Komarówka Podlaska, w tym obszar rewitalizacji			Obszar rewitalizacji	✓
				Poza obszarem rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna warto przedsi wzi cia	Termin realizacji		ródó finansowania	
	4 411 663,92	2017-2018		Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska	
Grupa docelowa	Mieszka cy obszaru gminy Komarówka Podlaska, w tym obszaru rewitalizacji				
Charakterystyka przedsi wzi cia	Potrzeby Gminy Komarówka Podlaska w zakresie OZE wynikaj z przy tej polityki rozwoju lokalnego oraz zostaj zgłoszone bezpo rednio przez spojechno . Zarówno wjadze, jak mieszkacy maj wiadomo , e stan rodowiska naturalnego nie pozostaje bez znaczenia dla jako ci ycia ludzi oraz ich zdrowia, jak równie potencjału danego obszaru. Dlatego w ród potrzeb znajduje si zwi kszanie udziału energii z OZE w całkowitym bilansie jej zu ycia, zarówno w sektorze mieszkalnictwa, jak i u yteczno ci publicznej. W wietle analizy przeprowadzonej w ramach PGN 2015-2020 na chwil obecnej zaledwie 0,4% energii w gminie pochodzi ze ródey alternatywnych. Pozostaj cz pozyskiwana jest w sposób klasyczny. Potrzeba zwi kszania udziału OZE w bilansie energetycznym wynika tak e z obligatoryjno ci wypejniania krajowych i mi dzynarodowych zobowi za . Zgodnie z analiz sektora energetycznego w Polsce dokonanej przez PAiZ (Sektor energetyczny w Polsce) udział paliw kopalnych w produkcji energii ogółem wynosi ponad 90%, w tym w gła 88%. Oprócz tego naturaln potrzeb interesariuszy jest d enie do zapewnienia bezpiecze stwa energetycznego i niezale nienie si od dostawców energii. Z uwagi na stan zamo ci mieszkaców (wg GUS przeci tne miesi czne wynagrodzenie brutto wynosi 3 206 z y i stanowi 80% redniej krajowej) ich gówn potrzeb jest zmniejszenie obci e bud etów domowych. Nie bez znaczenia pozostaj tak e uci liwo ci zwi zane z dotychczasowymi metodami pozyskiwania energii. Konieczne jest równie poszukiwanie rozwi za przynosz cych				

ci w budowie gminy niezbędnych do jej utrzymania i rozwoju. Zasadniczo połączenie stwa oraz możliwości inwestycyjne gminny i potrzebne jest pozyskanie finansowania zewnętrznego.

Wieloletnie występują scentralizowane systemy ciepłownicze a gospodarka ciepła opiera się na tradycyjnych rodzajach. Zarówno dla potrzeb mieszkańców, jak i obiektów użyteczności publicznej funkcjonują indywidualne źródła ciepła opalane w przeważającej mierze konwencjonalnymi nośnikami, takimi jak węgiel, koks i drewno. W świetle analizy przeprowadzonej w ramach opracowania PGN 2015-2020 w źródła ciepła wykorzystywanych na obszarze gminy przeważają kotły na węgiel z rocznym zapładunkiem paliwa, piece kaflowe oraz kotły na drewno. Tylko sporadycznie stosowane są kotły na gaz LPG oraz kotły olejowe. Uwarunkowane jest to względami ekonomicznymi - zbyt wysoki koszt nośnika energii. W większości są to źródła o bardzo niskiej sprawności oparte na wysokoemisyjnych paliwach stałych. Wielkość emisji z tych źródeł wykazuje dużą zmienność sezonową, związaną z okresem grzewczym. Odbiorcy energii elektrycznej na terenie gminy uzależnieni są od jednego sposobu jej pozyskiwania, tj. poboru z sieci elektroenergetycznej. W świetle lokalnych dokumentów strategicznych gmina zobowiązała się do przeprowadzenia przedsięwzięcia mającego na celu wzrost produkcji energii z OZE. Jak dotychczas udało się zrealizować jedynie niewielki zakres z nich. Biorąc pod uwagę liczbę zainstalowanych na terenie gminy w latach 2014-2015 kolektorów słonecznych do przygotowywania c.w.u. w instalacje takie wyposażony jest zaledwie 7,5% zamieszkałych budynków korzysta z nich 9% mieszkańców. W związku z powyższym około 0,4% energii wykorzystywanej w gminie pochodzi ze źródeł alternatywnych. Zgodnie z przeprowadzonymi konsultacjami społecznymi aktualne potrzeby mieszkańców (niemal 4-krotnie większa liczba budynków, co do których zgłoszono chęć uczestnictwa w projekcie) w tym zakresie nie są zaspokojone w wystarczającym stopniu. W sektorze użyteczności publicznej jedynie 1 z 23 budynków wchodzących w skład zasobu gminy wyposażony jest w zestaw solarny do c.w.u. W zakresie systemów grzewczych obsługujących zarówno mieszkalnictwo indywidualne, jak i budynki użyteczności publicznej istnieją duże potrzeby. Wśród budynków stanowiących zasób gminy 2 wyposażone są w nowe ekologiczne piece na biomasę. Pozostałe wykorzystują nieefektywne energetycznie i kosztowne systemy grzewcze oparte na rodzajach stosujących konwencjonalne nośniki energii cieplnej, tj. ekogroszek i węgiel. Kolejną z potrzeb interesariuszy zwyczajnych jest konieczność poszukiwania rozwiązań, które pozwoliłyby na ograniczenie zużycia energii pobieranej z sieci elektroenergetycznej i wygenerowanie oszczędności z tym związanych. Dotychczas w gminie nie realizowano przedsięwzięcia w infrastrukturę wykorzystującą OZE do produkcji energii elektrycznej.

Cechą charakterystyczną zaopatrzenia w ciepło w Gminie Komarówka Podlaska jest brak systemów ciepłowniczych. Uwarunkowania takie jak: brak gazyfikacji oraz wysoki koszt nośników energii (olej opałowy, energia elektryczna) powodują, że do ogrzewania budynków mieszkalnych najczęściej na terenie gminy wykorzystywane są kotły na paliwa stałe, w których spalanie nośników odbywa się zazwyczaj w sposób nieefektywny. Problem intensyfikuje: stosowanie przez znacznych mieszkańców niskosprawnych urządzeń grzewczych, spalanie złej jakości paliw energetycznych, zły stan instalacji oraz nieprawidłowa ich eksploatacja. Wszystko to powoduje, że emisja zanieczyszczeń do atmosfery jest duża. Zgodnie z analizą przeprowadzoną w ramach PGN 2015-2020 aż 92% emisji zwyczajnych ze zużyciem energii cieplnej na terenie Gminy Komarówka Podlaska pochodzi z sektora mieszkalnictwa. Owe zanieczyszczenia są nie tylko poważnym problemem ekologicznym, lecz mają skutki o charakterze społecznym. Poza negatywnym oddziaływaniem na środowisko, mogą być przyczyną wielu schorzeń. Wśród najczęściej zgłaszanych przez mieszkańców gminy niedogodności są również te, które wynikają z dotychczasowego systemu pozyskiwania ciepłej wody użytkowej i skutkują znacznymi obciążeniami finansowymi gospodarstw domowych. Ciepła woda jest głównie uzyskiwana za pomocą pieców c.o. albo z wykorzystaniem energii elektrycznej. Problematyczne jest skorelowanie systemu ogrzewania pomieszczeń i podgrzewania wody. W związku z tym nawet w okresie letnim zachodzi konieczność użytkowania kotłów na paliwa stałe. Rozwiązanie takie jest niezwykle szkodliwe dla środowiska naturalnego, gdyż powoduje ono emisję zanieczyszczeń do atmosfery przez cały rok oraz uciążliwe dla samych użytkowników. Nie gwarantuje również komfortu nieograniczonego dostępu do c.w.u., który w przypadku mieszkańców gmin wiejskich (gdzie w przeważającej mierze podstawowym rodzajem pracy ludności jest gospodarstwo rolne) jest niezwykle istotny. Zapotrzebowanie na energię ciepłą w budynkach użyteczności publicznej zabezpieczone jest w przeważającej mierze (8 z 10) przez źródła oparte na tradycyjnych nośnikach (węgiel, ekogroszek). Cztery z budynków nie posiada

	<p>nych systemów grzewczych i dogrzewanie ich odbywa się za pomocą nagrzewnic elektrycznych.</p> <p>no ci mieszkańcy gminy stanowi barierę ograniczając ich dostęp do stosunkowo drogiej rozwiązania z zakresu OZE przyzwyczajenie do tradycyjnych form pozyskiwania energii. Dotychczas stosowane metody produkcji energii są kosztowne i nieefektywne dla środowiska, dlatego wpływają na potrzebę poszukiwania dla nich alternatywy. Ograniczeniem w tym zakresie są jednak możliwości finansowe mieszkańców, którzy bez wsparcia zewnętrznego nie są w stanie samodzielnie zrealizować tego rodzaju przedsięwzięcia. Głównym problemem sektora samorządowego są limitowane środki budżetowe ograniczające możliwości wprowadzenia zmian w obecnie funkcjonujących sposobach pozyskiwania energii ciepłej w budynkach użyteczności publicznej. Te z kolei są nieefektywne i powodują dodatkowe obciążenie budżetu gminy wpływające znacznie na poziom zaspokojenia istniejących potrzeb.</p> <p>Projekt jest odpowiedzią na problemy sektora samorządowego oraz mieszkańców Gminy Komarówka Podlaska. Jego realizacja przyczyni się do wypełniania przez Władze Gminy, przyjętych w dokumentach strategicznych, zobowiązań w zakresie zwiększenia udziału odnawialnych źródeł energii w ogólnym bilansie energetycznym gminy. Projekt bezpośrednio wpłynie na redukcję emisji zanieczyszczeń skutkującą poprawą jakości środowiska naturalnego i powietrza. Dzięki niemu nastąpi dywersyfikacja źródeł pozyskiwania energii oraz niezależenie mieszkańców od kosztownych i tradycyjnych sposobów pozyskiwania energii ciepłej, które w głównej mierze oparte są na konwencjonalnych nośnikach. Rozwiązanie zostanie również problemem braku alternatywy dla sposobu pozyskiwania energii elektrycznej. W efekcie realizacji projektu zniwelowane zostaną ograniczenia mieszkańców w dostępie do nowoczesnych i innowacyjnych technologii odnawialnych źródeł energii. Dzięki czemu zlikwidowane zostaną również możliwości, jakie mieszkańcy odczuwają w związku z dotychczasowym sposobem pozyskiwania ciepłej wody użytkowej. Zminimalizowane zostaną także obciążenia finansowe budżetów domowych wynikające z konieczności zakupu nośników energii. Pozytywnie wpłynie również na zmianę postaw konsumpcyjnych i negatywnych nawyków społeczeństwa. Efektem jego realizacji będzie także zniwelowanie problemów w zakresie nieefektywnych i kapitałochłonnych systemów pozyskiwania energii ciepłej (takie w zakresie przygotowywania ciepłej wody użytkowej) funkcjonujących w budynkach użyteczności publicznej. Modernizacja tych systemów bez wątpienia będzie miała pozytywny wpływ na środowisko przyrodnicze obszaru objętego wsparciem.</p> <p>Projekt realizowany będzie na terenie Gminy Komarówka Podlaska (woj. lubelskie, powiat radzyński). Jego zasięg obejmie mieszkańców miejscowości: Brzeziny, Brzozowy Kłosek, Derewiczna, Kolembrody, Komarówka Podlaska, Przegaliny Duże, Przegaliny Małe, Walinna, Wiski, Woroniec, Wólka Komarowska, Żelazna, Żelazki. Zakres rzeczowy projektu obejmuje montaż instalacji wykorzystujących OZE (słońce, biomasa, powietrze) do produkcji energii ciepłej i elektrycznej. W jego ramach zainstalowanych zostanie łącznie: 312 szt. zestawów kolektorów słonecznych płaskich do c.w.u., (w tym 64 szt. zamontowane będzie na obszarze rewitalizacji), 16 szt. instalacji fotowoltaicznych do produkcji energii elektrycznej konsumowanej na potrzeby gospodarstw domowych (w tym 6 szt. na obszarze rewitalizacji), 12 szt. kotłów na biomasę w budynkach mieszkalnych (w tym 3 szt. na obszarze rewitalizacji), kotłownie na biomasę w budynkach: LO i Przedszkola Samorządowego w Komarówce Podlaskiej, ul. W. Batki 20 oraz Urząd Gminy Komarówka Podlaska, ul. Krótka 7, a także 1 zestaw pomp ciepła powietrzno-wodna wiejska/remiza OSP w Przegalinach Dużych 125.</p>
<p>Oddziaływanie przedsięwzięcia</p>	<p>Realizacja projektu przyniesie znaczne korzyści zarówno w skali lokalnej, jak i globalnej. Projekt przyczyni się do realizacji krajowej i międzynarodowej polityki energetycznej. Wpłynie na wypełnianie zobowiązań Gminy Komarówka Podlaska w zakresie zwiększenia produkcji energii pochodzącej z OZE. W jego efekcie nastąpi ograniczenie zapotrzebowania na energię ciepłą (w sektorze mieszkalnictwa oraz użyteczności publicznej) pozyskiwaną tradycyjnymi sposobami, co przełoży się na zmniejszenie zużycia konwencjonalnych surowców energetycznych oraz poprawę efektywności ich wykorzystywania. Dzięki niemu nastąpi spadek popytu na energię elektryczną z sieci elektroenergetycznej, co przyczyni się do ograniczenia negatywnego wpływu funkcjonowania energetyki zawodowej na środowisko. Projekt zwiększy bezpieczeństwo energetyczne obszaru. Efektem redukcji emisji zanieczyszczeń do atmosfery będzie poprawa stanu środowiska naturalnego gminy podnosząca jej atrakcyjność. Wpłynie na transformację dotychczasowych źródeł energii w kierunku technologii niskoemisyjnych. Nie bez znaczenia są także korzyści społeczne. W ujęciu lokalnym przedsięwzięcie wpłynie na lepsze zaspokojenie</p>

potrzeb energetycznych spowodują, a co za tym idzie popraw warunków i zwiększenie komfortu jej życia. Korzystnie wpłynie mieszkalców przyczyniając się do ograniczenia zachorowalności, będących efektem zanieczyszczenia środowiska. Przyniesie również niekorzystne profity-zmniejszenie obciążenia wynikających z konieczności zakupu nośników energii. Dodatkowo rozwój energetyki odnawialnej przyczyni się do zmniejszenia przepływu strumienia pieniężnych płynących z energii. Wygenerowane oszczędności pozostaną w regionie aktywizując regionalną gospodarkę i przyczyniając się do zwiększenia ogólnego dobrobytu.

Przedsięwzięcia komplementarne

- Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+
- Porządkowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej+
- Modernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+
- Poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska+
- Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii szansą na poprawę jakości środowiska naturalnego w gminie Komarówka Podlaska+
- Komarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+
- ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+
- Monitoring obywatelski+
- Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+
- Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner		
2/5	Komarówka Podlaska odNOWA Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji			Gmina Komarówka Podlaska/ Gmina Komarówka Podlaska		
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3	
	Powiązanie pośrednio		✓	✓	✓	
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna	
	✓	✓		✓	✓	
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie		
	Obszar rewitalizacji			Obszar rewitalizacji	✓	
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia		Termin realizacji		Źródło finansowania	
	2 500 000,00		2018-2019		Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich) oraz środki	

Grupa docelowa	Mieszka cy obszaru rewitalizacji oraz pozostali mieszka cy gminy Komarówka Podlaska, a tak e tury ci
Charakterystyka przedsi wzi cia	<p>W chwili obecnej centralna cz miejscowo ci Komarówka Podlaska znajduje si w stanie naturalnym. Ze wzgl du na warunki naturalne (w znacznej cz ci obszar obejmuj istniej ce bagna) w chwili obecnej przestrze nie jest u ytkowna w sposób efektywny (jedynie niewielki fragment zajmuj pola uprawne). Plany dotycz ce zagospodarowania nieu ytkowanej cz ci miejscowo ci si gaj lat 70-yh. Niestety, jak dot d (ze wzgl du na bardzo ograniczone mo liwo ci finansowe gminy i brak zainteresowania prywatnych inwestorów) nie udał si ich zrealizowa .</p> <p>Celem przedsi wzi cia b dzie rewitalizacja zdegradowanych terenów w centrum miejscowo ci Komarówka Podlaska umo liwiaj ca wyprowadzenie obszaru zdegradowanego z kryzysu. W jego ramach nast pi wykorzystanie i rozwój lokalnych zasobów przyrodniczych poprzez budow wielofunkcyjnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej. Jako cz projektu przewidziano dzia nia zwi zane z przygotowaniem terenów inwestycyjnych pod zagospodarowanie, w tym m.in. infrastruktura drogowa i parkingowa. W ramach przedsi wzi cia powstanie zalew z w yasn infrastruktur rekreacyjn , toaletami, wypo yczalni sprz tu wodnego oraz zadaszonym miejscem na grilla z j awami, stojami i murowanym paleniskiem, promenad wokół zbiornika, cie kami rowerowymi oraz zapleczem noclegowym.</p> <p>Potrzeby zwi zane z obs ym mieszka ców gminy, spo jeczno ci gmin s siednich, a tak e turystów w zakresie infrastruktury rekreacyjnej s zaspokajane w Komarówce Podlaskiej w znikomym stopniu. Bior c pod uwag charakter gminy oraz jej po yb enie, a tak e przyj te za yb enia strategiczne jej rozwoju (<i>Strategia Rozwoju Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2023</i>) turystyka stanowi jeden z gównych kierunków rozwoju spo jeczno-gospodarczego gminy. Istnieje równie potrzeba dostarczenia bod ców do rozwoju dzia nia ci komercyjnej. Projekt ma kluczowe znaczenie dla likwidacji gównych barier rozwoju obszaru rewitalizacji, a przez to otwiera mo liwo uruchomienia innych przedsi wzi zawartych w programie rewitalizacji m.in. utworzenie spó ydzielni socjalnej powo yanej do obs ygi nowej infrastruktury, aktywne w y czenie mieszka ców obszaru rewitalizacji, spadek uzale niania mieszka ców od pomocy spo jecznej.</p> <p>Przedmiotowy projekt b dzie mia y równie pozytywny wp yw na polityk ochrony, zrównowa onego rozwoju oraz promowanie równo ci kobiet i m czyzn oraz niedyskryminacji. Po pierwsze w jego ramach zastosowane zostan nowoczesne rozwi zania odnawialnych ródey energii oraz wykorzystane zostan energooszcz dne rozwi zania technologiczne i techniczne zmniejszaj ce koszty eksploatacyjne i wp yw na rodowisko . lapy ledowe do o wietlenia zbiornika wodnego. W jego ramach przewidziano outsorsing us ygu obs yguj cych infrastruktur przedsi biorstwom zatrudniaj cym osoby z marginalizowanych grup spo jecznych (spó ydzielni socjalnej). Bez w tpienia wp ywie równie na popraw ycia osób z obszaru rewitalizacji.</p> <p>Podstawowym argumentem przemawiaj cym z niezbdno ci realizacji przedmiotowej inwestycji s oczekiwania spo jeczno ci lokalnej wyartyku ywane podczas konsultacji spo jecznych prowadzonych w ramach opracowania niniejszego Lokalnego Programu Rewitalizacji.</p>
Oddzia ywanie przedsi wzi cia	<p>Przedsi wzi cie pozwoli na zagospodarowanie zdegradowanych terenów i nadanie im nowych funkcji. W efekcie jego realizacji stworzona zostanie atrakcyjna przestrze pozwalaj ca na przeprowadzenie szeregu oddolnych inicjatyw oraz rozwój gospodarczy obszaru rewitalizacji. Przedsi wzi cia przyczyni si do wsparcia lokalnego wzrostu gospodarczego poprzez promowanie i rozwój turystycznych walorów obszaru. Przyczyni si do pobudzenia gospodarki opartej na kapitale ludzkim i mo liwo ci zarobkowania na skutek zwi kszonego ruchu turystycznego. Zrewitalizowana przestrze pozytywnie wp ywie na jako ycia poprzez budowanie wi zi spo jecznych, wzmacnianie poczucia to samo ci lokalnej i dumy z miejsca zamieszkania. Celem po rednim projektu jest poprawa zagospodarowania układu komunikacji, w tym budowa ci gów pieszo-jezdnych, cie ek rowerowych, zwi kszenie ilo ci miejsc parkingowych, w tym miejsc postojowych dla pojazdów osób niepe ynosprawnych. Zagospodarowanie terenu przyczyni si do stworzenia zwartej . estetycznej</p>

nej przestrzeni do realizacji wydarzeń kulturalno-rozrywkowych w centralnej, reprezentacyjnej części obszaru rewitalizacji. Dzięki realizacji rewitalizacji obszar stanie się atrakcyjniejszy nie tylko estetycznie ale i gospodarczo. Spójna i uporządkowana przestrzeń przyczyni się do stworzenia nowych możliwości zatrudnienia dla osób zagrożonych wykluczeniem. Wpływnie to na wzrost konkurencyjności regionalnej gospodarki oraz jej zdolności do tworzenia miejsc pracy.

Stworzone zostaną miejsca dające realne alternatywy dla dotychczasowych sposobów spędzania wolnego czasu na obszarze rewitalizacji. Nastąpi zwiększenie oferty turystycznej obszaru rewitalizacji i budowanie marki produktu turystycznego. Projekt przyniesie także efekty w sferze gospodarczej. Rozwój lokalnej gospodarki w zakresie drobnych usług gastronomicznych, sprzedaż produktów lokalnych i rękodzieła, wzrost liczby podmiotów oferujących usługi agroturystyczne. Dzięki niemu nastąpi również pozytywna zmiana wizerunku obszaru rewitalizacji i estetyzacja otoczenia, co przyczyni się do zwiększenia poczucia tożsamości i przestrzennej mieszkalności.

Przedsięwzięcia
komplementarne

- Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+
- PRZĄŻYMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji
- Uporządkowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej+
- Modernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+
- Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+
- Komarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+
- Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgniarskiego w Komarówce Podlaskiej+
- ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+
- Aktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+
- ODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+
- Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+
- Monitoring obywatelski+

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
2/6	Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej			Gmina Komarówka Podlaska/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej	
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powiązanie pośrednio				Cel strategiczny 3
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓	✓		✓	✓
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie	

	realizacji	Obszar rewitalizacji	✓
		Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia	Termin realizacji	Źródło finansowania
	100 000,00	2019-2021	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz środki budżetu gminy Komarówka Podlaska
Grupa docelowa	Grup docelowych przedsięwzięcia będą stanowili mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz pozostający w tej gminie Komarówka Podlaska		
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>Wśród problemów zdrowotnych mieszkańców nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz również całej gminy Komarówka Podlaska, znajdują się różnego rodzaju choroby i zaburzenia psychiczne. Na etapie opracowywania diagnozy służyła delimitacja obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, problemy tego rodzaju, akcentowane były bardzo mocno zarówno podczas prowadzonych konsultacji społecznych, jak i zgłaszane były przez władze gminy. Przyczyn tego rodzaju schorzeń jest wiele. Na wzrost liczby osób borykających się z tego rodzaju problemami wpływa przede wszystkim wydłużone tempo życia, stres, brak możliwości samorealizacji czy niemożność porozumienia się z najbliższymi. Problemy te również mocno dotyczą wszystkich grup wiekowych – dzieci i młodzieży (które nie są akceptowane w środowisku rówieśniczym), dorosłych (którzy nie radzą sobie z problemami życia codziennego), a także seniorów (którzy czują się niepotrzebni i odrzuceni). Jednocześnie nie w trakcie opracowywania diagnozy podkreślano, że skala problemów psychicznych w rzeczywistości jest jeszcze większa niż zaprezentowane dane statystyczne. Nie wszyscy mieszkańcy decydują się na podjęcie leczenia ze względu na strach przed stygmatyzacją rodziny czy sąsiadów. Przedsięwzięcie polega na stworzeniu punktu pomocy psychologicznej.</p> <p>Kolejnym z zdiagnozowanych problemów obszaru rewitalizacji jest niewystarczająca jako usługi w zakresie poradnictwa prawnego. Ze względu na stan zamieszkania, zarówno mieszkańców obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy, korzystanie z poradnictwa świadczonego w formie usług płatnych, stanowi dla znacznej części mieszkańców bardzo dużą barierę, wobec czego często rezygnują oni z tego rodzaju usług. Na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano również problemy w zakresie bezradności w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego. Część z rodzin pomimo posiadania wystarczających środków finansowych na zabezpieczenie podstawowych potrzeb, dysponuje tymi środkami w sposób w nieodpowiedni. Należy jednocześnie pamiętać o tym, że rodzina, jako podstawowa komórka społeczna, pełni wiele funkcji i zaspokaja podstawowe potrzeby swoich członków, począwszy od biologicznych poprzez psychiczne, społeczne i emocjonalne. W związku z tym środowisko rodzinne jest również pierwszym środowiskiem wychowawczym w życiu dziecka, stąd tak ważną rolę jest jego prawidłowe funkcjonowanie.</p> <p>Celem działalności punktu poradnictwa społecznego jest poprawa dostępu do szerokiej jakości usług o charakterze społecznym i zawodowym. Adresatami usług świadczonych przez punkt będą osoby wykluczone lub zagrożone wykluczeniem społecznym, w niepełnosprawne, świadczonych przez punkt porady będą bezpłatne.</p> <p>W efekcie realizacji przedsięwzięcia powstanie oczekiwany społecznie punkt poradnictwa społecznego, obejmujący:</p> <ul style="list-style-type: none"> - poradnictwo prawne - poradnictwo psychologiczne, w tym rodzinne - poradnictwo pedagogiczne - doradztwo zawodowe. 		

realizacji przedsi wzi cia nast pi zwi kszenie dost pno ci do wysokiej jako ci, bezpiecznych usz ug spojecznych. Przedsi wzi cie zminimalizowanie zdiagnozowanych problemów obszary rewitalizacji . ograniczonego dost pu do poradnictwa psychologicznego, prawnego oraz zawodowego.

Przedsi wzi cia komplementarne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sRewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sPRZAYAMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji spojeczno-zawodowej mieszka ców obszaru rewitalizacji ➤ sUporz dkowanie skweru na skrzy owaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sModernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+ ➤ sRozwój ekonomii spojecznej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sStworzenie punktu poradnictwa spojecznego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane dziażania w zakresie podniesienia wiadomo ci zdrowotnej i ekologicznej mieszka ców oraz integracji mi dzypokoleniowej+ ➤ sAktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➤ sODKRYC NIEZNANE . zintegrowane dziażania na rzecz piel gnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+ ➤ sStworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sMonitoring obywatelski+
--------------------------------	---

Nr porz dkowy	Nazwa przedsi wzi cia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
2/7	Utworzenie wypo yczalni sprz tu rehabilitacyjnego i piel gnacyjnego w Komarówce Podlaskiej			Gminny O rodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej /Gminny O rodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej	
Powi zanie z celami LPR	Powi zanie bezpo rednie		✓	✓	
	Powi zanie po rednie				
Oddziaływanie przedsi wzi cia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓				
Lokalizacja przedsi wzi cia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji - ul. I Armii Wojska Polskiego 13			Obszar rewitalizacji	✓
			Poza obszarem rewitalizacji		
Ramy realizacji	Orientacyjna warto	Termin realizacji		ródło finansowania	

Przedsięwzięcia		200 000,00	2019	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
Grupa docelowa	Grup docelow przedsięwzięcia b d stanowią osoby starsze i z niepełnosprawne z obszaru rewitalizacji oraz z terenu całej gminy Komarówka Podlaska.			
Charakterystyka przedsięwzięcia	Zdiagnozowanym problemem znacznej części mieszkańców obszaru rewitalizacji jest ich stan zamieszkania i uniemożliwienie zaspokojenia wszystkich potrzeb. Spora część z mieszkańców korzysta z różnego rodzaju świadczeń udzielanych przez GOPS w Komarówce Podlaskiej. Wśród najczęstszych powodów przyznawania świadczeń znajduje się długotrwała lub ciężka choroba oraz niepełnosprawność. W świetle danych różnorodnych, jak również prognoz, liczba osób starszych oraz niepełnosprawnych z roku na rok będzie coraz większa. Nie wszyscy mieszkańcy mogą pozwolić sobie na zakup nowego sprzętu, który z jednej strony jest niezbędny, a z drugiej bardzo kosztowny. Wiele osób ma trudności w samodzielnym poruszaniu się czy rehabilitacji i terapii, a których sprawną fizyczną wymaga stosowanie specjalistycznego sprzętu, potrzebuje pomocy w pozyskaniu sprzętu rehabilitacyjnego, ortopedycznego i terapeutycznego, dzięki któremu mogłyby sprawniej funkcjonować. Ponadto, niekiedy w życiu osób niepełnosprawnych, na skutek różnorodnych uwarunkowań zdrowotnych czy społecznych zdarzają się takie sytuacje, kiedy konkretny sprzęt jest potrzebny od zaraz. Jednak określone procedury formalne w różnego typu instytucjach, jakie osoba niepełnosprawna musi pokonać w celu uzyskania nowego sprzętu są często do długotrwałej. Projekt zakłada utworzenie punktu wypoczyniania osobom starszym i niepełnosprawnym sprzętu rehabilitacyjnego.			
Oddziaływanie przedsięwzięcia	W efekcie realizacji przedsięwzięcia ujętione zostanie funkcjonowanie w codziennym życiu osobom długoterwale i ciężko chorym lub niepełnosprawnym ze stwierdzoną dysfunkcją narządu ruchu (w szczególności ci osobom samotnym i w podeszłym wieku, o niskich dochodach) z terenu gminy Komarówka Podlaska, wymagających wyposażenia w sprzęt rehabilitacyjny. Dzięki projektowi umożliwiony zostanie również powrót do aktywności zawodowej osób dotychczas sprawujących opiekę nad osobami starszymi czy niepełnosprawnymi.			
Przedsięwzięcia komplementarne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Utworzenie wypoczynalni sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgniarskiego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+ ➤ Aktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➤ ODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+ ➤ Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Monitoring obywatelski+ 			

Nazwa przedsi wzi cia		Wnioskodawca/Realizator/Partner		
2/8	ENERGIA JEST W NASI Ę zintegrowane dzia nia w zakresie podniesienia wiadomo ci zdrowotnej i ekologicznej mieszka ców oraz integracji mi dzypokoleniowej		Gminny O rodek Pomocy Społecznej/Gminny O rodek Pomocy Społecznej/ Gminne Centrum Kultury, Gminna Biblioteka Publiczna we współpracy z NOZOZ	
Powi zanie z celami LPR			Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powi zanie bezpo rednie		✓	✓
	Powi zanie po rednie			✓
Odzia Źywanie przedsi wzi cia	Sfera społeczna	Sfera Gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna
	✓	✓	✓	
Lokalizacja przedsi wzi cia	Adres		Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji . z wykorzystaniem zrewitalizowanego stadionu gminnego oraz stworzonej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej		Obszar rewitalizacji	✓
			Poza obszarem rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna warto przedsi wzi cia	Termin realizacji		ród Źo finansowania
	100 000,00	2018-2022		Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lat 2014-2020, Wojewódzki Fundusz Ochrony rodowiska i Gospodarki Wodnej oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
Grupa docelowa	Grup docelow projektu b d stanowili mieszka cy obszaru rewitalizacji oraz pozostajęj cz ci gminy Komarówka Podlaska.			
Charakterystyka przedsi wzi cia	Przedmiotem przedsi wzi cia jest realizacja zintegrowanych dzia Ź na rzecz kształtowania prawidłowych postaw i nawyków w zakresie zdrowia, ywienia, uprawiania sportu, zwi kszania wiadomo ci ekologicznej mieszka ców. Ca Ź realizowanych przedsi wzi s Ź y			

	<p>integracji lokalnej społeczno ci, w tym w szczególno ci integracji mi dzypokoleniowej.</p> <p>głównych działań b dzie jest rozwijanie i wspieranie pozaszkolnych form edukacji oraz akcji ukierunkowanych na dbanie przestrze skierowanych do wszystkich mieszka ców takich jak np.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ Cykliczne sprz tanie terenów zielonych . zaangażowanie uczniów oraz OSP w generalnie sprz tanie terenów zielonych ✓ Organizacja cyklicznego sEko-pikniku+ imprezy rodzinnej, na której tematem przewodnim b dzie u wiadomienie zagro e zwi zanych z brakiem dbania o rodowisko naturalne, prezentowane b d ró ne działania proekologiczne ✓ Organizacja cyklicznych sDni Energii+ - podczas których władze gminy b d popularyzowały inicjatywy proklimatyczne i zwi zane z gospodark niskoemisyjn ✓ Promowanie przez gmin mo liwo ci dofinansowania do wymiany pieców w glowych na ekologiczne ró dźa ogrzewania ✓ Promowanie przez gmin działań zmierzaj cych do podniesienia wiadomo ci mieszka ców w zakresie szkodliwo ci spalania w piecach miecei i paliwa gorszej jako ci. <p>Realizacja przedsi wzi cia wi e si z konieczno ci stworzenia alternatywy dla dotychczasowego sposobu sp dziania wolnego czasu zarówno przez dzieci i mǒdzie , jak równie dorosłych. Z przeprowadzonej diagnozy wynika, e na obszarze rewitalizacji zauwa alne s problemy dzieci i mǒdzie y z otyō ci czy nadwag oraz wadami postaw. Poza tym spora cz dzieci staę nie uprawia aktywno ci ruchowej . przyzwyczajone s do sp dziania wolnego czasu przed telewizorem czy komputerem. Nie przestrzegaj równie zasad zdrowego ywienia. Na taki stan rzeczy wpýw maj przede wszystkim ugruntowane nieprawidłowe nawyki rodziców nie przywi zuj wagi do zdrowego stylu ycia pojmowanego w kontek cie aktywno ci ruchowej oraz zdrowego ywienia.</p> <p>Wobec czego drugi filar przedmiotowego przedsi wzi cia b dzie stanowią realizacja małych przedsi wzi przyczyniaj cych si do uatrakcyjnienia oferty sp dziania czasu, w tym m.in.:</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ organizacja imprez i festynów o tematyce zdrowotnej z wykorzystaniem zrewitalizowanego stadionu, ✓ organizacja zabaw i wicze ruchowych oraz zaj dedykowanych zarówno dzieciom przedszkolnym jak i w wariacie popołudniowym dzieciom starszym i osobom dorosłym (m.in. maraton zumby, zumba kids itp.) ✓ organizacja eventów sportowych m.in. cyklicznego sBiegu Komarowskiego+ pod patronatem Wójta Gminy Komarówka Podlaska, zawodów i wy cigów rowerowych, poý czonych z przypomnianiem aktualnych przepisów o ruchu drogowym i zasad pierwszej pomocy przedmedycznej ✓ promocja aktywnego i zdrowego trybu ycia w ród dzieci, mǒdzie y i dorosłych mieszka ców obszaru rewitalizacji ✓ prowadzenie działań profilaktycznych w zakresie ró nego rodzaju chorób. <p>Mo liwo uczestnictwa w realizacji wspólnych przedsi wzi , angaj cych osoby w ró nym wieku, b dzie równie wa nym elementem integruj cym lokaln społeczno .</p>
<p>Oddziaływanie przedsi wzi cia</p>	<p>Przeprowadzone w ramach przedsi wzi cia inicjatywy przyczyni si do podniesienia wiadomo ci lokalnej społeczno ci w takich dziedzinach jak: efektywno energetyczna, wykorzystanie odnawialnych ró dź energii i powi zania pomi dzy wykorzystaniem energii a zmianami klimatu, kreowania postaw proekologicznych u mieszka ców obszaru rewitalizacji. Przedsi wzi cia w zakresie promocji zdrowego stylu ycia i aktywno ci ruchowej b d pozytywnie oddziaływały na system rozwoju oraz wychowania dzieci i mǒdzie y szkolnej. Przyczyni si do budowania pozytywnych relacji i wi zni mi dzy rówie nikami, a tak e zwi kszenia wý czenia społeczno dzieci i mǒdzie y zagro onych marginalizacji i negatywnym wpýwem rodowiska. Szczególnie istotne jest to, e aktywno fizyczna to nie tylko trening ciaę, ale tak e trening umysłu. Dzi ki regularnym wiczeniom kształtuje si w sobie wiele cech i zyskuje nowe umiej tno ci, które pomagaj w yciu codziennym, dodaj zaradno ci i pozytywnej energii. Aktywny tryb ycia wpýwano na kształtowanie takich cech jak: samodyscyplina, praca zespołowa, pokora, cierpliwo , umiej tno analitycznego my lenia, samo wiadomo , pewno siebie. Przeciwdziałają równie problemom zdrowotnym, takim jak otyō czy nadwaga oraz wady postawy, które s szczególnie uci liwe w</p>

eci i miodzie y, które dodatkow s z tego powodu stygmatyzowane czy nieakceptowane w rodowisku rowie niczym. Poza ia dju aktywno fizyczn oraz umyslow . Zaanga owanie mieszkacow w aktywne uczestnictwo w zaj ciach sportowych, b dzie rownie jako dziaania z zakresu profilaktyki zdrowotnej. Dobrostan mieszkacow zapobiegnie dezaktywizacji zawodowej z przyczyn zdrowotnych (choroby kr enia, choroby nowotworowe, choroby ukadu kostno-stawowo-mi niowego). Warto ci dodan przedsi wzi cia b dzie integracja spojeczna realizowana w oparciu o promocj aktywno ci sportowej.

**Przedsi wzi cia
komplementarne**

- sRozwój ekonomii spojecznej w Komarówce Podlaskiej+
- sStworzenie punktu poradnictwa spojecznego w Komarówce Podlaskiej+
- sUtworzenie wyposazalni sprz tu rehabilitacyjnego i piel gniacyjnego w Komarówce Podlaskiej+
- sAktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+
- sODKRYC NIEZNANE . zintegrowane dziaania na rzecz piel gnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+
- sStworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+
- sMonitoring obywatelski+

Nr porz dkowy	Nazwa przedsi wzi cia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
2/9	sAktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna			Spółdzielnia socjalna/Spółdzielnia socjalna	
Powi zanie z celami LPR	Powi zanie bezpo rednie		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powi zanie po rednie		✓	✓	
Oddziaływanie przedsi wzi cia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓		✓		
Lokalizacja przedsi wzi cia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji . z wykorzystaniem zrewitalizowanego stadionu gminnego oraz stworzonej infrastruktury rekreacyjno-turystycznej			Obszar rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna warto przedsi wzi cia		Termin realizacji		ródło finansowania
	100 000,00		2019		
Grupa docelowa	Grup docelow przedsi wzi cia b d stanowi mieszkac y obszaru rewitalizacji oraz caej gminy Komarówka Podlaska.				

przedsięwzięcia	<p>celem przedsięwzięcia będzie zwiększenie zaangażowania mieszkańców i organizacji pozarządowych funkcjonujących na terenie Komarówka Podlaska (w szczególności w obszarze rewitalizacji) w życie publiczne. Projekt umożliwi mieszkańcom zaangażowanie się w działania na rzecz swojej wspólnoty. Pobudzi on aktywizację mieszkańców w zakresie spraw publicznych, m.in. poprzez rozwój wolontariatu czy wspieranie działań na rzecz integracji społecznej (np. działania na rzecz dzieci, seniorów, niepełnosprawnych). Jego założeniem jest również zaangażowanie mieszkańców w sprawy publiczne, tak aby odbudować poczucie wpływu na otaczającą rzeczywistość (np. aktywizowanie młodzieży, działania na rzecz dostępu do informacji publicznej, czy edukacja obywatelska). Za realizację przedsięwzięcia odpowiedzialna będzie spółdzielnia społeczna powołana do obsługi zrewitalizowanej infrastruktury.</p>
Oddziaływanie przedsięwzięcia	<p>W efekcie jego realizacji w przyszłości nastąpi zwiększenie inicjatyw oddolnych, wzrost liczby mieszkańców zaangażowanych w działania organizacji pozarządowych i lokalne inicjatywy, wzrost partycypacji mieszkańców w sprawy publiczne oraz wzmocnienie potencjału III sektora.</p>
Przedsięwzięcia komplementarne	<ul style="list-style-type: none"> ➢ SPRZĄŻAMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji+ ➢ Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+ ➢ Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej+ ➢ Stworzenie wydziału spraczonego rehabilitacyjnego i pielęgniarskiego w Komarówce Podlaskiej+ ➢ ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+ ➢ ODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+ ➢ Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+ ➢ Monitoring obywatelski+

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
2/10	PODKRYC NIEZNANE - zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego			Gminne Centrum Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna we współpracy z Kołem Gospody Wiejskich	
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie pośrednio		✓	✓	
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera Gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji (w tym Gminne Centrum Kultury i Gminna Biblioteka Publiczna)			Obszar rewitalizacji	✓
				Poza obszarem	

	Symboliczna wartość przedsięwzięcia	Termin realizacji	rewitalizacji
			źródło finansowania
Ramy realizacji	100 000,00	2019-2020	Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (LEADER) oraz środki budżetu gminy Komarówka Podlaska
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji, dzieci i młodzież oraz seniorzy		
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>Przedmiotem przedsięwzięcia jest szereg zintegrowanych działań skierowanych do różnych grup odbiorców, których nadrzdnym celem jest pielęgnowanie oraz rozwijanie tradycji lokalnych, a także przekazywanie ich kolejnym pokoleniom. Wśród planowanych do wdrożenia działań znalazły się następujące:</p> <p>1. Warsztaty kulinarne - prowadzone przez do wyznaczonych gospodynie wspólnie z dziećmi i młodzieżą; dotyczy przygotowywania tradycyjnych potraw. Elementem działania będzie ewidencjonowanie i utrwalanie, w formie księgi kucharskich zapomnianych lokalnych przepisów kulinarnych. Głównym jego celem jest wzmocnienie więzi międzypokoleniowych i integracja poprzez udział w kursie gotowania różnych pokoleń - od najmłodszych do najstarszych. Zajęcia dla dzieci i młodzieży prowadzone będą przez do wyznaczonych gospodynie. W trakcie działania osoby starsze będą przekazywały młodzieży tradycyjne receptury, dzięki czemu zostaną one ocalone od zapomnienia. Natomiast dla osób starszych projekt będzie stanowił znakomitą okazję do aktywnego uczestniczenia w życiu społeczno-kulturalnym lokalnej, a poprzez to aktywizacji i budowanie poczucia własnej wartości i przydatności. Jego celem jest także budowanie marki lokalnych produktów kulinarnych.</p> <p>2. Warsztaty rękodzielnicze - w ramach projektu planuje się organizację zajęć rękodzielniczych dla dzieci, młodzieży i dorosłych w szczególności z obszaru rewitalizacji. Pielęgnowanie kultury i tradycji lokalnych, promowanie wyrobów produkowanych tradycyjnie.</p> <p>3. „Zachowań od zapomnienia+” - przedmiotem podejmowanych działań będzie organizacja wystawach promujących twórczość artystów regionalnych i związanych z regionem oraz organizacja ich wernisaży, które będą okazją do spotkań mieszkańców. Z kolejnych spotkań te będą okazją do budowania lokalnej tożsamości.</p> <p>Celem prowadzonych działań będzie m.in. lepsza integracja lokalnej społeczność i docenienie lokalnej kultury i tradycji. Wątkiem będzie idea integracji międzypokoleniowej i towarzyszenie temu zwiększenie aktywności seniorów oraz dowartościowanie osób starszych poprzez stworzenie im warunków do przekazywania swojej wiedzy i do wyrażenia młodszemu pokoleniu. Takie dla pozostałych mieszkańców gminy zaproponowane zajęcia będą atrakcyjną formą spędzenia wolnego czasu.</p>		
Oddziaływanie przedsięwzięcia	<p>Podczas przeprowadzanych konsultacji społecznych mieszkańcy bardzo mocno akcentowali, że jednym z podstawowych problemów jest uboga oferta kulturalna istniejąca instytucji kultury i w głównej mierze jest ona skierowana do dzieci i młodzieży. Poza tym według mieszkańców obszaru rewitalizacji istnieje ogromna potrzeba integracji lokalnej społeczność, szczególnie wokół tradycji lokalnej - kultury, sztuki, ale także zanikających rzemiosł czy zawodów. Następuje zanik więzi społecznych będących wynikiem zarówno braku miejsc oraz oferty wspólnego spędzania wolnego czasu oraz coraz szybszym tempem życia.</p> <p>Suma zadań składających się na planowane przedsięwzięcie przyczyni się z jednej strony do rozbudowy oferty instytucji kultury, z drugiej tworzy będzie platformę /pretekst do spotkań i integracji. Podstawowym założeniem przedsięwzięcia jest integracja pomiędzy różnymi pokoleniami, przekazywanie wiedzy i umiejętności młodym przez osoby starsze. Ma to jednocześnie efekt terapeutyczny - aktywizuje starsze osoby, wyłącza je z domu, sprawia, że czują się w nim potrzebni.</p>		

Przedsięwzięcia komplementarne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Odkrowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Organizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+ ➤ Komarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+ ➤ ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia wiadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji mi dzypokoleniowej+ ➤ Aktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➤ Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ Monitoring obywatelski+ ➤ Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+ ➤ Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+
--------------------------------	--

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
2/11	Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej			Gmina Komarówka Podlaska/Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej	
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednie			✓	✓
	Powiązanie pośrednie				
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera Gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓				
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar rewitalizacji - ul. Staszica 6			Obszar rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia		Termin realizacji		Źródło finansowania
	200 000,00		2018-2019		Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 11.1 Aktywne wyczerpiecie) oraz środki budżetu gminy Komarówka Podlaska

	<p>...elów przedsi wzięcia będą stanowić dzieci i młodzie z obszaru rewitalizacji oraz pozostają ci gminy Komarówka Podlaska pochodzące z rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym.</p>
<p>Charakterystyka przedsi wzięcia</p>	<p>Dzieci oraz młodzie, pochodzące z ubogich materialnie oraz zaniedbanych wychowawczo rodzin, zazwyczaj nie posiadają wystarczającej opieki, przeżywają wiele doświadczeń traumatycznych w samotności. W rodzinach tych podstawowymi problemami są: zaniedbania, brak opieki, alkoholizm oraz często przemoc. Dzieci w takich rodzinach korzystają z różnych sposobów ucieczki od rzeczywistości w jakiej przyszłoby im funkcjonować w inne formy zachowania sprawiające wrażenie lepszego życia (np. wagarowanie, przemoc rówieńnicza, siłownia, siłownia po alkoholu i narkotyki itp.).</p> <p>W celu ograniczenia problemów na jakie narażone są dzieci i młodzie na terenie gminy Komarówka Podlaska stworzona zostanie wietlica rodowiskowa.</p> <p>Głównym celem działalności wietlicy będzie wspieranie rodzin dysfunkcyjnych w procesie przygotowywania dzieci i młodzie do samodzielnego życia, kształtowania właściwych postaw społecznych poprzez objęcie ich w czasie wolnym od zajęć szkolnych opieką oraz zajęciami edukacyjnymi i profilaktycznymi. Będzie ona zajmowała się: rozwojem umiejętności interpersonalnych dzieci i młodzie, w tym nawiązaniem kontaktu z innymi, sprawne porozumiewanie się, wpływania na siebie nawzajem i pomagania sobie, konstruktywnym rozwiązywaniem wspólnych problemów i konfliktów, przyczyni się do wzrostu umiejętności zaspakajania potrzeb osobistych bez szkody dla otoczenia, wpłynie na wzmocnienie więzi z rodziną oraz ze szkołą, środowiskiem lokalnym oraz kulturą i tradycjami.</p> <p>Działalność w wietlicy będzie prowadzona w formie: pomocy dydaktycznej (podnoszenie wyników w nauczaniu), zajęć grupowych (m.in. kształtowanie prawidłowych postaw społecznych oraz integracji grupy, rozwój zainteresowań i rozwijanie sprawności fizycznej), pomocy indywidualnej wychowawców, pomocy indywidualnej wolontariuszy, współpracy z rodzicami, współpracy ze szkołami (m.in. spotkania z pedagogami szkolnymi, wychowawcami, nauczycielami przedmiotowymi).</p> <p>Zadaniem wietlicy będzie prowadzenie zajęć profilaktycznych, dydaktycznych, wychowawczych dla dzieci i młodzie polegających na zagospodarowaniu czasu wolnego w ramach wietlic rodowiskowych. W ramach ich działalności realizowana będzie pomoc w nauce i w uzupełnianiu zaległości edukacyjnych, organizowanie czasu wolnego (m.in. prowadzenie zajęć tematycznych w placówkach i poza nimi umożliwiających dzieciom i młodzie opanowanie zdrowego stylu życia), rozwijanie zainteresowań i umiejętności interpersonalnych, prowadzenie pracy z grupami tak aby mogły stać się konstruktywnymi grupami rówieńniczymi, poprzedzone planowaniem pracy w zespole pracowników, organizowanie indywidualnych spotkań z dziećmi poza pracą z grupami, organizowanie stałej i systematycznej współpracy z rodzinami. Bardzo ważnym elementem przedsi wzięcia będzie organizowanie zajęć integracji międzypokoleniowej dzieci i młodzie z rodzicami/opiekunami oraz dziadkami.</p>
<p>Oddziaływanie przedsi wzięcia</p>	<p>Wśród oczekiwanych efektów realizacji przedsi wzięcia należy wymienić przede wszystkim kształtowanie prawidłowych nawyków oraz postaw społecznych wśród dzieci i młodzie pochodzących z rodzin niewydolnych wychowawczo z terenu gminy Komarówka Podlaska. Dzięki projektowi jego uczestnicy nabyli praktyczne umiejętności interpersonalne i przyjmowania negatywnych uczuć oraz opinii o sobie (krytyki). Poznali nowe sposoby spędzania wolnego czasu w sposób akceptowany społecznie - bez użycia siły i agresji.</p>

Przedsięwzięcia
komplementarne

- Realizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+
- Projekt i wykonanie planu gospodarki przestrzennej i urbanistycznej w Gminie Komarówka Podlaska+-
- Wykonanie projektu i budowa drogi powiatowej nr 1005 w miejscowości Komarówka Podlaska+-
- Wykonanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej+
- Modernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+
- Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+
- Kompetentni w gminie Komarówka Podlaska+
- Poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska+
- Dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy+
- Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii szansą na poprawę jakości środowiska naturalnego w gminie Komarówka Podlaska+
- Komarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+
- Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej+
- Utworzenie wydziału sprytu rehabilitacyjnego i pielęgniarskiego w Komarówce Podlaskiej+
- ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+
- Aktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+
- ODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+
- Stworzenie świetlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej+
- Monitoring obywatelski+
- Własny biznes szansą na sukces+
- Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+
- Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca/Realizator/Partner		
2/12	Monitoring obywatelski		Gmina Komarówka Podlaska/Gmina Komarówka Podlaska		
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie pośrednio				
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera Gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓		✓		
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres		Umiejscowienie		
	Obszar rewitalizacji		Obszar rewitalizacji	✓	

	Wykonalność	Termin realizacji	Poza obszarem rewitalizacji
Ramy realizacji	Wykonalność przedsięwzięcia	Termin realizacji	Źródło finansowania
Ramy realizacji	Bez kosztowe	2017-2023	-
Grupa docelowa	Mieszkańcy obszaru rewitalizacji		
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>Przedsięwzięcie jest bezpośredni odpowiedzi na zidentyfikowane podczas delimitacji obszaru zdegradowanego problemy mieszkańców tj.:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) niskie poczucie bezpieczeństwa mieszkańców (w obszarze rewitalizacji obserwuje się m.in. wysoki wskaźnik interwencji Policji oraz wysoki wskaźnik przestępczości - oba powyżej średniej dla gminy); 2) zanik wiarysiedzkich postępującej zjawisko uniformizacji otoczenia i anonimowości mieszkańców; 3) zródnicowany poziom aktywności społecznej mieszkańców obszaru rewitalizacji (mierzonej min. uczestnictwem w wyborach). <p>Przedmiotem projektu jest organizowanie cyklicznych spotkań mieszkańców, w trakcie których zgłaszane będą pojawiające się problemy w przestrzeni publicznej związane zarówno ze sferą społeczną (np. zgłoszenie miejsc, gdzie przebywanie jest niebezpieczne i wymagają do wietlenia), infrastruktur techniczną (np. niedziałająca lampa), sferą rodowiskową (za miecanie terenów) czy przestrzenno-funkcjonalną. Spotkania będą służyć stwierdzeniu czy w danym obszarze występują nieprawidłowości i problemy, które wymagają pilnych działań. Spotkania odbywać się będą cyklicznie, w miarę zgłaszanych potrzeb i nagromadzenia spraw, na terenie obszaru rewitalizacji. Na potrzeby projektu, stworzone zostanie konto mailowe oraz skrzynka kontaktowa umieszczona w Urzędzie Gminy w Komarówce Podlaskiej, które stanowi będzie źródło komunikacji, wymiany informacji i możliwości zgłoszenia obserwowanych problemów przez mieszkańców. Na spotkaniach raportowane będą zaobserwowane negatywne zjawiska, które później przekazywane będą lokalnym władzom. W ramach spotkań będą prowadzone również spotkania edukacyjno-wiadomościowe np. spotkania z dzielnicowym, strażakiem, pracownikiem socjalnym. w trakcie których przekazywana będzie wiedza na temat tego gdzie zgłosić problem, kogo zawiadomić i jak zachować się w obliczu niebezpiecznych sytuacji.</p>		
Oddziaływanie przedsięwzięcia	<p>Wdrożenie zaplanowanych w ramach przedsięwzięcia działań przyczyni się do:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wzrostu poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców obszaru - angażowania się mieszkańców we wspólne przedsięwzięcia, służące poprawie jakości lokalnej społeczności - niwelowania skutków zjawiska anonimowości. zjawisko anonimowości dotyczy szczególnie miejsc, gdzie występuje duże nagromadzenie ludzi na niewielkim terenie, uniformizacja otoczenia, brak wspólnych miejsc odpoczynku i rozrywki, ale te terenów zabudowy jednorodzinnej (chociaż odgródzenia się od otoczenia, posiadanie własnego ogródka i poczucie posiadania własnego skrawka ziemi bywa silniejsze niż nawiązywanie relacji z sąsiadami i angażowanie się w prace na rzecz lokalnej społeczności) - podniesienia jakości życia mieszkańców obszaru. 		

Przedsięwzięcia komplementarne

- Realizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+
- Projekt ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+
- Kompetentni w gminie Komarówka Podlaska+
- Poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska+
- Dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy+
- Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej+
- ENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+
- Aktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+
- Monitoring obywatelski+
- Własny biznes szansą na sukces+

Nr porządkowy	Nazwa przedsięwzięcia			Wnioskodawca/Realizator/Partner	
2/13	Własny biznes szansą na sukces			Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej/ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Komarówce Podlaskiej we współpracy z PUP w Radzynie Podlaskim	
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie pośrednio		✓		✓
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera Gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
	✓	✓			
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres			Umiejscowienie	
	Obszar gminy Komarówka Podlaska, w tym obszar rewitalizacji			Obszar rewitalizacji	✓
				Poza obszarem rewitalizacji	✓
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia	Termin realizacji		Źródło finansowania	

200 000,00

2018-2022

RPO WL na lata 2014-2020 oraz środki budżetu
gminy Komarówka Podlaska

Grupa docelowa	Bezrobotni znajdujący się w szczególnej sytuacji na rynku pracy, między innymi: osoby (19 - 30 lat), osoby 50+
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>Celem przedsięwzięcia jest pobudzenie indywidualnej przedsiębiorczości u osób znajdujących się poza rynkiem pracy oraz między innymi osób w wieku przedemerytalnym. Z jednej strony chodzi tutaj o kształtowanie aktywności zawodowej w oparciu o potencjał indywidualny (kształtowanie postaw kreatywnych), z drugiej o przeciwdziałanie marginalizacji zawodowej, z trzeciej zaś o wywołanie aktywności zawodowej wśród osób zbliżających się do wieku emerytalnego. W ramach przedsięwzięcia przewiduje się organizację akcji informacyjnej na temat zasad i możliwości zakładania/prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz kursy/szkolenia i doradztwo indywidualne, ukierunkowane na podnoszenie potencjału indywidualnego w kontekście prowadzenia własnej firmy, w szczególności w zakresie:</p> <ul style="list-style-type: none"> - przygotowywania i realizacji wniosków o wsparcie finansowe i wniosków o płatność w ramach przedsięwzięcia - tworzenia i prowadzenia działalności gospodarczej, tworzenia partnerstw i sieciowania na rzecz wspólnych inicjatyw gospodarczych - aktywizowania mieszkańców w zakresie identyfikacji nowych produktów lokalnych - podnoszenia wiedzy i umiejętności mieszkańców co do przygotowania i wdrażania inicjatyw lokalnych i partnerskich - przygotowania wniosków o wsparcie dla grup defaworyzowanych.
Oddziaływanie przedsięwzięcia	<p>Dodatkowo przedsięwzięcie wzmocni potencjał rozwoju między innymi zagrożonej marginalizacją oraz ich szanse na wyjście z sytuacji kryzysowej (społecznej). Planowane przedsięwzięcie przyczyni się do poprawy jakości życia osób znajdujących się poza rynkiem pracy oraz ich społecznego wyczerpania. Przedsięwzięcie będzie pozytywnie oddziaływało na sfery gospodarcze i społeczne. Przedsięwzięcie przyczyni się do wzrostu liczby nowo zakładanych mikro i małych przedsiębiorstw, a ponieważ grupa docelowa stanowi osoby potencjalnie zagrożone marginalizacją zawodową, jego oddziaływanie znajdzie swój przejaw w poprawie parametrów zatrudnienia oraz ograniczeniu negatywnych skutków społecznych (np. ubóstwa).</p>
Przedsięwzięcia komplementarne	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sPRZĄYAMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji ➤ sRozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sDostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy+ ➤ sKomarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+ ➤ sStworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+ ➤ sAktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➤ sRozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+ ➤ sRuchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+

Nazwa przedsięwzięcia		Wnioskodawca/Realizator/Partner		
Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach		Gmina Komarówka Podlaska/Gmina Komarówka Podlaska		
Powiązanie z celami LPR	Powiązanie bezpośrednio	Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2	Cel strategiczny 3
	Powiązanie pośrednio	✓	✓	✓
Oddziaływanie przedsięwzięcia	Sfera społeczna	Sfera gospodarcza	Sfera środowiskowa	Sfera techniczna
	✓	✓	✓	Sfera funkcjonalno-przestrzenna
Lokalizacja przedsięwzięcia	Adres		Umiejscowienie	
	Podobszar zdegradowany - Kolembrody 60		Obszar rewitalizacji	Poza obszarem rewitalizacji
Ramy realizacji	Orientacyjna wartość przedsięwzięcia	Termin realizacji		Źródło finansowania
	200 000,00	2018-2019		Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz budżet gminy Komarówka Podlaska
Grupa docelowa	Mieszkańcy gminy Komarówka Podlaska, w tym obszaru rewitalizacji oraz turyści			
Charakterystyka przedsięwzięcia	<p>Gmina Izba Regionalna została utworzona w 2003 roku w drewnianym budynku byłej Szkoły Podstawowej, pochodzącej z końca XIX w., zwanego Popówkami. Przy odrestaurowaniu budynku pracowali mieszkańcy, tj. członkinie Koła Gospody Wiejskich z przewodniczącą na czele, pracownicy obsługi szkoły, miejscowi stolarze, rodzice, młodzież, dzieci, nauczyciele i dyrektor szkoły. Zgromadzono tam, dzięki uprzejmości mieszkańców wsi i gminy, przeróżne pamiątki dokumentujące historię kultury i rzemiosła regionu. Wśród eksponatów znajdują się narzędzia oraz sprzęt kuchenny i gospodarczy, którego się już nie używa. Przedstawiona jest historia powstania tkaniny lnianej: od siemienia lnianego do ubrania, koszuli.</p> <p>W chwili obecnej potrzeby przedmiotowej izby są duże. Budynek pokryty został wieloletnią blachą, której stan pozostawia obecnie wiele do życzenia. Poza tym zadaniem niekomponuje się z pozostałością budynku (drewniana chata), wobec czego istnieje potrzeba jego wymiany. Również otoczenie wokół budynku wymaga podjęcia interwencji. Teren jest nieuporzędowany, pozostaje w stanie naturalnym, brakuje obiektów mającej architektury umożliwiających spędzenie czasu na wypoczynku w pobliżu izby regionalnej. Kolejnym z problemów jest niewystarczające oznakowanie terenu uniemożliwiające zdobycie informacji nt. samej izby, jak i innych ciekawych miejsc na obszarze gminy Komarówka Podlaska.</p> <p>Celem projektu jest podniesienie konkurencyjności gospodarczej obszaru gminy (głównie w zakresie turystyki) poprzez realizację przedsięwzięcia polegającego na zwiększeniu oferty turystyczno-rekreacyjnej Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach.</p> <p>W ramach projektu planowane jest utworzenie, w oparciu o istniejącą Gminną Izbę Regionalną, skansenu. Projekt przewiduje zarówno</p>			

	<p>związane z budynkiem (m.in. zmiana pokrycia dachowego na gont) i jego wyposażeniem (zgrupowanie sprzętu dawniej używanego w magazynie, kierat., wialnia. itp.), jak i rozwój dotychczasowej oferty . budowa lub przewiezienie kolejnych budynków gospodarczych krytych strzech . Planowane są również prace polegające na zagospodarowaniu terenu wokół budynków oraz organizacja miejsca na ognisko i wiaty, a także oznakowanie terenu np. tablica informująca o miejscach ciekawych do odwiedzenia.</p>
<p>Oddziaływanie przedsięwzięcia</p>	<p>Projekt realizowany będzie w sołectwie Kolembrody . wskazanym w ramach diagnozy społecznej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, jako obszar zdegradowany. Jednocześnie, ze względu na ograniczenia wytycznych dot. maksymalnej powierzchni i liczby ludności (max. 20% powierzchni i max. 30% ludności gminy) sołectwo nie weszło w skład obszaru rewitalizacji kwalifikującego się w pierwszej kolejności do objęcia interwencją w ramach procesu rewitalizacji. Tym niemniej należy zaznaczyć, że przedmiotowe przedsięwzięcie będzie miało pozytywny wpływ na obszar całej gminy Komarówka Podlaska, w tym wyznaczony obszar rewitalizacji . sołectwo Komarówka Podlaska.</p> <p>Kolembrody to miejscowość posiadająca duży potencjał kultury materialnej (zabytki) oraz niematerialnej (kultywowane tradycje i zwyczaje oraz cyklicznie organizowane wydarzenia popularzujące miejscowość i jej uroki). Stanowi ona jeden z filarów (obok Komarówki Polskiej) polityki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy.</p> <p>W efekcie realizacji przedsięwzięcia powstanie nowa atrakcja na mapie turystycznej gminy Komarówka Podlaska. Stworzona zostanie atrakcyjna przestrzeń pozwalająca na przeprowadzenie szeregu oddolnych inicjatyw oraz rozwój gospodarczy obszaru gminy, w tym obszaru rewitalizacji. Przedsięwzięcie przyczyni się do wsparcia lokalnego wzrostu gospodarczego poprzez promowanie i rozwój turystycznych walorów obszaru. Przyczyni się do pobudzenia gospodarki opartej na kapitale ludzkim i możliwości zarobkowania na skutek wzmożonego ruchu turystycznego. Nowa przestrzeń pozytywnie wpłynie na jakość życia poprzez budowanie więzi społecznych, wzmacnianie poczucia tożsamości lokalnej i dumy z miejsca zamieszkania. Poza tym przedsięwzięcie przyczyni się do pielęgnowania i ochrony lokalnych tradycji i zwyczajów.</p> <p>Oczekiwanym efektem realizacji przedsięwzięcia będzie wzrost indywidualnej działalności gospodarczej prowadzonej przez mieszkańców w zakresie usług turystycznych (gospodarstwa agroturystyczne) i związanych z tym usług przetwórstwa rolno-spożywczego (produkty tradycyjne i regionalne).</p>
<p>Przedsięwzięcia komplementarne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➤ sRewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sPRZĄŻAMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji ➤ sUporządkowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sModernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego+ ➤ sRozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej+ ➤ sKomarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+ ➤ sENERGIA JEST W NAS+. zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej+ ➤ sAktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna+ ➤ sODKRYC NIEZNANE . zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego+ ➤ sUruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego+

Nazwa przedsi wzi cia		Wnioskodawca/Realizator/Partner		
2/15	Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji ro linnego biodegradowalnego oleju smarowego/		AGROBIO Tadeusz Rudko, Szczytowa 8/7, 20-562 Lublin	
Powi zanie z celami LPR	Powi zanie bezpo rednie		Cel strategiczny 1	Cel strategiczny 2
	Powi zanie po rednie		✓	✓
Odzia ywanie przedsi wzi cia	Sfera spo eczna	Sfera gospodarcza	Sfera rodowiskowa	Sfera techniczna
	✓	✓		✓
Lokalizacja przedsi wzi cia	Adres		Umiejscowienie	
	Przegaliny Du e nr 129, 21-311 Komarówka Podlaska, dzia yka nr 182/4 (900 m2), dzia yka nr 181/10 (300 m2)		Obszar rewitalizacji	
Ramy realizacji	Orientacyjna warto przedsi wzi cia		Termin realizacji	ród o finansowania
	90 000,00		2018-2020	rodki prywatne oraz fundusze europejskie
Grupa docelowa	Mieszka cy gminy (równie seniorzy) w tym z obszaru rewitalizacji			
Charakterystyka przedsi wzi cia	<p>Celem przedsi wzi cia jest odnowa lokalnej przedsi biorczo ci przez uruchomienie produkcji biodegradowalnego smarowego oleju ro linnego. Olej z przeznaczeniem do smarowania y a cuchów motorowych pi y do drewna (pilarek), biologicznie y atwo rozk yadalny zast powa yby stosowane szkodliwe dla rodowiska oleje ropopochodne. Wytwarzanie oleju oparte by yoby na wdru eniu innowacyjnej technologii produkcji opracowanej w Instytucie Agrofizyki Polskiej Akademii Nauk w Lublinie. Lokalny surowiec do produkcji oleju stanowi yby poprodukcyjny odpad olejowy gorczycowy Wytwórni Octu i Musztardy w Parczewie. Wnioskodawca posiada kwalifikacje jak i do wiadczenie potrzebne do realizacji zadania, kierowa y realizacj kilku projektów badawczo-wdru eniowych. Projekt pozwalaj cy na prowadzenie dzia yalno ci gospodarczej odpowiada na problem bezrobocia w gminie. Cel przedsi wzi cia jest zgodny z celem Lokalnego Programu Rewitalizacji: Cel strategiczny 3. Odnowi lokaln przedsi biorczo Cel operacyjny 3.1 Przeciwdzia y a bezrobociu mieszka ców gminy.</p> <p>Odbiorcami biodegradowalnego oleju b d Zak yady Us yug Le nych obligowane do ich stosowania z uwagi na narastaj c konieczno ochrony rodowiska. Stosowanie tego produktu to równie korzy ogólnospo eczna, ogranicza szkodliwy wp yw olejów mineralnych na zdrowie u ytkowników pilarek. Uzasadnienie wpisania przedsi wzi cia na List LPR wynika z faktu, e ka de powstaje nowe miejsce pracy na terenie gminy ma oczywisty korzystny efektywny wp yw na podstawowy problem bezrobocia w obszarze rewitalizacji so yctwa Komarówka Podlaska.</p> <p>Wnioskodawca jest w y a cicielem nieruchomo ci w Przegalinach Du ych 129, w któr przez okres minionych dziesi ciu lat inwestowa y</p>			

	<p>waży dom mieszkalny, a do celów zwizanych z planowanym projektem zakupiły i umiejscowiły na posesji dwa budynki e - byłe spichrze. W jednym z nich powstaje pomieszczenie oceny fizyko-chemicznych wyciwo ci olejów rolinnych. przebudowa i modernizacja tych byłych kilkudziesięcioletnich spichrzy wpisuje się w typy projektów dla Działania 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich RPO WL. Modernizacja i adaptacja budynków na cele gospodarcze dla: Działanie 3.1. Tereny inwestycyjne.</p> <p>Zakłada się powstanie pomieszczenia z wyposażeniem do produkcji i badania oleju, magazynowania surowca i produktu, placu z podjazdem oraz odpowiedniego pomieszczenia socjalnego dla pracowników (w tym seniorów).</p> <p>Przedsięwzięcie ulokowane będzie w bezpo rednim s siedztwie obszaru rewitalizacji.</p>
<p>Oddziaływanie przedsięwzięcia</p>	<p>Bezpo rednim efektem realizacji projektu będzie zwizkszenie liczby miejsc pracy (2 etaty) na terenie gminy Komarówka Podlaska dające szansę na zatrudnienie osobom pochodzącym z obszaru rewitalizacji. Bez wątpienia przedsięwzięcie, polegające na rozwoju innowacyjnych technologii w oparciu o lokalne potencjały, wpłynie na podniesienie konkurencyjności gospodarczej obszaru, a także wpłynie na zwizkszenie spójności społecznej poprzez wzmacnianie aktywności zawodowej społeczności. W przyszłości produkowane oleje mogą stać się towarami rozpowszechnionymi w całym kraju. Dzięki przedsięwzięciu nastąpi zwizkszenie liczby przedsięwzięciobiorców z sektora M P wdrających innowacyjne technologie na terenie województwa lubelskiego. Oczekiwany rezultat przedsięwzięcia jest wzrost innowacji wytwarzanych i wdrajanych w regionie przez przedsiębiorstwa.</p>
<p>Przedsięwzięcia komplementarne</p>	<ul style="list-style-type: none"> ➢ sPRZĄŻAMA BIERNO +- Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji ➢ sDostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy+ ➢ sKomarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji+ ➢ sWażny biznes szansę na sukces+ ➢ sRozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach+

negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie
anym szereg działań zapobiegających, m.in.:

- dobrze przemyślany wybór lokalizacji inwestycji,
- stosowanie odpowiednich materiałów, rozwiązań technologicznych i technicznych, które są bezpieczne dla środowiska,
- selektywne gromadzenie powstających odpadów oraz przekazanie ich do unieszkodliwiania lub odzysku,
- dostosowanie terminów prac do okresu rozrodczego zwierząt (poza sezonem lęgowym ptaków, przygotowanie zastępczych miejsc lęgowych),
- stosowanie się do zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie oraz w przepisach prawnych przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Zastosowanie się do powyższych zaleceń w sposób znacząco ograniczy ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na obszary chronione na terenie gminy jak również w gminach sielskich.

3.2.3 ZINTEGROWANE PODEJŚCIE DO LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Zintegrowane podejście Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska jest uszczegółwieniem komplementarności dokumentu i dotyczy czterech, następujących aspektów:

- ✓ Zintegrowanie na poziomie zdiagnozowanych potrzeb i problemów oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.
- ✓ Zintegrowanie na poziomie zastosowania różnych metod.
- ✓ Zintegrowanie na poziomie różnych sektorów, partnerów.
- ✓ Zintegrowanie na poziomie zaplanowanych celów, kierunków działań oraz przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

✓ ZINTEGROWANIE NA POZIOMIE ZDIAGNOZOWANYCH POTRZEB I PROBLEMÓW ORAZ PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Cajonki zadań, zawartych w Lokalnym Programie Rewitalizacji, zostały opracowane po wcześniejszym zapoznaniu się z wynikami diagnozy potrzeb i potencjałów rozwojowych Komarówki Podlaskiej oraz przeprowadzonych konsultacji społecznych z mieszkańcami obszaru rewitalizacji. Każde z zaplanowanych w ramach niniejszego dokumentu zadań, pozwala na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom, które zostały wcześniej zdiagnozowane

i przeanalizowane. W tabeli poniżej zestawiono powiązania problemów oraz lokalnych potencjałów występujących na terenie rewitalizacji, z przedsięwzięciami planowanymi do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Tabela 5 Zintegrowanie przedsięwzięć wraz ze zdiagnozowanymi problemami i lokalnymi potencjami w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017 - 2023+

		Zdiagnozowane problemy/lokalne potencjały
1.	Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdegradowana przestrzeń publiczną niespełniająca swojej funkcji i uciążliwa w ograniczonym zakresie ✓ prowizoryczne ogrodzenie i brak odpowiedniego oświetlenia wpływające na obniżenie bezpieczeństwa w trakcie organizowanych wydarzeń ✓ zły stan techniczny obiektu mogący zagrażać zdrowiu korzystających z niego użytkowników ✓ w obszarze rewitalizacji występuje deficyt terenów rekreacyjnych, umożliwiających aktywne i ciekawe spędzanie wolnego czasu ✓ duża liczba mieszkańców, zarówno obszaru rewitalizacji, jak i całej gminy Komarówka Podlaska, borykających się z problemami zdrowotnymi. otyłość, nadwaga, wady postawy. wynikającymi m.in. z braku ruchu ✓ negatywne przyzwyczajenia i nawyki mieszkańców ✓ brak miejsc zapewniających alternatyw dla dotychczasowych sposobów spędzania wolnego czasu (np. picie alkoholu, wybryki chuligańskie) • duże społeczne oczekiwanie w zakresie modernizacji stadionu i deklarowana przez społeczność lokalnych organizacji oddolnych inicjatyw w oparciu o zrewitalizowaną infrastrukturę (m.in. utworzenie nowego klubu sportowego prowadzącego działalność w zakresie popularyzacji sportu i zdrowego stylu życia) • teren wpisany w wiadomości mieszkańców, jako ważne miejsce na mapie sportowo-rekreacyjno-kulturalnej nie tylko obszaru rewitalizacji, lecz również całej gminy
2.	PRZĄCZKA BIERNOCI - Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	<ul style="list-style-type: none"> ✓ spora liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji uzależniona od pomocy społecznej świadczonej przez GOPS w Komarówce Podlaskiej ✓ duży odsetek rodzin korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, bezrobocia oraz niepełnosprawności ✓ wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP ✓ niski udział niepełnosprawnych pracujących ✓ niskie kwalifikacje mieszkańców obszaru rewitalizacji • do wiadomości instytucji pomocy społecznej w zakresie realizacji programów integracji społeczno-zawodowej • powstanie na obszarze rewitalizacji wszystkich placówek, w oparciu o które istnieje możliwość realizacji projektu
3.	Uporządkowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niska estetyka przestrzeni publicznej ✓ niewystarczająca ochrona dziedzictwa historyczno-kulturalnego ✓ deficyt terenu umożliwiających atrakcyjne spędzanie wolnego czasu ✓ niedostosowanie przestrzeni do potrzeb osób niepełnosprawnych ✓ brak poczucia wspólnoty i dumy z miejsca zamieszkania oraz występowanie zjawiska anonimowości • duże społeczne oczekiwanie w zakresie modernizacji stadionu i deklarowana przez społeczność lokalnych organizacji oddolnych inicjatyw w oparciu o nową infrastrukturę (m.in. patriotycznych i integrujących mieszkańców)
4.	Modernizacja i rozbudowa placu zabaw	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zły stan techniczny istniejącego placu zabaw. mocno

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ wyeksploatowane urządzenia ✓ na obszarze rewitalizacji występuje deficyt miejsc umożliwiających atrakcyjne spędzanie wolnego czasu oraz integracji młodzieży pokoleniowej ✓ duże społeczne oczekiwanie w zakresie modernizacji stadionu i deklarowana przez społeczność lokalnych organizacji oddolnych inicjatyw w oparciu o nową infrastrukturę (m.in. Gminny Dzieci Dziecka oraz Dzieci Rodziny)
5.	Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ spora liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji uzależniona od pomocy społecznej udzielonej przez GOPS w Komarówce Podlaskiej ✓ duża odsetek osób wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym - korzystających z pomocy społecznej z tytułu ubóstwa, bezrobocia oraz niepełnosprawności ✓ wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych (powyżej 12 miesięcy) w ogólnej liczbie bezrobotnych zarejestrowanych w PUP ✓ niewystarczający udział niepełnosprawnych pracujących • istnienie i funkcjonowanie z powodzeniem spółdzielni socjalnych na obszarze rewitalizacji • społeczna akceptacja i przekonanie o niezabudowaniu prowadzenia tego rodzaju podmiotów
6.	Kompetentni w gminie Komarówka Podlaska	<ul style="list-style-type: none"> ✓ obniżone szanse edukacyjne dzieci z obszarów wiejskich ✓ niskie wyniki nauczania w szkole ✓ usytuowanie placówki oświatowej wśród szkół o najniższych wynikach nauczania w województwie lubelskim ✓ niewystarczający poziom wyposażenia placówek oświatowych w sprzęt umożliwiający prowadzenie nowoczesnego procesu edukacyjnego ✓ duża liczba dzieci z różnego rodzaju dysfunkcjami i niedostosowanymi emocjonalnie ✓ niedostosowanie oferty edukacyjnej (zajęcia dodatkowe) do potrzeb rynku pracy ✓ duża liczba dzieci pochodzących z rodzin wykluczonych lub zagrożonych wykluczeniem społecznym, co stanowi poważną barierę edukacyjną (brak środków na realizację zajęć pozalekcyjnych) • komplementarność z projektem dotyczącym doposażenia bazy dydaktycznej dającej szansę na stworzenie placówek oświatowych dostosowanych do wymagań nowoczesnego procesu edukacyjnego
7.	Poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczający stopień wyposażenia placówek oświatowych w sprzęt umożliwiający prowadzenie nowoczesnego procesu edukacyjnego ✓ zły stan techniczny budynków szkół ✓ niskie wyniki nauczania w szkołach będące m.in. efektem braków w wyposażeniu • oświadczenie wnioskodawcy w zakresie realizacji projektów UE
8.	Dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niski poziom nauczania w szkole ✓ usytuowanie placówki oświatowej wśród szkół o najniższych wynikach nauczania w województwie lubelskim • zasoby lokalne mogące stanowić podstawę prowadzenia procesu edukacyjnego i rozwoju rynku lokalnego
9.	Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii szansą na poprawę jakości	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdiagnozowanym problemem obszaru rewitalizacji jest przekroczenie jakości powietrza - bezodporny w pył

		<p>zawieszonym PM10 . b d ce gównie efektem stosowania przestarzałych i wykorzystuj cych tradycyjne no niki systemów grzewczych</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ znikome wykorzystanie rozwi za umo liwiaj cych efektywne korzystanie z obiektów budowlanych, w szczególno ci w zakresie OZE ✓ niewystarczaj cy stopie wykorzystywania OZE w gospodarstwach domowych ✓ ży stan jako ci rodowiska wpływaj cy na obni enie atrakcyjno ci turystycznej obszaru ✓ zwi kszaj ca si rokrocznie liczba osób choruj cych (w ró d sporej liczby chorób przyczyn nale y upatrywa w jako ci rodowiska naturalnego) ✓ ze wzgl du na stan zamo no ci mieszka ców obszaru rewitalizacji nie maj oni mo liwo ci dokonania samodzielnego zakupu ✓ ży stan techniczny systemów grzewczych w budynkach u yteczno ci publicznej • do wiadzenie wnioskodawcy w zakresie realizacji projektów w zakresie OZE • du a wiedza wnioskodawcy w zakresie OZE kolejny etap realizacji przedsi wzi cia polegaj cego na wyposa aniu indywidualnych gospodarstw domowych w OZE
10.	<p>PKomarówka Podlaska odNOWA Ę rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowoci w celu nadania jej nowej funkcji</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdegradowana przestrze publiczna, u ytkowana w nieznacznym stopniu i w sposób nieefektywny ✓ niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru ✓ w obszarze rewitalizacji wyst puje deficyt terenów rekreacyjnych, umo liwiaj cych aktywne i ciekawe sp dzanie wolnego czasu ✓ wyst puje deficyt miejsc promuj cych zdrowy styl ycia ✓ spora liczba osób bezrobotnych i korzystaj cych z pomocy społecznej na obszarze rewitalizacji ✓ niewystarczaj ca liczba miejsc pracy dla osób z niepełnosprawno ciami ✓ teren maj cy ogromny potencjał w zakresie o ywienia społeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji oraz całej gminy
11.	<p>PKstworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ zdiagnozowanym problemem obszaru rewitalizacji jest deficyt usług z zakresie poradnictwa społecznego (psychologiczno-pedagogicznego, zawodowego) ✓ w obszarze rewitalizacji istnieje problem sporej liczby mieszka ców uzale nionych od ro nych form pomocy społecznej ✓ ze wzgl du na stan zamo no ci mieszka ców maj oni ograniczony dost p do poradnictwa wiadzonego na zasadach komercyjnych (tj. odpłatnych) ✓ wyst puj cy na obszarze rewitalizacji problem rodzin borykaj cych si z problemami opieku czo-wychowawczymi i maj cych trudno ci z prowadzeniem gospodarstw domowych
12.	<p>PK utworzenie wypo yczalni sprz tu rehabilitacyjnego i piel gnacyjnego w Komarówce Podlaskiej</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ brak miejsc umo liwiaj cych wyposa enie niezb dnego sprz tu rehabilitacyjnego i piel gnacyjnego ✓ stan zamo no ci mieszka ców uniemo liwiaj cy samodzielny zakup niezb dnego sprz tu ✓ du a liczba osób niepełnosprawnych zamieszkuj cych obszar rewitalizacji ✓ niepokoje prognozy demograficzne dotycz ce społeczne stwa - starzenia si społeczne stwa i wzrost liczby osób niepełnosprawnych
13.	<p>PK ENERGIA JEST W NASI Ę zintegrowane dziaania w zakresie podniesienia wiadomoci zdrowotnej i ekologicznej mieszka ców oraz</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ maj a wiadomo ekologiczna i zdrowotna mieszka ców obszaru rewitalizacji ✓ nieprawidłowe nawyki ywieniowe mieszka ców powoduj ce wzrost liczby osób borykaj cych si

		<p>z problemem nadwagi czy otył ci, w szczególności ci w ród dzieci i mójdzie y</p> <ul style="list-style-type: none"> ✓ brak podstawowej wiedzy mieszkań ców w zakresie proklimatycznych i proekologicznych zachowa ✓ niewystarczaj ca liczba osób na stałe uprawiaj cych aktywno ruchow ✓ coraz wi ksza liczba mieszkań ców borykaj cych si z ró nego rodzaju schorzeniami ✓ nowo powstañ infrastruktura (zrewitalizowany stadion), w oparciu o któr b dzie istniañ mo liwo realizacji szeregu przedsi wzi i oddolnych inicjatyw
14.	PAktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczaj cy poziom anga owania si mieszkań ców w sprawy spoječno ci lokalnej ✓ maraz i bierno w podejmowaniu aktywno ci spojeicznej ✓ brak prze wiadczenia o realnej mo liwo ci współdecydowania o losach wspólnoty • stosunkowo du a liczba funkcjonuj cych podmiotów z sektora NGO
15.	PODKRYC NIEZNANE Ę zintegrowane dziañania na rzecz piel gnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczaj ca liczba inicjatyw promuj cych walory dziedzictwa lokalnego ✓ maję poczucie wspólnoty • bogate tradycje i dziedzictwo kultury materialnej i niematerialne • do wiadczenie w promocji suroków+obszaru • stosunkowo du a liczba funkcjonuj cych podmiotów z sektora NGO
16.	PS stworzenie wietnicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej	<ul style="list-style-type: none"> ✓ wyst puj cy na obszarze rewitalizacji problem rodzin borykaj cych si z problemami opieku czo-wychowawczymi i maj cych trudno ci z prowadzeniem gospodarstw domowych ✓ spora cz dzieci z pochodz ce z ubogich materialnie oraz zaniedbanych wychowawczo rodzin, zazwyczaj nie posiadaj wystarczaj cej opieki ✓ nieakceptowalne spojeicznie zachowania dzieci i mójdzie y sprawiaj ce poczucie lepszego ycia (wybryki chuliga skie, nadu ywanie alkoholu i innych u ywek) ✓ spora cz dzieci i mójdzie y maj cych trudno ci w nauce (cz sto zwi zane ze stanem zamo no ci rodzin) oraz prezentuj cych nieprawidłowe postawy i niech wobec obowi zku szkolnego (nieraz wynikaj ce z braku odpowiednich wzorców w rodowisku rodzinnym)
17.	PMonitoring obywatelski	<ul style="list-style-type: none"> ✓ obni one poczucie bezpiecze stwa mieszkań ców (w obszarze rewitalizacji obserwuje si m.in. wysoki wska nik interwencji Policji oraz wysoki wska nik przest pczoci - oba powy ej redniej dla gminy) ✓ zanik wi zi s siedzkich . post puj ce zjawisko uniformizacji otoczenia i anonimowo ci mieszkań ców ✓ zró nicowany poziom aktywno ci spojeicznej mieszkań ców obszaru rewitalizacji (mierzony min. uczestnictwem w wyborach)
18.	PWłasny biznes szans na sukces	<ul style="list-style-type: none"> ✓ spora liczba mieszkań ców korzystaj cych i uzale nionych od ró nych form pomocy spojeicznej ✓ spora cz mieszkań ców zarejestrowanych w PUP w Radzynie Podlaskim, w tym znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych ✓ niech i nie przekonanie mieszkań ców do prowadzenia dziañalno ci w formie własnego biznesu
19.	PRozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczaj cy poziom rozwoju gospodarczego gminy, w tym obszarze gospodarczego

		<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewykorzystany potencjał turystyczny obszaru, ✓ niewystarczająca liczba miejsc pracy na obszarze gminy, w tym w obszarze rewitalizacji, ✓ spora liczba mieszkańców uzależniona od pomocy społecznej oferowanej przez GOPS • stworzenie atrakcyjnej przestrzeni pozwalającej na przeprowadzenie szeregu oddolnych inicjatyw oraz rozwój gospodarczy obszaru gminy, w tym obszaru rewitalizacji • wsparcia lokalnego wzrostu gospodarczego poprzez promowanie i rozwój turystycznych walorów obszaru • miejscowo posiadająca duży potencjał kultury materialnej (zabytki) oraz niematerialnej (kultywowane tradycje i zwyczaje oraz cyklicznie organizowane wydarzenia popularyzujące miejscowość i jej uroki) • miejscowo stanowi jeden z filarów (obok Komarówki Polskiej) polityki rozwoju społeczno-gospodarczego gminy
20.	<p>W uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ niewystarczająca liczba miejsc pracy na obszarze gminy, w tym w obszarze rewitalizacji, ✓ spora liczba mieszkańców uzależniona od pomocy społecznej oferowanej przez GOPS ✓ niewystarczający poziom rozwoju gospodarczego gminy, w tym obszaru gospodarczego ✓ mają innowacyjnie podmiotów gospodarczych na obszarze gminy • rozwój innowacyjnych technologii w oparciu o lokalne potencjały wpływający na podniesienie konkurencyjności gospodarczej obszaru, a także wpłynie na zwiększenie spójności społecznej poprzez wzmacnianie aktywności zawodowej społeczeństwa

ródło: Opracowanie własne

✓ ZINTEGROWANIE NA POZIOMIE RÓŻNYCH METOD

„Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017 - 2023+” zostały wypracowane z wykorzystaniem różnych metod partycypacyjnych. Metody zostały dobrane w ten sposób, by możliwie było wyłączenie szerokiego grona przedstawicieli różnych grup interesariuszy (społecznych, gospodarczych, samorządowych). Z tego względu wykorzystane metody i techniki miały charakter interakcyjny, umożliwiając wzajemne oddziaływanie, wymianę informacji, jednocześnie nie tworząc relacji z innymi częściami procesu rewitalizacji. Dopiero całość działań partycypacyjnych wraz z pracami eksperckimi, pozwoliła na wypracowanie działań i mechanizmów, które zostały zawarte w niniejszym dokumencie, a które pozwolą na skuteczne przeciwdziałanie zdiagnozowanym problemom. Całość procesu partycypacji opisana została w Rozdziale 5 *Partycypacja społeczna*.

✓ ZINTEGROWANIE NA POZIOMIE ZAPLANOWANYCH CELÓW STRATEGICZNYCH I OPERACYJNYCH ORAZ PRZEDSIWZIĘCIA REWITALIZACYJNYCH

Zaplanowane do realizacji przedsięwzięcia w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji są kompleksowe, dzięki czemu, ich realizacja zapewni wypełnienie kilku celów operacyjnych (w ramach różnych celów strategicznych). Zalecenia przedstawiona została w tabeli poniżej

acyjnych z celami w ramach „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017 . 2023+

		Cel strategiczny	Cel operacyjny
1/1	Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej	1. Odnowi spójno społeczny	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności 1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności wychowującej się w rodzinach zaniedbujących obowiązki wychowawcze 1.3 Przeciwdziała uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie 1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla użytkowników przestrzenie publiczne 2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokalny przedsiębiorczo	3.1 Przeciwdziała bezrobociu mieszkańców gminy
2/1	PRZĄAMA BIERNO Ć - Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji	1. Odnowi spójno społeczny	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności 1.3 Przeciwdziała uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie 1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokalny przedsiębiorczo	3.1 Przeciwdziała bezrobociu mieszkańców gminy 3.2 Rozwija postaw przedsiębiorczości
3/1	Uporządkowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej	1. Odnowi spójno społeczny	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności 1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności wychowującej się w rodzinach zaniedbujących obowiązki wychowawcze 1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla użytkowników przestrzenie publiczne 2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
4/1	Modernizacja i rozbudowa palca zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego	1. Odnowi spójno społeczny	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności 1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności wychowującej się w rodzinach zaniedbujących obowiązki wychowawcze

			1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci społeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla u ytkowników przestrzenie publiczne 2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
1/5	PRozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej	1.Odnowi spójno społeczn	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawno ci 1.3 Przeciwdziają uzale nieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci społeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów społecznych 2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	3.1 Przeciwdziają bezrobociu mieszka ców gminy
2/1	PKompetentni w gminie Komarówka Podlaska	1. Odnowi spójno społeczn	1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i między y, w szczególno ci wychowuj cej si w rodzinach zaniedbuj cych obowi zki wychowawcze 1.3 Przeciwdziają uzale nieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci społeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów społecznych 2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	3.1 Przeciwdziają bezrobociu mieszka ców gminy 3.2 Rozwija postaw przedsi biorczo ci
2/2	PPoprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska	1.Odnowi spójno społeczn	1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i między y, w szczególno ci wychowuj cej si w rodzinach zaniedbuj cych obowi zki wychowawcze
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci społeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów społecznych 2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych 3.1 Przeciwdziają bezrobociu mieszka ców gminy
2/3	PDostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w szkole bran owej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy	1. Odnowi spójno społeczn	1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i między y, w szczególno ci wychowuj cej si w rodzinach zaniedbuj cych obowi zki wychowawcze 1.3 Przeciwdziają uzale nieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci społeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów społecznych 2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych 3.1 Przeciwdziają bezrobociu mieszka ców gminy

2/4	szans na popraw jako ci rodowiska naturalnego w gminie Komarówka Podlaska	1. Odnowi spójno spójczn	3.2 Rozwija postaw przedsi biorczo ci
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawno ci
			1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci spójeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów spójecznych
			2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla u ytkowników przestrzenie publiczne
			2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
2/5	Komarówka Podlaska odNOWA Ę rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowo ci w celu nadania jej nowej funkcji	1. Odnowi spójno spójczn	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawno ci
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	1.3 Przeciwdziaja uzale nieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie
			1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci spójeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów spójecznych
			2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla u ytkowników przestrzenie publiczne
			2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	3.1 Przeciwdziaja bezrobociu mieszka ców gminy
			3.2 Rozwija postaw przedsi biorczo ci
2/6	Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej	1. Odnowi spójno spójczn	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawno ci
			1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i m ydziej, w szczególno ci wychowuj cej si w rodzinach zaniedbuj cych obowi zki wychowawcze
			1.3 Przeciwdziaja uzale nieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie
			1.4 Zagwarantowa dost p do usług piel gnacyjnych, opieku czych i wspomagaj cych osoby starsze
			1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci spójeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów spójecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla u ytkowników przestrzenie publiczne
			2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	3.1 Przeciwdziaja bezrobociu mieszka ców gminy
2/7	Utworzenie wypo yczalni sprz tu rehabilitacyjnego i piel gnacyjnego w Komarówce Podlaskiej	1. Odnowi spójno spójczn	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawno ci
			1.4 Zagwarantowa dost p do usług piel gnacyjnych, opieku czych i wspomagaj cych osoby starsze
			1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci spójeczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów spójecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	3.1 Przeciwdziaja bezrobociu mieszka ców gminy

		resie	
2/8	podniesienia wiadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji mi dzypokoleniowej	1. Odnowi spójno spójecz	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności 1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności wychowującej się w rodzinach zaniechanych obywateli wychowawcze 1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
2/9	Aktywni, wiadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna	1. Odnowi spójno spójecz	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
2/10	PODKRYC NIEZNANE i zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego	1. Odnowi spójno spójecz	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokalne przedsięwzięcie	3.1 Przeciwdziała bezrobociu mieszkańców gminy 3.2 Rozwija postaw przedsięwzięcia
2/11	Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej	1. Odnowi spójno spójecz	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności 1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności wychowującej się w rodzinach zaniechanych obywateli wychowawcze 1.3 Przeciwdziała uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie 1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokalne przedsięwzięcie	3.1 Przeciwdziała bezrobociu mieszkańców gminy 3.2 Rozwija postaw przedsięwzięcia
2/12	Monitoring obywatelski	1. Odnowi spójno spójecz	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych
		3. Odnowi lokalne przedsięwzięcie	3.2 Rozwija postaw przedsięwzięcia
2/13	Własny biznes szansą na sukces	1. Odnowi spójno spójecz	1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności 1.3 Przeciwdziała uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie 1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywności społeczne w zakresie rozwiązywania lokalnych problemów społecznych
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usług publicznych

2/14	Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach	3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	3.1 Przeciwdziają bezrobociu mieszka ców gminy
		1.Odnowi spójno spojęczn	1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i mǳdzie y, w szczególc i wychowuj cej si w rodzinach zaniedbuj cych obowi zki wychowawcze
		2. Odnowi wizerunek obszaru rewitalizacji	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci spojęczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów spojęcznych
2/15	Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji ro linnego biodegradowalnego oleju smarowego	3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla u ytkowników przestrzenie publiczne
		1.Odnowi spójno spojęczn	2.2 Poprawi stan infrastruktury i usųug publicznych
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	3.1 Przeciwdziają bezrobociu mieszka ców gminy
		1.Odnowi spójno spojęczn	1.3 Przeciwdziają uzale nieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie
		3. Odnowi lokaln przedsi biorczo	1.5 Promowa inicjatywy obywatelskie i aktywno ci spojęczne w zakresie rozwi zywania lokalnych problemów spojęcznych
			3.1 Przeciwdziają bezrobociu mieszka ców gminy

ródŃ: Opracowanie wǳasne

„Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017 - 2023+ zakłada również zintegrowane podejście na poziomie podmiotów realizujących zadania niniejszego dokumentu. Przewidziane do realizacji przedsięwzięcia przewidują bowiem współpracę partnerów wywodzących się z różnych sektorów, w tym m.in.:

- ✓ **Sektor publiczny** . Urząd Gminy Komarówka Podlaska, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Powiatowy Urząd Pracy,
- ✓ **Partnerzy gospodarczy** . przedsiębiorcy, inwestorzy, spółdzielnie społeczne,
- ✓ **Partnerzy społeczni** . organizacje pozarządowe działające na różnych płaszczyznach . pomoc społeczna, kultura, edukacja, aktywizacja społeczna.

Mając na względzie usytuowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji u podłoża struktury zarządzania strategicznego oraz operacyjnego gminy Komarówka Podlaska, jako definicji przyjęto wykorzystanie wiedzy, doświadczeń oraz dobrych praktyk z zakresu zarządzania programami, rozumianymi jako zespoły projektów powiązanych ze sobą i realizowanych dla osiągnięcia celu strategicznego określonego w ramach programu. Niezależnie przy tym staje się zapewnienie i utrzymanie wszystkich wymaganych komplementarności dotyczących rewitalizacji: problemowej, przestrzennej, różnorodności finansowania, proceduralno-instytucjonalnej, a także zasady partycypacji oraz kompleksowości.

Jednocześnie należy podkreślić, że rozważania zarządzające opisane w tej części Programu mają charakter wstępny i mogą ulegać zmianom w wyniku prowadzonej jego ewaluacji.

Lokalny Program Rewitalizacji ma charakter operacyjny i jako taki identyfikuje organizacyjne struktury wdrażające planowane cele, działania, zadania oraz ustalenia. Na strukturę organizacyjną składają się dwa typy podmiotów:

- ✓ **podmioty wykonawcze**, czyli jednostki sektora publicznego, prywatnego i pozarządowego realizujące poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne,
- ✓ **podmioty zarządzające**, czyli koordynujące wdrożenie Programu, jako całości, a przy tym prowadzące jego aktualizację, monitoring i ocenę.

Niezaprzeczalna jest rola organów gminy w zarządzaniu Lokalnym Programem Rewitalizacji. Polega ona w głównej mierze na jego sprofilowaniu, uchwaleniu, kontrolowaniu i ocenie z punktu widzenia lokalnej strategii. Dotyczy to szczególnie kontekstu celów przygotowania Programu (uszczegółowienie i wcielenie w życie instrumentów rozwoju gminy, pozyskanie środków z funduszy strukturalnych, etc.).

Jako wyúcienne kompetencje Rady Gminy Komarówka Podlaska zastrzeżono:

- ✓ uchwalenie Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- ✓ nadzór nad realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji;
- ✓ opiniowanie i uchwalanie zmian i aktualizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Jako wyúcienne kompetencje Wójta Gminy Komarówka Podlaska zastrzeżono:

- ✓ realizację zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji m.in. poprzez wyznaczenie Operatora Programu i Koordynatora Rewitalizacji oraz nadzór nad ich działalnością,
- ✓ zagwarantowanie i uwzględnienie w planach budżetowych finansowania zadań tych w Lokalnym Programie Rewitalizacji, zgodnie z założonym udziałem gminy Komarówka Podlaska;
- ✓ podejmowanie decyzji o konieczności weryfikacji Lokalnego Programu Rewitalizacji na podstawie inicjatywy m.in. Operatora Programu, innych gminnych jednostek oraz partnerów społeczno-gospodarczych.

Działania o charakterze wykonawczym będą realizowane przez Operatora Programu.

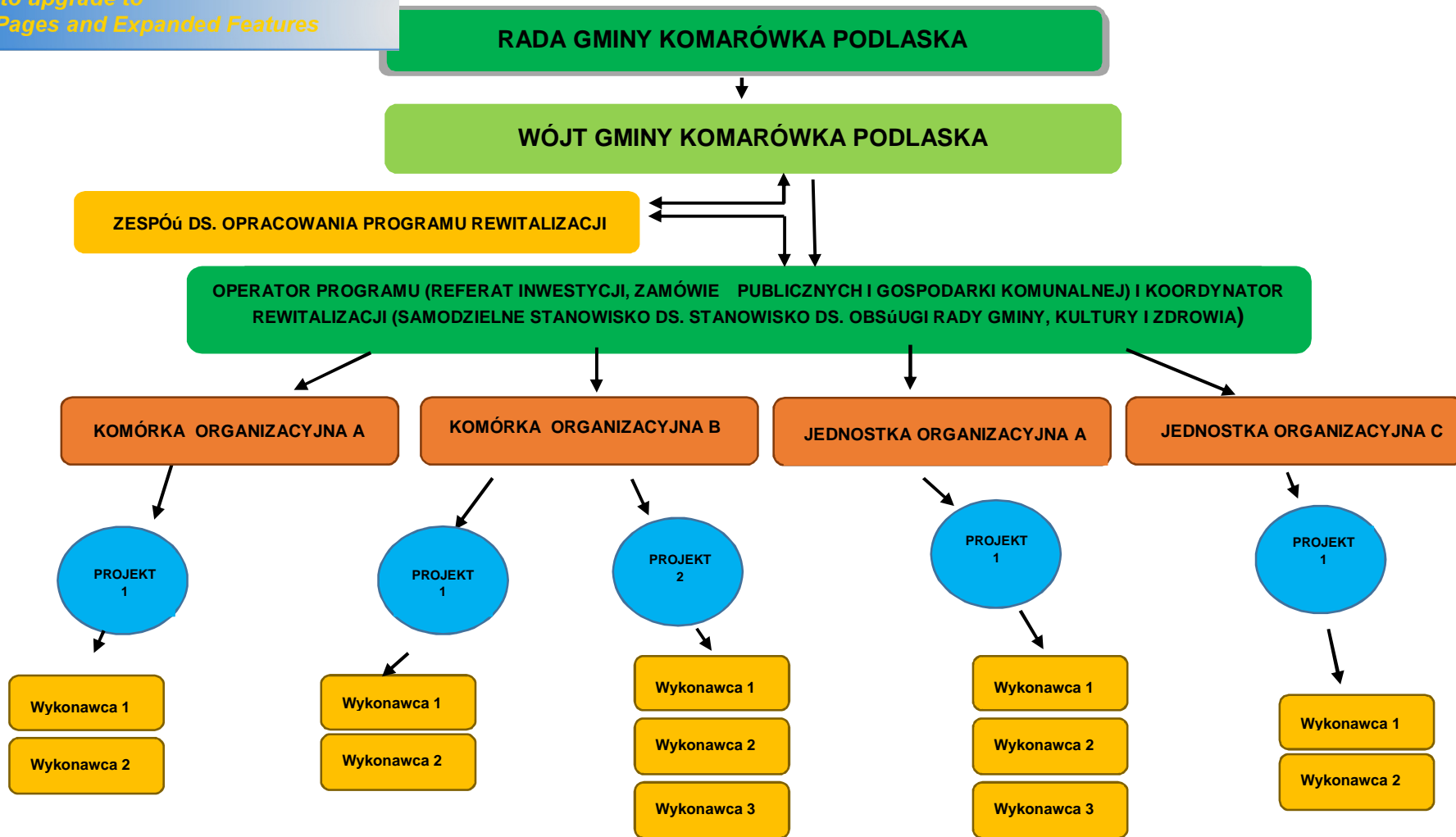
W skład struktury zarządzenia Lokalnym Programem Rewitalizacji wchodzi **Rada Gminy Komarówka Podlaska** (odpowiedzialna za uchwalanie LPR i jego głównych kierunków, a także opiniowanie jego zmian i aktualizacji) oraz **Wójt Gminy Komarówka Podlaska** (odpowiedzialny za bieżący nadzór nad realizacją LPR, dbający o zagwarantowanie środków finansowych na jego skuteczną realizację oraz pozyskanie zewnętrznych źródeł finansowania, podejmowanie decyzji o potrzebie dokonania zmian w LPR).

Zgodnie z wytycznymi gminy, zarządzenie i koordynacja Lokalnego Programu Rewitalizacji, a także realizacja prowadzona będzie w strukturach organizacyjnych Urzędu Gminy Komarówka Podlaska. **Operatorem Programu** będzie **Referat Inwestycji, Zamówień Publicznych i Gospodarki Komunalnej**. Natomiast **Koordynatorem Rewitalizacji** będzie pracownik zajmujący stanowisko **ds. obsługi Rady Gminy, kultury i zdrowia**. Zadania każe z komórek czy stanowisk oraz jednostek organizacyjnych, wykonywane w ramach LPR, zostaną określone i ściśle zdefiniowane przez **Koordynatora Rewitalizacji**. Będzie on pełnił rolę zarządcę tego LPR. Wszystkie komórki czy jednostki organizacyjne, w ramach swoich kompetencji, będą realizowały wyznaczone zadania dostosowując swoje zasoby do potrzeb

w sposób elastyczny w ramach istniejących struktur. W ich ramach wyodrębnione zostaną zadania służące realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, nad którymi nadzór merytoryczny sprawować będzie Koordynator Rewitalizacji.

W dniu 29 września 2016 roku Zarządzeniem Wójta Gminy Komarówka Podlaska nr 59/16 zostały powołane **Zespoły ds. opracowania Programu Rewitalizacji** dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023, w skład którego weszli przedstawiciele Urzędu Gminy Komarówka Podlaska, gminnych jednostek organizacyjnych reprezentujących obszary: społeczny, przestrzenny, techniczny - inwestycyjny, środowiskowy i informacyjno-edukacyjny. Przewodniczącym zespołu jest Wójt Gminy Komarówka Podlaska. Zespoły czuwają na bieżąco i uczestniczą aktywnie w pracach nad opracowywaniem zarówno diagnozy służącej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, jak i niniejszego LPR.

Witalizacji z uwzgl dnieniem przykądowego poziomu operacyjnego

Źródło:

Opracowanie

własne

wanie nowych rozwi za w zakresie prowadzenia i, w tym z uwzgl dniem systemu zarz dzania wielopłaszczyznowym procesem przemian jakim jest rewitalizacja obszarów zdegradowanych.

4.2 OPERATOR PROGRAMU I KOORDYNATOR REWITALIZACJI

Operatorem Programu b dzie Referat Inwestycji, Zamówie Publicznych i Gospodarki Komunalnej. Do zada ww. operatora b dzie nale aj:

- ✓ przygotowanie, koordynowanie oraz wdra anie projektów uj tych w LPR (zarówno w ramach listy podstawowej, jak i pozostałych dzia a);
- ✓ uaktualnianie i kontynuacja procesu planowania, tak e w odniesieniu do poszerzenia LPR o dzia a nia uwzgl dniaj ce inne kategorie projektów;
- ✓ dalsze programowanie procesów rozwojowych, wykraczaj cych poza okres realizacji niniejszego LPR (tj. rok 2023);
- ✓ realizacj LPR, w rozumieniu koordynowania i inspirowania dzia a administracji i beneficjentów, w kierunku przestrzegania zasad wdrowania, wymaga zarówno wewn trznych, jak i zewn trznych (np. RPO WL), a tak e spójno ci LPR;
- ✓ urz dzenie przebiegu upowszechnienia LPR i komunikacji spo jecznej (organizacje pozarz dowe, przedsi biorcy);
- ✓ monitorowanie realizacji i ewaluacj LPR;
- ✓ przygotowywanie sprawozda i dokonywanie wewn trznej oceny efektów LPR.

Pracami Operatora Programu b dzie kierowa y wyznaczony **Koordinator Rewitalizacji . samodzielne stanowisko ds. obs ugi Rady Gminy, kultury i zdrowia.** Koordynator b dzie odpowiada y za zarz dzanie Lokalnym Programem Rewitalizacji, który stanowi swoistego rodzaju ram operacyjn dla przedsi wzi z zakresu rewitalizacji oraz wszystkich innych dzia a gminy Komarówka Podlaska, które merytorycznie zwi zane s z zakresem rewitalizacji.

Przewiduje si wyodr bnienie zada zwi zanych z zarz dzaniem projektami rewitalizacyjnymi z cayego systemu zarz dzania projektami w Urz dzie Gminy w Komarówce Podlaskiej

i podporz dkowanie ich bezpo rednio Operatorowi Programu. Zarz dzanie projektami rewitalizacyjnymi b dzie odbywa ysi w oparciu o indywidualane i szczegóowe podej cie do wszystkich z nich; pocz wszy od etapu planowania i przygotowania projektu po etap jego realizacji i monitorowania efektów.

Maj c na wzgl dzie konieczno w yczenia w proces rewitalizacji wi kszo ci komórek Urz du Gminy w Komarówce Podlaskiej czy gminnych jednostek organizacyjnych, Koordynator Rewitalizacji w ramach swoich kompetencji b dzie mia ymo liwo wydawania wi cych dyspozycji i rekomendacji kierownikom/dyrektorom poszczególnych komórek i jednostek

rewitalizacji. Ponadto, w jej wymienieni kierownicy
no liwienia wyznaczonym pracownikom pełnego
zaangażowania w realizacji zadań związanych z realizacją Lokalnego Programu
Rewitalizacji.

Koordinator będzie pełnił nadzór merytoryczny nad innymi podmiotami (w zakresie
odpowiadającym powierzonym im do realizacji przedsięwzięciom rewitalizacyjnym) w celu
zapewnienia uzyskania wyższego poziomu poszczególnych wskaźników oraz zachowania
wysokiego stopnia partycypacji społecznej w procesie rewitalizacji.

4.3 ZESPÓŁ DS. OPRACOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

W dniu 29 września 2016 roku Zarządzeniem Wójta Gminy Komarówka Podlaska nr 59/16
został powołany **Zespół ds. opracowania Programu Rewitalizacji** dla gminy Komarówka
Podlaska na lata 2017-2023, w skład którego weszli przedstawiciele Urzędu Gminy
Komarówka Podlaska, gminnych jednostek organizacyjnych reprezentujących obszary:
społeczny, przestrzenny, techniczny - inwestycyjny, środowiskowy i informacyjno -
edukacyjny. Przewodniczącym zespołu jest Wójt Gminy Komarówka Podlaska. Zespół
czuwać na bieżąco i uczestniczyć aktywnie w pracach nad opracowywaniem zarówno
diagnozy społecznej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, jak i
niniejszego LPR.

Zespół będzie stanowił forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy. Będzie
pełnił funkcję opiniotwórczo-doradczą a za jego obsługę odpowiada będzie Koordynator
Rewitalizacji.

4.4 SYSTEM OBIEGU INFORMACJI W RAMACH ZARZĄDZANIA LOKALNYM PROGRAMEM REWITALIZACJI

Zarówno system obiegu informacji, jak i środków finansowych w ramach Lokalnego
Programu Rewitalizacji, będzie realizowany przez Operatora Programu zgodnie z
dotychczasowymi zarządzeniami i instrukcjami kancelaryjnymi obowiązującymi w Urzędzie
Gminy w Komarówce Podlaskiej. W oparciu o *Rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z
dnia 18 stycznia 2011 roku w sprawie instrukcji kancelaryjnej, jednolitych rzeczowych
wykazów, aktów i instrukcji
w sprawie organizacji i zakresu działania archiwów zakładowych (Dz.U. 2011 nr 14, poz. 67)*
w Urzędzie Gminy w Komarówce Podlaskiej wprowadzono stosowne procedury, które
rozstrzygają zakres odpowiedzialności i kompetencji poszczególnych jednostek urzędu,
regulują zasady przepływu informacji w Urzędzie, a także środki finansowych
pozostających w dyspozycji gminy. Uszczegółwienie wyżej wymienionych zapisów w
odniesieniu do Lokalnego Programu Rewitalizacji znajdzie swoje odzwierciedlenie w
Zarządzeniu Wójta Gminy Komarówka Podlaska powołującym Koordynatora Rewitalizacji z
umiejscowieniem go w strukturze Urzędu Gminy.

du Gminy w Komarówce Podlaskiej zapewni stażę programu Rewitalizacji, na których b d przekazywane informacje nt. post pu wdra ania Programu, a tak e pozyskiwane informacje o post pie prac u pozostażych partnerów Programu, w tym informacje o rodkach zaangażowanych poza bud etem gminy. Ponadto informacja o post pie prac i uruchamianych projektach b dzie dost pna na portalu internetowym gminy Komarówka Podlaska: www.komarowkapodlaska.pl w zakładce: Program Rewitalizacji. B d tam równie publikowane bie ce sprawozdania z post pu prac nad Programem.

4.5 INFORMACJA I PROMOCJA

Na etapie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji, zarówno jego Operator, jak i inne podmioty zaangażowane w jego urzeczywistnienie, a tak e konkretni beneficjenci podejmowanych dziaż , doż wszelkich stara , aby we wż ciwy sposób rozpowszechni informacje o jego celach, zamierzeniach, jak i konkretnych efektach, które przyniesie jego realizacja. Dziażania te b d nakierowane równie na dalszy proces konsultacji i ewentualn aktualizacj Programu w sytuacji zmiany czynników, które determinowajż obecny jego kszaż.

Za podejmowanie merytorycznych dziaż promocyjnych odpowiedzialny b dzie Operator Programu. Do jego zada nale e b dzie opracowanie strategii informacji i promocji. Gżównym celem dziaż informacyjnych i promocyjnych, realizowanych w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji, jest podniesienie wiadomo ci opinii publicznej o mechanizmach i procesach rewitalizacji, a tak e przebiegu realizacji i efektach oraz rezultatach Programu. Grup docelowa ww. dziaż stanowi b dzie:

- ✓ spożecze stwo, ze szczególnym uwzgl dnieniem mieszka ców obszaru rewitalizacji;
- ✓ beneficjenci i potencjalni beneficjenci Programu;
- ✓ partnerzy spożeczno-gospodarczy;
- ✓ organizacje pozarz dowe;
- ✓ wż ciwe wżdze publiczne (wżdze regionalne województwa lubelskiego, administracja rz dowa szczebla wojewódzkiego, wżdze publiczne gmin i powiatów s siedzkich, wżdze publiczne miast i gmin partnerskich);
- ✓ media (prasa, radio, telewizja o zasi gu lokalnym, regionalnym, media elektroniczne).

Proces informowania o LPR b dzie miaż charakter dwukierunkowy, pozwalaj cy odbiorcom przekazów na informacj zwrotn (przekazywanie wżasnyc opinii). W zwi zku z tym, strategia dziaż informacyjnych i promocyjnych powinna uwzgl dnia zarówno bierne, jak i czynne prawo obywateli do informacji. Do instrumentów realizacji w ród dziaż PR w wy ej wymienionych sferach nale y wyliczy :

- ✓ zastosowanie oficjalnych stron internetowych gminy i jednostek podlegżych (w tym BIP) do publikacji informacji o rewitalizacji;
- ✓ stworzenie i prowadzenie zakżadki na stronie internetowej gminy Jozefów dotycz cej Lokalnego Programu Rewitalizacji, w ramach której mo na znale informacje na temat: podstawowych poj i zagadnie zwi zanych z procesem rewitalizacji, problematyki rewitalizacji obszarów wiejskich, procesu opracowywania oraz konsultowania LPR; a w pó niejszym okresie równie : bie cego stanu wdra ania, finansowania, ewaluacji

- da), innych materiałów o charakterze informacyjnym (konkursach ofert i ich wynikach), baz danych (przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, gwarantowanych), dokumentujących stan przed realizacją przedsięwzięci rewitalizacyjnych i po ich realizacji;
- ✓ wydawane przez Operatora oraz inne podmioty zaangażowane w realizację Lokalnego Programu Rewitalizacji ulotki i broszury informacyjne, publikacje związane z realizacją poszczególnych przedsięwzięci;
 - ✓ publikacje i konferencje prasowe dotyczące m.in. uchwalenia LPR, kolejnych etapów wdrożenia i ewaluacji, uzyskania środków na finansowanie Programu lub poszczególnych projektów, zakończenia realizacji poszczególnych projektów realizowanych w ramach LPR.

4.6 HARMONOGRAM REALIZACJI PROCESU REWITALIZACJI

Okres realizacji procesu rewitalizacji objętego niniejszym Lokalnym Programem Rewitalizacji wynosi 7 lat (lata 2017 - 2023). Przewiduje się podział tego okresu na dwa podokresy trzyletnie pełnej funkcjonalności Lokalnym Programu Rewitalizacji poprzedzone rocznym okresem uruchamiania Programu.

Rysunek 5 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji w gminie Jozefów na lata 2017-2023

Programowanie LPR:

...wanego i obszaru rewitalizacji

-opracowanie LPR

III i IV kwartał 2017 - Okres uruchamiania LPR:

- przyjęcie LPR
- powożenie struktury zarz dzania LPR
- realizacja harmonogramu dziaja na rok 2017
- uruchomienie systemu monitorowania i oceny realizacji
- opracowanie harmonogramu na lata 2018-2020

2018-2020 - I okres peñnej funkcjonalno ci LPR:

- ewaluacja realizacji GLR w roku 2017; wnioski i poprawki,
- realizacja przedsiwzi rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2018-2020
- opracowanie harmonogramu na lata 2021-2023

2021-2023 - II okres peñnej funkcjonalno ci LPR:

- ewaluacja realizacji LPR w latach 2018-2020; wnioski i poprawki, realizacja przedsiwzi rewitalizacyjnych przewidzianych na lata 2021-2023.
- w 2023 roku przewiduje si opracowanie LPR na kolejny okres.

ródz: Opracowanie wjasne

4.6.1 ZADANIA DO KO CA 2017 ROKU

Z uwagi na specyfik , zjo ono i skal Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska rok 2017 przewidziano jako rok stopniowego uruchamiania peñnej funkcjonalno ci niniejszego Programu. Po uchwaleniu przez Rad Gminy w Komarówce Podlaskiej przedmiotowego Programu nale y wykona nast puj ce zadania:

- ✓ powożenie peñnej struktury zarz dzania Lokalnym Programem Rewitalizacji przewidzianej w ramach niniejszego dokumentu,
- ✓ uruchomienie systemu monitorowania i oceny wdra nia LPR,
- ✓ realizacja opracowanego harmonogramu dziaja wdro eniowych na rok 2017,
- ✓ systematyczne uruchamianie przedsi wzi rewitalizacyjnych,

monitorowania,
realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na lata

4.6.2 OKRES PEŁNEJ FUNKCJONALNOŚCI LPR (2018-2023)

Planuje się, że po dokonaniu w 2017 r. stopniowego rozpoczęcia realizacji LPR, w roku 2018 Program osiągnie pełną funkcjonalność. Sześcioletni okres 2018-2023 zostanie podzielony na dwa podokresy trzyletnie: 2018-2020 oraz 2021-2023. W obu podokresach przewidziano:

- ✓ I kwartał - ewaluacja realizacji LPR w okresie poprzednim, w tym:
 - sprawdzanie stopnia osiągnięcia celów rewitalizacji;
 - wyciągnięcie wniosków z ewaluacji,
 - wprowadzenie ewentualnych poprawek korygujących realizację LPR w kolejnych latach.
- ✓ realizacja przedsięwzięć rewitalizacyjnych (lub ich etapów) przewidzianych na dany trzyletni okres, w tym:
 - uwzględnienie szczególnego dbania o synergii pomiędzy przedsięwzięciami,
 - ewentualne korygowanie harmonogramów przedsięwzięć w taki sposób, aby przedsięwzięcia potencjalnie synergiczne były uruchamiane w sposób skoordynowany.
- ✓ III i IV kwartał 2018-2020 - opracowanie harmonogramu wdrażania rewitalizacji na okres 2021-2023.
- ✓ III i IV kwartał 2023 roku - opracowanie raportu ewaluacyjnego z 7-letniego okresu realizacji LPR.
- ✓ 2023 - Opracowanie nowego LPR.

4.7 MECHANIZMY INTEGROWANIA PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

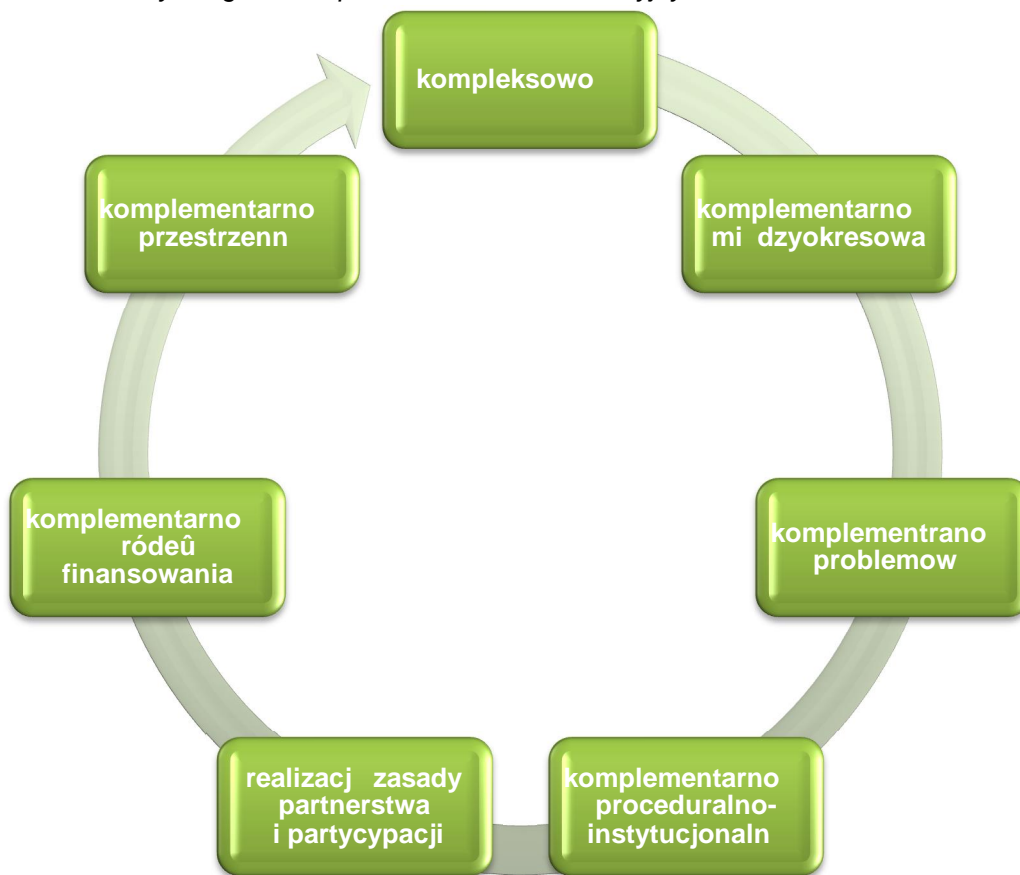
Lokalny Program Rewitalizacji ujmie działania w sposób kompleksowy (z uwzględnieniem projektów rewitalizacyjnych współfinansowanych ze środków EFRR, EFS oraz innych publicznych lub prywatnych), tak aby nie pomija aspektu społecznego, ekonomicznego, przestrzennego, technicznego, środowiskowego i kulturowego, związanego zarówno z danym obszarem, jak i jego otoczeniem. Komplementarność działań

Komarówka Podlaska zostają zagwarantowana m.in.

- ✓ zhierarchizowany układ celów, które obejmują wszystkie najważniejsze elementy z punktu widzenia wyzwolenia potencjału obszaru rewitalizacji,
- ✓ wielo- i różnokierunkowość zadań, zarówno z listy podstawowej, jak i dodatkowej,
- ✓ różnorodność podmiotów zaangażowanych we wdrażanie LPR.

Integrowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych objętych niniejszym Programem zostanie urzeczywistniona poprzez wprowadzenie w jego system realizacyjny niniejszym wymienionych zagadnień.

Rysunek 6 Podstawy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych

ródło: Opracowanie własne

Wśród zadań dotyczących integracji działań rewitalizacyjnych znajdują się:

Wykorzystanie szansy na rozwój poprzez rewitalizację - wyzwolenie potencjału społecznego, gospodarczego i przestrzenno-funkcjonalnego obszaru rewitalizacji.

Podporządkowanie celom rewitalizacji wszystkich celów w poszczególnych sektorach. Proces rewitalizacji winien stanowić cel

em pozostałych celów sektorowych (np. w zakresie gospodarczej, komunalnej) na etapie planowania jak

tworzenia.

ZAÚO ENIE 3

Projektowanie działań rewitalizacyjnych przez pryzmat celów długookresowych i nie ograniczone wyłącznie do programów krajowych.

ZAÚO ENIE 4

Nadanie priorytetowego charakteru działaniom rewitalizacyjnym poprzez ujęcie projektów/przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Wieloletniej Prognozie Finansowej; zabezpieczanie odpowiednich wkładów własnych z budżetu gminy dla projektów z pozabudżetowymi źródłami finansowania (np. fundusze UE, krajowe, inne międzynarodowe).

ZAÚO ENIE 5

Maksymalne wykorzystywanie różnorodnych form współfinansowania, zarówno bezzwrotnych (dotacje ze środków europejskich i krajowych), jak i zwrotnych. Jednocześnie należy mieć na uwadze, że całość działań rewitalizacyjnych nie może zostać podporządkowana jedynie celom konkretnych programów. Wykorzystywanie środków zewnętrznych stanowi jedynie szansę, a nie cel sam w sobie. Planowany jest udział w przedsięwzięciach na zadania inwestycyjne dla celów aplikacji o środki ze źródeł zewnętrznych.

ZAÚO ENIE 6

Edukacja w zakresie procesu rewitalizacji jako jeden z podstawowych czynników warunkujących jego powodzenie. Podstawowym założeniem jest zapewnienie pełnego i prawidłowego rozumienia procesu rewitalizacji przez wszystkie jednostki i podmioty zaangażowane. Wiadomościami i wiedza zarówno w zakresie wagi, jak i sposobów prowadzenia działań rewitalizacyjnych jest niezwykle istotnym czynnikiem gwarantującym prawidłowość oraz efektywność procesu rewitalizacji.

ZAÚO ENIE 7

Pełna integracja działań rewitalizacyjnych w obszarach: społecznym, ekonomicznym, przestrzennym, kulturowym.

ZAÚO ENIE 8

Umocnianie aktywnego społeczeństwa oraz odbudowywanie relacji społecznych.

ZAÚO ENIE 9

Zaangażowanie prywatnych właścicieli nieruchomości w procesy rewitalizacyjne poprzez wdrożenie konkretnych modeli współpracy.

domina. a rewitalizacyjnych skutkujących wytworzeniem tego+ impulsu rozwojowego wywołującego efekt

domina. W długim okresie skutkuje to pozytywnym oddziaływaniem na rozległy obszar oraz działają zachęcająco dla pozostałych podmiotów. Wśród narzędzi, które gmina może wykorzystać w tym zakresie znajduje się: możliwość realizacji inwestycji infrastrukturalnych, udostępnienia na cele inwestycyjne poszczególnych terenów oraz polepszanie wizerunku istniejących obiektów.

4.7.1 KOMPLEKSOWO

Przedmiotowy Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+spełnia wymogi komplementarności. Wzajemne powiązania i synergia zostały opisane na poziomie poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (w rozdziale 3).

Koncentracja interwencji i niezbędna hierarchizacja potrzeb powodują, że projekty rewitalizacyjne dotyczą terenów o istotnym znaczeniu dla terenów całej gminy, przy jednoczesnym objęciu obszarów objętych szczególnie koncentracją problemów i negatywnych zjawisk kryzysowych. Interwencja LPR dotyczy wielu różnorodnych obiektów i przestrzeni, które z jednej strony wpłyną na poprawę sytuacji na obszarze rewitalizacji, z drugiej natomiast – poprzez efekt synergii będąc pozytywnie oddziaływającą na ożywienie i rozwój całej gminy. O kompleksowości dodatkowo świadczy przekrojowo poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

4.7.1 KOMPLEMENTARNO PROBLEMOWA

Niniejszy Program Rewitalizacji spełnia całość wymogów w zakresie komplementarności problemowej i jest dokumentem spójnym wewnątrznie oraz zewnątrznie, harmonijnie wplecionym w system zarządzania strategicznego gminy Józefów

- ✓ szczegółowy opis powiązań przedmiotowego LPR z lokalnymi dokumentami strategicznymi został zaprezentowany w rozdziale 1,
- ✓ w rozdziale 3.1.1 zaprezentowano wizję stanu obszaru po zrealizowaniu programu rewitalizacji,
- ✓ w rozdziale 3.1.2 zaprezentowano również zhierarchizowane cele rewitalizacji (cel główny i cele strategiczne- cele operacyjne),
- ✓ w rozdziale 3.1.2 zaprezentowano kierunki działań mających na celu eliminację lub ograniczenie zdiagnozowanych negatywnych zjawisk,
- ✓ w rozdziale 3.2 - przedstawiono listę planowanych podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (zawierając w odniesieniu do każdego przedsięwzięcia: nazwę i wskazanie podmiotów je realizujących, zakres realizowanych zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny),
- ✓ w rozdziale 3.2 przedstawiono charakterystykę (realizujących kierunki działań rewitalizacyjnych) pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,

- Przedsięwzięcia wraz ze zdiagnozowanymi problemami w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017 - 2023+ . Zaprezentowano szczegóły charakterystyk problemów, jakim odpowiadają poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne oraz potencjały wykorzystywane przy ich realizacji
- ✓ w rozdziale 4 zaprezentowano kwantyfikowalne rezultaty rewitalizacji, opatrzone wskaźnikami oceny postępów wdrażania.

Zaprezentowane w niniejszym dokumencie przedsięwzięcia rewitalizacyjne są komplementarne na poziomie ogólnym (dopełniania się rodzajami). Wszystkie z przedsięwzięć rewitalizacyjnych mają charakter przekrojowy . realizuje więc nie jeden cel i dotyka szeregu aspektów (społecznych, ekonomicznych, przestrzennych, środowiskowych, technicznych). Wzajemne dopełnianie się poszczególnych przedsięwzięć z listy szczegółowej zostają zapewnione m.in. na poziomie naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych prowadzonych

w okresie 20-24.04.2017 r. przez gminę Komarówka Podlaska. Przyjęto zasady, które komplementarnie problemowa występuje jeżeli jest wykazane dopełnianie się przedsięwzięć w zakresie przeciwdziałania co najmniej jednemu problemowi społecznemu i co najmniej jednemu problemowi innemu, niż społeczny.

W przypadku projektów infrastrukturalnych, związanych z rewitalizacją zdegradowanych obiektów czy budynków, zaniedbanych terenów publicznych zakłada się prowadzenie tam działań o charakterze społecznym (wspierających potencjały między innymi ich kompetencje społeczne i edukacyjne, integracyjnych, aktywizujących mieszkańców, promujących zdrowe nawyki żywieniowe i ruchowe, a także zwiększających wiedzę w zakresie postaw proekologicznych i proklitycznych, zwiększających dostęp do kultury).

Jednocześnie przedsięwzięcia zostają zaplanowane w taki sposób, aby ich skutki przyczyniały się do niwelowania problemów w różnych sferach, osiągnięcia w niektórych przypadkach wymiaru horyzontalnego. Aktywizacja społeczna przyczyni się zarówno do ograniczania problemu patologii, jak i aktywizacji zawodowej. Problemy związane z funkcjonowaniem osób niepełnosprawnych będą niwelowane zarówno w warstwie społecznej i zawodowej, jak i w odniesieniu do fizycznego funkcjonowania (ograniczenia barier architektonicznych) wskazanej kategorii społecznej. Rozwój wykorzystania odnawialnych źródeł energii przyczyni się do podniesienia standardu zamieszkania, a także będzie pozytywnie oddziaływać na środowisko naturalne poprzez ograniczenie tzw. niskiej emisji.

Niniejszy Program Rewitalizacji spełnia wymagania dotyczące komplementarności przestrzennej. Przy jego tworzeniu szczególną uwagę przywidywano do tego, aby nie przynosił negatywnych zjawisk poza obszar rewitalizacji.

Znaczną część przedsięwzięć rewitalizacyjnych skupia się na obszarze rewitalizacji i jest z nim ściśle powiązana. W ramach LPR przewidziano również przedsięwzięcia umiejscowione poza obszarem rewitalizacji. 1 z nich realizowane będzie na obszarze zdegradowanym, tj. sołectwie Kolembrody, 2 natomiast w miejscowości Przegaliny Duże przylegającej bezpośrednio do wyznaczonego obszaru rewitalizacji. W ocenie zespołu dokonującego oceny zgłoszonych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, oba z nich będą miały bardzo istotny wpływ na wyznaczone obszary zdegradowanego z krzysu. Poza tym wpłyną na rozwój społeczno-gospodarczy całej gminy. Stanowią one impuls do realizacji szeregu oddolnych inicjatyw realizowanych przez mieszkańców w duchu celów niniejszego Programu.

Poza tym, zaplanowane przedsięwzięcia stanowią odpowiedź na zdiagnozowane problemy konkretnego terenu. W związku z tym, wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów, które przyniosą publicznie pozytywne skutki ich realizacji zauważalne nie tylko na całym obszarze rewitalizacji, lecz również w obrębie całej gminy. A, co najważniejsze, ich realizacja będzie zapobiegała przenoszeniu się różnych problemów na dalsze obszary gminy.

Komplementarność przestrzenna w niniejszym dokumencie została zapewniona dzięki skupieniu znacznej części projektów wybranych do realizacji na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji zostały wyznaczone po przeprowadzeniu analizy istotnych dla rozwoju gminy problemów oraz z uwzględnieniem opinii przedstawicieli zainteresowanych środowisk, jak i samych mieszkańców. Uwzględnienie zarówno danych obiektywnych, jak i opinii społecznych świadczy o trafności przestrzennej zaplanowanej w ramach rewitalizacji interwencji. Wszystkie podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne (Lista 1) skupiają się na obszarze rewitalizacji i są z nim ściśle powiązane. Stanowią odzwierciedlenie głównych problemów wytypowanego obszaru.

O zachowaniu zasady komplementarności przestrzennej świadczy przed wszystkim wyznaczony obszar rewitalizacji. Przeprowadzona delimitacja pozwoliła na wybranie obszaru charakteryzującego się największą koncentracją niekorzystnych zjawisk społecznych i współwystępujących innych negatywnych zjawisk (w sferze środowiskowej lub gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej).

RÓDEŹ FINANSOWANIA

Niniejszy program spełnia wymogi komplementarności do źródeł finansowania. Przedmiotowa komplementarność została zapewniona przez określenie oraz wyliczenie różnych źródeł finansowania. Przewidziano zarówno przedsięwzięcia współfinansowane przez sektor prywatny jak i publiczny, rodzki osób/podmiotów indywidualnych, sektora pozarządowego, jak i rodzki publiczne – gminne oraz rodzki europejskie. Wśród przedsięwzięć rewitalizacyjnych znajdują się te, które finansowane lub współfinansowane będą z różnych źródeł publicznych i prywatnych, w tym w szczególności z:

- Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego,
- Europejskiego Funduszu Społecznego,
- Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich,
- budżetu gminy Komarówka Podlaska
- rodków beneficjentów niepublicznych, takich jak: przedsiębiorcy, organizacje pozarządowe, itd.

W ramach wszystkich przedsięwzięć z listy przedsięwzięć podstawowych (Lista 1), określono indywidualne ramy finansowe, w tym kwoty finansowania dla każdego z nich. Natomiast dla przedsięwzięć dodatkowych (Lista 2), określono szacunkowe kwoty finansowania. Dodatkowo przy każdym przedsięwzięciu wskazano komplementarne źródła finansowania.

Program zakłada umiejętne wykorzystywanie rodków ze źródeł zewnętrznych, dzięki którym będzie można uzyskać korzystne i optymalne efekty na obszarze rewitalizacji.

4.7.5 KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

W Części IV Programu zostały opisane systemy wdrażania LPR, natomiast w rozdziale 4.1. zaprezentowano strukturę zarządzania wdrażaniem LPR. System monitorowania został opisany w rozdziale 4.4. a system oceny skuteczności działań rewitalizacyjnych (oceny postępów realizacji celów Programu) – w rozdziale 4.5. W kolejnym z rozdziałów zaprezentowano mechanizm wprowadzania modyfikacji w reakcji na zmieniające się otoczenie programu (w tym na zmiany wywołane przez sam program).

System zarządzania rewitalizacją zostanie włączony w strukturę ogólnego systemu zarządzania w gminie Komarówka Podlaska głównie poprzez uwzględnienie Lokalnego Programu Rewitalizacji w filarach schematu struktury zarządzania gminą, jako ramy operacyjnej integrującej wszystkie strategiczne działania. Pełne wyliczenie nastąpi z chwilą uchwalenia LPR.

instytucjonalna przejawia się w systemie zarządzania jakością i implementacji rewitalizacji. Kwestie rewitalizacji zostaną merytorycznie usytuowane w Referacie Inwestycji, Zamówień Publicznych i Gospodarki Komunalnej (Operator Rewitalizacji), co wiąże się z realizacją szeregu zadań o wymiarze koordynacyjnym, rozliczeniowym, informacyjnym, itp. Dodatkowo komplementarność proceduralno-instytucjonalnej będzie wiadczyła fakt, powołania Koordynatora Rewitalizacji harmonizującego całość działań rewitalizacyjnych. Operator rewitalizacji będzie aktywnie współpracował z władzami gminy, Zespołem ds. rewitalizacji oraz wnioskodawcami realizującymi przedsięwzięcia rewitalizacyjne. Wdrażanie LPR opiera się przede wszystkim na szeregu procedur uwzględniających m.in. prowadzenie stosownych rejestrów, rozliczanie rewitalizacji (monitoring i ewaluacja). Komplementarność proceduralno-instytucjonalna znajduje swój wyraz także w udziale interesariuszy w procesie realizacji LPR. Dzięki ich wyczuciu za pomocą określonych mechanizmów realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, działalność zespołu ds. rewitalizacji, aktywizacji z wykorzystaniem rocznych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi czy instrumentu jakim jest inicjatywa lokalna zapewnione zostanie zaangażowanie różnych sektorów. W Regulaminie Organizacyjnym znajdują się zapisy poszerzające zakres działania Referatu Inwestycji, Zamówień Publicznych i Gospodarki Komunalnej i stanowiska ds. obsługi Rady Gminy, kultury i zdrowia zagadnienia związane z wdrażaniem i monitorowaniem wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

4.7.6 REALIZACJA ZASADY PARTNERSTWA I PARTYCYPACJI

Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska i na lata 2017-2023+ realizuje zasadę partnerstwa i partycypacji poprzez zaangażowanie interesariuszy na każdym etapie jego realizacji. Szczegółowe informacje na ten temat przedstawiono w Części 5. Partycypacja spójna.

4.7.7 KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYSEKTOROWA

Niniejszy Lokalny Program Rewitalizacji tworzone z myślą o spełnieniu wymogów komplementarności międzysektorowej oraz spójności jego przedsięwzięć z działaniami finansowanymi w poprzednim okresie programowania.

Dokonując wyboru przedsięwzięć do realizacji wzięto pod uwagę również ich spójność i synergiczność ze zrealizowanymi w latach ubiegłych projektami i programami. Zdefiniowane projekty są naturalną kontynuacją i rozwinięciem działań oraz przedsięwzięć finansowanych

z różnych źródeł przez samorząd gminy Komarówka Podlaska, ze środków Unii Europejskiej i krajowych, przez partnerów społecznych i instytucjonalnych oraz podmioty prywatne. Wśród najważniejszych z nich należy wymienić m.in.:

- Radzy skimi** - W ramach partnerskiego projektu Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2007-2013; dofinansowanie dla gminy 539 306,33 zł+ 159 308,94 zł) na terenie gminy Komarówka Podlaska wybudowano 90 instalacji solarnych, w tym: 22 instalacje 2 panelowe . moc energii cieplnej zainstalowana 0,00296 MW/ 1 instalacj ; 57 instalacji 3 panelowych . moc energii cieplnej zainstalowana 0,00444 MW/1 instalacj ;10 instalacji 4 panelowych . moc energii cieplnej zainstalowana 0,00593 MW/1 instalacji; 1 instalacja pi ciopanelowa na budynku u yteczno ci publicznej (Liceum Ogólnokształcące i Przedszkole Samorz dowe w Komarówce Podlaskiej) . moc 0,007375 MW/1 instalacj . Celem projektu jest poprawa stanu rodowiska naturalnego i ograniczenie zagro e ekologicznych poprzez wykorzystanie energii ze ródeyodnawialnych. Zaplanowane w ramach niniejszego LPR przedsi wzi cie pn. sWzrost wykorzystania odnawialnych ródey energii szans na popraw jako ci rodowiska naturalnego w gminie Komarówka Podlaska+ stanowi bezpo redni kontynuacj przedmiotowego przedsi wzi cia.
- **sZnajomo przeszó ci gwarancj to samo ci, rozwoju, promocji gminy i jej mieszka ów Ę wydanie publikacji oraz zorganizowanie imprezy+** . wydana publikacja oraz uroczysto zwi zana z obchodami Jubileuszu XX lecia Odrodzonego Samorz du Terytorialnego współfinansowane byy ze rodków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013, dziaanie 413 "Wdra anie lokalnych strategii rozwoju" (dofinansowanie: 25 000,00 zł). Podstawowym zamierzeniem przedmiotowego przedsi wzi cia bya popularyzacja wiedzy oraz rozwój zainteresowania mieszka ów tematyk samorz du oraz wspólnego decydowania o losach wspólnoty.
 - **sRemont istniej cych budynków u yteczno ci publicznej w miejscowo ciach Brzozowy K t, Kolembrody, Komarówka Podlaska, Walinna, Woroniec, Wiski, Przegaliny Du e, elizna z przeznaczeniem na wietlice wiejskie+** . przedmiotowy projekt realizowany by w 2010 roku i otrzymał współfinansowanie ze rodków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 . 2013 (dofinansowanie: 201 772,34 zł). Jego gównym celem bya poprawa jako ci ycia mieszka ów gminy poprzez zwi kszenie dost pu do infrastruktury i usyg kultury.
 - **sPaintball w Gminie Komarówka Podlaska+** - Projekt realizowany by przy współfinansowaniu ze rodków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 . 2013 (O IV Leader dofinansowanie: 8 954,69 zł). Jego zakres obejmowaybudow , odbudow , przebudow , remont po y czony z modernizacj , zagospodarowanie lub oznakowanie obiektów mającej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej oraz wyposa enie obiektów pełni cych funkcje turystyczne i rekreacyjne. Celem projektu bya poprawa jako ci ycia mieszka ów miejscowo ci Komarówka Podlaska i zwi kszenie ich dost pu do miejsc aktywno ci sportowej i sp dziania wolnego czasu. Oczekiwany jego efektem jest równie wzrost konkurencyjno ci turystycznej i rekreacyjnej obszaru.
 - **sNa ludowo+** . realizatorem projektu byo Gminne Centrum Kultury w Komarówce Podlaskiej. Projekt otrzymał współfinansowanie ze rodków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 . 2013 (dofinansowanie: 18 767,00 zł).

- owanie miejscowych tradycji, obrzędów i zwyczajów. W ramach projektu stworzone zostały warunki dla realizowania aspiracji mieszkańców w zakresie kultywowania lokalnych tradycji, propagowania i zachowania dziedzictwa kulturowego.
- **„Budowa wodociągu wraz z przyłączami w miejscowościach Wólka Komarowska, Wiski, Walina, Komarówka Podlaska oraz modernizacja ujęcia wody w Komarówce Podlaskiej+.** Celem projektu realizowanego ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013 (dofinansowanie: 1 517 553,00 zł) była poprawa jakości oraz standardów ujęcia wody dla mieszkańców gminy poprzez budowę wodociągu i modernizację stacji uzdatniania wody.
 - **„Budowa skateparku, placu zabaw oraz zagospodarowanie terenu na działkach nr 373/2, 392, 393, 394/2 w miejscowości Komarówka Podlaska – Etap I”** – w ramach projektu realizowanego przy współfinansowaniu ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013 (dofinansowanie: 160 000,00 zł) w Komarówce Podlaskiej wybudowany został skatepark, niewielki plac zabaw oraz uporządkowano zdegradowany teren publiczny. Celem przedsięwzięcia było zwiększenie estetyki przestrzeni publicznej oraz zwiększenie dostępu mieszkańców do miejsc aktywności sportowej i spędzania wolnego czasu.
 - **„Wykonanie Boisk sportowych w ramach kompleksu Moje Boisko – Orlik 2012+.** przedsięwzięcia współfinansowane było ze środków Ministerstwa Sportu i Turystyki oraz Marszałkowskiego Województwa Lubelskiego (łącznie dofinansowanie: 824 962,23 zł). Jego głównym celem było podniesienie jakości życia mieszkańców miejscowości oraz gminy Komarówka Podlaska poprzez zwiększenie dostępu do dobrej jakości infrastruktury sportowo-rekreacyjnej.
 - **„Rozbudowa wraz z remontem budynku Domu Kultury w Komarówce Podlaskiej+.** projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013 (dofinansowanie: 382 864,00 zł). Jego głównym celem była poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez zwiększenie dostępu do infrastruktury i usług kultury.
 - **„Wyposażenie Domu Kultury w Komarówce Podlaskiej+.** projekt współfinansowany był ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich 2007 - 2013 (dofinansowanie: 22 431,66 zł). Jego głównym celem była poprawa jakości życia mieszkańców gminy poprzez zwiększenie dostępu do infrastruktury i usług kultury.
 - **„Umiesz wiecej, możesz wiecej+”** projekt realizowany był w latach 2008-2011 r. w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 (dofinansowanie: 559 605,24 zł). Realizatorem działania był GOPS w Komarówce Podlaskiej. Celem głównym projektu było zwiększenie aktywności zawodowej osób nieaktywnych zawodowo, będących klientami korzystających z różnych form pomocy społecznej. Cel główny projektu zostanie osiągnięty poprzez cele szczegółowe, do których zaliczyć można: zdobycie umiejętności społecznych zawodowych umoliwiających ponowne wejście na rynek pracy; wzrost zdolności motywacyjnych do działania i wiary we własne siły; wzrost osobistych predyspozycji; pobudzenie aktywności zawodowej do samodzielnego poszukiwania pracy; zwiększenie samooceny oraz umiejętności psychospołecznych. Wartości dodane projektu było rozszerzenie działalności Ośrodka

dotyczy dodatkowych form aktywizacji społecznej osób

- **Zakup i dostawa fabrycznie nowego autobusu do przewozu osób niepełnosprawnych+** - przedsięwzięcie dofinansowane było w 2010 r. ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (dofinansowanie: 70 000,00 zł).
- **IM DRZY, ZDROWI DO PRACY GOTOWI** - projekt realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 (dofinansowanie: 268 006,00 zł). Realizatorem działania było Przedszkole Samorządowe w Komarówce Podlaskiej. Głównym celem przedsięwzięcia było wyrównywanie szans edukacyjnych i zapewnienie wysokiej jakości usług edukacyjnych wiązanych w systemie o wiaty.
- **Abaj języki powiedziały wszystko, co myli gwałt** - projekt realizowany był w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 (dofinansowanie: 130 998,00 zł). Realizatorem działania była Szkoła Podstawowa w Komarówce Podlaskiej. Celem projektu było wyrównywanie szans edukacyjnych uczniów z grup o utrudnionym dostępie do edukacji oraz zmniejszenie różnic w jakości usług edukacyjnych.
- **Indywidualizacja procesu nauczania i wychowania uczniów klas I-III szkoły podstawowej w Gminie Komarówka Podlaska+** - projekt realizowany był w latach 2012-2013 w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki na lata 2007-2013 (dofinansowanie: 41 965,50 zł). Realizatorem działania była Szkoła Podstawowa w Komarówce Podlaskiej. Celem projektu była indywidualizacja procesu nauczania w klasach I-III. Działania skierowane były na zwiększenie udziału w kształceniu i szkoleniu przez całe życie, w szczególności przede wszystkim na rzecz ograniczenia przedwczesnego porzucania szkolizacji oraz zminimalizowania dyskryminacji. Projekt obejmował zarówno realizację zajęć z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych, zajęć specjalistycznych, jak i zajęć rozwijających talenty i pasje dzieci.
- **Adaptacja pomieszczeń przeznaczonych na placówkę opieki czop-wychowawczej** - realizacja przedsięwzięcia nastąpiła przy udziale dotacji z budżetu Powiatu Radzyńskiego (124 950,44 zł). Placówka jest gminną jednostką organizacyjną, działającą w formie jednostki budżetowej pod nazwą Placówka Opieki czop-Wychowawcza w Komarówce Podlaskiej z siedzibą przy ul. Wojska Polskiego Nr 13. Celem działalności placówki jest zaspokajanie potrzeb dziecka na poziomie obowiązującego standardu wychowania i opieki. Placówka posiada 14 miejsc dla wychowanków i jest placówką opieki czop-wychowawczej typu socjalizacyjnego, całonocnym, przeznaczoną dla dzieci powyżej 10 roku życia.

Projekty rewitalizacyjne wpisują się w długoterminowe plany strategiczne gminy, których celem jest podniesienie jakości życia mieszkańców oraz zagwarantowanie pełnego uczestnictwa

w życiu obywatelskim i społecznym osobom z grup marginalizowanych. Spora część z nich stanowi bezpośrednią kontynuację rozpoczętych wcześniej inicjatyw. Przy obecnie

4.8 SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE LPR

W niniejszym rozdziale zaprezentowano szacunkowe ramy finansowe realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji. Należy jednocześnie zaznaczyć, że ramy finansowe przedstawiono na koniec lutego 2017 r. i ich dokładność dla poszczególnych przedsięwzięć jest bardzo zróżnicowana. W odniesieniu do niektórych kwoty znane są na poziomie kosztorysu inwestorskiego i zostają wskazane przez realizatorów poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych, dla innych natomiast określono je dokonując szacowania parametrycznego (na bazie podobnych projektów), które należy uznać za przybliżone z dokładnością +/- 30%.

Operator zamierza realizować LPR w sposób wszechstronny i kompleksowy. Pozyskanie środków z różnych źródeł zewnętrznych jest istotnym czynnikiem wspomagającym realizację LPR, ale ich brak lub mniejsza od oczekiwanej wysokość wsparcia nie doprowadzi do porzucenia idei wdrażania działań rewitalizacyjnych (może je jedynie ograniczyć). Jednocześnie należy zaznaczyć, że uzyskanie wsparcia zewnętrznego ma kluczowe znaczenie dla efektywności i kompleksowości procesu rewitalizacji. W przypadku braku dofinansowania ze źródeł zewnętrznych, z uwagi na wysoki priorytet przedsięwzięć rewitalizacyjnych wynikających z konieczności podjęcia interwencji w obszarze kryzysowym, Operator będzie dążył do realizacji najważniejszych przedsięwzięć LPR (minimalnie znajdujących się na liście 1) z udziałem środków budżetowych oraz zwrotnych instrumentów finansowych, jednak ograniczone możliwości finansowe gminy mogą znacząco wpłynąć na zakres i czas ich realizacji.

Szacunkowe ramy finansowe Programu Rewitalizacji przedstawia się w następujący sposób:

Tabela 7 Indykatywne ramy finansowe realizacji LPR (PLN)

Lp.	Numer przedsięwzięcia rewitalizacyjnego	Szacowany koszt przedsięwzięcia	Wkład publiczny	W tym wkład środków europejskich	Wkład prywatny	Źródła finansowania
LISTA 1 ŹRÓDEŁ PODTAWOWYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH						
1.	1/1	1 200 000,00	1 200 000,00	926 829,27	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich) oraz środki budżetu gminy Komarówka Podlaska
2.	2/1	500 000,00	500 000,00	475 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 11.1 Aktywne wyczerpiecie) oraz środki budżetu gminy Komarówka Podlaska
3.	3/1	250 000,00	250 000,00	159 075,00	0,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz środki budżetu gminy Komarówka Podlaska
4.	4/1	100 000,00	100 000,00	63 630,00	0,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 oraz

						rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
5.	5/1	500 000,00	500 000,00	475 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 11.3 Ekonomia społeczna) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
LISTA 2 – LISTA DOPUSZCZALNYCH PRZEDSIĘWZI REWITALIZACYJNYCH						
1.	2/1	492 058,75	492 058,75	467 455,81	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (12.2 Kształcenie ogólne) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
2.	2/2	2 059 881,53	2 059 881,53	1 750 899,30	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (13.7 Infrastruktura szkolna) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
3.	2/3	500 000,00	500 000,00	475 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 12.4 Kształcenie zawodowe) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
4.	2/4	4 411 663,92	4 411 663,92	3 172 103,18	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 4.1 Wsparcie wykorzystania OZE) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
5.	2/5	2 500 000,00	2 500 000,00	1 930 894,31	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
6.	2/6	100 000,00	100 000,00	85 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
7.	2/7	200 000,00	200 000,00	170 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 11.2 Usługi społeczne i zdrowotne), PEFRON, oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
8.	2/8	100 000,00	100 000,00	90 000,00	0,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, Wojewódzki Fundusz Ochrony środowiska i Gospodarki Wodnej oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
9.	2/9	100 000,00	0,00	90 000,00	10 000,00	Fundusz Inicjatyw Obywatelskich (Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej) oraz rodki spółdzielni socjalnej
10.	2/10	100 000,00	100 000,00	90 000,00	0,00	Programy Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (LEADER) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
11.	2/11	200 000,00	200 000,00	190 000,00	0,00	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (Działanie 11.1 Aktywne wyczerpanie) oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
12.	2/12	Bez kosztowe	Bez	Bez kosztowe	Bez kosztowe	-

			złowe			
			0 000,00	170 000,00	0,00	RPO WL na lata 2014-2020 oraz rodki bud etu gminy Komarówka Podlaska
14.	2/14	200 000,00	200 000,00	127 260,00	0,00	Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lat 2014-2020 oraz bud et gminy Komarówka Podlaska
15.	2/15	90 000,00	0,00	60 000,00	30 000,00	rodki prywatne oraz fundusze europejskie

ródło: Opracowanie własne

Tabela 8 Podsumowanie ram finansowych realizacji LPR (PLN)

Wyszczególnienie	Kwota
Całkowita wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych LPR:	13 803 604,20
Całkowita wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych LPR realizowanych przez gminę Komarówka Podlaska i jej jednostki organizacyjne:	13 613 604,20
Całkowita wartość przedsięwzięć rewitalizacyjnych LPR realizowanych przez inne podmioty:	190 000,00
Dofinansowanie ze środków europejskich i krajowych:	10 968 147,32
Pozostały wkład publicznych:	2 795 456,88
Wkład prywatny:	40 000,00

ródło: Opracowanie własne

...ji przedsi wzi rewitalizacyjnych

	związania	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
1.	REWITALIZACJA STADIONU GMINNEGO W KOMARÓWCE PODLASKIEJ		600 000,00	600 000,00				
2.	PRZĄAMA BIERNO Ć - Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkań ców obszaru rewitalizacji		250 000,00	250 000,00				
3.	UPORZ DKOWANIE SKWERU NA SKRZY OWANIU ULIC Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej			250 000,00				
4.	MODERNIZACJA I ROZBUDOWA PALCU ZABAW przy ulicy I Armii Wojska Polskiego		100 000,00					
5.	ROZWÓJ EKONOMII SPOŁECZNEJ W KOMARÓWCE PODLASKIEJ		250 000,00	250 000,00				
6.	KOMPETENTNI W GMINIE KOMARÓWKA PODLASKA	200 000,00	292 058,75					
7.	POPRAWA WARUNKÓW NAUCZANIA W GMINIE KOMARÓWKA PODLASKA	900 000,00	1 159 881,53					
8.	DOSTOSOWANIE SYSTEMU KSZTAĆCENIA I SZKOLENIA W SZKOLE BRAN OWEJ I STOPNIA W KOMARÓWCE PODLASKIEJ DO POTRZEB RYNKU PRACY			250 000,00	250 000,00			
9.	WZROST WYKORZYSTANIA ODNAWIALNYCH RÓDEŃENERGII szans na popraw jako ci środowiska naturalnego w gminie Komarówka Podlaska	2 000 000,00	2 411 663,92					
10.	KOMARÓWKA PODLASKA odNOWA Ć rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowoci w celu nadania jej nowej funkcji		1 000 000,00	1 500 000,00				
11.	STWORZENIE PUNKTU PORADNICTWA SPOŁECZNEGO W KOMARÓWCE PODLASKIEJ			40 000,00	30 000,00	30 000,00		
12.	UTWORZENIE WYPO YCZALNI SPRZ TU REHABILITACYJNEGO I piel gnacyjnego w Komarówce Podlaskiej			200 000,00				
13.	ENERGIA JEST W NASI Ć zintegrowane dziaania w zakresie podniesienia wiadomoci zdrowotnej i ekologicznej mieszkań ców oraz integracji miedzypokoleniowej		20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00	20 000,00

	spólnota lokalna			100 000,00				
15.	PODKRYC NIEZNANE E zintegrowane działania na rzecz piel gnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego			50 000,00	50 000,00			
16.	Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej		100 000,00	100 000,00				
17.	Monitoring obywatelski							
18.	Własny biznes szans na sukces		50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	50 000,00	
19.	Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach		100 000,00	100 000,00				
20.	Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji ro linnego biodegradowalnego oleju smarowego		30 000,00	30 000,00	30 000,00			
SUMA:		3 100 000,00	6 363 604,20	3 790 000,00	430 000,00	100 000,00	70 000,00	20 000,00

Źródło: Opracowanie własne

W celu zmierzenia efektów przyszłych działań rewitalizacyjnych realizowanych w gminie Komarówka Podlaska i prawidłowego reagowania na niepojawiające się tendencje i zjawiska, niezbędne jest wdrożenie odpowiedniego systemu monitoringu i ewaluacji opierającego się na konkretnych wskaźnikach. **Celem monitoringu** będzie ocena **stopnia realizacji celów rewitalizacji i kierunków działania** określonych w programie.

Pojęcie monitoringu oznacza systematyczne obserwowanie jakiegoś procesu i odnotowywanie jego zmieniającego się stanu w celu uzyskania wiedzy o jego przebiegu. Tak rozumiany monitoring spełnia również rolę systemu wczesnego ostrzegania o ewentualnych nieprawidłowościach. System monitorowania LPR został tak skonstruowany, aby umożliwić dokonywanie obiektywnych pomiarów poszczególnych wskaźników w przyjętych odstępach czasu, dzięki czemu możliwe będzie ocena efektywności realizowanych przedsięwzięć. Głównym celem monitorowania procesów rewitalizacyjnych w gminie Komarówek Podlaska jest dostarczenie informacji, na podstawie których nastąpi ocena postępu prowadzonych działań oraz weryfikacja tempa i kierunku zmian, do których proces ten zmierza. Dzięki monitoringowi prowadzona będzie identyfikacja trudnościami lub nieprawidłowościami wdrażania Programu. Zagwarantuje ona również zgodność realizacji przedsięwzięć z przyjętymi założeniami i wcześniejszymi zatwierdzonymi celami, a także spełnia funkcję wewnętrznej kontroli, obejmującej ocenę skuteczności i terminowości realizacji poszczególnych działań względem przyjętego harmonogramu, a także kontrolę kosztów. Sprawdzenie czy ustalone cele zostały osiągnięte.

Wśród instytucji i podmiotów, które będą brały udział w procesie monitoringu Lokalnego Programu Rewitalizacji należy w szczególności wymienić:

- ✓ Operatora Programu Rewitalizacji na czele z Koordynatorem Rewitalizacji;
- ✓ Zespoły ds. rewitalizacji;
- ✓ odpowiednie stanowiska w strukturze Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej oraz gminnych jednostek organizacyjnych sprawujących nadzór i kontrolę nad poszczególnymi sferami istotnymi dla procesu rewitalizacji;
- ✓ wnioskodawców - partnerów, którzy współpracując z gminą realizują przedsięwzięcia rewitalizacyjne przyczyniając się do implementacji LPR.

Szczególne role w procesie monitoringu przypada beneficjentom, którzy mają obowiązek monitorowania wdrażania poszczególnych ujętych w Programie projektów.

Podstawowym podmiotem monitorującym oraz dokonującym ewaluacji osiągnięcia założonych wskaźników będzie **Operator Programu**. Jego rolą będzie obejmować jednocześnie monitoring oraz sprawozdawczość. Sprawozdania z realizacji Programu (rzeczowo-finansowe) przedkładane będą przez Operatora Radzie Gminy Komarówka Podlaska w cyklach rocznych (w formie sprawozdania rocznego), a także okresowych (za lata 2017-2020 oraz 2021-2023) oraz na koniec realizacji Programu (rok 2023).

vane b d przez Zespół ds. rewitalizacji i podawane

Monitoring niniejszego Programu prowadzony b dzie w oparciu o nast puj ce zasady:

1. Monitoring realizowany b dzie **w cyklu rocznym oraz okresowym**.
2. Monitoring prowadzony b dzie w oparciu o wytyczone wska niki rozwoju, b d to wska niki produktu, rezultatu oraz oddziaływania (Zař czynnik nr 1).
3. **ródem weryfikacji** wska ników b d **dane statystyczne, dane ródowe** znajduj ce si w dyspozycji **Urzu Gminy w Komarówce Podlaskiej, gminnych jednostek organizacyjnych b d te partnerów Ę wnioskodawców**, którzy współpracuj c z gmin realizuj przedsi wzi cia rewitalizacyjne przyczyniaj ce si do implementacji LPR.
4. W obiektywnie uzasadnionych przypadkach wska niki mog ulega modyfikacji.
5. Punktem odniesienia, w procesie weryfikacji wska ników b d dane pochodz ce z ko ca 2015 r., b d te inne . w uzasadnionych przypadkach.
6. W procesie monitoringu uwzgl dniane b d plany wdra ania rewitalizacji okre lone w Rocznych okresowych harmonogramach (rocznym oraz trzyletnim) realizacji LPR.
7. W procesie monitoringu, w sytuacji braku post pów, które wiadczyłyby o wdra aniu LPR, identyfikowane b d bariery implementacji.
8. Wyniki monitoringu przyjmowaĳ b d posta informacji z realizacji LPR (za minione trzy lata).
9. Informacja z realizacji LPR okre laĳa b dzie zarówno ródĳa sukcesów, jak i pora ek w zakresie osi gania wska ników, a tym samym kierunków dziaĳania i celów rewitalizacji.
10. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialny b dzie Operator Programu.
11. Proces monitoringu prowadzony b dzie z uwzgl dnieniem form szerokiej partycypacji spoĳecznej . poprzez zaanga owanie Zespoĳu ds. rewitalizacji oraz konsultacje spoĳeczne.
12. Informacja z realizacji LPR przedstawiana b dzie Radzie Gminy Komarówka Podlaska.

Sprawozdawczo (prowadzona w ramach monitoringu) obejmuje zbieranie informacji zwi zanych z wdra aniem poszczególnych przedsi wzi z uwzgl dnieniem celów i dziaĳa , w postaci danych liczbowych, finansowych, wska ników i innego rodzaju informacji oraz przekazanie ich odpowiednim jednostkom w okre lonej formie i terminach. Sprawozdawczo zakĳada bie cy i okresowy przepĳyw informacji, co pozwala na uchwycenie nieprawidĳowoci w procesie wdra ania i monitorowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W ród elementów systemu sprawozdawczo ci nale y wymieni :

- ✓ instytucje i podmioty otrzymuj ce i sporz dzaj ce sprawozdania tj. Operator Programu, Zespół ds. rewitalizacji, partnerów-wnioskodawców;
- ✓ przedmiot poszczególnych sprawozda - informacje o post pie realizacji przedsi wzi cia rewitalizacyjnego, celów oraz caĳego Programu;

... sprawozdania, umowy o dofinansowanie i wnioski
... okresy sprawozdawcze.

Wszelkie sprawozdanie, umownie zawierające skuteczny monitoring rzeczowy i finansowy, będzie zawierało następujące dane:

- ✓ informacje ogólne;
- ✓ informacje dotyczące przebiegu rzeczowego realizacji przedsięwzięcia lub Programu, w tym:
 - na szczeblu Programu: informacje na temat zgłoszonych do realizacji przedsięwzięć, podpisanych umów lub podjętych decyzji, celów głównych i szczegółowych, stopnia osiągnięcia zajętych w Programie wskaźników monitorujących,
 - na szczeblu przedsięwzięcia: informacje dotyczące podpisanych umów lub podjętych decyzji, stanu realizacji celów przedsięwzięcia, stopnia osiągnięcia zajętych w nim wartości wskaźników;
- ✓ informacje dotyczące postępu finansowego, według rodzaju pochodzenia środków, zawierające w szczególności zestawienie poniesionych wydatków, zrealizowanych płatności oraz ocen poziomu wykorzystania środków;
- ✓ prognoz przebiegu realizacji Programu lub projektu w kolejnym okresie sprawozdawczym dla sprawozdań okresowych lub rocznych;
- ✓ informacje na temat przestrzegania polityk horyzontalnych przy realizacji przedsięwzięcia lub Programu;
- ✓ informacje na temat wypełniania zobowiązań w zakresie informacji i promocji;
- ✓ informacje na temat sprawności systemu realizacji;
- ✓ informacje o napotkanych problemach, przeprowadzonych kontrolach oraz stwierdzonych nieprawidłowościach.

Sprawozdania okresowe nie będą zawierały informacji, dotyczących stopnia osiągnięcia wartości wskaźników monitorujących rezultatu i oddziaływania, a jedynie **wskaźniki produktu**.

Sprawozdania będą składane w formie zgodnej z zasadami, obowiązującymi przy składaniu sprawozdań, odpowiadających wymaganiom kandydatów z podmiotów monitorujących.

W zależności od charakteru dostarczonych danych przewiduje się monitoring w zakresie **rzeczowym** (weryfikacja danych i informacji na temat stanu wdrażania LPR i przeprowadzenie oceny poziomu jego realizacji) oraz **finansowym** (analiza danych finansowych realizacji poszczególnych przedsięwzięć, celem określenia postępu finansowego we wdrażaniu).

Dane obrazujące postępowanie wdrażania Programu oraz umownie zawierające oceny jego wykonania w odniesieniu do ustalonych celów będą dostarczały monitoring rzeczowy. Dane wykorzystywane przy monitorowaniu powinny zostać skwantyfikowane i ukazywać postępowanie wdrażania oraz rezultaty podjętych działań, w podziale na trzy kategorie wskaźników:

- ę si do rzeczowych efektów działano ci i liczone
- 2) **wska niki rezultatu** - odpowiadaj ce bezpo rednim i bezzwóycznym efektom wynikaj cym z realizacji Programu, które mog mie form wska ników materialnych lub finansowych;
 - 3) **wska niki oddziaływania** - obrazuj ce konsekwencje Programu, wykracaj ce poza natychmiastowe efekty dla bezpo rednich beneficjentów (mog przybra form oddziaływa bezpo rednich, jak i oddziaływa po rednich).

Wszystkie wska niki b d mierzone cyklicznie. Cz stotliwo pomiaru uzale niona jest od kategorii wska ników. Okresem bazowym, w stosunku do którego porównywane s zmiany wska ników jest rok, w którym szczegóowej diagnozie poddano sytuacje w gminie, tj. rok 2015.

W poni szej tabeli zaprezentowano cz stotliwo pomiaru wska ników w zale no ci od ich kategorii oraz przedmiotu sprawozdawczo ci.

Tabela 10 Cz stotliwo sprawozdawczo ci

Przedmiot sprawozdawczo ci	Przedsi wzi cie	Cele strategiczne	Cel gówny	Program Rewitalizacji
Wska niki produktu	Na zako czenie realizacji przedsi wzi cia	Okresowo - co najmniej raz na rok	Okresowo - co najmniej raz na rok	Okresowo - co najmniej raz na rok
Wska niki rezultatu	Corocznie	Corocznie	Corocznie	Corocznie
Wska niki oddziaływania	-	Po I i II okresie wdra nia Programu	Po I i II okresie wdra nia Programu	Po I i II okresie wdra nia Programu
Podmiot skłãdaj cy sprawozdanie	Partner- Wnioskodawca	Operator Programu	Operator Programu	Operator Programu
Podmiot monitoruj cy	Operator Programu (wszystkie przedsi wzi cia); podmioty zwi zane z wdra naniem RPO WL (projekty dofinansowywane z EFRR/EFES)	Rada Gminy Komarówka Podlaska Zespóyds. opracowania Programu Rewitalizacji na czele z Wójttem Gminy Komarówka Podlaska	Rada Gminy Komarówka Podlaska Zespóyds. opracowania Programu Rewitalizacji na czele z Wójttem Gminy Komarówka Podlaska	Rada Gminy Komarówka Podlaska Zespóyds. opracowania Programu Rewitalizacji na czele z Wójttem Gminy Komarówka Podlaska

ródó: Opracowanie wjasne

Szczegóowe zestawienie wska ników produktu, rezultatu oraz oddziaływania zawarto w Zaý czniku 1 do niniejszego dokumentu.

owych aspektów realizacji Programu . Prawo do wydatkowania przeznaczonych na niego środków dostarcza monitoring finansowy. Będzie on odbywał się w oparciu o sprawozdania . roczne, okresowe oraz kwartalne, które przedstawiane będą :

- ✓ Operatorowi Programu . w formie kopii sprawozdania , przedkładanych Instytucji Zarządzającej przez beneficjentów projektów, które uzyskają wsparcie w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 lub innych funduszy UE;
- ✓ Operatorowi Programu . w formie sprawozdania , przedkładanych przez Partnerów-Wnioskodawców Programu, którzy nie pozyskali środków z Funduszy Strukturalnych, ale rozpoczęli realizację projektów, w tym w Programie Rewitalizacji i wykorzystują inne publiczne źródła finansowania;
- ✓ Radzie Gminy Komarówka Podlaska oraz Zespołowi ds. opracowania Programu Rewitalizacji . w formie sprawozdania przedkładanych przez Operatora Programu, dotyczących finansowania w odniesieniu do Programu . w podziale na cele szczegółowe rewitalizacji;
- ✓ Radzie Gminy Komarówka Podlaska oraz Zespołowi ds. opracowania Programu Rewitalizacji . w formie rocznych sprawozdania przedkładanych przez Operatora Programu w zakresie realizacji i sposobu finansowania Programu.
- ✓ Zespołowi ds. opracowania Programu Rewitalizacji . w formie rocznych sprawozdania przedkładanych przez Operatora Programu w zakresie realizacji i sposobu finansowania Programu.

Dane zawarte w wyżej wymienionych sprawozdaniach obejmować będą wysokość wkładu finansowego pochodzącego ze środków publicznych (a. wydatki poniesione w okresie objętym sprawozdaniem, b. wydatki poniesione od początku realizacji zadania, c. stan zaawansowania realizacji zadania w ujęciu procentowym), ze szczególnym uwzględnieniem:

- ✓ wkładu wspólnotowego - środków z EFRR/ERDF;
- ✓ krajowego wkładu publicznego - ogółem oraz budżet państwa, budżet jednostek samorządu terytorialnego szczebla regionalnego, budżet gminy, inne środki publiczne (fundusze celowe, środki specjalne);
- ✓ środków z pożyczek na prefinansowanie;
- ✓ środków z pożyczek Europejskiego Banku Inwestycyjnego;
- ✓ środków prywatnych;
- ✓ innych środków.

Poza tym sprawozdania będą zawierały informacje na temat postępu realizacji planu finansowego odpowiedniego projektu lub Programu, w okresie sprawozdawczym oraz prognozy w tym zakresie na rok następujący.

Monitoring będzie prowadzony na dwóch płaszczyznach: **strategicznej** (dotyczy całego LPR) oraz **operacyjnej** (dotyczy poszczególnych przedsięwzięć).

Monitoring na płaszczyźnie strategicznej będzie obejmował w głównej mierze pomiar wskaźników wykorzystanych na etapie wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru

obserwowanie tendencji i skali zachodzących zmian

Wśród różnorodnych danych wykorzystywanych do monitorowania realizacji LPR, należy przede wszystkim wymienić dane przekazywane przez komórki, jednostki, podmioty realizujące poszczególne zadania. Dodatkowo monitoring będzie uwzględniał również inne dane kontekstowe odnoszące się do wskaźników, przy czym wskaźnikowane będą produkty i rezultaty, a dla całego Programu również oddziaływanie. Cały wskaźnik mierzone będzie cyklicznie. Człystość pomiaru wskaźnika zależy od kategorii tego wskaźnika.

W celu ułatwienia procesu gromadzenia danych i obniżenia jego kosztów, system monitoringu zostanie w sposób częściowy oparty na wskaźnikach gromadzonych przez różne instytucje (np. GUS, Policja, Szkoły, GOPS, PUP). W ramach współpracy uzgodniony zostanie system wymiany informacji. Uzyskiwane wyniki pomiarów będą przedmiotem analizy w kontekście oceny skuteczności prowadzonych działań i będą stanowiły podstawę do wprowadzania ewentualnych zmian w celu optymalizowania procesu rewitalizacji.

Podstawą systemu monitoringu i oceny realizacji programu będzie ciągły dialog pomiędzy interesariuszami procesu rewitalizacji. W celu umożliwienia pełnego i aktywnego udziału różnych interesariuszy w przygotowaniu, prowadzeniu oraz ocenie rewitalizacji, raporty monitoringowe oraz sprawozdania będą udostępniane lokalnej społeczności, m.in. poprzez ich publikację na odpowiedniej stronie internetowej Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej.

4.10 OCENA POSTĘPÓW OSI GOSI GANIA CELÓW PROGRAMU

Ewaluacja osiągnięcia celów Lokalnego Programu Rewitalizacji będzie dokonywana trzyetapowo:

- etapami rocznymi (ocena roczna),
- etapami trzyletnimi (ocena okresowa),
- na koniec 2023 roku (ocena końcowa).

Rok 2017 będzie rokiem wdrożeniowym systemu ewaluacji, natomiast trzyletnie okresu oceny nastąpi w latach: 2018-2020 oraz 2021-2023.

Ewaluacja stopnia realizacji poszczególnych celów rewitalizacyjnych będzie dokonywana w oparciu o zsumowane oceny wszystkich przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które realizują dany cel. Przy obliczeniu zostanie zastosowana suma wagowa różnym przedsięwzięciom przypisana będzie niejednakowa waga dla obliczenia stopnia realizacji danego celu. Wyczerpujący system sumowania ocen realizacji poszczególnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych dla celów ewaluacji zostanie opracowany przez Koordynatora Rewitalizacji we współpracy z Zespołem ds. rewitalizacji po jego powołaniu.

zostanie dokonana w oparciu o analizę stopnia Analizie poddany zostanie rozkład przestrzenny poszczególnych zjawisk kryzysowych w kontekście poziomu ich występowania na obszarze rewitalizacji w stosunku do wartości wskaźników zdiagnozowanych na etapie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

4.11 SYSTEM WPROWADZANIA ZMIAN W REAKCJI NA ZMIENNOŚĆ OTOCZENIA

Podstawą do reakcji na zmiany otoczenia i ewentualnych korekt na poziomie pojedynczych przedsięwzięć rewitalizacyjnych będzie prowadzona rokrocznie ewaluacja. Ewentualne korekty będą w miarę potrzeby wprowadzane raz do roku, a w przypadkach uzasadnionych – także doraźnie.

W sytuacji nagromadzenia w ramach któregoś z celów operacyjnych przedsięwzięć wymagających korekty w liczbie ponad 25% całkowitej liczby przedsięwzięć zostanie rozważona korekta sformułowania tego celu i ewentualnie skorygowania przypisanych mu wskaźników.

Pierwszą ewaluację okresową zaplanowano na początek 2021 roku. W jej ramach zostanie przeprowadzony przegląd uzasadnień dla korekt celów operacyjnych w reakcji na zmiany otoczenia Programu. W sytuacji stwierdzenia konieczności korekty co najmniej dwóch celów operacyjnych w ramach tego samego celu strategicznego – zostanie przeanalizowana także ewentualnie korekty takiego celu strategicznego.

Nie przewiduje się zmiany celu generalnego w całym horyzoncie Programu.

5. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA

Partycypacja społeczna została wprowadzona jako filar działania na różnych etapach (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, w tym finansowanie, monitorowanie i ewaluacja) procesu rewitalizacji odbywającego się na terenie gminy Komarówka Podlaska. Głównym celem tego rodzaju podejścia jest chęć podniesienia skuteczności i trwałości projektów rewitalizacyjnych oraz zwiększenia gotowości i wiadomości mieszkańców o partycypacyjnym współdecydowaniu o obszarze objętym Programem. Niezwykle istotne jest wzbudzenie przez władze społeczne świadomości o realnej możliwości decydowania o losach wspólnoty samorządowej. Ponadto wyłączenie szerokiego grona interesariuszy w proces rewitalizacji realizuje zasadę partnerstwa wynikającą z art. 5 Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego

i Rady (UE) Nr 1303/2013, polegającą na wyłączeniu szerokiego grona partnerów (w szczególności lokalnych społeczności i przedsiębiorców, a także ekspertów) w procesy programowania i realizacji projektów rewitalizacyjnych w ramach programów operacyjnych oraz konsekwentnego, otwartego i trwałego dialogu, także z tymi podmiotami i grupami, których rezultaty rewitalizacji mają dotyczyć. Przedmiotowa zasada bazuje na założeniu, że otoczenie środowiska lokalnego jest najważniejszym elementem tworzenia dokumentu, który ma stanowić narzędzie do projektowania konstruktywnych zadań, podejmowanych w celu rozwiązywania problemów i eliminacji niepożądanych zjawisk, a tym samym podnoszących jakość życia mieszkańców terenów zdegradowanych.

Zarówno proces analizowania i diagnozowania sytuacji społeczno-ekonomicznej gminy Komarówka Podlaska, jak i społeczne odbioru zagadnień objętych sytuacją kryzysową, odbywają się metodami partycypacyjnymi, u podstaw których leży przekonanie o niezbadaniu wyłączenia mieszkańców i partnerów społecznych w przebiegu wyznaczania obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, a także przedsięwzięcia i aktywności, które powinny przyczynić się do poprawy sytuacji na wyznaczonych podczas konsultacji obszarach. Od samego początku autorzy niniejszego dokumentu, tj. samorząd gminy, uczestnicy oraz moderatorzy procesu, kładli szczególny nacisk na wagę rozwiązań organizacyjnych (poszukiwanie nowych dróg dojrzałości) oraz potrzeb zmiany społecznej wiadomości w zakresie szukania innych rozwiązań problemów na obszarach kryzysowych, poza tworzeniem na nich kolejnych, nowych inwestycji.

Podstawowym wymogiem rzeczowej dyskusji jest świadomość społeczna o procesie rewitalizacji, jej znaczeniu i oczekiwanych efektach. W związku z tym, grozi uwaga poświęcona

ci mieszkańcy gminy i dostarczenie im informacji w ramach prowadzonego przez Urząd Gminy Komarówka Podlaska w sprawie przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. W ramach przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono badania ankietowe w celu zdiagnozowania obecnej sytuacji gminy i dostarczenie im informacji w ramach prowadzonego przez Urząd Gminy Komarówka Podlaska w sprawie przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. W ramach przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono badania ankietowe w celu zdiagnozowania obecnej sytuacji gminy i dostarczenie im informacji w ramach prowadzonego przez Urząd Gminy Komarówka Podlaska w sprawie przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. W ramach przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji przeprowadzono badania ankietowe w celu zdiagnozowania obecnej sytuacji gminy i dostarczenie im informacji w ramach prowadzonego przez Urząd Gminy Komarówka Podlaska w sprawie przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji.

W dniu 29 września 2016 roku Zarządzeniem Wójta Gminy Komarówka Podlaska nr 59/16 zostały powołane **Zespoły do opracowania Programu Rewitalizacji** dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023, w skład którego weszli przedstawiciele Urzędu Gminy Komarówka Podlaska, gminnych jednostek organizacyjnych reprezentujących obszary: społeczny, przestrzenny, techniczny - inwestycyjny, środowiskowy i informacyjno - edukacyjny. Przewodniczącym zespołu jest Wójt Gminy Komarówka Podlaska. Członkowie zespołu zobowiązani są do uczestniczenia aktywnie w pracach nad opracowywaniem zarówno diagnozy, jak i planu rewitalizacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji, jak i niniejszego LPR.

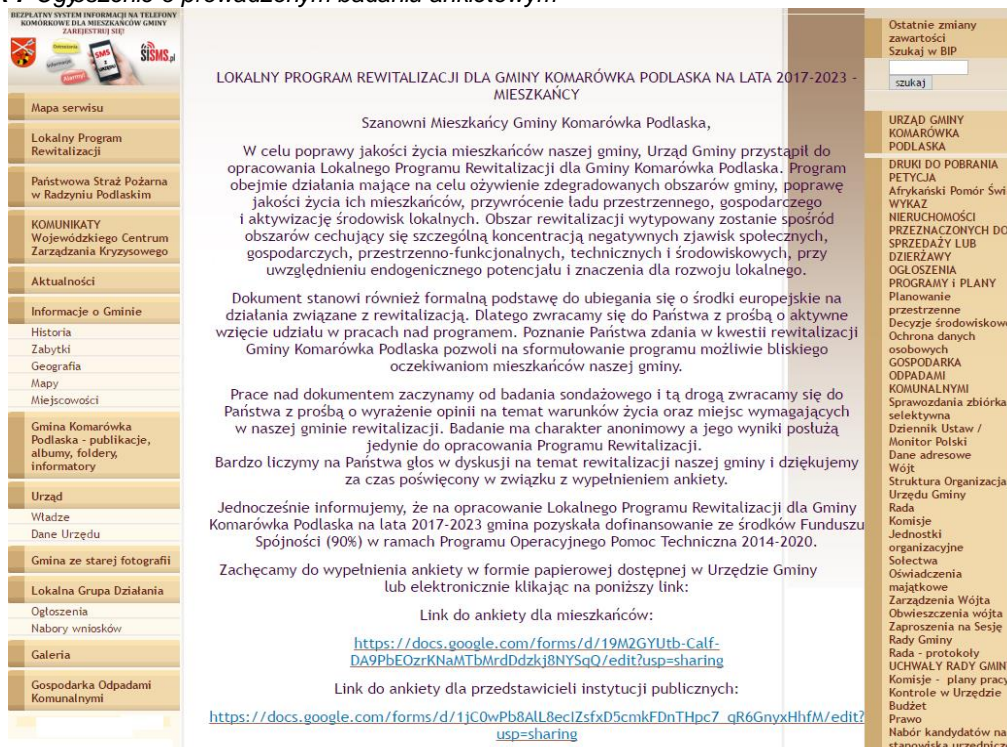
Zespoły będą służyć jako forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy. Będzie to forum, gdzie członkowie zespołu będą mogli wyrażać swoje opinie i sugestie. Za jego obsługę odpowiada będzie Koordynator Rewitalizacji.

5.1 PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE PRZYGOTOWANIA LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

5.1.1 DIAGNOZA OBSZARU GMINY KOMARÓWKA PODLASKA

Podczas prac mających na celu zdiagnozowanie obecnej sytuacji gminy w pierwszym etapie przeprowadzono na zlecenie Wójta Gminy Komarówka Podlaska **w dniach 19.01.2017 r. - 31.01.2017 r. anonimowe badanie ankietowe**. W ramach badania posłużono się technikami PAPI (klasyczna metoda popularnie nazywana „papier i ołówek”) i CAWI (realizowane za pośrednictwem Internetu). W badaniu brały udział dwie reprezentatywne grupy respondentów: pierwszą grupę stanowili mieszkańcy gminy, natomiast drugą grupę - przedstawiciele instytucji publicznych, przedsiębiorcy oraz członkowie organizacji społecznych. Opracowane specjalnie w tym celu kwestionariusze ankietowe można było wypełnić i skierować w wyżej wymienionym terminie w Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej, ul. Krótka 7. Poza tym, na stronie internetowej dostępne były również elektroniczne formularze ankiet. Badanie prowadzone było także podczas spotkań sołectw odbywających się na terenie gminy. O zamiarze przeprowadzenia badania władze gminy informowały na swojej stronie www oraz w sposób zwyczajowo przyjęty.

Rysunek 7 Ogłoszenie o prowadzonym badaniu ankietowym

BEZPŁATNY SYSTEM INFORMACJI NA TELEFONY KOMÓRKOWE DLA MIESZKAŃCÓW GMINY ZAREGISTROWALI SIĘ

Mapa serwisu

Lokalny Program Rewitalizacji

Państwowa Straż Pożarna w Radzynie Podlaskim

KOMUNIKATY Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego

Aktualności

Informacje o Gminie

Historia

Zabytki

Geografia

Mapy

Miejscowości

Gmina Komarówka Podlaska - publikacje, albumy, foldery, informatory

Urząd

Władze

Dane Urzędu

Gmina ze starej fotografii

Lokalna Grupa Działania

Ogłoszenia

Nabory wniosków

Galeria

Gospodarka Odpadami Komunalnymi

LOKALNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KOMARÓWKA PODLASKA NA LATA 2017-2023 - MIESZKAŃCY

Szanowni Mieszkańcy Gminy Komarówka Podlaska,

W celu poprawy jakości życia mieszkańców naszej gminy, Urząd Gminy przystąpił do opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komarówka Podlaska. Program obejmie działania mające na celu ożywienie zdegradowanych obszarów gminy, poprawę jakości życia ich mieszkańców, przywrócenie ładui przestrzennego, gospodarczego i aktywizację środowisk lokalnych. Obszar rewitalizacji wytypowany zostanie spośród obszarów cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych, przy uwzględnieniu endogenicznego potencjału i znaczenia dla rozwoju lokalnego.

Dokument stanowi również formalną podstawę do ubiegania się o środki europejskie na działania związane z rewitalizacją. Dlatego zwracamy się do Państwa z prośbą o aktywne wzięcie udziału w pracach nad programem. Poznanie Państwa zdania w kwestii rewitalizacji Gminy Komarówka Podlaska pozwoli na sformułowanie programu możliwie bliskiego oczekiwaniom mieszkańców naszej gminy.

Prace nad dokumentem zaczynamy od badania sondażowego i tą drogą zwracamy się do Państwa z prośbą o wyrażenie opinii na temat warunków życia oraz miejsc wymagających w naszej gminie rewitalizacji. Badanie ma charakter anonimowy a jego wyniki posłużą jedynie do opracowania Programu Rewitalizacji.

Bardzo liczymy na Państwa głos w dyskusji na temat rewitalizacji naszej gminy i dziękujemy za czas poświęcony w związku z wypełnieniem ankiety.

Jednocześnie informujemy, że na opracowanie Lokalnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023 gmina pozyskała dofinansowanie ze środków Funduszu Spójności (90%) w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Zachęcamy do wypełnienia ankiety w formie papierowej dostępnej w Urzędzie Gminy lub elektronicznie klikając na poniższy link:

Link do ankiety dla mieszkańców:

<https://docs.google.com/forms/d/19M2GYUtb-Calf-DA9PbEOzrKNaMTbMrdDzKj8NYSqQ/edit?usp=sharing>

Link do ankiety dla przedstawicieli instytucji publicznych:

https://docs.google.com/forms/d/1jC0wPb8AL8eciZSfxD5cmkFDnTHpc7_qR6GnyxHhfm/edit?usp=sharing

Ostatnie zmiany zawartości Szukaj w BIP

Szukaj

URZĄD GMINY KOMARÓWKA PODLASKA

DRUKI DO POBRANIA

PETYCJA

Afrykański Pomór Świn

WYKAZ

NIERUCHOMOŚCI PRZEZNACZONYCH DO SPRZEDAŻY LUB DZIERŻAWY

OGŁOSZENIA PROGRAMY I PLANY

Planowanie przestrzenne

Decyzje środowiskowe

Ochrona danych osobowych

GOSPODARKA ODPADAMI KOMUNALNYMI

KOMUNALNYMI

Sprawozdania zbiórka selektywna

Dziennik Ustaw / Monitor Polski

Dane adresowe

Wójt

Struktura Organizacja Urzędu Gminy

Rada

Komisje

Jednostki organizacyjne

Sołectwa

Oświadczenia majątkowe

Zarządzenia Wójta

Obwieszczenia wójta

Zaproszenia na Sesje Rady Gminy

Rada - protokoły

UCHWAŁY RADY GMINY

Komisje - plany pracy

Kontrolne w Urzędzie

Budżet

Prawo

Nabór kandydatów na stanowiska urzędnicze

ródló: <http://www.komarowkapodlaska.pl>

Badanie miało na celu zdiagnozowanie oraz wskazanie lokalizacji, koncentracji, charakteru i skali problemów występujących na obszarze gminy Komarówka Podlaska i wymagających rozwiązania poprzez realizację różnego rodzaju działań rewitalizacyjnych. Dzięki niemu możliwe było również poznanie preferencji i oczekiwań społeczności lokalnej w zakresie efektów planowanej rewitalizacji. Pytano w niej m.in. o ocenę jakości życia w gminie, sytuację na rynku pracy, problemy w sferze techniczno-funkcjonalnej, o możliwości planowania przyszłości w gminie oraz o społeczne charakteryzujące się największym natężeniem zjawisk kryzysowych, które powinny zostać poddane rewitalizacji. Co najważniejsze, pytania były skonstruowane w taki sposób, aby dawały obraz sytuacji nie na obszarze całej gminy, ale danej jednostki pomocniczej. Mieszkańców zapytano również o priorytetowe działania lokalne, które należą do podjęcia, aby poprawić jakość i komfort życia najmniejszych społeczności.

any do publicznej wiadomości poprzez umieszczenie
Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej

Rysunek 8 Ogłoszenie o upublicznieniu projektu „Diagnozy obszaru gminy Komarówka Podlaska służej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji+”

Szanowni Mieszkańcy Gminy Komarówka Podlaska

Przedstawiamy Państwu diagnozę obszaru gminy służącą delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Celem konsultacji jest zapoznanie społeczności lokalnej ze stanem przygotowań do opracowania programu rewitalizacji w szczególności z diagnozą gminy.

Wszelkie uwagi proszę zgłaszać za pomocą formularza zgłaszania uwag drogą elektroniczną na adres komarowka@home.pl lub bezpośrednio w budynku Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej w pok. nr 10.

DIAGNOZA KOMARÓWKA PODLASKA [pobierz]
FORMULARZ ZGŁOSZENIA UWAG [pobierz]

Komarówka Podlaska

ródło: <http://www.komarowkapodlaska.pl>

Konsultacje społeczne w dniach 21 Æ 28.02. 2017 r. w formie zbierania uwag, propozycji

i opinii w postaci papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza zgłaszania uwag. Przedmiotowy formularz został umieszczony na wyżej wymienionej stronie.

Wypełnione czytelnie formularze można byż dostarczyć również :

- a) drogą elektroniczną na adres e-mail: komarowka@home.pl;
- b) drogą korespondencyjną na adres Urzędu Gminy Komarówka Podlaska, ul. Krótka 7, 21-311 Komarówka Podlaska;
- c) bezpośrednio do pok. 10 w budynku Urzędu Gminy Komarówka Podlaska, ul. Krótka 7, 21-311 Komarówka Podlaska, w godzinach pracy Urzędu.

Po uprzednim podaniu niniejszej diagnozy do publicznej wiadomości w dniu **24.02.2017 r.**, zorganizowane zostały **otwarte spotkanie informacyjno-warsztatowe dla mieszkańców gminy.**

Rysunek 9 Ogłoszenie o spotkaniu informacyjno-warsztatowym w dniu 24.02.2017 r.

Aktualności

WIE REWITALIZACJI

Szanowni Mieszkańcy Gminy Komarówka Podlaska

Uprzejmie informuję, że w dniu 24 Luty 2017 roku (piątek) o godz. 10:00 w Sali konferencyjnej Urzędu Gminy Komarówka Podlaska odbędzie się spotkanie informacyjno - warsztatowe w sprawie opracowania diagnozy obszaru gminy służącej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji.

Celem konsultacji jest zapoznanie przedstawicieli społeczności lokalnej ze stanem przygotowań do opracowania programu rewitalizacji w szczególności z diagnozą gminy oraz zgłoszenie uwag do zaprezentowanego dokumentu.

Spotkanie poprowadzi Pan Michał Flis - ekspert, który czuwa nad poprawnością merytoryczną i metodologią projektu „Program Rewitalizacji dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023”.

Komarówka Podlaska

Źródło: <http://www.komarowkapodlaska.pl>

W trakcie spotkania mieszkańcy zostali poinformowani o podstawowych zagadnieniach dotyczących procesu rewitalizacji oraz źródłach finansowania. Zaprezentowana im została diagnoza obszaru gminy oraz koncepcja wyznaczonego obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Uczestnicy spotkania mieli możliwość wypowiedzenia się na temat delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Zaprezentowano przykłady dobrych praktyk w zakresie procesu rewitalizacji. Uczestnicy spotkania dyskutowali również na temat problemów i potencjałów wyznaczonych obszarów.

Zdjęcie 6 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 24.02.2017 r.

Źródło: DRAFTConsulting

Zdjęcie 7 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 24.02.2017 r.

ródło: DRAFTConsulting

Zdj cie 8 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 24.02.2017 r.

ródło: DRAFTConsulting

5.1.2 TWORZENIE LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Kolejnym z etapów była praca nad przygotowaniem projektu Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+. Na tym etapie prowadzono również szeroki proces uspołeczniania oraz wy czynania i anga owania społeczno ci w tworzenie programu.

był określenie wizji obszaru po przeprowadzonym wywiadach i kierunków działań. Bezpośredni inspiracją do ich powstania były wyniki prac mieszkańców podczas prowadzonych konsultacji społecznych. Zgodnie z zaleceniami zawartymi w zasadach delimitacji obszarów rewitalizacji i definiowania programów rewitalizacji na terenach wiejskich województwa lubelskiego w dniu 19 kwietnia 2017 r. w Urzędzie Gminy w Komarówce Podlaskiej zorganizowane zostało spotkanie informacyjno-konsultacyjne, w ramach którego wypracowane zostały zarówno cele, jak i odpowiadające im kierunki działań Lokalnego Programu Rewitalizacji.

Zdjęcie 9 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 19.04.2017 r. dotyczące wyznaczania celów i kierunków działań LPR

Źródło: DRAFT Consulting

W trakcie opracowywania LPR zorganizowano **nabór projektów rewitalizacyjnych**, które wpisują się w założenia i cele Programu. Co do zasady mogą na być zgłaszane przedsięwzięcia realizowane w wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W uzasadnionych przypadkach przedsięwzięcia mogą być realizowane poza wyznaczonymi obszarami

dokładne uzasadnienie przedsięwzięcia, wykazanie projektu na obszar rewitalizacji oraz realizacji celów programu. **Nabor prowadzony będzie od 20 do 24 kwietnia 2017 r.** Regulamin naboru fiszek projektowych oraz wszystkie niezbędne informacje dostępne będą od dnia 20 kwietnia 2017 r. na stronie gminy Komarówka Podlaska w Biuletynie Informacji Publicznej, na stronie internetowej gminy pod adresem internetowym www.komarowkapodlaska.pl/ jak również w Urzędzie Gminy w Komarówce Podlaskiej godzinach pracy urzędu. Wypełnione Karty przedsięwzięcia można przynieść do:

- ✓ pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy Komarówka Podlaska, ul. Krótka 7, 21-311 Komarówka Podlaska,
- ✓ bezpośrednio w Sekretariacie Urzędu Gminy, pokój nr 10
- ✓ za pomocą poczty elektronicznej na adres mailowy: dorota.mm@komarowka.home.pl lub komarowka@home.pl.

Działanie to miało na celu zaangażowanie lokalnej społeczności w proces programowania Lokalnego Programu Rewitalizacji. Umożliwiło to umieszczenie w dokumencie projektów zgłoszonych i realizowanych przez szeroki krąg interesariuszy.

Rysunek 10 Informacja nt. naboru projektów rewitalizacyjnych

W celu utworzenia **Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy 2023** Wójt Gminy zaprasza do zgłaszania własnych propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych na wyznaczonym obszarze rewitalizacji. W uzasadnionych przypadkach przedsięwzięcia mogą być realizowane poza wyznaczonymi obszarami rewitalizacji. Warunkiem jest jednak dokładne uzasadnienie przedsięwzięcia, wykazanie efektywności oddziaływania danego projektu na obszar rewitalizacji oraz realizację celów programu.

Jednocześnie przypominamy, że rewitalizacja to nie remont! Celem rewitalizacji nie jest to, aby było ładniej. Celem rewitalizacji jest pobudzenie/uruchomienie mechanizmów rozwojowych, które sprawią, że nawet po zakończeniu interwencji, obszar będzie się nadal rozwijał. Niezbędnym elementem procesów rewitalizacyjnych jest prowadzenie działań o charakterze społecznym, ukierunkowanym na mieszkańców danego obszaru.

Planowane przedsięwzięcia rewitalizacyjne należy zgłaszać w formie Kart przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przed ich wypełnieniem należy zapoznać się z zasadami określonymi w Regulaminie naboru propozycji projektów/przedsięwzięć w ramach przygotowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023.

Projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne winny odpowiadać na zdiagnozowane potrzeby obszaru rewitalizacji (poniżej przedstawiono diagnozę problemów oraz lokalnych potencjałów obszaru rewitalizacji) oraz wypełniać cele LPR (poniżej cele LPR).

Wpisanie zaproponowanego projektu do LPR umożliwi Państwu, gminie lub innemu uprawnionemu podmiotowi ubieganie się o środki unijne w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 w ramach działania **13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich**. Dodatkowo wpisanie projektu do LPR spowoduje uzyskanie preferencji podczas oceny projektów w ramach innych działań RPO WL: 3.1., 5.2., 5.3., 5.5., 7.1., 9.1., 9.3., 11.1., 11.2, 12.2., 13.1., 13.2. Typy projektów, w które powinien wpisywać się proponowany projekt aby mógł uzyskać dofinansowanie lub preferencje punktowe znajdują się w Załączniku nr 1 do Karty projektu rewitalizacyjnego. Załącznik nr 1 do Karty projektów zawiera przykładowe projekty możliwe do sfinansowania z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020. Do LPR mogą być zgłaszane projekty nie tylko przewidziane w RPO, ale także możliwe do dotowania z innych źródeł, w tym krajowych i własnych.

Wypełnione Karty przedsięwzięć można składać:

- Poczta tradycyjną na adres Urzędu Gminy Komarówka Podlaska, ul. Krótka 7, 21-311 Komarówka Podlaska,
- Bezpośrednio w Sekretariacie Urzędu Gminy, pokój nr 10
- Za pomocą poczty elektronicznej na adres mailowy: dorota.mm@komarowka.home.pl lub komarowka@home.pl

Termin składania kart:

- W terminie **od dnia 20 kwietnia 2017 r. do dnia 24 kwietnia 2017 r.**
- Decydująca dla zachowania powyższych terminów jest data wpływu karty do Urzędu Gminy lub moment dostarczenia drogą elektroniczną.

KARTA PRZEDSIĘWZIĘCIA [[pobierz](#)]

Regulamin naboru kart [[pobierz](#)]

Zarządzenie Nr 25/17 [[pobierz](#)]

Diagnoza obszaru rewitalizacji [[pobierz](#)]

Cele LRP [[pobierz](#)]

Załącznik nr1 do Karty projektu rewitalizacyjnego [[pobierz](#)]

Unia Europejska
Fundusz Spójności

ródło: <http://www.komarowkapodlaska.pl>

Wyłonienia i uszeregowania projektów kluczowych do realizacji w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dokonano w oparciu o opinie interesariuszy rewitalizacji - dokonali oni hierarchizacji najważniejszych projektów podczas głosowania **przeprowadzonego drogą elektroniczną w dniach od 25 do 27 kwietnia 2017 r.** Elektroniczny formularz głosowania dostępny był na głównej stronie Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej. O możliwości uczestnictwa w głosowaniu informowano także w sposób zwyczajowo przyjęty.

- Paristwowa Straż Pożarna w Radzynie Podlaskim
- KOMUNIKATY Wojewódzkiego Centrum Zarządzania Kryzysowego
- Aktualności
- Informacje o Gminie
- Historia
- Zabytki
- Geografia
- Mapy
- Miejscowości
- Gmina Komarówka Podlaska - publikacje, albumy, foldery, informatory
- Urząd
- Władze
- Dane Urzędu
- Gmina ze starej fotografii
- Lokalna Grupa Działania
- Ogłoszenia
- Nabory wniosków
- Galeria

Lokalny Program Rewitalizacji

GŁOSOWANIE NA PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE PROWADZONE W DNIACH 25-27 KWIETNIA 2017 r.

W związku z trwającym pracami nad Lokalnym Programem Rewitalizacji zapraszamy serdecznie Państwa do udziału w głosowaniu na projekty rewitalizacyjne. W ramach prowadzonego w dniach 20-24 kwietnia 2017 r. naboru przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłoszonych zostało łącznie 20 przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W związku z powyższym zwracamy się z prośbą o oddanie głosów na przedsięwzięcia, które Państwa zdaniem są najważniejsze i najbardziej potrzebne w celu ożywienia sytuacji społeczno-gospodarczej wyznaczonego obszaru rewitalizacji.

Jednocześnie informujemy, że w ramach głosowania można oddać swój głos na 1 przedsięwzięciu.

Swoje głos mogą Państwo oddać za pośrednictwem elektronicznego formularza umieszczonego w pod następującym linkiem:

<https://docs.google.com/forms/d/1aAc1UBGCS962pawPuhC5HcuIB8DxG6wLtHrgdlnlurE>

KOMARÓWKA PODLASKA

DRUKI DO POBRANIA

PETYCJA

Afrykański Pomór Świń

WYKAZ

NIERUCHOMOŚCI PRZEZNACZONYCH DO SPRZEDAŻY LUB DZIERŻAWY

OGŁOSZENIA PROGRAMY i PLANY

Planowanie przestrzenne

Decyzje środowiskowe

Ochrona danych osobowych

GOSPODARKA ODPADAMI

KOMUNALNYMI

Sprawozdania zbiórka selektywna

Dziennik Ustaw / Monitor Polski

Dane adresowe

Wójt

Struktura Organizacja Urzędu Gminy

Rada

Komisje

Jednostki organizacyjne

Sołectwa

Oświadczenia majątkowe

Zarządzenia Wójta

Obwieszczenia wójta

Zaproszenia na Sesję

Rady Gminy

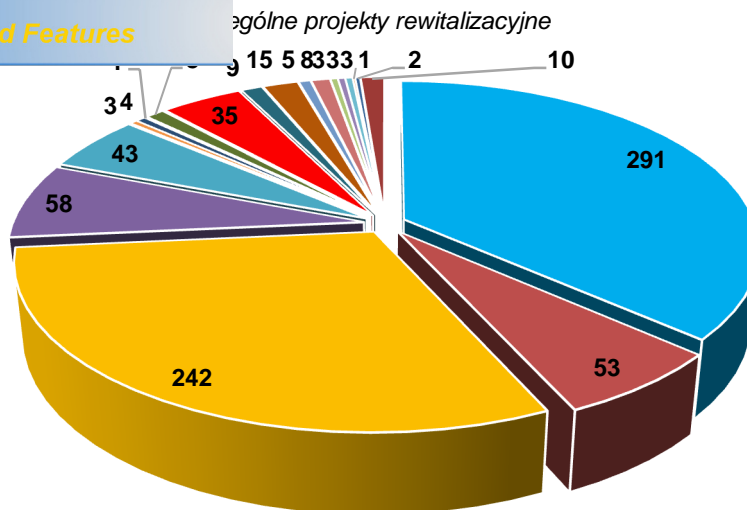
Rada - protokoły

UCHWALY RADY GMINY

ródźb: <http://www.komarowkapodlaska.pl>

Działanie to miało na celu zaangażowanie lokalnej społeczności w proces współdecydowania o wyborze najważniejszych zadań i projektów, które będą w jak największym stopniu odpowiadać na społeczne zapotrzebowanie i wpłyną na poprawę sytuacji na obszarze uznanym za wymagający rewitalizacji. W ten sposób opracowano listę działań i projektów rewitalizacyjnych, które udało się wyselektować w drodze konsultacji. Użyto w sposób obrazujący priorytety i oczekiwania lokalnej społeczności (w szczególności obszaru rewitalizacji).

W ramach prowadzonego głosowania oddano łącznie 797 głosów. Na poniższym wykresie zaprezentowano rozkład głosów, na poszczególne przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

- Rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej
- PRZĄDAMA BIERNO - Kompleksowy program aktywizacji społeczno-zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji
- Porządkowanie skweru na skrzyżowaniu ulic Ks. Jana Rudnickiego i Lubelskiej w Komarówce Podlaskiej
- Modernizacja i rozbudowa palcu zabaw przy ulicy I Armii Wojska Polskiego
- Rozwój ekonomii społecznej w Komarówce Podlaskiej
- Kompetentni w gminie Komarówka Podlaska
- Poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska
- Dostosowanie systemu kształcenia i szkolenia w Szkole branżowej I stopnia w Komarówce Podlaskiej do potrzeb rynku pracy
- Wzrost wykorzystania odnawialnych źródeł energii szansą na poprawę jakości środowiska naturalnego w gminie Komarówka Podlaska
- Komarówka Podlaska odNOWA - Rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji
- Stworzenie punktu poradnictwa społecznego w Komarówce Podlaskiej
- Utworzenie wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego i pielęgnowanego w Komarówce Podlaskiej
- ENERGIA JEST W NAS - zintegrowane działania w zakresie podniesienia świadomości zdrowotnej i ekologicznej mieszkańców oraz integracji międzypokoleniowej
- Aktywni, świadomi obywatele = aktywna wspólnota lokalna
- PODKRYC NIEZNANE - zintegrowane działania na rzecz pielęgnowania i kultywowania dziedzictwa lokalnego
- Stworzenie wietlicy rodowiskowej w Komarówce Podlaskiej
- Monitoring obywatelski
- Własny biznes szansą na sukces
- Rozwój oferty Gminnej Izby Regionalnej w Kolembrodach
- Uruchomienie innowacyjnej technologii produkcji roślinnego biodegradowalnego oleju smarowego

Źródło: Opracowanie własne

si spacer studyjny po wyznaczonym obszarze
doprecyzowanie i negocjowanie rozwi za oraz
ewentualne wyczenie do LPR wozie niej nieprzewidzianych kierunków dziaja .

5.1.3 KONSULTACJE SPOŁECZNE PROJEKTU LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Niniejszy dokument zostanie poddany konsultacjom społecznym. Ogłoszenie o konsultacjach zamieszczono w zakładce Program Rewitalizacji, na głównej stronie gminy Komarówka Podlaska (<http://www.komarowkapodlaska.pl>) oraz w BIPie w dniu 28 kwietnia 2017 r. Konsultacje prowadzone będą w dniach 2-8 maja 2017 r. w następujących formach:

- zbierania uwag, propozycji i opinii w postaci papierowej i elektronicznej z wykorzystaniem formularza konsultacyjnego, który będzie można dostarczyć pocztą tradycyjną na adres Urzędu Gminy w Komarówce Podlaskiej, ul. Krótka 7,
- bezpośrednio w Sekretariacie Urzędu Gminy, pokój nr 10
- za pomocą poczty elektronicznej na adres mailowy: dorota.mm@komarowka.home.pl lub komarowka@home.pl
- zbierania uwag ustnych do protokołu w Sekretariacie Urzędu Gminy, pokój nr 10

Konsultacje społeczne prowadzone będą zarówno w formie biernej (zgłaszanie uwag ustnie i pisemnie), jak i czynnej.

5.2. PARTYCYPACJA SPOŁECZNA NA ETAPIE REALIZACJI LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

5.2.1. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH NA TERENIE GMINY W PROCES REWITALIZACJI

Szerokie upowszechnienie informacji o rewitalizacji i partycypacyjny model opracowywania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+ będzie się przekształcały w partycypacyjny model wdrażania, a wokół grupy uczestniczącej w pracach nad dokumentem będą pojawiały się kolejne podmioty lokalne angażujące się w działania rewitalizacyjne.

Ze względu na społeczny charakter procesu rewitalizacji (w tym przede wszystkim dotyczący aspektu realizacji przedsięwzięć mieszkalnych, a nie tylko dla mieszkańców) na etapie wdrażania niniejszego LPR zastosowany zostanie szeroki wachlarz instrumentów umożliwiających współuczestnictwo społeczne w poszczególnych projektach, m.in. dyskusje o sposobach zagospodarowania i przyjmowania wyjątkowych rozwiązań, zastosowanie w SIWZ społecznych kryteriów oceny ofert inwestycyjnych, premijowanie zatrudnianie lokalnych bezrobotnych.

Bez pełnej oraz aktywnej współpracy pomiędzy sektorem społecznym, gospodarczym i publicznym, wdrażanie zaplanowanych w ramach niniejszego dokumentu projektów rewitalizacyjnych nie ma szans powodzenia. Jedyną szansą na sukces jest gwarantowanie sukcesu. Mając powyższe na uwadze należy stwierdzić, że określenie jasnych zasad i sposobów współuczestnictwa wszystkich interesariuszy jest niezwykle istotne i stanowi zasadniczy element w celu osiągnięcia zgodnie z planowanymi działaniami z potrzebami

i oczekiwaniami lokalnego społeczeństwa, ograniczenia występowania konfliktów oraz kosztów ich rozwiązywania, a także stanowi podstawę wzmacniania społeczeństwa obywatelskiego.

Ranga równoprawnej współpracy w procesie rewitalizacji obszarów objętych kryzysem jest niezwykle istotna, nie tylko ze względu na społeczny użyteczny Lokalnego Programu Rewitalizacji, lecz również w zakresie wymogów stawianych przez Unię Europejską. Mając to na uwadze, już od samego początku tworzenia Programu szczególnie funkcji - zarówno opiniotwórczej, jak i w jego kreowaniu - przypisano społecznie odpowiedzialności lokalnej (obejmującej nie tylko samych mieszkańców, lecz również przedsiębiorców, członków NGO-sów).

Kluczowe jest tu również powołanie Zespołu ds. rewitalizacji. Silne umocowanie czynnika społecznego w procesie realizacji Lokalnego Programu Rewitalizacji gwarantuje wypracowanie spójnego i wspólnego sposobu działania ponad jednostkowymi celami partnerów procesu (władz lokalnych, beneficjentów Programu, podmiotów wyznaczonych) i daje rzeczywisty impuls do rozwoju terenów rewitalizowanych i w konsekwencji całej gminy.

Kooperacja międzysektorowa w ramach wdrażania Lokalnego Programu Rewitalizacji zachodzić będzie na 3 płaszczyznach:

- ✓ merytorycznej - poprzez zespołowe podejmowanie decyzji, a także rozwiązywanie problemów;
- ✓ organizacyjnej - poprzez wyzwanie specyficznych i unikalnych zasobów oraz kompetencji charakterystycznych dla danego sektora i wzajemnym ich uzupełnianiu podczas realizacji wspólnych projektów;
- ✓ finansowej - poprzez zapewnienie wkładu własnego w realizację określonych przedsięwzięć.

Współuczestniczenie trzech wyżej wymienionych sektorów w realizacji zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji odbywać się będzie w oparciu o następujące zasady:

- ✓ respektowania własnych potrzeb oraz możliwości,
- ✓ kompromisowego rozwiązywania problemów,
- ✓ przejrzystość podejmowanych działań,
- ✓ otwarty dialog z mieszkańcami.

h peñiejsz realizacj zasady partnerstwa nale y

- wykorzystanie stron internetowych gminy m.in. do promocji Lokalnego Programu Rewitalizacji wraz z informowaniem o warunkach wýczenia si do Programu z nowymi dziañaniami i projektami w ramach aktualizacji dokumentu; informowania o mo liwo ci pozyskania rodków na projekty z celami rewitalizacji;
- uwzgl dnienie w bie cej pracy Urz du Gminy w Komarówce Podlaskiej potrzeby koordynacji dziañ programowych i planistycznych, dostosowanych do zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji, co ci le ýczy si ze sposobno ci wykorzystywania do poszerzania bazy inwestycji publicznych oraz do wýczenia partnerów spoñecznych w system finansowania i realizacji gminnych inwestycji;
- inaugurowanie i organizowanie dyskusji publicznej, zwi zanej z zasadniczymi fazami procesu rewitalizacji, b d zmianami mog cymi wpýyn na jego realizacj z udziałem: przedstawicieli wýadz, regionu, instytucji uczestnicz cych w realizacji polityki regionalnej, Operatora, Zespołu ds. rewitalizacji i innych zainteresowanych partnerów spoñeczno-gospodarczych (przedstawiciele organizacji pozarz dowych, nauki, kultury, biznesu, itp.).

5.2.3. INSTRUMENTY Wý CZAJ CE SPOñECZNO LOKALN W DZIAúANIA REWITALIZACYJNE

W ród instrumentów wý czaj cych spoñeczno lokaln w dziañania rewitalizacyjne nale y wymieni :

- ✓ specjalnie organizowane w szkoñach lekcje po wi cone rozwojowi spoñeczno-gospodarczemu oraz rewitalizacji;
- ✓ organizowanie w szkoñach konkursów plastycznych o tematyce rewitalizacyjnej . np. sMoja gmina za 10 lat+
- ✓ konkursy na koncepcje architektoniczno-urbanistyczne zagospodarowania terenów rewitalizowanych,
- ✓ warsztaty dot. przedsi wzi rewitalizacyjnych oraz wspólnego podejmowania nowych aktywno ci realizowane z uwzgl dnieniem technik partycypacyjnych
- ✓ uroczysto ci zwi zane z zako czeniem realizacji projektów,
- ✓ festyny i wi ta, w ramach których poruszana b dzie tematyka rewitalizacyjna.

5.2.4. PARTYCYPACJA SPOñECZNA NA ETAPIE OCENY EFEKTÓW LOKALNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

Istotnym punktem procesu rewitalizacji jest uwzgl dnienie w nim udziału spoñecze stwa nie tylko na etapie planowania i wdra nia, ale tak e w momencie oceny efektów wdro nia Lokalnego Programu Rewitalizacji. Niezwykle wa nym elementem jest podsumowanie efektów procesu rewitalizacji oraz prognoza ich trwaño ci oraz efektów synergicznych i mno nikowych. Przedmiotem oceny ko cowej jest nie tylko zweryfikowanie, czy cele rewitalizacji zostajý cakowicie osi gni te ale równie ocena trwaño ci osi gni tego stanu, w tym przede wszystkim dalszego rozwoju spoñeczno-gospodarczego obszaru rewitalizacji.

decyzje o ewentualnej konieczności przedsięwzięcia

Realizacja tego etapu nie jest możliwa bez partycypacji społecznej. Ewaluacja Lokalnego Programu Rewitalizacji winna obejmować diagnozę czynników społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcyjnych i techniczno-rodowiskowych obszaru rewitalizacji opartą na wskaźnikach oraz opiniach mieszkańców. Partycypacja społeczna na etapie ewaluacji procesu rewitalizacji zagwarantowana jest poprzez uczestnictwo przedstawicieli mieszkańców w pracach Zespołu ds. rewitalizacji oraz w szerokich konsultacjach społecznych.

Wśród instrumentów i narzędzi aktywnego włączenia mieszkańców w ocenę efektów Lokalnego Programu Rewitalizacji należy wymienić:

- ✓ badania ankietowe i sondażowe na temat oceny procesów rewitalizacji z wykorzystaniem np. mediów społecznościowych;
- ✓ badania opinii publicznej dot. jakości życia na obszarze rewitalizacji,
- ✓ debaty publiczne na temat postrzegania zmian na obszarze rewitalizacji,
- ✓ warsztaty sektorowe;
- ✓ spacer studyjny,
- ✓ warsztaty z mieszkańcami.

Wyżej wymienione instrumenty powinny być dostosowane do lokalnych warunków oraz możliwości działania. Dla partycypacji społecznej w rewitalizacji ważne są przy tym umiejętności osób animujących proces oraz ich otwartość na współpracę z mieszkańcami i ich organizacjami. Bez owej otwartości i pełnej gotowości do współpracy instrumenty partycypacji nie będą spełniały swej roli.

SPIS MAP

Mapa 1 Położenie gminy Komarówka Podlaska na tle województwa lubelskiego	15
Mapa 2 Usytuowanie gminy Komarówka Podlaska na tle powiatu radzyńskiego	16
Mapa 4 Sołectwa i miejscowości gminy Komarówka Podlaska	20
Mapa 4 Suma punktów uzyskanych w efekcie analizy wskaźnikowej wg podziału na poszczególne jednostki referencyjne	26
Mapa 5 Obszar zdegradowany i obszar rewitalizacji	29
Mapa 4 Poziomycia ludności według gmin w powiecie radzyńskim w 2014 r.	43
Mapa 7 Zróźnicowanie przestrzenne potencjalnej atrakcyjności inwestycyjnej gmin województwa lubelskiego z uwzględnieniem najbardziej atrakcyjnych sekcji	66
Mapa 8 Udziaływyjścielających do pracy w liczbie zatrudnionych w 2011 r. (NSP 2011)	68
Mapa 6 Przekroczenie benzo/a/pirenu na obszarze gminy Komarówka Podlaska w 2015 roku	71
Mapa 11 Działyki z wyrobami azbestowymi według stopnia pilności usunięcia znajdujące się w obszarze rewitalizacji	73

SPIS TABEL

Tabela 1 Podziałgminy Komarówka Podlaska na jednostki referencyjne	18
Tabela 1 Charakterystyka prowadzonej w obszarze rewitalizacji działalności gospodarczej	65
Tabela 3 Lista 1 . Lista podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	113
Tabela 3 Lista 2 . Lista dopuszczalnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych	133
Tabela 4 Zintegrowanie przedsięwzięć wraz ze zdiagnozowanymi problemami i lokalnymi potencjałami w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017 . 2023+	164
Tabela 5 Zintegrowanie przedsięwzięć rewitalizacyjnych z celami w ramach Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017 . 2023+	170
Tabela 6 Indykatywne ramy finansowe realizacji LPR (PLN)	195
Tabela 7 Podsumowanie ram finansowych realizacji LPR (PLN)	197
Tabela 8 Harmonogram rzeczowo-finansowy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	198
Tabela 9 Człotliwosprawozdawczości	203

SPIS RYSUNKÓW

Rysunek 1 Obszar obejmujący centralną część miejscowości Komarówka Podlaska	77
Rysunek 2 Cele strategiczne i cele operacyjne	90

Strategii Rozwoju i Planowania Problemów Społecznych Gminy Komarówka Podlaska	109
Rysunek 5 Ocena stanu i planowanie procesu rewitalizacji z uwzględnieniem przykładowego poziomu operacyjnego	178
Rysunek 6 Ramowy harmonogram realizacji procesu rewitalizacji w gminie Jozefów na lata 2017-2023	182
Rysunek 7 Podstawy integrowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych	185
Rysunek 5 Ogłoszenie o prowadzonym badaniu ankietowym	209
Rysunek 6 Ogłoszenie o upublicznieniu projektu „Diagnozy obszaru gminy Komarówka Podlaska służącej delimitacji obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji+”	210
Rysunek 7 Ogłoszenie o spotkaniu informacyjno-warsztatowym w dniu 24.02.2017 r.	210
Rysunek 11 Informacja nt. naboru projektów rewitalizacyjnych	214
Rysunek 13 Informacja nt. głosowania na projekty rewitalizacyjne	216

SPIS WYKRESÓW

Wykres 1 Udział poszczególnych jednostek osadniczych w całkowitej powierzchni gminy	17
Wykres 2 Piramida wieku i płci mieszkańców gminy Komarówka Podlaska w 2015 roku	31
Wykres 3 Udział ludności obszaru rewitalizacji wg. ekonomicznych grup wieku w latach 2013-2015	32
Wykres 4 Prognozowana struktura ludności według płci i grup wiekowych w powiecie radziwiłskim na obszarach wiejskich w roku 2015, 2020, 2025, 2030	35
Wykres 5 Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji korzystających z pomocy GOPS w latach 2013-2015 wg. powodów przyznania świadczeń	44
Wykres 6 Liczba przestępstw i interwencji Policji w gminie Komarówka Podlaska w latach 2013-2015	49
Wykres 7 Średnie wyniki z egzaminu gimnazjalnego przeprowadzonego w 2016 roku (%)	51
Wykres 8 Średnie wyniki ze sprawdzianu w VI klasie szkoły podstawowej przeprowadzonego w 2015 r. (%)	55
Wykres 9 Liczba uczniów poszczególnych szkół wchodzących w skład ZSS w Komarówce Podlaskiej	57
Wykres 11 Liczba głosów oddanych na poszczególne projekty rewitalizacyjne	217

SPIS ZDJ

Zdjęcie 1 Stadion gminny w Komarówce Podlaskiej	76
Zdjęcie 1 Centralna część miejscowości Komarówka Podlaska	77
Zdjęcie 2 Budynek Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Komarówce Podlaskiej	80
Zdjęcie 3 Kościół p.w. Nawiedzenia NMP oraz w Kolembrodach oraz Obraz Matki Bożej Kolembrodzkiej. Ikonografia bizantyjska	84
Zdjęcie 4 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 19.04.2017 r. dotyczące wyznaczania celów i kierunków działań LPR	89
Zdjęcie 5 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 24.02.2017 r.	211
Zdjęcie 6 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 24.02.2017 r.	211
Zdjęcie 7 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 24.02.2017 r.	212
Zdjęcie 9 Spotkanie informacyjno-warsztatowe z dnia 19.04.2017 r. dotyczące wyznaczania celów i kierunków działań LPR	213

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

WSKA NIKÓW WDRA ANIA LPR

	Wska niki oddziaływania	Stan (2015)	Stan docelowy (2023)	ródź danych
<p>Cel rewitalizacji nr 1</p> <p>ODNOWI SPÓJNO SPOÚECZN</p>	WO1A Liczba osób zarejestrowanych w PUP jako bezrobotne (-25%)	52	39	PUP w Radzynie Podlaskim
	WO1B Liczba osób zarejestrowanych w PUP jako dŹugotrwanie bezrobotne (powy ej 12 m-cy) (-20%)	41	33	PUP w Radzynie Podlaskim
	WO1C Liczba osób korzystaj cych ze wiadczce pomocy spojecznej z tytuŹu bezrobocia (os.) . saldo pomi dzy rokiem 2015 a 2023 (-20%)	18	14	Gminny O rodek Pomocy Spojecznej
	WO1D Liczba akcji spojecznych i wydarze kulturalnych zrealizowanych z inicjatywy i przez mieszkaców (szt.)	0	5	Urzd Gminy w Komarówce Podlaskiej
	WO1E Liczba organizacji pozarz dowych prowadz cych dziaŹalno na obszarze rewitalizacji na rzecz rozwoju lokalnej spojeczno ci . wzrost o 2 (szt.)	6	8	Urzd Gminy w Komarówce Podlaskiej
	WO1F Zmiana liczby funkcjonuj cych spóŹdzielni socjalnych - wzrost o 1 (szt.)	2	3	Urzd Gminy w Komarówce Podlaskiej
	WO1G Zmiana liczby interwencji Policji - saldo pomi dzy rokiem 2015 a 2023 (-20%)	18	14	Komenda Policji w Radzynie Podlaskim

Zmiana liczby interwencji Policji związanych w przemoc domową - saldo w okresie 2015 a 2023 (-20%)				
		11	9	Komenda Policji w Radzynie Podlaskim
Kierunki działania	Wskaźniki rezultatu	Stan (2015)	Stan docelowy (2023)	Źródło danych
Cel operacyjny 1.1 Zapewnia wsparcie w poprawie stanu zdrowia i pokonywaniu skutków niepełnosprawności	WR1.1 Liczba uczestników działań /projektów ukierunkowanych na podnoszenie kompetencji społecznych oraz edukacyjnych dzieci i młodzieży (w tym udział zamieszkujących podobszary rewitalizacji) (osoby) ²⁸	0	120	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
Cel operacyjny 1.2 Zapewni wszechstronne wsparcie dzieciom i młodzieży, w szczególności wychowującym się w rodzinach zaniedbujących obowiązki wychowawcze	WR1.2 Liczba uczestników zamieszkujących obszar rewitalizacji działań /projektów ukierunkowanych na wzmocnienie systemu wychowania oraz rozwoju dziecka (osoby)	0	40	Wnioskodawcy organizatorzy wsparcia
Cel operacyjny 1.3 Przeciwdziałają uzależnieniom, w tym alkoholizmowi i narkomanii oraz przemocy w rodzinie	WR1.3 Liczba seniorów (60+) i/lub osób niepełnosprawnych, zamieszkujących obszar rewitalizacji, korzystających z oferty aktywizacji (osoby)	0	50	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
Cel operacyjny 1.4 Zagwarantować dostęp do usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych i wspomagających osoby starsze	WR1.6 Udział osób zamieszkujących obszar rewitalizacji, uczestniczących w przedsięwzięciach (projektach) ukierunkowanych na rozwój kompetencji zawodowych (%)	0	15	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia PUP
Cel operacyjny 1.5 Zagwarantować dostęp do usług pielęgnacyjnych, opiekuńczych i wspomagających osoby starsze	WR1.7 Liczba uczestników spotkań związanych z monitoringiem społecznym (osoby/spotkanie)	0	80	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej

²⁸ Dopuszcza się realizację przedsięwzięć /projektów, gdzie udział uczestników będzie mieszany. Wśród nich będą udziałem zarówno osoby zamieszkujące obszar rewitalizacji, jak i kwalifikujący się mieszkańcy innych części gminy. Takie ujęcie uczestnictwa w projektach znajduje swoje uzasadnienie w potrzebie integracji społecznej oraz potrzebie ukazywania różnych aspektów funkcjonowania społecznego i cywilnego funkcjonowania. W oderwaniu od niewygodnego dotychczas środowiska życia.

		Wska niki produktu	Stan (2015)	Stan docelowy 2023	ródŃ danych
WP1.1	Liczba przedsi wzi rewitalizacyjnych (projektów), ukierunkowanych na rozwój kompetencji spoŃecznych oraz edukacyjnych dzieci i mŃodzie y (w tym dedykowanych mieszka com obszary rewitalizacji jako grupie docelowej), realizowanych/kontynuowanych w skali roku (szt./rok)		0	2	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
WP1.2	Liczba przedsi wzi rewitalizacyjnych (projektów), ukierunkowanych na przeciwdziaŃanie zjawiskom patologicznym w rodzinie oraz uzale nieniom (w tym dedykowanych mieszka com obszaru rewitalizacji jako grupie docelowej), realizowanych/kontynuowanych w skali roku (szt./rok)		0	1	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
WP1.3	Liczba przedsi wzi rewitalizacyjnych (projektów), ukierunkowanych na aktywizacj rodowiska seniorów, (w tym dedykowanych mieszka com obszaru rewitalizacji jako grupie docelowej), realizowanych/kontynuowanych w skali roku (szt./rok)		0	3	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
WP1.4	Liczba przedsi wzi rewitalizacyjnych (projektów), ukierunkowanych na integracj spoŃeczna oraz aktywizacj osŃb niepeŃnosprawnych (w tym dedykowanych mieszka com obszaru rewitalizacji jako grupie docelowej), realizowanych/kontynuowanych w skali roku (szt./rok)		0	2	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
WP1.5	Liczba zorganizowanych spotka i wydarze kulturalnych dla seniorów oraz osŃb z niepeŃnosprawno ciami (szt.)		0	10	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
WP1.6	Liczba przeprowadzonych spotka / warsztatów dot. zagro e pŃyn cych z przemocy w rodzinie i problemu uzale nie (szt.)		0	4	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
Cel rewitalizacji nr 2 ODNOWI WIZERUNEK OBSZARU REWITALIZACJI	Wska niki oddziaŃywania	Stan (2015)	Stan docelowy 2023	ródŃ danych	
	WO2A Poziom zadowolenia mieszka cŃw (interesariuszy rewitalizacji) ze stanu zagospodarowania i estetyki obszarŃw zdegradowanych (%)	5	60	Ankietyzacja mieszka cŃw	
	WO2B Poziom zadowolenia mieszka cŃw (interesariuszy rewitalizacji) ze stanu bezpiecze stwa na obszarach zdegradowanych (%)	0	60	Ankietyzacja mieszka cŃw	

	poziom zadowolenia mieszkańcó w (interesariuszy rewitalizacji) ze stanu tego budynków mieszkalnych znajdujących się na obszarach zdegradowanych . %	0	40	Ankietyzacja mieszkańcó w
	WO2D Udział obszaró w o przekroczeniach jako ci powietrza (poziomu benzo/a/pierenu . saldo pomi dzy rokiem 2015 a 2023 (%))	100	0	Informacja Wojewó dskiego Inspektoratu Ochrony rodowiska
Kierunki dzia łania	Wska ňniki rezultatu	Stan (2015)	Stan docelowy 2023	ród ň danych
Cel operacyjny 2.1 Zorganizowa atrakcyjne dla u ytkownikó w Cel operacyjny 2.2 Poprawi stan infrastruktury i us ňg publicznych	WR2.1 Powierzchnia obszaró w obj tych rewitalizacji (ha)	0	4,8747	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
	WR2.2 Powierzchnia terenó w rekreacji i wypoczynku obj tych rewitalizacji (ha)	0	4,8747	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia
	WR2.3 Liczba osó b korzystaj ca ze zrewitalizowanych obiektó w, przestrzeni i miejsc (osoby/rok)	0	10 000	Urz d Gminy w Komaró wce Podlaskiej
	WR2.4 Liczba inicjatyw oddolnych zwi zanych z kultywowaniem miejscowych tradycji i dziedzictwa historyczno-kulturalnego (szt./rok)	0	2	Urz d Gminy w Komaró wce Podlaskiej
	WR2.5 Liczba inicjatyw oddolnych zwi zanych z tematyk zdrowego stylu ycia, sportu oraz postaw proekologicznych (szt./rok)	0	2	Urz d Gminy w Komaró wce Podlaskiej
	WR2.6 Liczba uczestnikó w wydarze popularyzuj cych tradycje historyczno-kulturowe (osoby)	0	500	Urz d Gminy w Komaró wce Podlaskiej

Nr	Wskaźniki produktu	Stan (2015)	Stan docelowy (2023)	rodzaj danych
	Liczba uczestników wydarzeń związanych z tematyką zdrowego stylu życia, z postaw proekologicznych (osoby)	0	500	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
WP2.1	Liczba doposażonych budynków użyteczności publicznej znajdujących się na obszarze rewitalizacji (szt.)	0	2	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
WP2.2	Liczba zamontowanych w mieszkaniach obszaru rewitalizacji instalacji odnawialnych źródeł energii (szt.)	21	93	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
WP2.3	Liczba budynków użyteczności publicznej znajdujących się na obszarze rewitalizacji wyposażonych w odnawialne źródła energii (szt.)	1	3	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
WP2.4	Liczba zmodernizowanych budynków/obiektów, w których, w wyniku prac rewitalizacyjnych, ograniczono występowanie barier architektonicznych (szt.)	0	2	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
WP2.5	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	2	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
WP2.6	Liczba zrewitalizowanych obiektów rekreacyjnych (szt.)	0	4	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
WP2.7	Liczba zorganizowanych, cyklicznych imprez sportowo-rekreacyjnych i wydarzeń związanych z promowaniem postaw proekologicznych (szt./rok)	0	2	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej

		Wzrost i wydatki promujacych obszar rewitalizacji (szt./rok)	0	1	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
Cel rewitalizacji nr 3 OBYWATELSTWO LOKALNE PRZEDSIĘBIORCZOŚCI	Wskaźniki oddziaływania		Stan (2015)	Stan docelowy 2023	Źródło danych
	WO3A - Podmioty gospodarki narodowej zarejestrowane w rejestrze REGON na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym - saldo pomiedzy rokiem 2015 a 2023 (+5%)		5,47	5,74	GUS
	WO3C Liczba nowych miejsc pracy utworzonych na obszarze rewitalizacji (etaty)		0	5	Urząd Gminy w Komarówce Podlaskiej
Kierunki działania		Wskaźniki rezultatu	Stan (2015)	Stan docelowy 2023	Źródło danych
Cel operacyjny 3.1 Przeciwdziałaj bezrobociu mieszkańców gminy		WR3.1 Udział osób zamieszkujących obszar rewitalizacji, uczestniczących w przedsięwzięciach (projektach) ukierunkowanych na promocję przedsiębiorczości indywidualnej (%)	0	20	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia, PUP
Cel operacyjny 3.2 Rozwijaj postaw przedsiębiorczości		WR3.2 Udział osób zamieszkujących obszar rewitalizacji, uczestniczących w przedsięwzięciach (projektach) ukierunkowanych na rozwój kompetencji zawodowych (%)	0	20	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia, PUP
Nr	Wskaźniki produktu		Stan (2015)	Stan docelowy 2023	Źródło danych
WP3.1	Liczba przedsięwzięć rewitalizacyjnych (projektów), ukierunkowanych na promocję przedsiębiorczości indywidualnej, realizowanych/kontynuowanych (szt. rok)		0	1	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia, PUP
WP3.2	Liczba szkoleń i poradnictwa zawodowego na temat podnoszenia kwalifikacji, wspierania zatrudnienia i samozatrudnienia, realizowanych/kontynuowanych (szt./rok)		0	1	Wnioskodawcy, organizatorzy wsparcia, PUP

Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

ęczno ci marginalizowanych oraz zagro onych wykluczeniem spoęcym
mi rewitalizacyjnymi, w tym realizacji programów aktywno ci lokalnej (szt.)

0

1

Gminnyi O rodek
Pomocy Spoęcnej

Jednym z podstawowych instrumentów prawnych regulujących kwestie wpływu przyjętych działań na otoczenie jest ocena oddziaływania na środowisko. Przewidywane skutki realizacji przyszłych polityk, strategii, planów lub programów reguluje postępowanie w ramach tzw. strategicznej oceny oddziaływania na środowisko (OO), przeprowadzane na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa

w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. z 2013 r., poz. 1235 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 48 ust.2 i 3 ww. ustawy organ opracowujący projekty dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 1 i 2, może, po uzgodnieniu z właściwymi organami, o których mowa w art. 57 i 58, odstąpić od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, że realizacja postanowień danego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko. Odstąpienie, w przypadku dokumentów, o których mowa w art. 46 pkt 2, może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje przyjętych dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy. Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, o którym mowa w ust. 1, wymaga uzasadnienia zawierającego informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49.

UZASADNIENIE

odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu dokumentu „Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023” zawierającego informacje o uwarunkowaniach, o których mowa w art. 49 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.)

1. Charakter działań przewidzianych w dokumencie

a) Stopień, w jakim dokument ustala ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięcia, w odniesieniu do usytuowania, rodzaju i skali tych przedsięwzięcia

„Lokalny Program Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+ (LPR) został przygotowany z myślą o precyzyjnym zidentyfikowaniu potrzeb w zakresie rewitalizacji obszarów zdegradowanych w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej. Celem LPR jest wyprowadzenie ze stanu kryzysowego wskazanych obszarów zdegradowanych poprzez wdrożenie programu rewitalizacji, który zapewni przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu i marginalizacji

Wizja jako wyznaczenia kierunku rozwoju i jakości mieszkań. Określa on strategię wizyjną, cel i odpowiada celom kierunkowym w zakresie prowadzonego procesu rewitalizacji. Cele i działania sformułowane zostały na podstawie zidentyfikowanych problemów i potrzeb obszaru rewitalizacji.

Wizja, cel główny, cele operacyjne oraz odpowiadające im kierunki działań opisano w Rozdziale 3 pt. CZ PLANISTYCZNA na stronach 78-102 dokumentu. Projekty planowane do realizacji, zgłoszone do LPR zostały zestawione w tabelach: Lista A - Podstawowych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych i Lista B- Pozostałych dopuszczalnych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych, na stronach 103-155 przedmiotowego dokumentu.

Istotą dokumentu jest próba zdiagnozowania problemów społecznych gminy Komarówka Podlaska, a w dalszej kolejności także gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych, a następnie dokonanie pełnej oceny stanu gminy i poszczególnych jednostek referencyjnych (sołectw) przez pryzmat tak zdefiniowanych obszarów problemowych. Na podstawie tak przeprowadzonej diagnozy wskazano obszary o największej koncentracji zjawisk kryzysowych i w konsekwencji wyznaczono obszary zdegradowane oraz tereny, które winny zostać poddane rewitalizacji (sołectwo Komarówka Podlaska). I to dla niego ostatecznie zdefiniowano katalog działań, które konsekwentnie wdrażane i realizowane będą, prowadzący do sukcesywnego wyeliminowania sytuacji kryzysowej lub przynajmniej minimalizowania jej skutków. W programie ujęto działania, które w najbliższych latach winny być realizowane z wykorzystaniem środków unijnych (EFRR, EFS), ale co równie ważne także działania, które finansowane będą z innych środków publicznych oraz prywatnych. Połączenie aktywności wielu osób i instytucji, takich jak i różnorodność środków, w tym w tym zakresie zarówno publicznych, jak i prywatnych pozwoli w sposób kompleksowy rozwiązać wszystkie zdiagnozowane w dokumencie problemy.

Warto także pamiętać, iż szereg projektów i działań zdefiniowanych w dokumencie ma charakter albo miki (doradczy, szkoleniowy) albo organizacyjny. Ważne, że z projektów inwestycyjnych - zarówno z Listy A i Listy B - nie jest projektem, który oddziałuje negatywnie na środowisko, w tym w szczególności na obszary objęte programem NATURA 2000. Jednocześnie nie sporo miejsca dokument poświęca szeroko rozumianemu zrównoważonemu rozwojowi, w tym potrzebie ochrony przyrody, budowaniu społecznego poczucia wartości środowiska przyrodniczo-krajobrazowego, w którym żyją i funkcjonują mieszkańcy gminy.

Projektowany dokument nie wyznacza ram dla późniejszej realizacji przedsięwzięcia, ponieważ jest dokumentem ogólnym, w ramach którego zaplanowano zadania zarówno inwestycyjne, jak i nieinwestycyjne. Ma on charakter koncepcyjny, ogólny, a realizowane w jego ramach działania będą miały zasięg lokalny (w granicach gminy Komarówka Podlaska). Ich rodzaj, skala i usytuowanie, a tym samym wpływ na środowisko, będzie badany na etapie realizacji konkretnych inwestycji. Program nie zawiera zapisów, które wprowadzałyby ograniczenia, co do typu działalności lub inwestycji, która może być dozwolona na wskazanym obszarze.

etne inwestycje zaplanowane w LPR, które mog
rodowisko, przed przystąpieniem do ich realizacji,
podlegają obowiązkowej procedurze oceny oddziaływania na środowisko.

b) Powiązania z działaniami przewidzianymi w innych dokumentach

Podstawą prawną opracowania Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+ stanowi :

- art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2013 r. poz. 594, z późniejszymi zmianami), który określa tryb uchwalania programów rewitalizacji;

- Wytyczne w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020+;
- Zasady programowania, wdrażania i wsparcia rewitalizacji w województwie lubelskim+;
- Zasady delimitacji obszarów rewitalizacji i definiowania programów rewitalizacji na terenach wiejskich województwa lubelskiego+.

Przedmiotowy Program jest dokumentem spójnym wewnątrznie oraz kompatybilnym ze strategicznymi dokumentami ogólnymi i sektorowymi wyszego rzędu o zasięgu europejskim, krajowym i regionalnym, m.in.:

- Strategii Rozwoju Kraju 2020+;
- Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie+;
- Narodowym Planem Rewitalizacji 2022+;
- Narodowym Planem Gospodarki Niskoemisyjnej+;
- Strategii Rozwoju Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020 (z perspektywą do 2030 roku)+;
- Planem Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego+;
- Regionalnym Programem Operacyjnym Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020+.

Wiza, cel główny, cele operacyjne i odpowiadające im kierunki działań, a także planowane przedsięwzięcia mają charakter komplementarny wobec obowiązujących dokumentów strategicznych i planistycznych gminy Komarówka Podlaska. Są one spójne z założeniami i celami następujących dokumentów strategicznych:

- Strategii Rozwijania Problemów Społecznych w Gminie Komarówka Podlaska na lata 2014-2020+;
- Strategii Rozwoju Gminy Komarówka Podlaska na lata 2016-2020 (z perspektywą do roku 2023)+;
- Planem Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020+;
- Programem Ochrony Środowiska dla Gminy Komarówka Podlaska+;
- Projektem zmiany Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Komarówka Podlaska+.

w dziedzinie ochrony rodowiska

Cele operacyjne LPR są zgodne z założeniami polityki zrównoważonego rozwoju, przede wszystkim; zrównoważonego wykorzystania zasobów rodowiska naturalnego. Wyżej wymienione cele uwzględniają również aspekty rodowiskowe wynikające z Planu Gospodarki Niskoemisyjnej dla Gminy Komarówka Podlaska na lata 2015-2020 tj. działania w kierunku systematycznej poprawy jakości powietrza atmosferycznego, redukcji lokalnej emisji zanieczyszczeń powietrza i gazów cieplarnianych, związanych ze spalaniem paliw na terenie gminy, zwiększeniem wykorzystania energii pochodzącej ze źródeł odnawialnych oraz kreowania i utrzymania wizerunku gminy Komarówka Podlaska, jako jednostki samorządowej, która w sposób racjonalny wykorzystuje energię i dba o jakość rodowiska na swoim terenie.

Sformułowana w ramach niniejszego dokumentu wizja obszaru rewitalizacji w 2023 roku wskazuje, iż rozwój społeczno-gospodarczy wyznaczonego obszaru nastąpi z zachowaniem zasady zrównoważonego rozwoju definiowanej jako: rozwój społeczno-gospodarczy, w którym następuje integrowanie działań mających na celu wzrost gospodarczy oraz działań społecznych, z zachowaniem równowagi przyrodniczej i trwałości podstawowych procesów przyrodniczych w celu zagwarantowania możliwości zaspokajania potrzeb społecznych lub obywateli, zarówno współczesnego, jak i przyszłych pokoleń.

Realizacja ustaleń LPR będzie nastąpiła w sposób pozwalający na osiągnięcie planowanych efektów ale bez szkody dla innych elementów rodowiska, w tym zasobów przyrody i funkcji ekologicznych.

Przyjęte w LPR cele oraz wyznaczone w ich ramach kierunki działań ściśle korelują z założeniami zrównoważonego rozwoju w aspekcie ochrony rodowiska, oraz Europejskiej.

d) Powzięcia z problemami dotyczącymi ochrony rodowiska

Zagadnienia podjęte w LPR mają powzięcia z problemami dotyczącymi ochrony rodowiska, zarówno w wyznaczonym obszarze rewitalizacji (sołectwo Komarówka Podlaska), jak i całej gminy. Celem z przewidzianych do realizacji w ramach LPR działań ma na celu poprawa jakości rodowiska naturalnego, która to wpłynie pozytywnie na zdrowie i życie mieszkańców gminy. W ramach dokumentu przewidziano działania zmierzające do zmniejszenia zanieczyszczenia powietrza poprzez montaż instalacji solarnych do przygotowywania ciepłej wody użytkowej, instalacji fotowoltaicznych oraz kotłowni na biomasę, montowane w prywatnych budynkach mieszkalnych na terenie gminy Komarówka Podlaska. Działania określone w Programie prowadzone będą na terenach zabudowanych, dlatego też w przypadku działań termomodernizacyjnych prace muszą być realizowane z uwzględnieniem uwarunkowań przyrodniczych, w sposób zapewniający ochronę potencjalnych siedlisk awifauny oraz miejsc rozrodu i gniazdek nietoperzy. Poza tym zaplanowano również działania nakierowane

głównych działań będzie rozwijanie i wspieranie pozaszkolnych form edukacji oraz akcji ukierunkowanych na dbanie o wspólne przestrzenie skierowanych do wszystkich mieszkańców.

Przeprowadzone w ramach LPR inicjatywy przyczyni się do podniesienia świadomości lokalnej społeczność w takich dziedzinach jak: efektywność energetyczna, wykorzystanie odnawialnych źródeł energii i powiązania pomiędzy wykorzystaniem energii a zmianami klimatu, kreowania postaw proekologicznych u mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ewentualny negatywny wpływ na środowisko zadań przewidzianych do realizacji w ramach dokumentu nie będzie miał istotnego znaczenia i w związku z tym ogranicza się do etapu realizacji poszczególnych przedsięwzięć (etapu budowy i modernizacji).

Wdrożenie LPR nie spowoduje nowych zagrożeń lub innych uciążliwości dla środowiska naturalnego, a prawidłowa jej realizacja przyniesie wymierne efekty ekologiczne w postaci minimalizacji antropopresji na środowisko. Jej realizacja nie spowoduje ingerencji i przekształceń w środowisku o wysokich walorach przyrodniczych, nie wpłynie negatywnie na obszary cenne przyrodniczo.

Realizacja działań wskazanych w dokumencie wpłynie na poprawę stanu środowiska oraz przyczyni się do utrwalenia pozytywnych postaw ekologicznych oraz poczucia odpowiedzialności za środowisko naturalne wśród mieszkańców.

2. Rodzaj i skal oddziaływania na środowisko

a) Prawdopodobieństwo wystąpienia, czas trwania, zasięg, czystość i odwracalność oddziaływania

Spowodowane zaplanowanych do realizacji w ramach LPR, mogących mieć wpływ na środowisko wymienione przedsięwzięcia inwestycyjne:

- “ rewitalizacja stadionu gminnego w Komarówce Podlaskiej,
- “ poprawa warunków nauczania w Gminie Komarówka Podlaska,
- “ Komarówka Podlaska odNOWA . rewitalizacja zdegradowanej przestrzeni w centrum miejscowości w celu nadania jej nowej funkcji.

Pozostałe zadania inwestycyjne nie należą zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2010 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2010 nr 213 poz. 1397) mających negatywny wpływ na środowisko. Ponadto

z zaplanowanych zadań nie ma charakteru inwestycyjnego, lecz jedynie edukacyjno-promocyjny lub systemowy. W tych przypadkach nie przewiduje się wystąpienia ryzyka negatywnego oddziaływania na środowisko.

LPR wskazuje zadania zaplanowane do realizacji w perspektywie czasowej do 2023 roku, a zasięg planowanych działań ogranicza się jedynie do obszaru gminy Komarówka Podlaska.

ę wi si ze znacznym zasi giem ponadlokalnym, ziajowaniem zwi zanym z emisj , wykorzystaniem zasobów naturalnych czy wyst pieniem awarii przemysowej.

Mo liwe negatywne oddziajowanie na rodowisko przyrodnicze inwestycji, których realizacja wynika z celów i kierunków dziaj zawartych w projekcie Programu, ograniczaj si b dzie jedynie do etapu realizacji przedsi wzi . Negatywne oddziajowania na rodowisko, zwi zane z etapem realizacji inwestycji, s odziajowaniami krótkotrwaymi, odwracalnymi, o ograniczonym lokalnym charakterze. Po zako czeniu fazy realizacji, oddziajowanie na rodowisko inwestycji ekologicznych ulega na etapie eksploatacji odwróceniu, co oznacza i zaczynaj one oddziajwa pozytywnie na rodowisko, daj c zauwa aln popraw stanu tych elementów rodowiska, które maj chroni .

b) Prawdopodobie stwo wyst pienia oddziajwa skumulowanych lub transgranicznych

Na etapie sporz dziania Lokalnego Programu Rewitalizacji nie stwierdzono, e realizacja okrelonych kierunków dziaj nie wykazuje mo liwo ci oddziajwa skumulowanych i transgranicznych, które mogyby negatywnie wpyn na terytorium innych pa stw.

c) Prawdopodobie stwo wyst pienia ryzyka dla zdrowia ludzi lub zagro enia dla rodowiska

Realizacja dziaj zaplanowanych w Lokalnego Programu Rewitalizacji nie jest zwi zana z mo liwo ci wyst pienia ryzyka dla zdrowia ludzi ani nie powoduje zagro enia dla rodowiska. Zgodnie z przyj tymi zaj onymi realizacja dziaj przedstawionych w dokumencie spowoduje korzy ci dla rodowiska naturalnego zarówno w obszarze rewitalizacji, jak i caej gminy Komarówka Podlaska. W dokumencie wskazano dziajania maj ce na celu popraw stanu rodowiska i jako ci powietrza. Wszelkie niekorzystne oddziajowania powstaj w trakcie prowadzenia prac inwestycyjnych b d lokalne, krótkotrwaie i ust pi z chwil uko czenia prac budowlanych. Ponadto jego realizacja ma na celu przeciwdziajanie ocieplaniu klimatu oraz adaptacji do zaistniajych ju zmian.

Zaplanowane przedsi wzi cia charakteryzuj si przej ciowym oddziajowaniem na najbli sze otoczenie tylko w momencie prowadzenia prac inwestycyjnych. Aby zapewni jak najmniejsz ingerencj projektów inwestycyjnych w rodowisko, w trakcie realizacji prac b d przestrzegane obowizuj ce normy i przepisy w zakresie ochrony rodowiska naturalnego oraz przepisy BHP, a tak e zapewniona zostanie ochrona dla osób oraz wjasno ci publicznej poprzez unikanie uci liwo ci, ska enia rodowiska i haasu. Cele szczegolowe przewidziane do realizacji ze wzgl du na rodzaj i usytuowanie, nie b d miaj zatem negatywnego wpyn na rodowisko oraz zdrowie ludzi zarówno w fazie realizacji, jak i eksploatacji.

negatywnego oddziaływania na środowisko na etapie realizacji inwestycji, zostanie zastosowanych szereg działań zapobiegawczych, m.in.:

- dobrze przemyślanej wybór lokalizacji inwestycji,
- stosowanie odpowiednich materiałów, rozwiązań technologicznych i technicznych, które są bezpieczne dla środowiska,
- selektywne gromadzenie powstających odpadów oraz przekazanie ich do unieszkodliwiania lub odzysku,
- dostosowanie terminów prac do okresu rozrodczego zwierząt (poza sezonem lęgowym ptaków, przygotowanie zastępczych miejsc lęgowych),
- stosowanie się do zapisów określonych w decyzjach administracyjnych, regulaminie utrzymania czystości i porządku w gminie oraz w przepisach prawnych przy realizacji poszczególnych przedsięwzięć.

Zastosowanie się do powyższych zaleceń w sposób znaczący ograniczy ewentualne negatywne oddziaływanie na środowisko, w tym na obszary chronione na terenie gminy jak również w gminach sąsiednich.

3. Cechy obszaru objętego oddziaływaniem na środowisko

a) Obszary o szczególnych wartościach naturalnych lub posiadające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego, wraz z ich oddziaływaniem, istniejące przekroczenia standardów jako środowiska lub intensywne wykorzystywanie terenu

Na obszarze gminy Komarówka Podlaska nie występują obszary o szczególnych wartościach naturalnych oraz obszary wymagające specjalnej ochrony ze względu na występowanie gatunków roślin i zwierząt lub ich siedlisk lub siedlisk przyrodniczych. Komarówka Podlaska to gmina o dużym bogactwie walorów przyrodniczo-krajobrazowych i bardzo czystym środowisku naturalnym. Gmina znajduje się na obrzeżu Europejskiej Sieci Ekologicznej (ECONET) – spójnym przestrzennie i funkcjonalnie systemie reprezentatywnych

i najlepiej zachowanych pod względem różnorodności biologicznej obszarów Europy. Fragmentem tego systemu jest ustanowiona w Polsce tzw. Krajowa Sieć Ekologiczna (ECONET-PL), której ogniwami są tzw. obszary w życie (o randze międzynarodowej i krajowej) oraz korytarze ekologiczne (również o randze międzynarodowej i krajowej). Na skraju jednego z korytarzy o randze krajowej, nazwie „Dolina Krzny”, położona jest gmina Komarówka Podlaska.

Program obejmuje teren części gminy Komarówka Podlaska (sołectwo Komarówka Podlaska i Kolembrody), w tym obszary o szczególnym znaczeniu dla dziedzictwa kulturowego (tj. zabytki). Obiekty mające znaczenie dla dziedzictwa kulturowego zostają określone w gminnej ewidencji zabytków. Realizacja zadań przewidzianych w LPR nie wpłynie na stan obszarów i obiektów objętych ochroną konserwatorską lub mających szczególne znaczenie dla dziedzictwa kulturowego. Należy podkreślić, że obowiązek uzgadniania wszelkich prac inwestycyjnych w ww. strefie ze służbami Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków eliminuje

przewidzianych działań na zachowanie dziedzictwa

W przypadku realizacji działań inwestycyjnych w pobliżu ww. obiektów, dokumentacja projektowa przed jej zatwierdzeniem zostanie uzgodniona z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków, a wszelkie uwagi zostaną uwzględnione w trakcie realizacji inwestycji.

Prace związane z realizacją projektów zostaną przeprowadzone w sposób wywierający minimalny wpływ na środowisko przyrodnicze.

b) Formy ochrony przyrody w rozumieniu ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody oraz obszary podlegające ochronie zgodnie z prawem międzynarodowym

Na obszarze Gminy Komarówka Podlaska nie występują obszary podlegające ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (tekst jednolity Dz. U. z 2013 r., poz. 627 z późn. zm.). Jedną z proponowanych w LPR działań nie dotyczą bezpośrednio obszarów sieci Natura 2000 (brak takich obszarów na terenie gminy), a nie ingeruje również bezpośrednio w siedliska i gatunki priorytetowe, stanowi więc podstawę do wyznaczania obszarów Natura 2000. Zadania przewidziane do realizacji w LPR nie spowodują trwałego uszczuplenia lub fragmentacji siedlisk przyrodniczych oraz siedlisk gatunków i zwierząt.

Zakres prac nie wpłynie negatywnie na zachowanie integralności obszarów ani spójności sieci ekologicznej. Planowane inwestycje nie pogorszą stanu siedlisk, a także nie wpłyną negatywnie na gatunki, dla których zostały wyznaczone najbliższe obszary sieci ekologicznej Natura 2000. Planowane zamierzenia ze względu na swoją lokalizację oraz charakter nie zredukują liczebności kluczowych gatunków i nie naruszą równowagi pomiędzy kluczowymi gatunkami. Zaplanowane przedsięwzięcia nie spowodują żadnych chwilowych lub trwałych zmian w funkcjonowaniu kluczowych czynników ekologicznych warunkujących trwałość siedlisk przyrodniczych.

PODSUMOWANIE

W trakcie realizacji inwestycji związanych z realizacją Lokalnego Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+ wystąpi oddziaływanie krótkoterminowe ograniczone do obszaru, na którym będą realizowane, nie wykraczające poza teren gminy. Realizacja działań określonych w przedmiotowym Programie nie spowoduje wystąpienia oddziaływań skumulowanych i transgranicznych. Planowane działania nie spowodują wystąpienia ryzyka dla zdrowia ludzi i zagrożenia dla środowiska. Realizacja Programu przyczyni się do zmniejszenia ładunku zanieczyszczeń emitowanego z terenu gminy do powietrza, głównie poprzez zmniejszenie zapotrzebowania energetycznego budynków, a także ograniczenia emisji.

oraz ich skutki w postaci oddziaływania na środowisko
zyka dla zdrowia ludzi lub zagrożenia dla środowiska.
wszystkie działania będą zgodne z zasadami ochrony środowiska
i przyczynia się do jego poprawy. Przedmiotowy projekt nie przewiduje takich działań,
które mogłyby się przyczynić do pogorszenia stanu środowiska.

Dokument nie wpłynie ujemnie na środowisko, wręcz przeciwnie. Stwarza ramy
instytucjonalne, które pozwolą w należyty sposób chronić poszczególne komponenty
środowiska na terenie gminy.

Dla zadań, dla których wymagane jest uzyskanie decyzji o środowiskowych
uwarunkowaniach realizacji przedsięwzięcia przed rozpoczęciem ich realizacji określone
zostaną warunki środowiskowe ich realizacji, co pozwoli na zabezpieczenie środowiska
naturalnego i zdrowia ludzi.

W dniu 13 czerwca 2017 r. **Regionalny Dyrektor Ochrony środowiska
w Lublinie** w piśmie znak: WST.1.410.35.2017.WD wyraził stanowisko w zakresie
strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, zgodnie z którym działając na podstawie
art.47 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego
ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na
środowisko (Dz.U. z 2016 r., poz. 353 z późn. zm.) i stwierdził brak konieczności
przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu „Lokalnego
Programu Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+”.

Lubelski Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w Lublinie w piśmie z dnia
14 czerwca 2017 r. znak: DNS-NZ.7016.167.2017.AS nie zakwalifikował projektu
dokumentu do dokumentów, które zgodnie z 46 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o
udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie
środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz. U. z 2016, poz.
353 z późn. zm.), wymagają przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na
środowisko. Jednocześnie wskazał, iż przedmiotowy dokument kwalifikuje się do
dokumentów wskazanych w art. 47 ww. ustawy, wobec czego wymaga on uzgodnienia
jedynie z RDO. Złożył on przez gminę Komarówka Podlaska wniosek pozostający bez
rozpatrzenia.

W związku z powyższym, w opinii organu opracowującego. Wójt Gminy Komarówka
Podlaska „Program Rewitalizacji dla gminy Komarówka Podlaska na lata 2017-2023+” nie jest
dokumentem, dla którego wymagane jest przeprowadzenie strategicznej oceny
oddziaływania na środowisko.

*Your complimentary
use period has ended.
Thank you for using
PDF Complete.*

[Click Here to upgrade to
Unlimited Pages and Expanded Features](#)

ZAŁĄCZNIK NR 3 DIAGNOZA GMINY KOMARÓWKA PODLASKA SÚŁCZA DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO I REWITALIZACJI